

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA SHKODËR

Nr. 154P Prot

Shkodër, më 23.01.2026

Lënda: Dërgohet projekt- vendim dhe relacion

KËSHILLIT BASHKIAK, SHKODËR

Të nderuar këshilltarë,

Bashkëngjitur ju dërgojmë për kompetencë shqyrtimi projekt-vendimin dhe relacionin:

Per “ Miratimin e Planit Lokal të Veprimit për Zbutjen dhe Përshtatjen ndaj Ndryshime Klimatike 2026-2036 ”

Duke ju uruar punë të mbarë.

Me respekt,

KRYETAR

Benet BECI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

Nr. ____ Prot

Shkodër, më ____ . ____ .2026

PROJEKT-VENDIM

NR. ____ , DATË ____ . ____ .2026

PER

MIRATIMIN E “PLANIT LOKAL TË VEPRIMIT PËR ZBUTJEN DHE PËRSHTATJEN NDAJ NDRYSHIME KLIMATIKE 2026-2036”

Këshilli Bashkiak Shkodër në mbledhjen e tij të datës ____ . ____ .2026, me propozim të Kryetarit të Bashkisë, mbështetur nenin 9 pika 1.2 shkronja ‘c’, nenin 27 pika 5, nenin 54 shkronja ‘k’ të ligjit nr.139 datë 17.12.2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar neni 18, neni 23, neni 29 pika 1 e ligjit nr 155/2020 “ Për ndryshimet klimatike” i ndryshuar VKM nr 466 dt 03.07.2019 “ Për miratimin e dokumentit strategjik dhe planeve kombetare per zbutjen e gazeve me efekt serre dhe per pershtatjen ndaj ndryshimeve klimatike” dhe sipas relacionit të Drejtorisë së Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme nr ____ prot, datë _____

VENDOSI

1. Të miratojë “ Planin Lokal të Veprimit për Zbutjen dhe Përshtatjen ndaj Ndryshime Klimatike 2026-2036”, sipas materialit bashkëlidhur.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohet Kryetari i Bashkisë Shkodër.
3. Ky vendim hyn në fuqi 10 ditë pas shpalljes.

KRYETAR

Benet BECI

Zv. Kryetar

Abdullahu Prekaj

Drejtoria e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme

Arleta Shalla

Drejtoria e Përgjithëshme Juridike, Burimeve Njerezore dhe Shërbimeve Mbeshtetëse

G. Dume

Drejtoria Juridike

Bolepa

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

DREJTORIA E MJEDISIT DHE ENERGJISË SË RINOVUESHME

Nr. 1549 prot

Shkoder me 23.01.2026

RELACION

PER

“ MIRATIMIN E LOKAL TË VEPRIMIT PËR ZBUTJEN DHE PËRSHTATJEN NDAJ NDRYSHIME KLIMATIKE 2026-2036 ”

Plani Lokal për Zbutjen e Ndryshimeve Klimatike i Bashkisë së Shkodrës forcon angazhimin e bashkisë për leadershipin e klimës dhe mbështet vizionin e saj afatgjatë për zhvillim të qëndrueshëm, integrim evropian dhe përmirësimin e cilësisë së jetës për qytetarët. Duke u bazuar në Planin Bashkiak të Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) të miratuar në vitin 2023, ky dokument plotëson dhe përmirëson strategjinë e klimës së bashkisë duke identifikuar veprimet prioritare, duke mbyllur boshllëqet diagnostikuese (detajuar në kapitullin 2: Analiza kritike e diagnozës MECAP të Shkodrës) dhe duke përgatitur Shkodrën për mundësitë e ardhshme të financimit dhe investimit.

Shkodra është një nga bashkitë më të cenueshme ndaj klimës në Shqipëri, duke u përballur me rreziqe në rritje nga përmbytjet, thatësira, valët e të nxehtit dhe degradimi i mjedisit. Në të njëjtën kohë, ajo mban asete të rëndësishme natyrore dhe ekonomike që mund të shfrytëzohen për një tranzicion të gjelbër. Ky plan veprimi përputhet me strategjinë kombëtare të klimës dhe detyrimet e ardhshme të BE-së, duke siguruar që Shkodra të mbetet e pranueshme për financimin ndërkombëtar të klimës, mbështetjen e donatorëve dhe programet e bashkëpunimit ndërkufitar.

Për të adresuar këto sfida, Bashkia tani ka:

- 89 masa të zhvilluara tashmë në kuadër të MECAP, në energji, transport, mbetje, bujqësi/pylltari dhe shërbime.
- **Një listë e shkurtër prioritare e veprimeve urgjente, me ndikim të lartë që kërkojnë vëmendje të menjëhershme politike dhe mobilizim të burimeve.**
- **Masa të reja plotësuese të prezantuara në këtë plan për të përforcuar zonat nën përgjegjësi të drejtpërdrejtë Bashkiake: planifikimi i gjelbër urban, prokurimi i qëndrueshëm publik, mbrojtja e pyjeve dhe biodiversitetit, menaxhimi i ujërave të rrugëve dhe shiut, zhvillimi ekonomik dhe mbështetja për familjet që përballen me varfëri energjetike.**

Këto veprime të kombinuara ofrojnë një rrugë realiste drejt objektivave klimatike të Bashkisë 2030 dhe 2040.

Një vizion pozitiv për të ardhmen e Shkodrës

Duke zbatuar këtë plan, Shkodra mund:

- Ulja e kostove të energjisë për familjet dhe institucionet publike.
- Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe shëndetit publik.
- Forcimi i qëndrueshmërisë së tij ndaj ngjarjeve ekstreme të motit.
- Krijoni vende pune të gjelbra dhe mundësi ekonomike lokale.
- Rritja e cilesise se jetesës, lëvizshmërisë dhe shërbimeve publike për qytetarët.
- Demonstrimi i leadershipit midis bashkive shqiptare dhe të Ballkanit Perëndimor.

Plani i rishikuar i Veprimit Lokal për Zbutjen i ofron Shkodrës një kornizë të fortë, të besueshme dhe të zbatueshme për avancimin e tranzicionit të saj klimatik dhe energjetik. Ai u jep udhëheqësve politikë një grup të qartë prioritetesh, rrugësh investimi dhe mekanizmash qeverisjeje për të ofruar ndryshime kuptimplota dhe të dukshme për komunitetin - duke përafruar bashkinë me standardet evropiane dhe qëllimet afatgjata të neutralitetit klimatik.

Inventari aktual i gazeve serave të MECAP përfshin emetimet e lidhura me konsumin e energjisë. Burimet e tjera të emetimeve të gazrave serrë nuk janë përfshire. Kjo çon në një nënvlerësim të emetimeve nga këta sektorë, të cilat mund të jenë dytësore në vëllim, por mbeten të rëndësishme për një inventar të plotë dhe të saktë.

Kategoritë e mëposhtme jo-energjetike, siç përcaktohen në udhëzimet e IPCC, u identifikuan si të munguara:

Proceset industriale (kategoria 2 në udhëzimet e IPCC Paneli Nderqeveritar për ndryshimet klimatike): emetimet e gazeve serrë që ndodhin nga aktivitete industriale përveç djegies së karburantit, kryesisht për shkak të transformimeve kimike, përpunimit të materialeve dhe përdorimit të produkteve.

Bujqësia: mbulon emetimet e gazeve serrë që rezultojnë nga blegtoaria, prodhimi i bimëve dhe menaxhimi i tokës bujqësore, duke përfshirë ato tashmë të llogaritura nën përdorimin e energjisë. Këto emetime përfshijnë kryesisht metanin (CH₄) dhe oksidin e azotit (N₂O), të cilat janë veçanërisht të rëndësishme për ndryshimet klimatike për shkak të potencialit të tyre të lartë të ngrohjes globale.

Përdorimi i tokës, ndryshimi i përdorimit të tokës dhe pylltaria (LULUCF): emetimet dhe heqjet e gazeve serrë që rezultojnë nga mënyra se si menaxhohet toka dhe si ndryshon ajo me kalimin e kohës.

Mbetjet: emetimet e gazeve serrë të krijuara nga asgjësimi dhe trajtimi i mbetjeve të ngurta dhe ujërave të zeza, si dhe nga disa procese të djegies së mbetjeve. Emetimet vijnë kryesisht

nga dekompozimi biologjik i materialit organik, trajtimi kimik i mbetjeve dhe trajtimi i ujërave të zeza.

Ky plan shoqerohet me Planin e Veprimit si edhe me planin financiar.

Plani Vendor i Përshtatjes (PVP) i ofron bashkisë një kuadër strategjik për të mbrojtur popullsinë, për të garantuar sigurinë e aseteve ekonomike dhe për të orientuar zhvillimin e qëndrueshëm.

Shkodra është një nga bashkitë më të ekspozuara ndaj rreziqeve klimatike në Shqipëri. Përmbytjet, valët e të nxehtit, rrëshqitjet e dherave dhe zjarret në natyrë tashmë po ndikojnë në sigurinë e qytetarëve, bujqësis, infrastrukturë dhe në ekonominë vendase. Me përshpejtimin e ndryshimeve klimatike, këto ndikime pritet të intensifikohen gjatë dekadave në vijim. Per këte arsye ***përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike është një prioritet politik***

Vulnerabiliteti i Shkodrës ndaj ndryshimeve të klimes ka pasoja të drejtpërdrejta për financat publike, jetesën, infrastrukturën dhe zhvillimin e territorit. Arsyet kryesore që kërkojnë veprim të menjëhershëm politik përfshijnë:

- Përmbytjet e përsëritura, të cilat rrezikojnë banesat, tokat bujqësore dhe asetet kryesore të bashkisë.
- Rritja e temperaturave, që shton rreziqet për shëndetin publik dhe rrit presionin mbi sistemet e ujit dhe energjisë.
- Rreziqet e rrëshqitjes së dherave, që kanë ndikim tek komunitetet rurale dhe zonat turistike.
- Shtimi i zjarreve në natyrë, si rezultat i verave më të nxehta dhe më të thata.
- Degradimi ekologjik i Liqenit të Shkodrës dhe zonave të mbrojtura.
- Brishtësia socio-ekonomike, e cila ul aftësinë e komuniteteve për t'u përshtatur dhe për t'u rimëkëmbur ndaj fenomeneve ekstreme të klimes.

Per këte arsye Plani Vendor i Përshtatjes (PVP) ofron:

- Një vlerësim gjithëpërfshirës të rreziqeve klimatike.
- Prioritete të qarta sektoriale, të harmonizuara me politikat dhe dokumentet kombëtare.
- Një portofol masash konkrete dhe të zbatueshme.
- Një metodologji prioritizimi për të drejtuar në mënyrë efikase alokimin e burimeve financiare.
- Një kuadër monitorimi dhe raportimi, që mundëson llogaridhënie dhe rrit aksesin në financime.

Ndërsa Prioritetet Strategjike të Bashkisë Plani përcakton gjashtë fusha kryesore prioritare:

1. Mbrojtja nga përmbytjet dhe menaxhimi i burimeve ujore.
2. Mbrojtja e shëndetit të qytetarëve dhe grupeve vulnerabël.
3. Infrastrukturë dhe mobilitet të qëndrueshëm ndaj klimes.
4. Bujqësi dhe zhvillim rural elastik (resilient) ndaj ndryshimeve klimatike.
5. Mbrojtja e ekosistemeve dhe pasurive natyrore.
6. Forcimi i qeverisjes vendore dhe kapaciteteve institucionale.

Përfitimet për të ardhmen e Shkodrës

Zbatimi i PVP-së do të:

- Reduktojë humbjet ekonomike dhe njerëzore të lidhura me ndikimet klimatike.
- Përmirësojë shërbimet dhe infrastrukturën publike.
- Mbrojë pasuritë natyrore që mbështesin turizmin dhe mjetet e jetesës.
- Nxisë rritjen e interesit për investime.

- Mundësojë akses më të madh në financime kombëtare dhe ndërkombëtare.

Realizimi me sukses i ketyre planeve kërkon:

- Mbështetje të fortë politike.
- Integrimin e masave të përshtatjes në procesin e buxhetimit.
- Koordinim me institucionet qendrore dhe partnerët.
- Komunikim të qartë dhe të vazhdueshëm me qytetarët.
- Angazhim për monitorimin dhe raportimin e progresit.

Keshtu Shkodra mund të shndërrohet në një nga bashkitë më të qëndrueshme dhe më të gatshme për sfidat e së ardhmes në Shqipëri.

Kjo është një përmbledhje e shkurtër e asaj çfarë përfaqëson ky plan. Bashkëlidhur keni materialin e plotë të këtij Plani si edhe Planin Financiar.

Mbështetur nenin 27 pika 5 e ligjit nr. 139 datë 17.12.2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar , neni 18, neni 23, neni 29 pika 1 e ligjit nr 155/2020 “ Për ndryshimet klimatike” VKM nr 466 dt 03.07.2019 “ Për miratimin e dokumentit strategjik dhe planeve kombetare per zbutjen e gazeve me efekt serre dhe per pershtatjen ndaj ndryshimeve klimatike”

Kërkojmë

“Miratimin e Planit Lokal të Veprimit për përshtatjen (adaption) dhe zbutjen (mitigation) ndaj ndryshimeve klimatike të bashkisë Shkodër 2026-2036” sipas materialit bashkëlidhur.

Duke ju falenderuar, ju ftojme në miratimin e projekt vendimit,

Drejtorja e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme

Aida Shllaku

PLANI LOKAL PËR ZBUTJEN E NDRYSHIMEVE KLIMATIKE PËR BASHKINË E SHKODRËS

1. Konteksti	5
1.1. Hyrje	5
1.2. Bashkia e Shkodrës	5
1.2.1. Karakteristikat gjeografike	5
1.2.2. Karakteristikat lokale	7
1.2.3. Zonat urbane	10
1.2.4. Treguesit ekonomikë dhe prioritetet e ardhshme.....	11
1.2.5. Kushtet socio-ekonomike	11
1.3. Konteksti kombëtar dhe kuadri rregullator	15
1.3.1. Profili i qeverisjes së Shkodrës.....	15
1.3.2. Lidhjet me strategjinë kombëtare dhe kuadrin rregullator	18
2. Analiza kritike e diagnozës MECAP të Skodra	19
2.1. Metodologjia	19
2.1.1. Analiza e plotësisë së diagnostikimit (inventari bazë dhe konteksti territorial):....	19
2.1.2. Analiza e plotësisë së planit të veprimit (strategjitë, masat dhe rrugët e zbatimit):	19
2.1.3. Sintetizimi i konsultimit me palët e interesuara	21
2.2. Analiza e plotësisë së diagnostikimit	22
2.2.1. Përmbledhje e MECAP	22
2.2.2. Plotësia e emetimeve të gazeve serrë	24
2.2.2.1. Llogaritjet e GHG	25
2.2.2.2. Të dhënat që mungojnë	27
3. Analiza kritike e planit të veprimeve MECAP të Skodrës	27
3.1.1. Sinteza e strukturimit të planit të veprimit MECAP	27
3.1.2. Plotësia e planit të veprimit	28
3.1.2.1. Veprimet e përfshira drejtpërdrejt në fushën e përgjegjësive të Bashkisë	28
3.1.2.2. Veprimet jashtë zonës së përgjegjësive të Bashkisë	41
4. Plani i veprimit për zbutjen	47
4.1. Sintetizimi i planit të veprimit - MECAP	47
4.2. Sinteza e planit të veprimit – veprime plotësuese	68

Dokumenti

NN/Réf.	Ind.	Data	Shkrimtar	Veprimi
		01/10/2025	Théo Tommasini	Shkrimi
		10/10/2025	Matthieu Claus	Korrigjimi
		18/11/2025	Théo Tommasini	Korrigjimi
		20/11/2025	Matthieu Claus	Korrigjimi

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Plani *Lokal për Zbutjen e Ndryshimeve Klimatike i Bashkisë së Shkodrës* forcon angazhimin e bashkisë për leadershipin e klimës dhe mbështet vizionin e saj afatgjatë për zhvillim të qëndrueshëm, integrim evropian dhe përmirësimin e cilësisë së jetës për qytetarët. Duke u bazuar në Planin Bashkiak të Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) të zhvilluar në vitin 2023, ky dokument plotëson dhe përmirëson strategjinë e klimës së bashkisë duke identifikuar veprimet prioritare, duke mbyllur boshllëqet diagnostikuese (detajuar në kapitullin 2: Analiza kritike e diagnozës MECAP të Shkoderit) dhe duke përgatitur Shkodrën për mundësitë e ardhshme të financimit dhe investimit.

Një dokument strategjik në përputhje me prioritetet kombëtare të BE-së dhe Shqipërisë

Shkodra është një nga bashkitë më të cenueshme ndaj klimës në Shqipëri, duke u përballur me rreziqe në rritje nga përmbytjet, thatësira, valët e të nxehtit dhe degradimi i mjedisit. Në të njëjtën kohë, ajo mban asete të rëndësishme natyrore dhe ekonomike që mund të shfrytëzohen për një tranzicion të gjelbër. Ky plan veprimi përputhet me strategjinë kombëtare të klimës dhe detyrimet e ardhshme të BE-së, duke siguruar që Shkodra të mbetet e pranueshme për financimin ndërkombëtar të klimës, mbështetjen e donatorëve dhe programet e bashkëpunimit ndërkufitar.

Një udhërrëfyes i qartë për reduktimin e emetimeve dhe tranzicionin e energjisë

Plani konfirmon se ndërtesat (61% e konsumit të energjisë), furnizimi me ujë dhe mbetjet (20%) dhe shërbimet e mbetjeve dhe pastrimit (9%) janë burimet kryesore të emetimeve të gazrave serrë në Shkodër. Ai forcon MECAP duke shtuar elementë që mungojnë (122 ktCO₂e për emetimet e shtuara, kundrejt 350 ktCO₂e për llogaritjen e MECAP) - të tilla si rrjedhja e ftohësit, përmirësimet e menaxhimit të mbetjeve dhe proceset industriale - për të siguruar një pamje të plotë dhe të saktë të emetimeve.

Për të adresuar këto sfida, Bashkia tani ka:

- **89 masa të zhvilluara tashmë në kuadër të MECAP**, në energji, transport, mbetje, bujqësi/pylltari dhe shërbime.
- **Një listë e shkurtër prioritare e veprimeve urgjente, me ndikim të lartë që kërkojnë vëmendje të menjëhershme politike dhe mobilizim të burimeve.**
- **Masa të reja plotësuese të prezantuara në këtë plan për të përforcuar zonat nën përgjegjësi të drejtpërdrejtë Bashkiake:** planifikimi i gjelbër urban, prokurimi i qëndrueshëm publik, mbrojtja e pyjeve dhe biodiversitetit, menaxhimi i ujërave të

rrugëve dhe shiut, zhvillimi ekonomik dhe mbështetja për familjet që përballen me varfëri energjetike.

Këto veprime të kombinuara ofrojnë një rrugë realiste drejt objektivave klimatike të Bashkisë 2030 dhe 2040. Plani i veprimit për zbutjen do të çojë në një reduktim prej 18.3% të emetimeve deri në vitin 2030, krahasuar me nivelet e vitit 2021.

Një axhendë qeverisjeje dhe investimesh

Plani thekson nevojën për qeverisje të fortë për të nxitur veprimin për klimën. Rekomandimet kryesore përfshijnë:

- Vendosja e përgjegjësive të qarta në departamentet Bashkiake.
- Krijimi i partneriteteve të strukturuar me institucionet kombëtare, operatorët e energjisë, bizneset dhe shoqërinë civile.
- Përmirësimi i menaxhimit të të dhënave për të mbështetur vendimmarrjen dhe monitorimin më të mirë.
- Sekuencimi i veprimeve në **fitore të shpejta, projekte infrastrukturore afatmesme dhe transformime strukturore afatgjata.**

Nevojat kryesore për investime janë të përqendruara në tre fusha strategjike:

1. **Rinovimi i ndërtesave publike dhe rezidenciale**, duke përfshirë vendosjen në shkallë të gjerë të fotovoltaikeve diellorë në çati.
2. **Përmirësimet e rrjetit elektrik dhe projektet e energjisë së rinovueshme**, thelbësore për reduktimin e humbjeve dhe zgjerimin e furnizimit me energji të pastër.
3. **Lëvizshmëria e qëndrueshme**, duke përfshirë përmirësimet e transportit publik, infrastrukturën e automjeteve elektrike dhe rrjetet rrugore më të sigurta dhe rezistente ndaj klimës.

Këto investime përputhen me objektivat kombëtare dhe do të ndihmojnë në pozicionimin e Shkodrës si një kandidate e pranueshme për fondet e BE-së, programet e donatorëve dhe mekanizmat e financimit të klimës.

Një vizion pozitiv për të ardhmen e Shkodrës

Duke zbatuar këtë plan, Shkodra mund:

- Ulja e kostove të energjisë për familjet dhe institucionet publike.
- Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe shëndetit publik.
- Forcimi i qëndrueshmërisë së tij ndaj ngjarjeve ekstreme të motit.
- Krijoni vende pune të gjelbra dhe mundësi ekonomike lokale.
- Rritja e jetesës, lëvizshmërisë dhe shërbimeve publike për qytetarët.
- Demonstrimi i leadershipit midis bashkive shqiptare dhe të Ballkanit Perëndimor.

Përfundim

Plani i rishikuar i Veprimit Lokal për Zbutjen i ofron Shkodrës një kornizë të fortë, të besueshme dhe të zbatueshme për avancimin e tranzicionit të saj klimatik dhe energjetik. Ai u jep udhëheqësve politikë një grup të qartë prioritetesh, rrugësh investimi dhe mekanizmash qeverisjeje për të ofruar ndryshime kuptimplota dhe të dukshme për komunitetin - duke përafuar bashkinë me standardet evropiane dhe qëllimet afatgjata të neutralitetit klimatik.

1. KONTEKSTI

1.1. HYRJE

Bashkia Shkodër tashmë ka hartuar një **Plan Bashkiak Veprimi për Energjinë dhe Klimën (MECAP)** midis **2022 dhe 2023**, në bashkëpunim të ngushtë me **Sekretariatit Shtetëror Zviceran për Çështjet Ekonomike (SECO)**. Ky dokument fokusohet kryesisht në **komponentin zbutës** të veprimit klimatik dhe përfshin një portofol prej **93 veprimesh** të dizajnuara për të reduktuar **konsumin e energjisë** dhe **emetimet e gazeve serrë (GHG)** të komunitetit. Masat mbulojnë sektorë të shumtë – ndërtesat, transporti, furnizimi me energji, mbetjet dhe shërbimet publike – dhe ofrojnë një bazë solide për zbatimin e strategjive të dekarbonizimit në nivel lokal.

Kjo do të thotë se procesi i zhvillimit të një plani gjithëpërfshirës për zbutjen e ndryshimeve klimatike nuk po fillonte **nga e para**. MECAP përfaqëson një **bazë thelbësore të punës**, duke siguruar që Shkodra tashmë të ketë adoptuar një qasje të strukturuar për reduktimin e emetimeve. Prandaj, dokumenti i ri duhet të konsiderohet si një **komponent plotësues dhe plotësues**, duke u bazuar në kornizën zbutëse të MECAP.

Konkretisht:

- **MECAP** ofron një **kornizë gjithëpërfshirëse zbutjeje**, duke detajuar veprimet sektoriale për të arritur reduktime afatshkurtra dhe afatmesme të emetimeve.
- **Dokumenti aktual** zgjeron këtë bazë duke adresuar **masa shtesë dhe leva ndërsektoriale** që u identifikuan si të munguara ose të pazhvilluara në planin e parë, duke siguruar përafrim më të fortë me praktikën më të mira evropiane dhe standardet ndërkombëtare.
- Së bashku, të dy dokumentet përbëjnë një **udhërrëfyes gjithëpërfshirës dhe koherent** për bashkinë, duke kombinuar **rrugët sasiore të reduktimit të emetimeve** me **përmirësime cilësore** në qeverisje, qëndrueshmëri dhe integrim sektorial.

Duke integruar 93 veprimet e MECAP me masat plotësuese të identifikuara rishtazi, Bashkia Shkodër siguron që politika e saj klimatike të jetë **e plotë dhe largpamëse**. Kjo qasje e kombinuar forcon aftësinë e qytetit për të përmbushur **objektivat e tij të dekarbonizimit 2030 dhe 2040**, duke hedhur gjithashtu bazat për një **trajektore afatgjatë drejt neutralitetit të karbonit**.

1.2. BASHKIA E SHKODRËS

1.2.1. Karakteristikat gjeografike

Bashkia e Shkodrës ndodhet në pjesën veriperëndimore të Shqipërisë. Kufizohet me Komunën e Malësisë së Madhe në veri, Malin e Zi në perëndim, me Komunën e Tropojës në lindje dhe me Bashkiat e Vaut të Dejës dhe Lezhës në jug. Në pjesën veriperëndimore të Bashkisë Shkodër shtrihet **Liqeni i Shkodrës**, i cili me sipërfaqe prej 368 km² është liqeni më i madh në Ballkan. Nga liqeni rrjedh **lumi Buna** (44 km i gjatë), i cili derdhet në detin Adriatik dhe, përgjatë rrjedhës së tij të poshtme, shënon kufirin me Malin e Zi. Buna bashkohet me **lumin Drin** rreth 2 km në jugperëndim të qytetit. Në lindje, qyteti kufizohet nga **lumi Kir**, i cili ngrihet në Malësinë e Veriut dhe shtrihet për 43 km përpara se të derdhet në Drin, i cili rrethon Shkodrën nga jugu. Sipërfaqja kryesore e sheshtë e qytetit sot mbulon **1,150 hektarë**, ndërsa zona kodrinore mbulon **350 hektarë**.

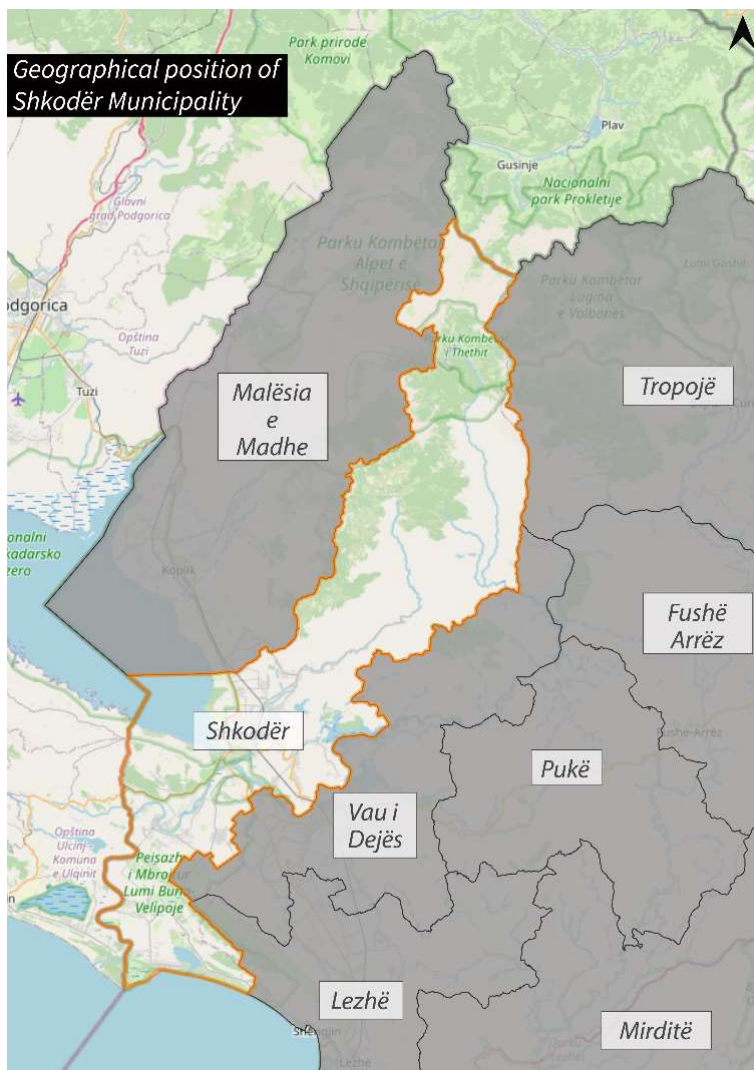

Figura 1 Pozicioni gjeografik i Bashkisë së Shkodrës

Bashkia e Shkodrës u krijua me reformën territoriale të miratuar me **ligjin nr.115/2014¹ "Përndarjen administrative-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë"**, duke bashkuar disa njësi administrative në një organ më të madh të qeverisjes vendore. Bashkia shtrihet në një territor prej **873.8 km²**, duke mbuluar rreth **3.04% të sipërfaqes totale** të vendit. Bashkia e Shkodrës përbëhet nga **11 njësi të qeverisjes vendore**: Shkodër, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç, Guri i Zi, Postribë, Pult, Rrethinat, Shalë, Shosh dhe Velipojë. Secila nga njësitë administrative lokale përfshin qytete ose fshatra brenda territorit të tyre siç përshkruhet më poshtë:

Tabela 1 Njësitë administrative, qytetet dhe fshatrat e bashkisë Shkodër

Njësitë administrative	Qytetet dhe fshatrat në rajon
Shkodër	Qyteti i Shkodrës

¹ <https://www.prefektishkoder.gov.al/wp-content/uploads/2023/11/4.Ligji-115-2014-Per-ndarjen-administrativo-territoriale-te-NJVV-ne-RSH.pdf>

Ana e Malit	Fshatrat: Oblikë, Babot, Muriqan, Shtuf, Dramosh, Oblikë e Epërme, Obot, Vallas, Velinaj, Vidhgar
Bërdicë	Fshatrat: Bërdice e Madhe, Bërdice e Mesme, Bërdice e Epërme, Trush, Beltojë, Mali Hebjaj
Dajç	Fshatrat: Dajç, Samrisht i Ri, Samrisht i Epërm, Belaj, Mali i Gjymtit, Pentar, Rrushkull, Mushan, Darragjat, Suka-Dajç, Shirq
Guri i Zi	Fshatrat: Guri i Zi, Juban, Ganjollë, Kuç, Rrencë, Vukatanë, Gajtan, Rragam, Sheldi, Mazrek, Shpor
Postribë	Fshatrat: Mes, Dragoç, Boks, Kullaj, Myselim, Drisht, Ura e Shtrenjtë, Domen, Shakotë, Prekal, Vilëz
Pult	Fshatrat: Pog, Kir, Gjuraraj, Plan, Xhan, Bruçaj, Mgull
Rrethinat	Fshatrat: Dobraç, Grudë e Re, Shtoj e Re, Guci i Ri, Shtoj i Vjetër, Zues, Golem, Hoti i Ri, Bleran, Bardhaj
Shalë	Fshatrat: Breg-Lumi, Abat, Nicaj-Shalë, Lekaj, Vuksanaj, Pecaj, Theth, Nderlysjaj, Gimaj, Nënnavriq, Lotaj
Shosh	Fshatrat: Ndrejaj, Nikaj-Shosh, Palaj, Pepsumaj, Brashtë
Velipojë	Fshatrat: Velipojë, Pulaj, Luarzë, Baks-Rrjoll, Gomsiqe, New Baks, Pulaj, New Reç, Ças, Mali Kolaj

1.2.2. Karakteristikat lokale

Bashkia e Shkodrës është pjesë e prefekturës së Shkodrës, e cila përfshin edhe bashkitë Vau i Dejës, Malësi e Madhe, Pukë dhe Fushë Arrëz. Sipas Regjistrimit të popullsisë dhe banesave në vitin 2023², numri i popullsisë së prefekturës Shkodër është **154,479 banorë**. Dendësia e popullsisë së prefekturës Shkodër është **43.4 banorë për km²**. Bashkia Shkodër është njësi vendore më e madhe dhe më me ndikim brenda Prefekturës së Shkodrës dhe përfaqëson jo vetëm një qendër demografike, por edhe një qendër kulturore dhe ekonomike në veri të Shqipërisë. Me **102,434 banorë**, vetëm Bashkia Shkodër përbën rreth **dy të tretat (66.3%) të popullsisë së prefekturës**. Dendësia e popullsisë së Bashkisë është **117 banorë për km²**.

Ky rol dominues nënvizohet më tej nga karakteri urban dhe përqendrimi i shërbimeve, shkollave, spitaleve dhe aktiviteteve ekonomike. Popullsia e bashkisë Shkodër ka pësuar **një rënie prej 33,178 banorësh**, krahasuar me popullsinë sipas Regjistrimit të vitit 2011³, që ishte 135,612 banorë. Në të gjithë prefekturën, popullsia është pothuajse e ndarë në mënyrë të barabartë midis burrave dhe grave. Balanca gjinore është e qëndrueshme: burrat përbëjnë rreth **49-53%** dhe gratë rreth **47-51%**, në varësi të Bashkisë. Në **bashkinë e Shkodrës**, gratë janë pak më të mëdha se burrat (**51% deri në 49%**), duke reflektuar jetëgjatësinë më të gjatë të grave dhe ndoshta emigrimin e burrave më të rinj jashtë vendit.

Në tabelën e mëposhtme janë dhënë të dhënat për numrin e popullsisë dhe shpërndarjen gjinore në pesë bashki të prefekturës Shkodër.

² <https://www.instat.gov.al/media/14322/cens-2023-shkodra.pdf>

³ <https://portavendore.al/bashkia-shkoder/pasaporta-e-bashkise-shkoder/>

Municipalities of Shkodra region

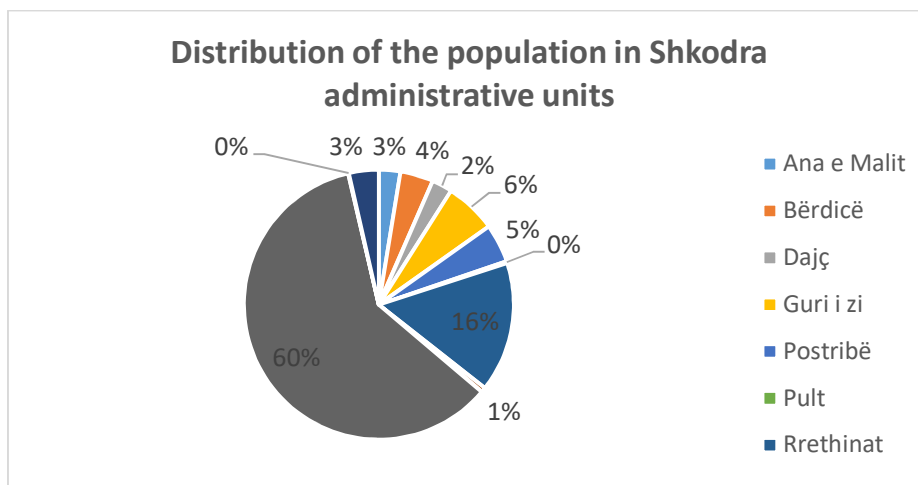
Figura 2 Bashkitë e qarkut Shkodër [Burimi: ASIG]

Tabela 2. Shpërndarja e popullsisë dhe shpërndarja gjinore në qarkun e Shkodrës [Burimi: CENSUS 2023]

Bashkia	Numri i popullsisë më 18 shtator 2023	Mashkull (%)	Femra (%)
Fushë Arrëz	4,878	53.0%	47.0%
Malësi e Madhe	21,684	50.2%	49.8%
Pukë	6,222	50.8%	49.2%
Shkodër	102,434	49.0%	51.0%
Vau i Dejës	19,261	49.5%	50.5%
Rajoni total	154,479	~49.5%	~50.5%

Sa i përket shpërndarjes së popullsisë brenda territorit të Bashkisë Shkodër, qyteti i Shkodrës ka numrin më të lartë të popullsisë (**61,633 banorë**), i ndjekur nga njësia administrative Rrethinat (**15,968 banorë**), njësia administrative Guri i zi (**6,315 banorë**), njësia administrative Postribe (**4,744 banorë**), njësia administrative Berdicë (**4,062 banorë**), dhe njësitë e tjera administrative me më pak se 4,000 banorë.

Distribution of the population in Shkodra administrative units

Grafiku 1. Përqindja e shpërndarjes së popullsisë në njësitë administrative të Shkodrës, [Burimi: CENSUS 2023]

Profili demografik i **Bashkisë Shkodër**, me një popullsi totale prej 102,434 banorësh, zbulon një shpërndarje relativisht të balancuar gjinore, ku femrat përfaqësojnë 51% dhe meshkujt 49% të popullsisë së përgjithshme. Struktura e moshës dominohet nga grupmosha e punës (15-64 vjeç), e cila përbën 63.6% të banorëve, e ndjekur nga popullsia e moshuar (65+) me 20.7% dhe fëmijët (0-14 vjeç) me 15.7%. Kjo shpërndarje nxjerr në pah një komunë që gradualisht po plakët, me një përqindje në rritje të banorëve të moshuar në krahasim me grupet më të reja.

Tabela 3. Shpërndarja e popullsisë sipas njërive administrative, grupmoshës dhe gjinisë [Burimi: Regjistrimi 2023⁴]

Njësia administrative	Popullsia	Grupmosha			Seksi	
		0-14	15-64	65+	Mashkull	Femër
Ana e Malit	2,652	354	1,706	592	1,327	1,325
Bërdicë	4,062	722	2,587	753	2,058	2,004
Dajç	2,494	322	1,497	675	1,263	1,258
Guri i zi	6,315	1,196	4,013	1,106	3,127	3,188
Postribë	4,744	823	3,021	900	2,349	2,395
Pult	245	40	160	45	128	117
Rrethinat	15,968	2,856	10,251	2,861	7,897	8,071
Shalë	584	92	378	114	308	276
Shkodër	61,633	9,141	39,205	13,287	29,944	31,689
Shosh	90	15	52	23	47	43
Velipojë	3,647	564	2,222	861	1,804	1,843
Bashkia Shkodër (Total)	102,434	16,125	65,092	21,217	50,225	52,209

Qyteti i Shkodrës, që përbën pothuajse 60% të popullsisë totale, demonstroi një ekuilibër demografik më të favorshëm me një bazë të fortë në moshë pune. Në të kundërt, disa njësi administrative rurale si **Shosh, Shalë dhe Pult** paraqesin baza shumë të vogla popullore, struktura të dominuara nga meshkujt dhe përqindje disproporcionale të larta të të moshuarve, duke i vendosur ata në rrezik të konsiderueshëm të shpopullimit dhe rënies socio-ekonomike. Njësitë e tjera, përfshirë **Ana e Malit dhe Velipojë**, karakterizohen në mënyrë të ngjashme nga plakja e popullsisë, me përqindje të të moshuarve që tejkalojnë 22%. Anasjelltas, **Guri i Zi**,

⁴ <https://www.instat.gov.al/media/14322/cens-2023-shkodra.pdf>

Bërdicë dhe Rrethinat shfaqin përqindje relativisht më të larta të fëmijëve, gjë që mund të tregojë elasticitet më të madh demografik në krahasim me zonat e tjera rurale.

Sa i përket **projeksioneve të popullsisë për periudhën 2011–2031**, bazuar në të dhënat e INSTAT, vlerësohet se popullsia e Bashkisë Shkodër do të pësojë një rënie të ndjeshme, e cila mesatarisht për periudhën 2015–2031 llogaritet të jetë rreth -1% në vit, ndërsa rënia e përgjithshme e popullsisë në vitin 2031 krahasuar me vitin 2015 pritet të jetë edhe më e madhe, konkretisht rreth -14%. Rënia e parashikuar e popullsisë rezidente nga viti 2015 deri në vitin 2031 është një trend i përhapur në të gjitha njësitë administrative.

Disa faktorë pritet të vazhdojnë të formësojnë peizazhin demografik në vitet e ardhshme. Në veçanti, **migrimi** shquhet si një përcaktues kyç, me një fluks të vazhdueshëm të rinjve nga sektori i bujqësisë. Ky fenomen përkeqësohet nga migrimi i studentëve që shpesh zgjedhin të qëndrojnë jashtë vendit edhe pas përfundimit të ndjekjeve të tyre akademike. Lindshmëria përgjithësisht e **ulët** kontribuon më tej në tkurrjen e popullsisë.

1.2.3. Zonat urbane

Në bashkinë Shkodër janë gjithsej 28,097 ndërtesa të përdorura për qëllime banimi, duke strehuar 31,598 banesa konvencionale dhe 33,267 familje. Kjo tregon se Shkodra mban pjesën më të madhe të infrastrukturës rezidenciale brenda prefekturës, duke theksuar përqendrimin e popullsisë dhe banesave në bashki në krahasim me zonat e tjera si Malësi e Madhe, Vau i Dejës, Pukë dhe Fushë Arrëz. Të dhënat pasqyrojnë diversitetin e llojeve të banesave dhe kërkesën e konsiderueshme për shërbime strehimi në Shkodër, duke nënvizuar rëndësinë e sigurimit të infrastrukturës elastike dhe planifikimit efektiv Bashkiak.

Tabela 4 Shpërndarja e shtëpive dhe ndërtesave të Bashkive në qarkun e Shkodrës.
[Burimi: Regjistrimi 2023]

Bashkia	Ndërtesat për qëllime banimi (Numri)	Banesat konvencionale të banuara (Numri)	Familjet (numri)
Fushë Arrëz	1,511	1,257	1,302
Malësi e Madhe	8,633	6,293	6,510
Pukë	2,219	1,851	1,892
Shkodër	28,097	31,598	33,267
Vau i Dejës	7,519	5,512	5,708
Prefektura totale	47,979	46,511	48,679

Numri i lartë i ndërtesave të banimit dhe familjeve në Shkodër nënvizon gjithashtu ekspozimin e mundshëm ndaj rreziqeve të lidhura me klimën, si përmbytjet, rrëshqitjet e dheut ose nxehtësia ekstreme, duke pasur parasysh përzierjen e terrenit të ulët dhe kodrinor të bashkisë. Sigurimi që këto banesa të mirëmbahen në mënyrë adekuate dhe elastike ndaj rreziqeve të tilla do të jetë thelbësore për mbrojtjen e sigurisë së banorëve, mbështetjen e mirëqenies së komunitetit dhe mbështetjen e iniciativave afatgjata të planifikimit urban. Për më tepër, përqendrimi i familjeve thekson nevojën për shërbime Bashkiake të synuara, duke përfshirë ujën, energjinë dhe menaxhimin e mbetjeve, për të përmbushur kërkesat e një popullsie të dendur duke u përshtatur me presionet klimatike të ardhshme.

1.2.4. Indikatorët ekonomikë dhe prioritetet e ardhshme

Në vitin 2022, PBB-ja rajonale për frymë Shkodër vlerësohej në 41,600 lekë. që është relativisht e ulët në krahasim me rajonet më të zhvilluara ekonomikisht si Tirana. Kjo tregon se, ndërsa Shkodra kontribuon në ekonominë kombëtare, rajoni përballet me sfida në gjenerimin e të ardhurave, diversifikimin ekonomik dhe mundësitë e punësimit.

Plani Vendor i Zhvillimit të Shkodrës (LDP) është një dokument i rëndësishëm për zhvillimin e bashkisë që identifikon prioritetet kryesore ekonomike. LDP-ja e parë e Shkodrës u miratua me Vendim të Ministrit të Territorit Kombëtar më **16.10.2017**, por më pas u miratua për shqyrtim edhe një herë me Vendim të Ministrit të Territorit Kombëtar më **28.12.2020**. Bashkia Shkodër po punon në mënyrë aktive për tërheqjen e investimeve të reja me qëllim rigjallërimin e ish-zonave industriale dhe stimulimin e rritjes së qëndrueshme ekonomike. Duke i përafuar këto investime me prioritetet moderne të zhvillimit, bashkia synon të përmirësojë standardet e jetesës, të inkurajojë rritjen e produkteve lokale dhe të forcojë rolin e Shkodër si qendër ekonomike rajonale. Sipas strategjisë së zhvillimit të territorit, janë identifikuar disa zona ekonomike prioritare. Këto përfshijnë: zonën e ish-aeroportit, zonën tradicionale industriale të Shkodrës dhe korridorin Bahçallek-Bërdicë, i cili po shfaqet si një bosht kyç ekonomik.

Zona shtesë strategjike ndodhen përgjatë rrugëve **Shkodër-Koplik dhe Shkodër-Vau i Dejës, rrugës Shkodër-Ana e Malit-Muriqan dhe rrugës bregdetare Shiroka-Zogaj**. Pika të tjera qendrore përfshijnë **bypass-in perëndimor, zonën qendrore urbane dhe zonën bregdetare Velipojë-Rrjoll**. Për të zhblokuar potencialin e plotë të këtyre zonave, Bashkia është angazhuar të promovojë mundësitë e investimit dhe të krijojë një klimë të favorshme si për sipërmarrësit vendas ashtu edhe për investitorët e huaj. Për më tepër, integrimi i Shkodrës në korniza më të gjera rajonale, si rajoni ndërkuftar Podgoricë-Shkodër dhe rajoni ekonomik Shkodër-Lezhë i përcaktuar në Planin e Përgjithshëm Kombëtar, rrit rolin e saj si një qendër lidhëse. Këto lidhje midis qendrave kryesore urbane ofrojnë mundësi të forta për bashkëpunim dhe zhvillim ekonomik rajonal. Këto janë në kuadër të Objektivave Strategjike pjesë e masterplanit vendor⁵ të Shkodrës konkretisht, **Objektivi Strategjik nr.1 "Përmirësimi i aksesit dhe marrëdhënieve rajonale"**. Bashkë me këtë objektivi vijnë edhe të tjera të rëndësishme për zhvillimin e planit kombëtar të përshtatjes. Konkretisht: **Objektivi Strategjik nr.3 "Konkurrenca dhe zhvillimi ekonomik"**, **Objektivi Strategjik nr.4 "Standardet e larta të jetesës dhe zhvillimi urban"** **Objektivi Strategjik nr.5 "Mbrojtja e mjedisit dhe aftësia për t'u përshtatur, mbrojtur dhe rikuperuar nga rreziqet natyrore"**.

1.2.5. Kushtet socio-ekonomike

Varfëria dhe treguesit shëndetësorë

Matja e fundit e pabarazive rajonale në Shqipëri daton në vitin 2012. Këto të dhëna treguan se qarku i Shkodrës ka një shkallë varfërie rreth 17.5%. Krahasuar me rajonet e tjera, qarku i Shkodrës renditet në rajonet me shkallën më të lartë të varfërisë (pas qarqeve të Kuksit, Lezhës, Fierit dhe Durrësit). Një pjesë e rëndësishme e kujdesit shëndetësor është kujdesi dhe mbështetja që u ofrohet personave me aftësi të kufizuara. Identifikimi i individëve në këtë kategori, si dhe struktura e aftësisë së kufizuar sipas rajoneve, është një tregues kyç për hartimin e politikave të përshtatshme që synojnë të sigurojnë ndihmën dhe përfshirjen e tyre në arsim, punësim dhe aktivitete të ndryshme sociale. Të dhënat administrative për personat me aftësi të kufizuara bazohen në raportet mjeko-ligjore të lëshuara nga mjekët.

⁵<https://planifikimi.gov.al/index.php?eID=dumpFile&t=f&f=3907&token=cff20c1fadd4a40a00610dda2b8158166beb3a44>

Në të gjithë rajonet, profili sipas llojit të aftësisë së kufizuar është pothuajse identik, me më shumë se 60%⁶ të personave të regjistruar me aftësi të kufizuara që bien në kategorinë e "aftësisë së kufizuar mendore dhe fizike". Në qarkun e Shkodrës, shpërndarja është përgjithësisht në përputhje me këtë trend kombëtar: 13.6% vuajnë nga dëmtimet e shikimit (verbëria), 8.3% janë paraplegjikë ose tetraplegjikë ndërsa shumica, 78.1%, janë persona me aftësi të kufizuara mendore dhe fizike. Në qarkun e Shkodrës, gjithsej 5,091 individë janë përfitues të pagesave të aftësisë së kufizuar. Shpërndarja e këtyre përfituesve sipas llojit të aftësisë së kufizuar nxjerr në pah një mbizotërim të fortë të aftësive të kufizuara mendore dhe fizike, të cilat përbëjnë 78% të të gjitha rasteve. Kjo tregon se shumica e personave që marrin mbështetje në rajon përballen me kushte komplekse që kërkojnë ndihmë të qëndrueshme. Një pjesë më e vogël e përfituesve janë persona me dëmtim të shikimit (verbëri), që përfaqësojnë 14% të totalit, ndërsa 8% janë individë me dëmtime të rënda të lëvizshmërisë, veçanërisht me aftësi të kufizuara paraplegjike ose tetraplegjike. Përqindja relativisht e ulët e këtyre dy grupeve, krahasuar me prevalencën e lartë të aftësive të kufizuara mendore dhe fizike, sugjeron se nevojat më urgjente shëndetësore dhe sociale në Shkodër lidhen me forma të kombinuara ose të shumëfishta të aftësisë së kufizuar.

Tabela 5. Numri mesatar i përfituesve të pagesës së aftësisë së kufizuar sipas llojit të aftësisë së kufizuar dhe rajonit, 2023 [Burimi: INSTAT]

Rajoni	Përfituesit e pagesës së aftësisë së kufizuar	Sipas llojit të aftësisë së kufizuar, në %		
		Dëmtimet e shikimit	Paraplegjik-tetraplegjik	Aftësitë e kufizuara mendore dhe fizike
Shkodër	5.091	14	8	78

Shërbimet e kujdesit shëndetësor parësor përfaqësojnë pikën e parë të kontaktit për popullatën në adresimin e nevojave shëndetësore. Institucionet kryesore që ofrojnë këto shërbime përfshijnë poliklinikat, qendrat shëndetësore, njësitë ambulatorie lokale dhe shërbimet e specializuara të konsultimit për fëmijët dhe gratë. Përqendrimi më i madh i institucioneve të tilla gjendet në qarqet me numrin më të lartë të popullsisë, veçanërisht në Tiranë, Elbasan dhe Fier.

Tabela 6. Numri i shërbimit parësor të shëndetit publik, 2023 [Burimi: INSTAT]

Rajoni	Qendrat shëndetësore totale	Numri i mjekëve në kujdesin parësor	Numri i infermierëve në kujdesin parësor	Numri i spitaleve	Shtretërit spitalorë
Shkodër	31	106	603	4	581

Në qarkun e Shkodrës, rrjeti i kujdesit shëndetësor parësor përbëhet nga 31 qendra shëndetësore, me staf 106 mjekë dhe 603 infermierë. Kujdesi dytësor ofrohet përmes 4

⁶ <https://www.instat.gov.al/media/irylsxdj/vjetari-statistikor-rajonal-2024.pdf>

spitaleve me gjithsej 581 shtretër. Krahasuar me rajonet më të mëdha si Tirana, Elbasani apo Fieri, Shkodër ka një infrastrukturë shëndetësore më të vogël në shifra absolute.

Treguesit e punësimit

Sipas analizës ekonomike Pse të investohet në Shkodër, në Bashkinë Shkodër, fuqia punëtore përfshin të gjithë individët nga mosha 15 deri në 64 vjeç, përveç atyre që nuk janë ekonomikisht aktivë, si nxënësit, studentët apo personat me aftësi të kufizuara. Marrëdhëniet e punës rregullohen përmes kontratave individuale në përputhje me Kodin e Punës dhe Ligjin Nr. 153/2013 për Nëpunësit Civilë. Gjatë gjysmës së parë të vitit 2016, Bashkia regjistroi gjithsej 25,058 persona të punësuar. Prej tyre, 8,021 ishin të punësuar në sektorin publik, ndërsa 17,037 punonin në sektorin privat. Punësimi është më i përqendruar në vetë qytetin e Shkodrës, i ndjekur nga Njësia Administrative e Rrethinës. Në të kundërt, njësitë e Postribës, Pultit, Shalës dhe Shoshit raportuan nivelet më të ulëta të punësimit. Në përgjithësi, shpërndarja e punësimit në vitin 2016 tregon se rreth 32% e vendeve të punës ishin në sektorin publik, ndërsa 68% e mbetura ishin në ndërmarrje private.

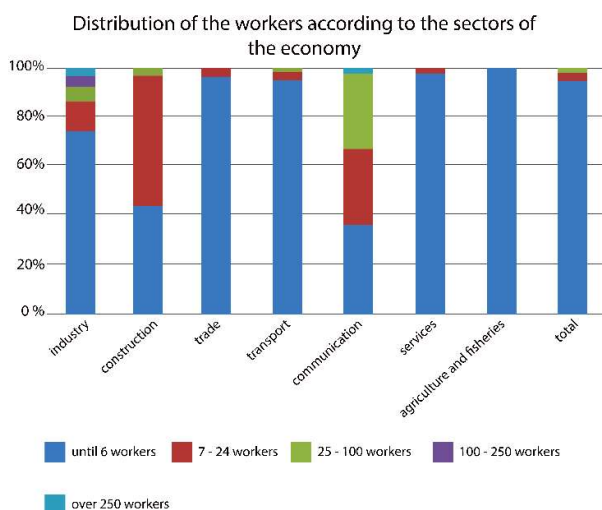
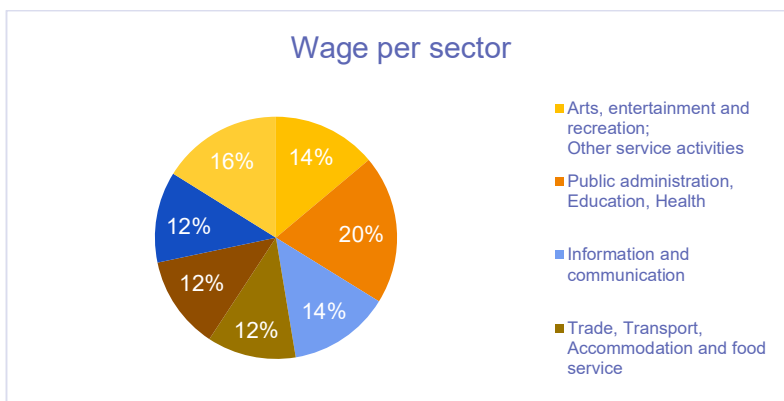

Figura 3. Shpërndarja e punëtorëve sipas sektorëve të ekonomisë.

[Burimi: Pse të investoni në Shkodër]

Sipas INSTAT, ⁷paga mesatare mujore për të punësuar është 57,170 lekë dhe shkalla e papunësisë së personave +15 vjeç për qarkun e Shkodrës është 6.3.

⁷ https://www.instat.gov.al/media/11124/regional-statistical-yearbook-2022_04.pdf

Grafiku 2. Niveli i pagave sipas rajoneve dhe grupeve të aktivitetit ekonomik, 2023 [Burimi: INSTAT]

Treguesit arsimorë

Në Shqipëri në përgjithësi, për vitin shkollor 2023-24, gjithsej 66,711 fëmijë u regjistruan në arsimin parashkollor, duke shënuar një rënie prej 4.4% krahasuar me vitin e kaluar dhe një rënie prej 14.3% krahasuar me vitin shkollor 2019-20. Në të njëjtin vit shkollor, 258,072 nxënës u regjistruan në arsimin bazë nëntëvjeçar, duke reflektuar një rënie prej 3.4% nga viti i kaluar dhe një rënie prej 12.5% krahasuar me 2019-20.

Sa i përket arsimit të mesëm, 15% e nxënësve ndjekin shkollat private në nivel kombëtar. Dallime të rëndësishme ekzistojnë midis rajoneve: Shkodra, së bashku me Vlorën, Fierin, Lezhën, Tiranën dhe Durrësin, tregojnë një nga përqindjet më të larta të arsimit të mesëm privat, duke treguar një prani më të fortë të opsioneve të shkollave private në krahasim me rajonet e tjera.

Tabela 7 Treguesit e arsimit publik për rajonin dhe bashkinë e Shkodrës [Burimi:INSTAT]

Rajoni/ Bashkia	Fëmijët në kopsht	Studentët në Arsimi 9- vjeçar	Studentët raporti për klasë në shkollat 9-vjeçare	Raporti nxënës-mësues në arsimin 9- vjeçar	Studentët në shkollat e mesme
Qarku i Shkodrës	3,576	16,203	14.7	8.5	6,386
Bashkia Shkodër	2,213	11,842	16.8	9.8	5,227

Objekti arsimor	Regjistruar 2023-2024	Regjistruar 2021-2022
Kopshti i fëmijëve	2.213	2.410
Arsimi fillor dhe arsimi i mesëm i ulët (arsimi 9-vjeçar)	11.842	12,770
Shkolla e mesme (e përgjithshme)	5,227	5,795

Tabela 8. Regjistrimi i nxënësve në të gjitha nivelet arsimore në bashkinë Shkodër

Në vitin shkollor 2023-24, bashkia Shkodër pa një rënie të regjistrimit të nxënësve në të gjitha nivelet e arsimit krahasuar me 2021-22. Regjistrimi në kopsht ra nga 2,410 në 2,213 fëmijë, duke reflektuar një reduktim modest të pjesëmarrjes në fëmijërinë e hershme. Regjistrimi në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët (arsimi 9-vjeçar) ra nga 12,770 në 11,842 nxënës, duke treguar një trend të rënies së popullsisë në moshë shkollore. Në mënyrë të ngjashme, regjistrimi i përgjithshëm në shkollën e mesme u ul nga 5,795 në 5,227 studentë. Këto tendenca nxjerrin në pah nevojën për të monitoruar ndryshimet demografike dhe për të marrë parasysh politikatat për të mbështetur qasjen e qëndrueshme në arsim në të gjithë komunën.

1.3. KONTEKSTI KOMBËTAR DHE KUADRI RREGULLATOR

1.3.1. Profili i qeverisjes së Shkodër

Korniza aktuale e qeverisjes vendore është rezultat i një sërë reformash institucionale që synojnë decentralizimin dhe forcimin e autonomisë lokale. Ky proces u konsolidua më tej përmes miratimit të Kushtetutës dhe ratifikimit të Kartës Evropiane të Vetëqeverisjes Lokale. Në Shqipëri, pushteti vendor është themeluar dhe funksionon bazuar në parimin e autonomisë vendore. Njësitë e vetëqeverisjes vendore përbëhen nga Bashkiat dhe qarqet. Bashkia përfaqëson njësinë bazë të vetëqeverisjes vendore, ndërsa qarku përbën një njësi të nivelit të dytë. Pas miratimit të Ligjit Nr. 115/2014, "*Për Ndarjen Administrative-Territoriale të Njërive të Qeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë*", struktura e re territoriale krijoi 61 bashki dhe 12 qarqe si njësi të qeverisjes vendore. Bashkia e Shkodrës është pjesë e Qarkut Shkodër dhe përbëhet nga 11 njësi të qeverisjes vendore (Shkodër, Rrethina, Shalë, Shosh, Pult, Postribë, Guri i Zi, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç dhe Velipojë). Së bashku, këto njësi administrative përfshijnë **një qendër urbane dhe 93 fshatra**.

Çdo komunë përbëhet nga një organ përfaqësues dhe një organ ekzekutiv. Organi **ekzekutiv është Kryetari i Bashkisë**, ndërsa organi përfaqësues është Këshilli Bashkiak. Ky i fundit përbëhet nga **51 këshilltarë**, që përfaqësojnë entitete të ndryshme politike të zgjedhura përmes zgjedhjeve lokale. **Organigrami i Bashkisë Shkodër** udhëhiqet nga Kryetari i Bashkisë, mbështetur nga një Kabinet dhe disa **nënkryetarë** bashkie. Nën këtë udhëheqje, institucioni është i strukturuar në **Drejtori të Përgjithshme**, secila përgjegjëse për fusha specifike të qeverisjes. Përditësimi i fundit i organigramit të Bashkisë u bë në vitin 2024⁸. **Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit dhe Kontrollit** të Territorit menaxhon zhvillimin hapësinor, duke përfshirë planifikimin, kontrollin e përdorimit të tokës dhe mbrojtjen e mjedisit përmes Drejtorisë së Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme.

Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit të Qëndrueshëm Ekonomik mbulon bujqësinë, zhvillimin rural, turizmin dhe përmirësimin e klimës së biznesit. Stabiliteti financiar trajtohet nga Drejtoria e **Përgjithshme e Menaxhimit Financiar**, përgjegjëse për buxhetimin, financat dhe taksat vendore. **Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve Ligjore, Burimeve Njerëzore dhe Mbështetëse** siguron çështjet ligjore, prokurimet, policinë Bashkiake, burimet njerëzore dhe sistemet e TIK-ut. Mirëqenia sociale mbështetet nga Drejtoria e **Përgjithshme e Çështjeve Sociale dhe Rinisë**, duke u fokusuar në programet e ndihmës, strehimit, shëndetit, aftësisë së kufizuar dhe rinisë. Arsimi, kultura dhe sporti promovohen nga **Drejtoria e Përgjithshme e Kulturës dhe Sportit**, e cila mbikëqyr edhe Teatrin "Migjeni" dhe shkollat Bashkiake.

Drejtoria e Përgjithshme e Mirëmbajtjes së Objekteve Publike fokusohet në planifikimin, menaxhimin dhe mbështetjen e brendshme për infrastrukturën Bashkiake. Ai përfshin njësi që

⁸ https://bashkiashkoder.gov.al/wp-content/uploads/Organograma-B_2024.pdf

trajtojnë shërbimet financiare dhe administrative, si dhe planifikimin dhe mirëmbajtjen e investimeve publike. Ndërmarrja e **Shërbimeve Publike dhe Punëve** funksionon si krahu praktik i Bashkisë, duke kryer drejtpërdrejt shërbime të tilla si ndriçimi rrugor, sinjalistika e trafikut, mirëmbajtja dhe monitorimi i infrastrukturës. Ai gjithashtu ofron shërbime mbështetëse për të siguruar që operacionet e përditshme të funksionojnë në mënyrë efektive. Në nivel lokal, **Njësitë Administrative dhe Administratorët e Lagjes** lidhin shërbimet me qytetarët, ndërsa **Njësia e Auditimit** siguron transparencë dhe llogaridhënie.

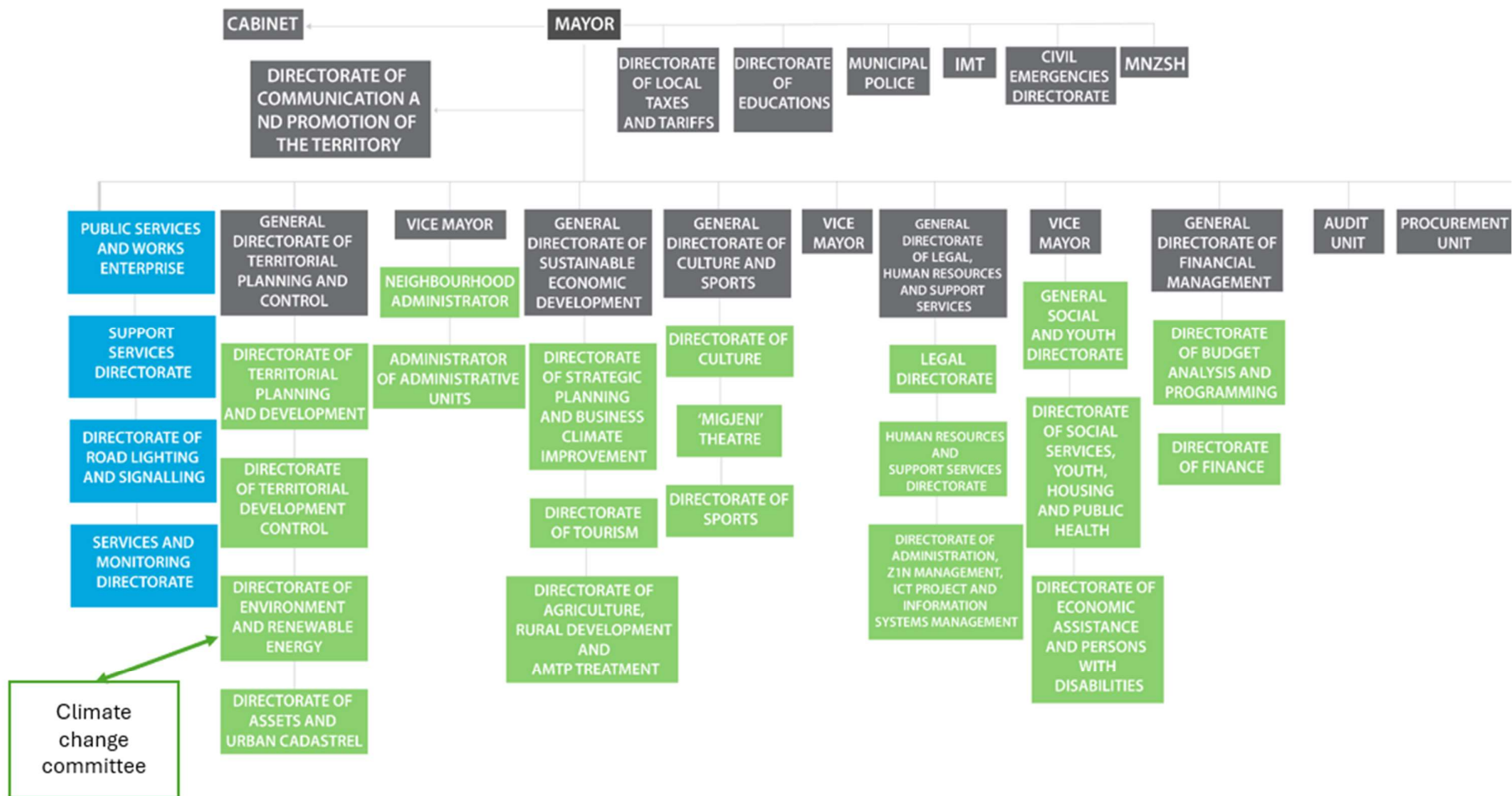

Figura 4. Organigrami i Shkodër Bashkia [Burimi: Bashkia Shkodër]

1.3.2. Lidhjet me strategjinë kombëtare dhe kuadrin rregullator

"**Strategjia Kombëtare e Ndryshimeve Klimatike (NCCS)⁹ (2019)** përfaqëson kornizën e parë gjithëpërfshirëse kombëtare të Shqipërisë për trajtimin e sfidave të ndryshimeve klimatike. Dokumenti u hartua nën udhëheqjen e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, në bashkëpunim me një Grup Punues Ndërmintor për Ndryshimet Klimatike dhe mbështetur nga partnerë ndërkombëtarë si BE dhe UNDP. Ai u miratua zyrtarisht nga Këshilli i Ministrave më 24 korrik 2019, me Vendim të Këshillit të Ministrave (VKM) Nr. 630, datë 24.07.2019¹⁰. Strategjia njeh cenueshmërinë e lartë të Shqipërisë si një vend mesdhetar, duke u përballur me rritjen e temperaturave, rënien e reshjeve, përmytjet dhe thatësitat e shpeshta dhe erozionin e përshpejtuar bregdet, të cilat kërcënojnë sektorët kryesorë të ekonomisë. Bujqësia, burimet ujore, pylltaria, energjia (veçanërisht hidrocentralet), turizmi, infrastruktura dhe shëndeti publik identifikohen si zonat më të rrezikuara. Për t'iu përgjigjur, Shqipëria është përafuar me Marrëveshjen e Parisit (nënshkruar në 2016) dhe politikën klimatike të BE-së, duke e pozicionuar veprimin klimatik si një domosdoshmëri mjedisore dhe një pjesë integrale të procesit të anëtarësimit në BE. Strategjia është ndërtuar mbi dy shtylla qendrore: **zbutjen dhe përshtatjen**.

Shtylla e zbutjes fokusohet në reduktimin e emetimeve të gazeve serrë dhe drejtimin e Shqipërisë drejt një ekonomie me karbon të ulët deri në vitin 2050, në përputhje me objektivat e BE-së për klimën. Ai mbulon katër sektorë kryesorë: **energjinë, transportin, bujqësinë dhe përdorimin e tokës/pylltarinë (LUCF)**, të cilat së bashku përbëjnë rreth 80% të emetimeve të gazrave serrë të vendit. Në total, janë përshkruar **222 masa zbutëse**, shumica në energji (77) dhe transport (71), ndjekur nga pylltaria (53), bujqësia (17) dhe veprimet ndërsektoriale (4). Veprimet kryesore përfshijnë promovimin e energjisë së rinovueshme, përmirësimin e efikasitetit të energjisë, dekarbonizimin e transportit, mbështetjen e menaxhimit të qëndrueshëm të tokës dhe rritjen e mbulesës pyjore.

Shtylla e përshtatjes njeh se Shqipëria është shumë e prekshme ndaj ndikimeve klimatike si përmytjet, thatësitat, mungesa e ujit dhe erozioni bregdetar. Përmes Planit Kombëtar të Përshtatjes (NAP), strategjia përcakton **15 veprime prioritare** që synojnë mbrojtjen e burimeve ujore, forcimin e bujqësisë rezistente ndaj klimës, mbrojtjen e pyjeve dhe biodiversitetit, përmirësimin e menaxhimit të rrezikut të fatkeqësive dhe adresimin e rreziqeve të shëndetit publik nga moti ekstrem. Përshtatja është një proces afatgjatë që kërkon koordinim të fortë institucional, përfshirje të komunitetit dhe financim të qëndrueshëm, duke përfshirë aksesin në fondet ndërkombëtare të klimës. Tema e përshtatjes trajtohet në një kapitull të dedikuar të planit të klimës.

⁹ https://turizmi.gov.al/wp-content/uploads/2021/10/2.-Strategjia-e-Ndryshimeve-Klimatike-dhe-Planet-e-Veprimit_Qershor-2019_-1.pdf

¹⁰ https://sane27.com/wp-content/uploads/DCM-no.466-of-03.07.2019.pdf?utm_source=chatgpt.com

2. ANALIZA KRITIKE E DIAGNOZËS MECAP TË SKODRËS

2.1. METODOLOGJIA

Objektivi nuk ishte të rindërtonte MECAP nga e para, por të ndërtonte mbi kornizën ekzistuese, të verifikonte plotësinë e tij dhe ta pasuronte atë aty ku ishte e nevojshme. Procesi u strukturua në dy hapa kryesorë:

2.1.1. Analiza e plotësisë së diagnostikimit (inventari bazë dhe konteksti territorial):

Inventari bazë MECAP i emetimeve të gazeve serrë për komunën u krahasua me **Udhëzimet e IPCC 2006 për Inventarët Kombëtarë të Gazeve Serrë** dhe diagnostikimin e detajuar që NEPSEN ka prodhuar tashmë për Bashkiat franceze në kontekste të krahasueshme. Ky krahasim i dyfishtë siguroi rigorozitet metodologjik (përafrimi me standardet ndërkombëtare) dhe rëndësi operacionale (përputhje me praktikatat e autoriteteve lokale evropiane).

U krye një **analizë e hendekut sektor pas sektori**, duke mbuluar furnizimin me energji, rezidencën, terciar, industrinë, transportin, bujqësinë, pylltarinë dhe mbetjet. Për secilin sektor u ndërmorën hapat e mëposhtëm:

- **Kontrolli i kryqëzuar me kategoritë e IPCC:** verifikimi që të gjitha burimet e detyrueshme janë llogaritur, me theks në fushën 1 (emetimet direkte) dhe fushën 2 (emetimet indirekte nga përdorimi i energjisë).
- **Krahasimi me linjat bazë Bashkiake të NEPSEN:** për të identifikuar mospërputhjet në mbulimin e kategorive (p.sh., emetimet e arratisura, ftohësit, makineritë jashtë rrugës ose burime të vogla bujqësore).
- **Identifikimi i kategorive që mungojnë ose të nënvlerësuara:** duke përfshirë kontribuesit e vegjël por potencialisht të rëndësishëm si trajtimi i ujërave të zeza, përdorimi i materialeve të ndërtimit ose transporti jorrugor.

Kjo analizë theksoi se ndërsa emetimet kryesore të lidhura me energjinë (ndërtesat dhe lëvizshmëria) ishin të përfaqësuara mirë, **burimet dytësore dhe difuze** (proceset industriale, ftohësit, zinxhirët e furnizimit në rrjedhën e sipërme) u kapën vetëm pjesërisht.

Prandaj, rishikimet e ardhshme të MECAP duhet të përfshijnë:

- Një **vlerësim i rëndësisë** për çdo kategori që mungon, duke përcaktuar sasinë e kontributit të saj të mundshëm në emetimet totale (testi i rëndësisë).
- Një vlerësim i rëndësisë së tij **strategjike** për arritjen e neutralitetit (p.sh., menaxhimi i ftohësit si një levë kryesore për gazrat jo-CO₂).
- Kontrolli i kryqëzuar me të dhënat lokale të disponueshme (anketat statistikore, të dhënat e shërbimit publik, observatorët rajonale) për të përcaktuar nëse treguesit kombëtarë mund të zëvendësohen realisht nga grupet e të dhënave Bashkiake ose rajonale.
- Një propozim për **integrimin progresiv** të kategorive që mungojnë, duke balancuar qëndrueshmërinë me fizibilitetin, duke siguruar që përditësimet e mëvonshme të MECAP të jenë **gjithëpërfshirëse dhe të ankoruara në nivel lokal**.

2.1.2. Analiza e plotësisë së planit të veprimit (strategjitë, masat dhe rrugët e zbatimit):

MECAP aktualisht përfshin një **portofol prej 89 masave** ("lista e gjatë"), që mbulojnë të gjithë sektorët kryesorë, në përputhje me objektivat e neutralitetit klimatik të Bashkisë për 2030 dhe 2040.

Një **nëngrup me përparësi ("lista e shkurtër")** identifikon masa urgjente dhe me ndikim të lartë që kërkojnë planifikim të menjëhershëm operacional dhe shpërndarje të burimeve.

Plani i veprimit u krahasua me një **kornizë referimi që rrjedh nga metodologjia e Çmimit Evropian të Energjisë (EEA)**, e pasuruar me praktikën operationale të NEPSEN në **planifikimin lokal të klimë-energjisë**. Kjo referencë siguron mbulimin e spektrit të plotë të burimeve të emetimeve dhe lavamanëve, si dhe levave ndërsektoriale (planifikimi urban, qeverisja, angazhimi i qytetarëve).

Territoire Engagé pour la Transition Écologique (TETE) është një program kombëtar francez i udhëhequr nga ADEME që ofron një kornizë të strukturuar për autoritetet lokale për të planifikuar, zbatuar dhe vlerësuar politikat e tyre të tranzicionit ekologjik. Është ndërtuar mbi dy referenca: *Climat-Air-Énergie* dhe *Économie Circulaire*. Këto mbulojnë fusha të tilla si planifikimi urban, ndërtesat publike, menaxhimi i energjisë, lëvizshmëria, qeverisja e brendshme, angazhimi i palëve të interesuara, reduktimi i mbetjeve, riciklimi dhe zhvillimi i ekonomisë qarkulluese. Përmes auditimeve dhe një sistemi vlerësimi të bazuar në yje, programi ndihmon territoret të kryejnë një diagnozë, të vendosin objektiva strategjike, të hartojnë plane veprimi dhe të monitorojnë progresin me kalimin e kohës, duke siguruar një qasje gjithëpërfshirëse dhe koherente të tranzicionit.

Çmimi Evropian i Energjisë (EEA) është i lidhur drejtpërdrejt me këtë kornizë, pasi *referenca Climat-Air-Énergie* e TETE është përshtatja franceze e metodologjisë EEA. Duke marrë pjesë në TETE, Bashkiat franceze i bashkohen sistemit më të gjerë evropian të menaxhimit të energjisë-klimës që përdoret në disa vende. Parimet e vlerësimit - auditimet e pavarura, pikëzimi kundrejt kritereve të strukturuar dhe përmirësimi i vazhdueshëm - janë në përputhje me standardin evropian. Ky përafrim siguron krahasueshmëri midis territoreve në nivel evropian duke i lejuar Francës të përshtatë qasjen me prioritetet kombëtare përmes ADEME.

Analiza e plotësisë së planit të veprimit ndoqi këto hapa:

- **Vlerësimi i mbulimit:** Çdo sektor (ndërtesat, transporti, industria, bujqësia/pylltaria, mbetjet, qeverisja) u kontrollua kundrejt kornizës së ZEE-së për të konfirmuar praninë e masave zbutëse, përshtatëse dhe mundësuese.
- **Thellësia e operacionalizimit:** Për çdo masë të përzgjedhur, vlerësimi nëse niveli i detajeve (piketa historike, përgjegjësitë, treguesit, burimet e financimit) është i mjaftueshëm për zbatim afatshkurtër.
- **Identifikimi i masave që mungojnë:** Boshllëqe u gjetën veçanërisht në fusha ndërsektoriale si konsumi i qëndrueshëm, ekonomia qarkulluese, përshtatja e bazuar në ekosistem dhe mekanizmat e financimit të gjelbër.
- **Krahasimi me praktikën më të mira:** Krahasimi me MECAP-të e Bashkiave të tjera dhe Planet Territoriale Klimatike-Energjie Franceze (PCAET) për të siguruar që asnjë zonë strategjike nuk do të anashkalohet.

Për çdo masë të munguar ose të pazhvilluar, u përgatitën **përmbledhje prej një faqeje**, duke përfshirë:

- Arsyetimi strategjik dhe lidhja me burimet/lavamanët.
- Kontributi i pritshëm në reduktimin ose qëndrueshmërinë e GHG.
- Shembuj të rrugëve të zbatimit (bazuar në projektet ekzistuese dhe praktikën më të mira).
- Tregues të sugjeruar për monitorim.

Për "listën e ngushtë" prioritare, u zhvilluan **udhëzime shtesë operationale**, duke mbuluar strukturat qeverisëse, partneritetet e mundshme, mundësitë e financimit (programet kombëtare, fondet e BE-së,

mekanizmat e financimit të klimës) dhe sekuencën e veprimeve (fitore të shpejta kundrejt masave strukturore).

Kjo analizë e plotësisë i siguron Bashkisë një **udhërrëfyes të strukturuar** për të përmirësuar progresivisht planin e saj të veprimit, duke siguruar jo vetëm mjaftueshmëri sasiore (mbulimi i të gjitha burimeve kryesore të emetimeve dhe lavamanëve), por edhe **qëndrueshmëri cilësore** (masa të realizueshme, të financuara dhe të monitoruara me pronësi të fortë politike).

2.1.3. Sinteza e konsultimit me palët e interesuara

Tabela 9 - Konsultimi kryesor i palëve të interesuara

Jo.	Afati kohor	Vendi	Aktivitetet e ndërmarra dhe fushëveprimi
1	30.06.2025	Takim online	Fillimi i takimit me Bashkinë e Shkodrës Takimi fillestar me Bashkinë e Shkodrës prezantoi palët e interesuara dhe prezantoi metodologjinë për zhvillimin e Planit të Përshtatjes dhe Zbutjes së Ndryshimeve Klimatike. Diskutimet u përqendruan në hartën e palëve të interesuara, marrëveshjet e komunikimit dhe momentet kryesore, duke përfshirë mbledhjen e të dhënave, përkufizimin e rrezikut klimatik dhe opsionet e financimit për të siguruar përafrimin me standardet e BE-së.
2	16.07.2025	Bashkia Shkodër	Takim mobilizues me stafin e bashkisë Diskutimet kryesore u përqendruan në burimet ekzistuese si MECAP 2023, strategjitë kombëtare, objektivat e Marrëveshjes së Gjelbër të BE-së dhe veprimet e kaluara Bashkiake. Fushëveprimi mbulonte mbledhjen e të dhënave, analizën e nevojave të zbutjes dhe përshtatjes (përfshirë rreziqet klimatike si valët e të nxehtit, përmbytjet dhe mungesën e ujit) dhe krijimin e një plani financimi të qëndrueshëm për të siguruar përafrimin me kërkesat e BE-së.
3	17.07.2025	Tiranë	Takim me Ministrinë e Mjedisit dhe Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (NCPA) Ministria theksoi se plani Bashkiak i klimës duhet të përputhet me strategjitë kombëtare, veçanërisht Planin Kombëtar të Përshtatjes dhe angazhimet e Shqipërisë në kuadër të <i>Kontributit të Përcaktuar Kombëtar (NDC)</i> . Për Bashkinë Shkodër, MPB identifikoi fushat prioritare të përshtatjes duke përfshirë menaxhimin e rrezikut nga përmbytjet, mbrojtjen e burimeve ujore dhe adresimin e ndikimeve të valëve të të nxehtit. Takimi me NCPA u fokusua në planet kombëtare për menaxhimin e rreziqeve të lidhura me klimën si përmbytjet, rrëshqitjet e dheut, zjarret pyjore, valët e të nxehtit dhe mungesa e ujit. Institucioni konfirmoi se veprimet udhëhiqen nga Strategjia Kombëtare për Reduktimin e Rrezikut nga Fatkeqësitë (NSDRR 2023-2030).

Jo.	Afati kohor	Vendi	Aktivitetet e ndërmarra dhe fushëveprimi
			NEPSEN dhe ETMI ndanë veprimet plotësuese të propozuara për bashkinë. Komuniteti përzgjedhi veprimet për t'u integruar si prioritet, të cilat korrespondojnë me ato që lidhen drejtpërdrejt me aftësitë e ushtruara.
4	Gusht 2025	Korresponden cë elektronike	Mbledhja e të dhënave nga bashkia e Shkodrës dhe dokumentet përkatëse Staf i Bashkisë siguroi të gjitha dokumentet përkatëse të miratuara nga bashkia duke përfshirë (Planin e Përgjithshëm të Zhvillimit Vendor, Planin e Veprimit Bashkiak për Energjinë dhe Klimën, Planin e Biodiversitetit, Draft Planin e Menaxhimit të Rrezikut nga Përmbytjet (2023-2028). Mbledhja e të dhënave u bazua edhe në të dhënat zyrtare të siguruar nga INSTAT.
5	05.09.2025	Takimi i monitorimit	Ekipi prezantoi metodologjinë për vlerësimin e cenueshmërisë dhe ekspozimeve ndaj rreziqeve kryesore klimatike, duke përfshirë përmbytjet, zjarret dhe valët e të nxehtit. Diskutimet u përqendruan në rishikimin e listës së rreziqeve, analizimin e hartave të rrezikut dhe të dhënave të ekspozimit dhe mbledhjen e reagimeve nga Bashkia për t'i dhënë përparësi sektorëve dhe rreziqeve që duhen adresuar. Vendimet u morën për hapat e ardhshëm, të cilët përfshijnë vlerësime të mëtejshme të ndjeshmërisë së përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve, dhe hartimin e një liste fillestare të veprimeve të përshtatjes për rishikimin Bashkiak.
6	6.11.2025	Bashkia Shkodër	Takim prezantimi me stafin Bashkiak dhe OJQ-të Prezantimi i rezultateve diagnostikuese dhe diskutimet mbi veprimet për t'i dhënë përparësi. Takimi zgjati një ditë të plotë dhe i mundësoi Bashkisë të vërtetojë veprimet që do të jepen përparësi. Bashkia përshkroi qartë kufizimet e saj në aspektin e pjekurisë në çështje dhe burimet njerëzore në dispozicion. Komiteti i klimës do të përmirësojë objektivat operacionale që lidhen me veprimet plotësuese.

2.2. ANALIZA E PLOTËSISË SË DIAGNOSTIKIMIT

2.2.1. Përmbledhje e MECAP

Plani Bashkiak i Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) i Bashkisë Shkodër, i zhvilluar në kuadër të Projektit **Smart Energy Municipality (SEMP)** mbështetur nga **SECO**, shërben si një udhërrëfyes gjithëpërfshirës për të adresuar ndryshimet klimatike, për të avancuar praktikatat e qëndrueshme të energjisë dhe për të forcuar menaxhimin mjedisor. I rrënjësor në vizionin e përafritimit të objektivave globale të klimës me veprimin lokal, MECAP i përgjigjet sfidave specifike mjedisore me të cilat përballlet komuniteti shkodër dhe ofron një kornizë të integruar për arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDGs).

Objektivat kryesore të planit janë reduktimi i emetimeve të gazeve serrë (GHG), rritja e efikasitetit të energjisë, zgjerimi i përdorimit të energjisë së rinovueshme dhe inkurajimi i praktikave miqësore me mjedisin në të gjithë sektorët. Gjithashtu i jep përparësi **angazhimit të komunitetit dhe bashkëpunimit të palëve të interesuara**, duke siguruar pjesëmarrje kolektive në ndërtimin e një të ardhmeje elastike dhe të qëndrueshme për Shkodrën.

MECAP përcakton kontributin e Shkodrës në objektivat kombëtare të Shqipërisë, siç përcaktohet në **Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës (NECP)** dhe në përputhje me **qëllimet e anëtarësimit në BE**:

- reduktimi i emetimeve të gazeve serrë me **18.7%**,
- Reduktimi i konsumit përfundimtar të energjisë me **8.4%** dhe
- Pjesa e energjisë së rinovueshme prej **54.4%** në kërkesën përfundimtare për energji deri në **vitin 2030**.

Duke mbuluar periudhën **2023-2040**, MECAP do të rishikohet **çdo pesë vjet** nga **Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë (MEMU)** e Shkodrës.

Seksioni A paraqet Planin e **Veprimit për Energjinë**, i cili përfshin **89 masa** të afta për të kursyer deri në **185 GWh/vit** energji përfundimtare dhe për të gjeneruar **113 GWh/vit** energji të rinovueshme deri në vitin 2040 – ekuivalente me **24%** të konsumit bazë të Bashkisë për vitin 2021 (1,230 GWh/vit). Kursimet **vjetore të vlerësuara të kostos së energjisë** për buxhetin Bashkiak janë **6.9 milionë euro**, me **600,000 euro** shtesë në kursime operative dhe mirëmbajtjeje, duke çuar në **kursime kumulative prej 75 milionë eurosh** midis 2024 dhe 2040. Reduktimi i mundshëm i emetimeve arrin në **42 ton CO₂ ekuivalent në vit**.

Seksioni B ofron një vlerësim të detajuar të situatës aktuale energjetike të Bashkisë. Shpenzimet vjetore për energji arrijnë në rreth **5.8 milionë euro**, ku lëndët **djegëse druri për ndërtesat publike (35%)** dhe **energji elektrike për furnizimin me ujë (25%)** përfaqësojnë nxitësit kryesorë të kostos.

MECAP miraton një **qasje të shumëanshme**, duke u fokusuar në:

- Zgjerimi i infrastrukturës së energjisë së rinovueshme;
- Zbatimi i teknologjive me efikasitet energjetik;
- Prezantimi i standardeve të ndërtimit të gjelbër;
- Përmirësimi i sistemeve të transportit publik; dhe
- Përmirësimi i menaxhimit të qëndrueshëm të mbetjeve dhe ujërave të zeza.

Sektorët prioritarë për reduktimin e energjisë dhe CO₂, siç përcaktohet nga këshilli bashkiak, përfshijnë:

- Ndërtesat Bashkiake,
- Transporti publik,
- Ndriçimi i rrugëve,
- Menaxhimi i mbetjeve të ngurta,
- Furnizimi me ujë, dhe
- Menaxhimi i ujërave të zeza.

Plani gjithashtu nënvizon rëndësinë e **ndërgjegjësimit dhe edukimit publik**, duke inkurajuar banorët të adoptojnë zakone të qëndrueshme – të tilla si mbjellja e pemëve në hapësira publike dhe praktikatat e përditshme të ndërgjegjshme për mjedisin – për të reduktuar gjurmën ekologjike të qytetit.

Zbatimi efektiv mbështetet në **qeverisje të fortë, mekanizma të dedikuar financimi dhe partneritete aktive** midis organeve qeveritare, ndërmarrjeve private dhe organizatave të shoqërisë civile. Përmes një **kuadri të fuqishëm të menaxhimit të energjisë** – frymëzuar nga **Çmimi Evropian i Energjisë** – dhe një **MEMU të mirëstrukturuar** brenda administratës bashkiake, Shkodra do të monitorojë dhe raportojë progresin çdo vit në Këshillin Bashkiak, do të gjurmojë treguesit kryesorë të performancës dhe do të përshtatet me teknologjitë në zhvillim dhe kushtet mjedisore.

Në fund të fundit, **zbatimi i MECAP-it të Shkodrës** përfaqëson një hap transformues drejt kalimit nga një ekonomi tradicionale në një ekonomi të **qëndrueshme dhe të gjelbër**, në përputhje të plotë me **Agjendën e Gjelbër të BE-së**.

2.2.2. Plotësia e inventarit të emetimeve të GHG

Inventari aktual i serave të MECAP përfshin emetimet e lidhura me konsumin e energjisë. Burimet e tjera të emetimeve të gazrave serrë nuk përfshihen ose vlerësohen. Kjo çon në një nënvlerësim të emetimeve nga këta sektorë, të cilat mund të jenë dytësore në vëllim, por mbeten të rëndësishme për një inventar të plotë dhe të saktë.

Kategoritë e mëposhtme jo-energjetike, siç përcaktohen në udhëzimet e IPCC, u identifikuan si të munguara:

- **Proceset industriale (kategoria 2 në udhëzimet e IPCC):** emetimet e gazeve serrë që ndodhin nga aktivitete industriale përveç djegies së karburantit, kryesisht për shkak të transformimeve kimike, përpunimit të materialeve dhe përdorimit të produkteve. Këto emetime lindin kur lëndët e para transformohen kimikisht ose fizikisht, ose kur produkte të caktuara lëshojnë gazra gjatë përdorimit ose asgjësimit të tyre. Shembujt përfshijnë CO₂ të çliruar gjatë prodhimit të çimentos ose gëlqeres (nga kalcinimi i karbonateve), N₂O nga prodhimi i acidit nitrik ose adipik, PFC të emetuara në shkrirjen e aluminit dhe HFC dhe SF₆ të përdorura në ftohje, ajër të kondicionuar ose pajisje elektrike. Kategoria përfshin gjithashtu emetimet nga industria elektronike (p.sh. prodhimi i gjysmëpërçuesve), aplikimet e produkteve si shkumat, aerosolet dhe sistemet e mbrojtjes nga zjarri, si dhe sektorë të tillë si pula dhe letra ose ushqimi dhe pijet
- **Bujqësia:** mbulon emetimet e gazeve serrë që rezultojnë nga blegtoaria, prodhimi i bimëve dhe menaxhimi i tokës bujqësore, duke përfshirë ato tashmë të llogaritura nën përdorimin e energjisë. Këto emetime përfshijnë kryesisht metanin (CH₄) dhe oksidin e azotit (N₂O), të cilat janë veçanërisht të rëndësishme për ndryshimet klimatike për shkak të potencialit të tyre të lartë të ngrohjes globale. Burimet kryesore përfshijnë fermentimin enterik në bagëti (p.sh. bagëti, dele, dhi, derra, deve, shpendë), menaxhimin e plehut dhe kultivimin e orizit në kushte përmytjeje, të cilat të gjitha lëshojnë sasi të konsiderueshme CH₄. Përveç kësaj, tokat bujqësore lëshojnë N₂O përmes aplikimit të plehrave sintetike dhe organike, depozitimit të plehut nga kafshët kullota, menaxhimit të mbetjeve të të korrave dhe kultivimit të tokave organike. Kategoria gjithashtu llogarit emetimet nga djegia e biomasës (djegia e mbetjeve të kulturave në terren), si dhe nga zymimi dhe plehërimi i uresë, të cilat çlojnë CO₂.
- **Përdorimi i tokës, ndryshimi i përdorimit të tokës dhe pylltaria (LULUCF):** emetimet dhe heqjet e gazeve serrë që rezultojnë nga mënyra se si menaxhohet toka dhe si ndryshon ajo me kalimin e kohës. Ai llogarit rolin e ekosistemeve si burime dhe lavaman të karbonit, duke reflektuar CO₂ të çliruar kur pyjet pastrohen ose tokat shqetësohen, si dhe CO₂ të absorbuar

përmes proceseve si rritja e pyjeve. Kategoria është e strukturuar rreth gjashtë llojeve të përdorimit të tokës: tokë pyjore, tokë bujqësore, kullota, ligatina, vendbanime dhe tokë tjetër, secila më e ndarë në tokë "të mbetur" dhe tokë që është konvertuar nga një përdorim tjetër. Shembujt përfshijnë emetimet e CO₂ nga shpyllëzimi, sekuestrimi i karbonit në pyjet në rritje, emetimet N₂O nga tokat organike të kulluara dhe CH₄ nga ligatinat.

- **Mbetjet:** emetimet e gazeve serrë të krijuara nga asgjësimi dhe trajtimi i mbetjeve të ngurta dhe ujërave të zeza, si dhe nga disa procese të djegies së mbetjeve. Emetimet vijnë kryesisht nga dekompozimi biologjik i materialit organik, trajtimi kimik i mbetjeve dhe trajtimi i ujërave të zeza. Gazrat kryesorë të përfshirë janë metani (CH₄) nga dekompozimi anaerobik në vendet e depozitimit të mbetjeve të ngurta (landfille) dhe në trajtimin e ujërave të zeza, oksidi i azotit (N₂O) nga menaxhimi i ujërave të zeza dhe ujërat e zeza dhe dioksidi i karbonit (CO₂) nga djegia e materialeve të mbeturinave që përmbajnë karbon fosil (siç është plastika). Për shembull, CH₄ i lëshuar nga deponitë Bashkiake, N₂O nga ujërat e zeza shtëpiake të patrajtuara dhe CO₂ nga djegia e paketimit plastik llogariten të gjitha në këtë kategori

2.2.2.1. Llogaritjet e GHG

Këtu janë të dhënat që ishin të mundur të mblidheshin dhe llogariteshin, për vitin 2024.

- **Blegtoria**

Blegtoria	Të dhënat e kërkuara	Sasia	Burimi i të dhënave (dokument)	Ofruesi i të dhënave	Faktori i emetimit	Emetimet e GHG
Bagëti	Numri i bagëtive	24.5	https://data.aza.instat.gov.al:8083/p_xweb/sq/DS_T/START_BL/BL08/table/tableViewLayout1/	INSTANT	6,049 kgCO ₂ e/vit.kafshë	148 tCO ₂ e
Shpendët	Numri i shpendëve	599,140	Numri i krerëve sipas Qarku, Blegtoria, Treguesi dhe Viti. PxWeb	INSTANT	22 kgCO ₂ e/kafshë.vit	13,181 tCO ₂ e
Dhi	Numri i dhive	38,100	Numri i krerëve sipas Qarku, Blegtoria, Treguesi dhe Viti. PxWeb	INSTANT	1,259 kgCO ₂ e/Kafshë.vit	47,968 tCO ₂ e

Dele	Numri i deleve	37,680	<u>Numri i krerëve sipas Qarku, Blegtori, Treguesi dhe Viti. PxWeb</u>	INSTA T	720 kgCO ₂ e/Kafshë.vit	27,130 tCO ₂ e
Derrat	Numri i derrave	25,160	<u>Numri i krerëve sipas Qarku, Blegtori, Treguesi dhe Viti. PxWeb</u>	INSTA T	251 kgCO ₂ e/Kafshë.vit	6,315 tCO ₂ e

- Përdorimi i tokës, ndryshimi i përdorimit të tokës dhe pylltaria (LULUCF)

Ndryshimi i përdorimit të tokës	Të dhënat e kërkuara	Sasia	Burimi i të dhënave (dokument)	Ofruesi i të dhënave	Faktori i emetimit	Emetimet e GHG
Ndryshimi i drejtpërdrejtë i përdorimit të tokës (pyll në tokë të mbyllur)	Sipërfaqja e konvertuar në hektarë	95	https://www.globalforestwatch.org/dashboards/country/ALB/10/?category=climate&location=WyJjb3VudHJ5IiwQUxClwiMTAiXQ%3D%3D&utm_source	Raporti global i Forest Watch	290,000 kgCO ₂ e/ha	27,550 tCO ₂ e

- Mbeturinat

Mbetjet e lidhura me emetimet	Të dhënat e kërkuara	Sasia	Burimi i të dhënave (dokument)	Ofruesi i të dhënave	Faktori i emetimit	Emetimet e GHG
Deponitë e mbetjeve të ngurta	kg mbetje të hedhura	31,360	https://www.portavendore.al/wp-content/uploads/2018/07/Plani-i-menxhimit-te-integruar-te-mbetjeve-te-ngurta-2017-2022.pdf	Plani Vendor për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane	1,450 kgCO ₂ e/ton	45 tCO ₂ e

Trajtimi i ujërave të zeza	kg ujëra të zeza të trajtuara	600,000	https://shqiptarja.com/uploads/ckedit/or/68b7d9ea76d93RGJM-2024-AKM-15.08.2025-3%20%281%29.pdf?utm_source	Raporti i gjendjes së mjedisit	0.26 kgCO ₂ e/m ³	<1 tCO ₂ e
-----------------------------------	-------------------------------	---------	---	--------------------------------	---	-----------------------

2.2.2.2. Të dhënat që mungojnë

Këtu janë të dhënat që donim të mblidhnim, por që nuk ishin të disponueshme në kohën e studimit.

- Plehrat

Pleh	Të dhënat e kërkuara	Ofruesi i mundshëm
Sasia e azotit në plehra	Ton plehra dhe sasi azoti	Ministria e Bujqësisë

- Procesi industrial

Emetimet e lidhura me procesin industrial	Të dhënat e kërkuara	Ofruesi i mundshëm
CO ₂ duke përjashtuar përdorimin e energjisë nga procesi	kg CO ₂ të emetuar	
Oksidi i azotit nga procesi	kg NO ₂ të emetuar	
Emetimet CH ₄ nga procesi	kg CH ₄ të emetuar	

Përfshirja e këtyre të dhënave do të përmirësonte saktësinë e studimit.

3. ANALIZA KRITIKE E PLANIT TË VEPRIMEVE MECAP TË SHKODRËS

3.1.1. Sinteza e strukturimit të planit të veprimit MECAP

Plani i veprimit përfshin mbi 100 masa, secila e kategorizuar me përpikëri sipas sektorit, fushëveprimit (direkt ose indirekt), fushës së ndërhyrjes dhe llojit - të tilla si komunikimi, investimi ose zhvillimi i politikave. Sektorët e mbuluar përfshijnë **komunikimin dhe bashkëpunimin, shërbimet dhe industrinë, furnizimin me energji elektrike, ndërtesat publike Bashkiake, lëvizshmërinë, ndriçimin e rrugëve publike dhe menaxhimin e mbetjeve**. Ky fushëveprim i gjerë siguron që plani të jetë gjithëpërfshirës dhe i adaptueshëm ndaj nevojave të ndryshme lokale.

Në fushën e **komunikimit dhe bashkëpunimit**, fokusi është kryesisht në masat indirekte që synojnë rritjen e ndërgjegjësimit, nxitjen e bashkëpunimit dhe organizimin e ngjarjeve. Këto veprime, të tilla si zhvillimi i planeve të komunikimit (CC-01, CC-02) dhe organizimi i seminareve (CC-03, CC-05), janë krijuar për të ndërtuar një bazë të fortë njohurish dhe angazhimi midis palëve të interesuara. Buxheti për këto iniciativa është relativisht modest, zakonisht varion nga disa mijëra deri në rreth 100,000 euro, duke reflektuar theksin e tyre në ngritjen e kapaciteteve dhe shpërndarjen e informacionit.

Sektori i **shërbimeve, industrisë dhe bujqësisë** i jep përparësi trajnimit, shpërndarjes së informacionit dhe programeve mbështetëse. Veprimet kryesore përfshijnë promovimin e menaxhimit

të kërkesës (COM-01) dhe mbështetjen e adoptimit të energjisë së rinovueshme në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (COM-03). Këto masa janë thelbësore për nxitjen e ndryshimit të sjelljes dhe adoptimit teknologjik, me buxhete që variojnë midis 28,000 dhe 283,000 euro.

Për **furnizimin me energji elektrike**, plani kombinon masa direkte dhe indirekte për modernizimin e infrastrukturës dhe promovimin e energjisë së rinovueshme. Veprimet e dukshme përfshijnë rehabilitimin e rrjeteve elektrike (EL-01), reduktimin e humbjeve të energjisë (EL-02) dhe promovimin e projekteve diellore dhe të erës (EL-03, EL-05). Buxheti për këto nisma është më i konsiderueshëm, duke reflektuar natyrën kapital-intensive të projekteve të infrastrukturës energjetike, me disa masa që tejkalojnë 7 milionë euro.

Sektori **i ndërtesave publike Bashkiake** karakterizohet nga veprime të drejtpërdrejta që synojnë përmirësimin e efikasitetit të energjisë dhe integrimin e burimeve të rinovueshme të energjisë. Kjo përfshin rinovimin e shkollave dhe ndërtesave administrative (MPB-01, MPB-02) dhe instalimin e sistemeve fotovoltaike diellore (MPB-05). Buxheti për këto projekte varion gjerësisht, nga 122,000 euro në mbi 7 milionë euro, duke nënvizuar investimet e konsiderueshme të nevojshme për përmirësimin e infrastrukturës publike.

Në sektorin e **lëvizshmërisë**, plani thekson masat direkte dhe indirekte për të promovuar transportin e qëndrueshëm. Veprimet përfshijnë vendosjen e infrastrukturës së karikimit të automjeteve elektrike (OT-01), përmirësimin e transportit publik (PT-01) dhe optimizimin e rrjeteve të transportit (PT-02). Buxhetet për këto iniciativa janë përgjithësisht të moderuara, duke reflektuar një qasje të ekuilibruar ndaj zhvillimit të infrastrukturës dhe zbatimit të politikave.

Sektori **rezidencial** fokusohet në masa të drejtpërdrejta për të përmirësuar efikasitetin e energjisë dhe për të promovuar përdorimin e energjisë së rinovueshme në shtëpi. Veprimet kryesore përfshijnë rinovimin e ndërtesave të banimit (RB-01) dhe promovimin e instalimeve diellore fotovoltaike (RB-03). Buxheti për këto masa ndryshon ndjeshëm, me disa projekte që tejkalojnë 15 milionë euro, duke theksuar rëndësinë e efikasitetit të energjisë rezidenciale në arritjen e qëllimeve më të gjera klimatike.

Për **ndriçimin publik të rrugëve**, plani i jep përparësi modernizimit dhe përmirësimit të efikasitetit. Kjo përfshin zëvendësimin e sistemeve të vjetruara të ndriçimit me LED (SL-01) dhe integrimin e teknologjive inteligjente të ndriçimit (SL-02). Buxheti për këto projekte është relativisht modest, zakonisht varion nga disa mijëra deri në rreth 1.8 milionë euro.

Së fundi, sektori i **menaxhimit të mbetjeve** fokusohet në rritjen e efikasitetit dhe promovimin e riciklimit. Veprimet përfshijnë modernizimin e objekteve të klasifikimit të mbetjeve (SW-02) dhe optimizimin e rrugëve të grumbullimit të mbetjeve (SW-06). Buxheti për këto masa është përgjithësisht i ulët, duke reflektuar natyrën e tyre operacionale dhe logjistike.

3.1.2. Plotësia e planit të veprimit

3.1.2.1. Veprimet e përfshira drejtpërdrejt në fushën e përgjegjësisë të bashkisë

Masat e mëposhtme janë drejtpërdrejt në fushën e përgjegjësisë të Bashkisë. Ato janë identifikuar si të zhdukur nga NEPSSEN dhe janë vërtetuar nga Bashkia. Ato janë të detajuara në seksionin tjetër. Si përmbajtja e tyre ashtu edhe treguesit përkatës (kur është e nevojshme) për matjen dhe gjurmimin e tyre përmbledhen në një përmbledhje prej 1-2 faqesh. Nënveprimet dhe detyrat ndahen në tre faza:

- **Angazhohu:** përcaktoni një bazë bazë, vendosni objektiva të qarta dhe vendosni qeverisjen.

- **Zbatoni:** kthejeni strategjinë në veprime konkrete, monitoroni progresin dhe angazhoni palët e interesuara.
- **Konsolidoni:** vlerësoni rezultatet, përmirësoni strategjitë dhe integroni veprimet klimatike në politikat afatgjata.

Zona e ZEE	Titulli
Zona 6	Mbështetja e ruajtjes dhe menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve
Zona 2	Menaxhoni rrugët në mënyrë të qëndrueshme
Zona 3	Ruajtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i hapësirave të gjelbra
Zona 6	Inkurajoni konsumin e përgjegjshëm dhe kufizoni ndikimin e reklamave
Zona 5	Jini shembullorë në prokurimin publik të përgjegjshëm ndaj mjedisit
Zona 6	Nxitja e aktiviteteve të qëndrueshme ekonomike
Zona 3	Optimizimi i menaxhimit të ujërave të shiut
Zona 5	Drejtimi dhe udhëheqja politike e politikës së klimës
Zona 1	Përdorimi i dokumenteve të planifikimit urban për të arritur objektivat klimë-ajër-energji dhe për të kufizuar mbylljen e tokës
Zona 6	Parandalimi dhe luftimi i varfërisë energjetike

Veprimi plotësues 1 : Mbështetja e ruajtjes dhe menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve

Qëllimi
Autoritetet lokale, përmes kompetencave dhe partneriteteve të tyre, mund të kontribuojnë në mënyrë aktive në mbrojtjen, restaurimin dhe menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve brenda territorit të tyre, qofshin publike apo private.

Treguesit kryesorë
Sekuestromi neto i karbonit në pyje (tCO _{2e})

Bashkia ka një plan 10-vjeçar të menaxhimit të pyjeve, i cili përfshin:

Angazhoni

Kryerja e një vlerësimi pyjor të territorit

Vlerësimi përfshin:

- Inventari sasior: sipërfaqja, speciet e pemëve, moshja, gjendja shëndetësore, biodiversiteti, kapaciteti i ruajtjes së karbonit, etj.
- Analiza cilësore: përdorimet dhe funksionet e pyjeve (prodhimi, koha e lirë, mbrojtja e ujit dhe tokës, biodiversiteti...), cënueshmëritë ndaj ndryshimeve klimatike, rreziqet e zjarreve, presionet e përdorimit të tokës.
- Harta e palëve të interesuara: pronarët e pyjeve, operatorët, shoqatat, përdoruesit, institucionet.
- Analiza e sektorëve lokalë të drurit: druri, druri i djegës, përpunimi, zinxhirët e shkurtër të furnizimit.

Angazhoni palët e interesuara rreth çështjeve pyjore

- Organizimi i takimeve midis pronarëve të pyjeve, menaxherëve, shoqatave, bizneseve, shërbimeve qeveritare, studiuesve, përdoruesve...
- Kryerja e veprimeve të ndërgjegjësimit të publikut: shëtitje me guidë, ekspozita, filma, konferenca...

- Inkurajimi i shkëmbimeve midis aktorëve për të zhvilluar projekte të përbashkëta (menaxhim i qëndrueshëm, mbrojtja e biodiversitetit, reduktimi i rrezikut, valorizimi lokal i drurit).

ZBATONI

Përmirësimi i qëndrueshmërisë së pyjeve dhe menaxhimit të qëndrueshëm

- Inkurajoni diversifikimin e specieve të pemëve dhe klasave të moshës për t'i bërë ballë më mirë rreziqeve klimatike.
- Zbatoni praktika silvikulturore që promovojnë ruajtjen e karbonit, biodiversitetin dhe ruajtjen e tokës (kufizimi i prerjeve, mbajtja e drurit të vdekur, inkurajimi i rigjenerimit natyror...).
- Mbështetni certifikimin mjedisor dhe planet e menaxhimit të qëndrueshëm.
- Parandaloni zjarret dhe rreziqet e tjera natyrore përmes mirëmbajtjes, krijimit të zjarreve, monitorimit dhe ndërgjegjësimit të përdoruesit.

Zhvilloni përdorime lokale dhe të qëndrueshme të drurit

- Mbështetni sektorët lokalë të përpunimit të drurit (ndërtim, mobilje, energji).
- Promovimi i drurit lokal në prokurimin publik dhe projektet e ndërtimit/rinovimit.
- Favorizoni zinxhirët e shkurtër të furnizimit për të kufizuar gjurmën e karbonit nga transporti.

Mbroni dhe rivendosni ekosistemet pyjore

- Ruajtja e zonave me vlerë të lartë ekologjike, pyjet bregdetare dhe pyjet e vjetra.
- Rivendosja e habitateve të degraduara (mbjellje e larmishme, kontrolli i specieve pushtuese).
- Ruajtja ose përmirësimi i lidhjes ekologjike dhe korridoreve pyjore.

KONSOLIDO

Monitorimi dhe arritja e objektivave ambicioze për pyjet (për t'u përfshirë në sistemin e përgjithshëm të monitorimit)

- Vendosni tregues monitorimi (sipërfaqja pyjore, biodiversiteti, shkalla e certifikimit, ruajtja e karbonit, rezistenca ndaj klimës...).
- Synoni për një përqindje të lartë të sipërfaqeve pyjore nën menaxhim të qëndrueshëm ose të certifikuar.
- Zhvilloni një program përshtatjeje ndaj ndryshimeve klimatike për pyjet me objektiva të matshme.
- Ruajtja dhe rritja e kapacitetit të sekuestrimit të karbonit të pyllit.

Veprimi plotësues 2 : Menaxhimi i rrugëve në mënyrë të qëndrueshme

Qëllimi
Autoriteti lokal menaxhon rrugët e tij në mënyrë të qëndrueshme duke minimizuar përdorimin e energjisë dhe emetimet e gazeve serrë gjatë gjithë ciklit jetësor të krijimit dhe mirëmbajtjes së rrugëve (nga zgjedhjet e materialeve në rrjedhën e sipërme dhe teknikat e ndërtimit deri te veprimet parandaluese dhe prioritizimi i rinovimit). Ai parashikon rreziqet e ndryshimeve klimatike dhe kontribuon në përshtatjen territoriale.
Treguesit kryesorë
Pjesa e materialeve të ricikluara të përdorura (% e tonëve)
Përqindja e projekteve që përdorin asfalt të ngrohtë ose të ftohtë (% e projekteve)
Pjesa e sipërfaqeve me materiale me ngjyrë të çelur (%)
Pjesa e projekteve që përdorin materiale të depërtueshme (%)
Materiali i blerë për rrugët për banorë (ton/pop)

Angazhoni

Njihni asetet tuaja rrugore

- Zbatimi dhe mbajtja e një inventari të rrugëve, duke identifikuar seksionet e rrugëve të papërdorura ose të braktisura që mund të zvogëlohen për de-artificializim të tokës ose të mbuluara me sipërfaqe që kufizojnë ruajtjen e nxehtësisë diellore (zgjedhja e albedos sipërfaqësore), rrjedhje, duke favorizuar biodiversitetin dhe përshkueshmërinë e tokës.
- Njihni gjatësinë totale të rrugëve të menaxhuara nga autoriteti lokal.
- Mblidhni informacion cilësor për gjendjen e secilës rrugë.

ZBATONI

Trajnimi dhe ndërgjegjësimi i stafit të menaxhimit të rrugëve

- Trajnimi i stafit për të kufizuar ndikimet mjedisore të projekteve rrugore.
- Nxitni shkëmbimet midis agjentëve të shërbimit rrugor dhe ekipeve të lëvizshmërisë/transportit për politika koherente që promovojnë çiklizmin, transportin publik dhe përdorimin e ekuilibruar të makinave.
- Vendosja e reduktimit të ndikimit në mjedis si një objektivi zyrtar i shërbimit rrugor, i mbështetur nga direktiva politike ose menaxheriale.

Miratoni një politikë parandaluese që kufizon ndërhyrjet kryesore

- Jepini përparësi mirëmbajtjes parandaluese mbi punën korrigjuese për të reduktuar ndërhyrjet e rënda.
- Integroni ndikimet e ndryshimeve klimatike në kriteret e qëndrueshmërisë së rrugëve dhe metodat e ndërtimit.
- Koordinoni punët me shërbime dhe partnerë të tjerë (rrjetet energjetike, telekomunikacionin, kanalizimet, ujin, hapësirat e gjelbra) për të kufizuar ndërhyrjet e përsëritura.

Reduktoni ndikimin mjedisor të materialeve rrugore

- Rritni përdorimin e materialeve aplikimi të depërtueshme, të ricikluara, me albedo të ulët dhe me temperaturë të ulët (asfalt i ftohtë ose i ngrohtë), si dhe lidhësve me bazë bimore.
- Planifikoni dhe zbatoni valorizimin e mbetjeve në fund të jetës (klasifikimi, riciklimi).
- Përfshini kriteret mjedisore në tenderët e ndërtimit dhe mirëmbajtjes së rrugëve.

Parashikoni dhe inkurajoni ndryshimin e sjelljes dhe ndryshimin modal përmes politikës rrugore

- Përshtatni projektet e reja për përdorim real, duke minimizuar hapësirën rrugore të rezervuar për makinat (standarde minimale).
- Kufizoni ndërtimin e rrugëve të reja në domosdoshmëri të rreptë; përjashtojnë projektet që përmirësojnë komoditetin ose shpejtësinë e makinës pa demonstruar reduktimin e GHG.

KONSOLIDO

Demonstrimi i reduktimit të ndikimit mjedisor të politikave rrugore

- Ndiqni në mënyrë sasiore progresin e politikave dhe vendosni objektivat: % materialet e ricikluara të përdorura (në ton), % projektet që përdorin asfalt të ngrohtë ose të ftohtë, % sipërfaqet me materiale me ngjyrë të çelët, % projektet duke përdorur materiale të depërtueshme (beton kullues, shtrues bari).
- Monitoroni një tregues që pasqyron efikasitetin, të tilla si sipërfaqja e rrugës për banor (m²/pop) ose materialet e blera për banor (ton/pop).

Veprimi plotësues 3 : Ruajtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i hapësirave të gjelbra

Qëllimi
Autoriteti lokal, përmes shërbimeve teknike dhe partneriteteve të tij, forcon njohuritë për biodiversitetin lokal dhe rrit ndërgjegjësimin midis palëve të interesuara. Ai vepron për të mbrojtur dhe rritur biodiversitetin dhe për të zhvilluar hapësirat e gjelbra përmes politikave të vegjetacionit, reduktimit të ndotjes nga drita, planifikimit urban të përshtatur dhe mjeteve kontraktuale. Kjo qasje ndërsektoriale gjithashtu kontribuon në objektivat e klimës, cilësisë së ajrit dhe energjisë
Treguesit kryesorë
Sasia vjetore e plehrave për m ² hapësira të gjelbra
Sasia vjetore e ujit për m ² hapësira të gjelbra

Angazhoni

Kuptoni çështjet e biodiversitetit dhe hapësirave të gjelbra

- Identifikimi i rezervuarëve dhe korridoreve ekologjike, duke siguruar krijimin dhe vazhdimësinë e rrjeteve të infrastrukturës së gjelbër dhe blu.

Rritja e ndërgjegjësimin për biodiversitetin dhe hapësirat e gjelbra

- Organizoni aktivitete ndërgjegjësuere për një sërë audiencash.
- Ndani informacionin dhe veprimet lokale të biodiversitetit në buletine, faqe interneti dhe kanale të tjera.
- Mbështetni dhe bashkë-zhvilloni praktikatat e menaxhimit të hapësirave të gjelbra përmes iniciativave, financimeve dhe konsultimeve.
- Ofroni trajnime të brendshme për menaxhimin e diferencuar dhe alternativat ndaj produkteve kimike.

ZBATONI

Reduktoni ndikimin e ndriçimit në biodiversitetin e natës

- Punoni me shoqata, ofruesit e energjisë dhe partnerët për të përafuar politikatat e ndriçimit publik me mbrojtjen e biodiversitetit.
- Krijoni zona të qiellit të errët ose "korridore të errëta" dhe organizoni ngjarje kundër ndotjes nga drita.
- Zbatoni rregulloret për ndriçimin e shenjave komerciale.

Aplikoni menaxhimin e diferencuar të hapësirës së gjelbër

- Zbatoni metoda mirëmbajtjeje pa burime dhe pa kimikate.
- Favorizoni speciet bimore të qëndrueshme, të përshtatura lokalisht, rezistente ndaj klimës dhe me alergjen të ulët.
- Informoni dhe përfshini publikun në këto praktika.

Integroni biodiversitetin në një qasje ndërsektoriale

- Koordinoni midis planifikimit urban, rrugëve, mjedisit natyror dhe ekipeve të tranzicionit të energjisë.
- Integroni objektivat e biodiversitetit në strategjitë e klimës, ajrit dhe energjisë dhe planifikimin e rrjetit të gjelbër / blu.
- Vendosni kriteret mjedisore për zhvilluesit e projekteve për të kufizuar ndikimet e biodiversitetit.
- Kombinoni ruajtjen e habitatit dhe korridoret ekologjike me dendësinë urbane, duke vendosur pragjet e papërshkueshmërisë së tokës.
- Përfshini cenueshmërinë e specieve në strategjitë e përshtatjes klimatike.

Veprimet e biodiversitetit për përshtatjen e klimës dhe cilësinë e jetës

- Restauroni ligatinat dhe promovoni çatitë dhe fasadat e gjelbra.
- De-asfaltioni dhe rivegjetoni zonat urbane si oborret dhe rrugët.
- Përmirësoni ekologjikisht hapësirat publike, parqet, parcelat e lira, fushat e braktisura dhe brigjet e lumenjve.

Përdorni mjete kontraktuale për rrjetet jeshile/blu

- Zhvilloni ose promovoni kontratat dhe marrëveshjet e menaxhimit të tokës duke i dhënë përparësi biodiversitetit dhe mbrojtjes së burimeve.

KONSOLIDO

Monitoroni menaxhimin e biodiversitetit dhe hapësirës së gjelbër

- Angazhoni shërbimet përkatëse në monitorimin e evolucionit të biodiversitetit.
- Përdorni observatorë ose atlase në bashkëpunim me organizatat lokale.
- Gjurmoni dhe synoni të reduktoni përdorimin vjetor të plehrave dhe ujit në hapësirat e gjelbra.

Veprimi plotësues 4 : Inkurajimi i konsumit të përgjegjshëm dhe kufizimi i ndikimit të reklamave

Qëllimi
Autoriteti lokal promovon sjellje eko-përgjegjëse midis qytetarëve dhe opinionistëve (parti politike, shoqata, OJQ), duke i inkurajuar ata të shërbejnë si modele në përputhje me objektivat lokale klimë-ajër-energji. Përpjekjet synojnë gjithashtu reduktimin e gjurmës mjedisore të reklamave.

Treguesit kryesorë
Numri i qytetarëve të arritur përmes fushatave ndërgjegjësuere dhe eko-konsumit
Përqindja e ngjarjeve Bashkiake dhe publike që aplikojnë praktika eko-përgjegjëse (%)
Numri i zonave pa reklama ose veprimet zbatuese të rregulloreve të reklamimit
Numri i iniciativave lokale të konsumit ose shkëmbimit të eko-konsumit të mbështetur (kafenetë e riparimit, tregjet e përdorura, monedhat vendase, etj.)

Angazhoni

Organizimi i burimeve të brendshme dhe lokale për ngritjen e ndërgjegjësimit

- Caktoni një anëtar të trajnuar të stafit për të udhëhequr iniciativat e ndryshimit të sjelljes.
- Ndani buxhet për promovimin e konsumit eko-përgjegjës (blerjet, përdorimi, fundi i jetës, produktet e etiketës ekologjike të BE-së).
- Siguroni një hapësirë publike të aksesueshme për ndërgjegjësimin për klimë-ajër-energji përtej temave të rinovimit.

Informoni dhe angazhoni liderët e opinionit

- Ndani objektivat dhe politikat klimë-ajër-energji.
- Ftoni pjesëmarrjen në grupet e punës si udhëheqës ose mbështetës veprimi.
- Mbështetni një rrjet aktiv të shoqatave mjedisore përmes marrëveshjeve, forumeve dhe partneriteteve të përshtatura me kontekstet lokale.

ZBATONI

Rritja e ndërgjegjësimit të qytetarëve për konsumin ekologjik

- Promovoni përdorimin e moderuar të energjisë dhe materialeve.
- Jepni informacion përmes ekspozitave, filmave, broshurave dhe faqeve të internetit.

- Organizoni sfidat për të reduktuar përdorimin e energjisë në familje, duke përfshirë banesat në bashkëpronësi.
- Promovoni kalkulatorët e gjurmës ekologjike dhe gjurmoni përdorimin e tyre.
- Ndani mjetet për buxhetimin dhe përfitimet e konsumit të përgjegjshëm (të dorës së dytë, riparimet), duke përfshirë përfitimet ekonomike, shëndetësore dhe sociale.
- Monitoroni "familjet pilot" për zakonet e konsumit dhe mbeturinave.
- Nisja e projekteve pilot me dyqanet lokale për etiketimin mjedisor.

Udhëheqni me shembull në ngjarje

- Përdorni artikuj promovues të përgjegjshëm për mjedisin.
- Lidhni kursimin e energjisë me promovimin e ushqimit lokal/organik.
- Organizoni ngjarjet me përgjegjësi me udhëzues eko-gjeste dhe gjurmimin e konsumit.

Kufizoni ndikimin e reklamave

- Rritni ndërgjegjësimin me veprime të shpejta (p.sh., ngjitëse "Pa reklama").
- Zbatoni rregullat e shenjave të ndriçuara dhe reklamave, me mbështetjen e shoqatës.
- Aplikoni taksa lokale për reklamat e jashtme.
- Krijoni zona pa reklama.
- Miratoni rregulloret lokale të reklamimit.

Mbështetja e sistemeve lokale të konsumit dhe shkëmbimit të eko-konsumit

- Krijoni ose mbështesni monedhat vendase me karta mjedisore.
- Informoni banorët për përfitimet e monedhës vendase.
- Zhvilloni qarqe lokale ushqimore dhe iniciativa alternative të konsumit, duke ofruar vende kur është e nevojshme.

Veprimi plotësues 5: Jini shembullorë në prokurimin publik të përgjegjshëm ndaj mjedisit

Qëllimi

Autoriteti lokal integron efikasitetin e energjisë, reduktimin e ndikimit në mjedis (përfshirë cilësinë e ajrit) dhe kriteret e kostos së ciklit jetësor në prokurimin publik për mallra dhe shërbime të tilla si pajisjet e zyrës, furnizimet e mirëmbajtjes dhe blerjet e lidhura me klimën si ushqimi.

Treguesit kryesorë

Pjesa e kontratave publike duke përfshirë klauzolat mjedisore (%)

Angazhoni

Organizimi dhe mobilizimi brenda

- Emëroni dhe trajnoni një referent të qëndrueshëm prokurimi.
- Angazhoni zyrtarët e zgjedhur për kostot e ciklit jetësor, eko-etiketat dhe politikat e blerjes mjedisore.

Miratoni rezoluta formale

- Miratoni rezolutat për të përfshirë klauzolat mjedisore dhe sociale në prokurim, duke marrë parasysh energjinë, emetimet e GHG dhe kostot e ciklit jetësor.
- Jepni udhëzime për stafin dhe zyrtarët.

Promovoni përmbajtjen dhe efikasitetin e blerjes

- Para blerjeve të mëdha, vlerësoni nevojën, ndikimet mjedisore + energjetike dhe madhësinë në përputhje me rrethanat.
- Shmangni blerjet me ndikim të lartë nëse ato nuk zvogëlojnë energjinë totale dhe gjurmën e GHG.

ZBATONI

Aplikoni veprime të thjeshta

- Zëvendësoni produktet e shmangshme me alternativa më të gjelbra.
- Blini pajisje ekologjike zyre dhe produkte pastrimi (p.sh.
- Favorizoni ushqimin sezonal, lokal, organik për ngjarje.

Bashkohuni me rrjetet lokale të blerjeve të përgjegjshme

- Merrni pjesë aktive në rrjetet lokale dhe mbështesni platformat lokale të shpërndarjes.

Zhvilloni një plan blerjeje të përgjegjshme

- Hartoni furnizuesit lokalë dhe zyrtarizoni praktikatat dhe fushat e përmirësimit.
- Siguroni direktiva për furnizimet e zyrës, mirëmbajtjen e ndërtesave, automjetet, lëvizshmërinë dhe materialet e ndërtimit.

Integroni klauzolat mjedisore dhe kriteret e ciklit jetësor

- Inkurajoni ofertat elektronike.
- Vlerësoni furnitorët për angazhimet mjedisore gjatë kontratave.
- Kërkoni të dhëna GHG për produktet/shërbimet e blera.
- Përdorni kriteret ekologjike për mirëmbajtjen e ndërtesave dhe hapësirave publike.
- Jepini përparësi materialeve lokale të ndërtimit të qëndrueshëm.
- Zgjidhni materiale përfundimtare dhe mobilje me ndotje të ulët, duke përfshirë dorën e dytë.
- Merrni parasysh jetëgjatësinë e produktit dhe fundin e jetës në blerje.

Mbështetni furnizuesit lokalë dhe përmirësoni ofertat

- Informoni furnitorët për politikatat e përgjegjshme të blerjes përmes komunikimit të synuar + platformave.
- Rritja e pjesës së kontratave duke përfshirë klauzolat mjedisore dhe sociale sipas numrit dhe vlerës.

KONSOLIDO

Rishikoni të gjitha blerjet publike

- Rritja e vazhdueshme e përqindjes së kontratave (sipas numrit) duke përfshirë klauzolat mjedisore dhe sociale në specifikimet teknike ose kriteret e dhënies.
- Rritja e vazhdueshme e përqindjes së kontratave (sipas vlerës në €) duke përfshirë klauzolat mjedisore dhe sociale në specifikimet teknike ose kriteret e dhënies.

Veprimi plotësues 6 : Nxitja e aktiviteteve të qëndrueshme ekonomike

Qëllimi

Inicioni, mbështesni ose merrni pjesë në projekte me aktorë ekonomikë lokalë dhe rajonalë për të inkurajuar tranzicionin e aktiviteteve ekonomike drejt një modeli me karbon të ulët. Promovimi i ekologjisë industriale, ekonomisë qarkulluese dhe përmirësimi i cilësisë mjedisore të zonave të biznesit.

Treguesit kryesorë

Emetimet e gazeve serrë nga sektori terciar (CO₂e)

Emetimet e gazeve serrë nga industria duke përfshirë sektorin e energjisë (CO₂e)

Konsumi i energjisë së sektorit terciar (GWh)

Konsumi i energjisë së industrisë duke përfshirë sektorin e energjisë (GWh)

Angazhoni

Ndani strategjinë, njohuritë dhe sfidat me bizneset

- Puna ndër funksionale midis shërbimeve të zhvillimit ekonomik dhe departamenteve të tjera në projekte të përbashkëta (p.sh., ekologjia industriale me menaxhimin e mbetjeve).

- Përcaktoni qartë fushën e përgjegjësi të zhvillimit ekonomik, duke siguruar përafrimin me strategjinë klimë-energji (tranzicioni në sektorë me karbon të ulët, reduktimi i konsumit të energjisë dhe emetimet e GHG/ndotësve, efikasiteti i burimeve).
- Zhvilloni argumente të qarta për të inkurajuar bizneset të ndërmarrin veprime të tranzicionit të klimës dhe energjisë.

Ndërtoni partneritete me aktorë të specializuar

- Identifikimi i aktorëve të specializuar që punojnë me bizneset (dhomat e tregtisë, shoqatat e artizanatit, agjencitë e punësimit, federatat profesionale) dhe prezantimi i politikës lokale klimë-energetike.
- Mblidhni praktikatat më të mira nga bizneset lokale, duke identifikuar "kompanitë kryesore" si shembuj dhe reletë.
- Trajnimi i zhvilluesve të biznesit për çështjet klimatike dhe energjisë dhe praktikatat e mira; Jepini përparësi çështjeve kryesore për t'u përcjellë kompanive dhe për t'u integruar në materialet mbështetëse dhe të hyrjes.

ZBATONI

Përmirësimi i cilësisë dhe diversitetit të zonave të biznesit

- Krijoni dhe përcaktoni misione për menaxherët e zonave për të siguruar zhvillim të përshtatur dhe gjithëpërfshirës (p.sh., shërbime thelbësore si kujdesi për fëmijët, furrat e bukës në qendrat e punësimit).
- Përkthejnë orientimet strategjike për vendndodhjen dhe cilësinë mjedisore në dokumentet e planifikimit urban (p.sh., aksesi në transportin publik, papërshkueshmëria e kufizuar, përdorimi i fushave të braktisura).
- Merrni certifikata për zonat e biznesit (ISO 14001).

Përfshirja e kompanive në projekte të strukturuar të ekologjisë industriale

- Identifikoni perimetrat përkatës për ekologjinë industriale dhe ftoni bizneset të identifikojnë sinergjitë e mundshme (studimet e fizibilitetit, koordinatori i ekologjisë industriale, analiza e rrjedhës së materialeve, rikuperimi i nxehtësisë së mbeturinave).
- Formalizimi i angazhimeve të biznesit në projektet e ekologjisë industriale/ekonomisë qarkulluese (plane veprimi, karta, dokumente tenderi).
- Mbështetni miratimin e etiketave të ekonomisë qarkulluese ose iniciativave territoriale.
- Në territoret jashtë shtetit, kryeni veprime specifike për sektorin (p.sh., udhëzimet e eko-dizajnit të riciklimit të anijeve).

Ruajtja e dinamizmit ekonomik në përputhje me një shoqëri me karbon të ulët

- Forconi rolin e dyqaneve dhe artizanëve lokalë në drejtimin e klientëve drejt produkteve me ndikim të ulët dhe lokale.
- Mbështetni zejtarinë lokale dhe bizneset e vogla përmes stimujve tatimor, masave të planifikimit urban, promovimit të njohurive lokale dhe programeve të dedikuara
- Të mbështesin ose zhvillojnë atraktivitetin ekonomik të territorit në përputhje me nevojat e shoqërisë me karbon të ulët (p.sh., eko-industri, zgjidhje të teknologjisë së ulët, ekonomi sociale, ekonomi funksionale).

Veprimi plotësues 7 : Drejtimi dhe udhëheqja politike e politikës klimatike

Qëllimi

Krijimi i një komiteti drejtues legjitim dhe tërthor për të marrë vendime strategjike, për të siguruar udhëheqje të fortë politike dhe për të koordinuar politikën klimë-ajër-energji në nivelin më të lartë të autoritetit lokal.

Treguesit kryesorë

Ekzistenca e një komiteti drejtues formal dhe operacional për klimën (Po/Jo)
Numri i takimeve të komitetit drejtues të mbajtura në vit me procesverbale të dokumentuara
Niveli i pjesëmarrjes politike në komision
Përqindja e veprimeve ose objektivave klimë-ajër-energji të vërtetuara dhe monitoruara nga komiteti drejtues (%)

Angazhoni

Përcaktoni një komitet drejtues tërthor dhe legjitim

- Identifikoni një ose më shumë zyrtarë të zgjedhur si përfaqësues të klimës (duke përfshirë bashkë-udhëheqjen e mundshme ose qasjet e përbashkëta të qytetit/ndërBashkiave)
- Formalizoni përbërjen dhe rolin e komitetit drejtues përmes një vendimi të organit deliberativ, ekzekutivit ose një dokumenti tjetër zyrtar.
- Integroni komitetin drejtues përgjithmonë në proceset e qeverisjes dhe vendimmarrjes politike të autoritetit.
- Të caktojë drejtues teknikë dhe politikë; Në rastin e një komiteti të përbashkët qytet-ndërBashkia, përfshijnë zyrtarë të zgjedhur nga të dy entitetet.
- Përfshini zyrtarë të zgjedhur dhe përfaqësues kryesorë nga fusha të ndryshme (lëvizshmëria, planifikimi, energjia, uji, kanalizimet, organizimi i brendshëm, partneritetet, financat, etj.) për të siguruar mbulim transversal
- Ftoni aktorë të tjerë lokalë (shoqata, organe institucionale, etj.) të marrin pjesë në komitetin drejtues.

ZBATONI

Zhvilloni dhe vërtetoni objektivat klimatike në Komitetin Drejtues

- Thirrni komitetin drejtues të paktën dy herë në vit me një axhendë zyrtare dhe procesverbal të shkruar.
- Diskutoni dhe vendosni objektivat klimë-ajër-energji brenda komitetit (të paktën në gjashtë akset e kornizës).
- Sigurohuni që komiteti të luajë një rol aktiv dhe drejtues në përcaktimin e politikave ambicioze, nisjen e studimeve të reja dhe fillimin e veprimeve.
- Promovimi i objektivave në nivelin më të lartë politik përmes përfaqësuesve të zgjedhur (kryetari i Bashkisë ose kryetarit të autoritetit).
- Sigurohuni që kryetari i bashkisë ose presidenti të marrë pjesë në takime të caktuara (ose t'i bashkëkryesojë ato) për të demonstruar angazhimin politik në nivelin më të lartë.

Siguroni zbatimin efektiv të vendimeve

- Organizoni ndjekjen e vendimeve të marra nga komiteti drejtues (p.sh., tabelat e monitorimit).
- Delegoni misione të jashtme për zbatimin e veprimeve kur është e nevojshme.
- Sigurohuni që drejtorët e shërbimeve të mbështesin zbatimin operacional të vendimeve dhe të veprojnë si stafetë brenda departamenteve.
- Komunikoni vendimet në mënyrë efektive për banorët dhe përdoruesit (përmes njoftimeve për shtyp, takimeve publike ose pjesëmarrjes së anëtarëve të komitetit).

Veprimi plotësues 8 : Zhvillimi i një strategjie partneriteti me shumë nivele

Qëllimi
Përcaktoni një strategji bashkëpunimi me shumë nivele (lokale, rajonale, kombëtare, evropiane dhe ndërkombëtare) me të gjithë aktorët që punojnë në temat klimë-ajër-energji. Promovimi dhe

mbrojtja e politikës së autoritetit klimë-ajër-energji përmes avokimit (p.sh., qëndrimet mbi ligjet dhe rregulloret) dhe duke zhvilluar veprime bashkëpunimi të decentralizuar.

Treguesit kryesorë

Pjesa e buxhetit të ndarë për projektet e bashkëpunimit të decentralizuar në lidhje me klimën, ajrin ose energjinë (%)

Pjesa e buxhetit të ndarë çdo vit për projekte të rëndësishme bashkëpunimi me shumë palë të interesuara për klimën, ajrin dhe energjinë (%)

Angazhoni

Identifikoni palët kryesore të interesit për t'u përfshirë

- Identifikoni dhe hartoni aktorët kryesorë publikë dhe privatë, të brendshëm dhe të jashtëm.
- Përfshini përgjegjësitë e bashkëpunimit në përshkrimet e punës së stafit përkatës (misionet e qarta dhe koha e caktuar).

ZBATONI

shkëmbimi dhe angazhimi në projekte përtej shkallës lokale

- Bashkëpunimi me territoret fqinje (Bashkiat, ndërBashkiat, parqet natyrore, forumet rajonale), veçanërisht përtej kufijve urbano-ruralë, për të ndarë burimet dhe ekspertizën.
- Angazhohuni me institucionet kombëtare dhe rajonale të përfshira në planifikimin klimë-ajër-energji për tema të tilla si cenueshmëria e klimës.
- Forcimi i bashkëpunimit me dhomat konsullore dhe platformat tematike të informacionit për aktorët lokalë.
- Merrni pjesë në grupet e punës të udhëhequra nga agjencitë rajonale klimë-ajër-energji.
- Bashkohuni me komisionet e monitorimit për vendet strategjike (p.sh., impiantet e mbetjeve në energji) për të siguruar cilësinë e mjedisit, veçanërisht cilësinë e ajrit.

Formalizoni strategjinë e partneritetit

- Planifikoni bashkëpunimin përmes marrëveshjeve formale të partneritetit (karta, rrjete aktorësh, takime të rregullta, grupe pune tematike).
- Forcimi i angazhimeve të partnerëve duke i përfshirë ata në monitorimin dhe vlerësimin e politikës klimë-ajër-energji, me objektiva të qarta dhe të datuara (p.sh., reduktimi i GHG, kursimi i energjisë).
- Ofroni mbështetje teknike për partnerët (përcaktimi i objektivave, vlerësimi i veprimeve).
- Miratimi dhe buxhetimi i planit të bashkëpunimit në baza shumëvjeçare.
- Zbatimi i të paktën dy partneriteteve të rëndësishme shumëpalëshe për klimë-ajër-energji brenda katër viteve të fundit (minimumi një projekt për Bashkiat < 3,000 banorë).

kontribuojnë në evolucionin e kuadrit rregullator dhe legjislativ

- Rritja e ndërgjegjësimit midis institucioneve përkatëse për pengesat legjislative dhe rregullatore të hasura.
- Angazhoni përfaqësues kombëtarë ose evropianë në lidhje me pengesat.
- Propozoni ndryshime rregullatore ose legjislative dhe iniciativa të reja.
- Të marrin qëndrime dhe të kontribuojnë gjatë proceseve të konsultimit publik (ligje, planifikim, infrastrukturë transporti), të dokumentuara përmes kontributeve me shkrim (letra, njoftime për shtyp, peticione, etj.).

Zbatimi i veprimeve të nivelit ndërkombëtar

- Merrni pjesë në projekte evropiane
- Rritja e ndërgjegjësimit midis zyrtarëve të zgjedhur, stafit dhe aktorëve lokalë për bashkëpunimin e decentralizuar (p.sh., ekspozita, ngjarje).

- Integrimi i çështjeve klimë-ajër-energji në marrëveshjet ekzistuese të bashkëpunimit të decentralizuar.
- Zhvillimi i një ose më shumë projekteve të bashkëpunimit të decentralizuar për temat klimë-ajër-energji.
- Ndani një pjesë të buxhetit për ndihmën zhvillimore dhe projektet e bashkëpunimit të decentralizuar.

Veprimi plotësues 9 : Përdorimi i dokumenteve të planifikimit urban për të arritur objektivat klimë-ajër-energji dhe për të kufizuar **vulosjen** e tokës

Qëllimi
Përafrimi i dokumenteve të planifikimit urban me strategjinë e autoritetit klimë-ajër-energji për ta përkthyer atë në hapësirë, për të promovuar parimet e ekonomisë qarkulluese dhe për të mbështetur solidaritetin rural-urban. Inkurajoni dizajnin bioklimatik, format kompakte urbane, lëvizshmërinë e qëndrueshme, efikasitetin e energjisë, energjinë e rinovueshme dhe rrjetet e ngrohjes/ftohjes, reduktimin e emetimeve, përshtatjen klimatike dhe ruajtjen e zonave natyrore, bujqësore dhe pyjore.

Treguesit kryesorë
Raporti vjetor i ndërtimeve të reja ose rehabilitimit në vendet e braktisura kundrejt ndërtimeve të reja në zgjerimin urban:
Pjesa e banesave të reja kolektive dhe individuale të grupuara
Pjesa e tokës së braktisur
Pjesa e sipërfaqeve bujqësore dhe natyrore (%)
Sipërfaqja vjetore e artificializuar (ha/vit)

Angazhoni

Organizimi i qeverisjes së dokumenteve të planifikimit urban

- Emëroni një zyrtar të zgjedhur dhe, kur është e mundur, një zyrtar planifikimi (urbanist) dhe një komision politik ad hoc.
- Integroni zyrtarin e zgjedhur përgjegjës për Planin e Klimës në komision.
- Përfshini zyrtarë të tjerë të zgjedhur që merren me planifikimin e territorit.
- Rritja e ndërgjegjësimit dhe trajnimit i zyrtarëve dhe teknikëve të zgjedhur për kryqëzimin e planifikimit urban të qëndrueshëm dhe çështjeve të energjisë.
- Angazhoni të gjitha shërbimet teknike për të siguruar një qasje ndërsektoriale në dokumentet e planifikimit urban.
- Mbajtja e dialogut të rregullt me aktorët e tjerë (strukturat ndërBashkiake, Bashkiat anëtare, agjencitë e planifikimit urban, ofruesit e banesave sociale, dhomat tregtare, etj.).

Kryerja e studimeve të nevojshme për integrimin klimë-ajër-energji

- Kryerja e analizave të kryqëzuara të çështjeve klimë-ajër-energji dhe planifikimit urban
- Përdorni mjetet e hartës për të ilustruar sfidat dhe dinamikat territoriale.
- Analizoni potencialin e dendësimit (fusha të braktisura, lote të lira, etj.).
- Inventarizoni kapacitetet e disponueshme të parkimit për automjetet e motorizuara, hibride/elektrike dhe biçikletat dhe vlerësoni potencialin për përdorim të përbashkët.

ZBATONI

Harmonizimi i objektivave të planifikimit dhe zhvillimit urban me politikën klimë-ajër-energji

- Përfshini angazhime të qarta për përshtatjen dhe zbutjen e klimës në PADD (hapësinore dhe sasiore nëse është e mundur, p.sh., rrjetet e rinovueshme të nxehtësisë, infrastruktura e gjelbër/blu).
- Aplikoni një strategji me shumë kritere duke marrë parasysh zonat e zhurmës dhe zonat ndotëse të ajrit për të kufizuar ekspozimin e popullsisë.
- Artikuloni strategjinë e planifikimit urban me masterplanin e energjisë (nëse është i disponueshëm).
- Krijoni një hierarki të zhvillimit urban bazuar në transportin publik dhe aksesin e lëvizshmërisë aktive.
- Koordinoni strategjinë e urbanizimit me kapacitetet e rrjetit energjetik, ujë dhe kanalizim.
- Jepini përparësi zhvillimit të mbushjes dhe fushave të braktisura për të kufizuar shtrirjen urbane.

Përkthejeni angazhimet klimë-ajër-energji në dokumente të detyrueshme të planifikimit urban

- Përdorni orientimet e zhvillimit dhe programimit të PLU (OAP) për të promovuar zhvillimin e qëndrueshëm në fushat kryesore.
- Ndani zonat e urbanizueshme për të përshtatur rregulloret me çështje specifike territoriale.
- Numëroni dhe racionalizoni zonat e hapura për urbanizim.
- Prodhimi i dokumenteve vendimtare hartografike që theksojnë zonat që i nënshtrohen recetave energjetike ose urbane (hartat e strategjisë ajrore, rrjetet jeshile/blu).

Mbroni zonat natyrore, bujqësore dhe pyjore nga mbyllja e tokës përmes planifikimit urban dhe politikës së tokës

- Monitoroni tokën dhe ndërtesat bujqësore në shkallë ndër-Bashkiake dhe kryeni diagnostikimin pjesëmarrës të tokës.
- Njohja e vlerës së tokave natyrore, bujqësore dhe pyjore në dokumentet e planifikimit dhe planifikimit urban.
- Kufizimi i vulosjes afatgjatë të tokës përmes mbrojtjes rregullatore dhe mjeteve të ndërhyrjes në tokë

KONSOLIDO

Gjurmimi i treguesve të planifikimit urban të qëndrueshëm dhe arritja e objektivave të përcaktuara

- Mbani një tregues pozitiv të kompaktësisë së formës urbane.
- Sigurohuni që të mos jetë ulje e përqindjes së sipërfaqeve natyrore dhe bujqësore në raport me territorin total.
- Zvogëloni sipërfaqen vjetore të artificializuar (mesatarja për shumë vite nëse monitorimi nuk është vjetor).
- Rritja e përqindjes së ndërtesave të vlerësuara për konsumin e energjisë dhe performancën klimatike deri në njohjen pothuajse të plotë të stokut të ndërtesave (>80%).

Veprimi plotësues 10 : Parandalimi dhe luftimi i varfërisë energjetike

Qëllimi

Zbatimi i një politike për parandalimin dhe reduktimin e varfërisë energjetike në lidhje me strehimin dhe lëvizshmërinë, duke e integruar atë në dokumentet e planifikimit strategjik. Autoriteti lokal identifikon aktorët kryesorë, koordinon burimet njerëzore në dispozicion dhe angazhohet në veprime të bazuara në partneritet për të mbështetur familjet në nevojë.

Treguesit kryesorë

Ekzistenca e një strategjie zyrtare lokale ose plani veprimi për trajtimin e varfërisë energjetike (Po/Jo)

Numri i familjeve të identifikuara ose të mbështetura përmes programeve për parandalimin e varfërisë energjetike
Numri i organizatave partnere të përfshira në mënyrë aktive në mekanizmat e koordinimit dhe mbështetjes
Shuma e ndihmës financiare ose asistencës teknike të ofruar për familjet në varfëri energjetike (€ në vit ose numri i ndërhyrjeve)

Angazhimi

Vlerësoni varfërinë energjetike në lidhje me strehimin dhe lëvizshmërinë

- Identifikoni dhe listoni aktorët që punojnë në varfërinë energjetike, të cilët mund të kontribuojnë në ndërhyrjet e lidhura me strehimin dhe lëvizshmërinë.
- Kryerja e një diagnostikimi për të identifikuar dhe karakterizuar familjet në varfëri energjetike: sasifikimi i rasteve, lokalizimi i tyre, regjistrimi i karakteristikave sociodemografike, llojet e ngrohjes, sistemet e rinovimit të ajrit, banorët për m²
- Hartoni zonat e ndërhyrjes dhe krahasojini ato me zonat statistikisht në rrezik të varfërisë energjetike.

ZBATONI

Miratoni një strategji për të luftuar varfërinë energjetike

- Përfshirja e varfërisë energjetike si një çështje prioritare në politikat territoriale dhe dokumentet kryesore strategjike
- Vendosni dhe formalizoni objektivat dhe orientimet në dokumentet e planifikimit për të ulur kostot e energjisë për përdoruesit.

Mobilizoni palët e interesuara rreth parandalimit të varfërisë energjetike

- Koordinoni dhe bashkoni aktorët lokalë që adresojnë varfërinë energjetike për strehim dhe lëvizshmëri përmes takimeve të rregullta, rrjetëzimit dhe mjeteve të përbashkëta.
- Rritja e ndërgjegjësimit midis zyrtarëve të zgjedhur dhe shërbimeve Bashkiake për çështjet e varfërisë energjetike.
- Informimi dhe edukimi i familjeve për varfërinë energjetike në lidhje me strehimin dhe lëvizshmërinë
- Komunikoni për mjetet dhe burimet e disponueshme për familjet.
- Sensibilizoni aktorët dhe banorët për ndikimet shëndetësore të cilësisë së dobët të ajrit të brendshëm.

Formalizoni një sërë mjetesh për familjet në varfëri energjetike

- Zhvillimi dhe ofrimi i ndihmës financiare lokale për familjet në varfëri energjetike (p.sh., mbështetje për rinovimin për pronarët e shtëpive).
- Zbatimi i veprimeve monitoruese dhe mbështetëse për familjet vulnerabël.
- Koordinoni me aktorët e strehimit për të ulur faturat e energjisë, për të promovuar ndërtimin dhe rinovimet me efikasitet energjetik dhe për të inkurajuar zgjidhje të përballueshme të energjisë duke marrë parasysh cilësinë e ajrit të brendshëm.
- Krijoni partneritete për të ofruar zgjidhje alternative për të reduktuar udhëtimin e detyruar me makinë për popullatat vulnerabël (p.sh., transport publik falas/reduktuar, transport sipas kërkesës, qira biçikletash për punëkërkuarit ose të moshuarit, shërbime transporti për agjencitë e punësimit).

3.1.2.2. Veprimet jashtë zonës së përgjegjësisë së Bashkisë

Masat e mëposhtme janë jashtë fushës së përgjegjësisë të Bashkisë. Kjo do të thotë se Bashkia ka më pak leva direkte në dispozicion, por se mund të kontribuojë në veprim me partnerët e duhur. Ato janë identifikuar si të zhdukur nga NEPSEN dhe janë vërtetuar nga Bashkia. Ato janë të detajuara në

seksionin tjetër. Si përmbajtja e tyre ashtu edhe treguesit përkatës (kur është e nevojshme) për matjen dhe gjurmimin e tyre përmbledhen në një përmbledhje prej 1-2 faqesh. Nënveprimet dhe detyrat ndahen në tre faza:

- Angazhimi përputhet me kërkesën e ZEE-së për të kryer një vlerësim fillestar, për të përcaktuar një bazë dhe për të formalizuar angazhimin politik. Në procesin e EEA, kjo korrespondon me analizën e statusit, krijimin e një ekipi të menaxhimit të energjisë/klimës dhe miratimin e objektivave të qarta nga zyrtarët e zgjedhur.
- Zbatimi pasqyron fazën kryesore operacionale të EEA-s, ku ekzekutohet plani i veprimit, monitorohen masat dhe mobilizohen aktorët lokalë. Kjo korrespondon me theksin e EEA-s në menaxhimin e strukturuar të projektit, koordinimin ndër-departmental dhe ndjekjen e rregullt të progresit.
- Konsolidimi përputhet me ciklin e auditimit dhe certifikimit të ZEE-së, ku rezultatet vlerësohen, performanca vlerësohet dhe bëhen rregullime për të forcuar strategjinë afatgjatë. Kjo pasqyron auditimin e jashtëm të EEA, certifikimin dhe kërkesën për të përditësuar dhe përmirësuar vazhdimisht planin energjetik-klimë të Bashkisë.

Zona e ZEE	Titulli
Zona 6	Mbështetja e sistemeve më të qëndrueshme bujqësore dhe ushqimore
Zona 4	Optimizoni logjistikën dhe menaxhimin e fluksit të mallrave në territor
Zona 3	Rrjetet industriale të rikuperimit të nxehtësisë, kogjenerimit dhe ngrohjes/ftohjes

Veprimi plotësues 11 : Mbështetja e sistemeve më të qëndrueshme të bujqësisë dhe ushqimit

Qëllimi
Promovoni praktikat e qëndrueshme të bujqësisë dhe ushqimit me ndikim të ulët, zvogëloni ndikimet mjedisore, forconi qëndrueshmërinë lokale të ushqimit dhe siguroni akses universal në ushqim të shëndetshëm dhe të qëndrueshëm.

Treguesit kryesorë
Emetimet e gazeve serrë nga bujqësia (tCO ₂ e)
Konsumi i energjisë në bujqësi (GWh)
Emetimet direkte të ndotësve të ajrit nga bujqësia për hektar (ton/ha)
Pjesa e tokës bujqësore të certifikuar organike, në konvertim ose me vlerë të lartë mjedisore (%)
Përqindja e produkteve organike në kateringun kolektiv publik (%)
Sasia mesatare e mishit për vakt në kateringun publik kolektiv (g/vakt)
Përqindja e vakteve vegjetariane në kateringun kolektiv publik (%)
Sekustrimi neto i dioksidit të karbonit në toka dhe pyje (tCO ₂ e)
Sekustrimi i karbonit në tokën bujqësore dhe kullotat (tCO ₂ e)

Angazhoni

Kryeni një vlerësim bujqësor dhe ushqimor

- Mbulon të gjithë zinxhirin ushqimor: prodhimin, përpunimin, shpërndarjen, kateringun, konsumin.

- Përcaktoni sasinë e përdorimit të energjisë, emetimeve të GHG dhe ndotësve të ajrit nga bujqësia.
- Identifikoni praktikën, nevojat dhe përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike.
- Përfshini kateringun publik dhe analizën e mbetjeve ushqimore.

Mobilizoni territorin

- Fillimi i dialogut: takime profesionale/publike.
- Rritja e ndërgjegjësimit: ngjarje, filma, punëtori, sfida.
- Lidhni palët e interesuara: prodhuesit-konsumatorët-hotelierët, aktorët e ndihmës ushqimore, sektorët shëndetësorë dhe socialë.

ZBATONI

Përmirësimi i performancës mjedisore të bujqësisë

- Reduktoni GHG: prisni plehrat sintetike, promovoni bishtajoret, ruajtjen më të mirë të plehurat organik, cilësinë e tokës.
- Rritja e efikasitetit të energjisë: pajisjet bujqësore, energjia e rinovueshme në ferma.
- Rritja e sekuestrimit të karbonit: rotacioni i të korrave, kullotat, gardhet, agropylltaria.
- Ruani burimet ujore dhe kufizoni emetimet e amoniakut/grimcave.

Ri-territorializimi i sistemeve ushqimore dhe rritja e qëndrueshmërisë

- Diversifikoni prodhimin lokal (bishtajoret, produktet sezonale).
- Integroni ushqimin e qëndrueshëm në planifikimin urban.
- Mbështetni zinxhirët e shkurtër të furnizimit: dyqanet e fermerëve, tregjet lokale, fermat urbane, kopshtet, bletarinë.
- Ruani tokën bujqësore dhe siguron qasje të barabartë në ushqim të shëndetshëm.

Ndryshoni zakonet ushqimore në kateringun kolektiv

- Prokurimi: $\geq 50\%$ i qëndrueshëm ($\geq 20\%$ organik), me përparësi lokale/sezonale/tregtia e drejtë.
- Diversifikimi i proteinave: bishtajore, opsione vegjetariane çdo javë.
- Luftoni mbetjet ushqimore: kontrolli i porcioneve, ndërgjegjësimi, matja e mbetjeve të pjatës.
- Trajnoni kuzhinierët, stafin dhe blerësit në prokurimin e qëndrueshëm dhe reduktimin e mbetjeve.
- Edukoni darkuesit, veçanërisht fëmijët, përmes seminareve dhe vizitave në fermë.

Mbështetni praktikën e qëndrueshme bujqësore

- Krijoni shërbime bujqësore Bashkiake ose përdorni qiratë mjedisore.
- Blini ose merrni me qira tokë për projekte të qëndrueshme bujqësore.
- Mbështetni mbajtësit shembullorë të projekteve dhe fermat e provës.

KONSOLIDO

Matni dhe arrini qëllime ambicioze

- Gjurmoni inputet, rendimentet, kostot dhe ndikimet mjedisore.
- Ulni mbetjet ushqimore në hotelieri me 50%.
- Arrini $\geq 75\%$ produkte të qëndrueshme në hotelieri ($\geq 40\%$ organike, $\geq 50\%$ lokale).
- Siguroni qasje universale në ushqim të shëndetshëm dhe të qëndrueshëm përmes programeve, kuponëve dhe rrjeteve të solidaritetit.
- Rritja e pjesës së sipërfaqes bujqësore të shfrytëzuar nën bujqësi organike.

Veprimi plotësues 12 : Rikuperimi industrial i nxehtësisë, kogjenerimi dhe rrjetet e nxehtësisë/ftohtës

Qëllimi

Shfrytëzoni mundësitë për rikuperimin industrial të nxehtësisë, kogjenerimin dhe rrjetet e nxehtësisë/ftohjes për të përmirësuar efikasitetin e energjisë, për të reduktuar emetimet e gazeve serrë dhe për të integruar zgjidhje energjetike me karbon të ulët në përputhje me objektivat e energjisë klimatike.

Treguesit kryesorë

Numri i vendeve industriale të identifikuar dhe të karakterizuara me potencial të rikuperueshëm të nxehtësisë së mbeturinave

Sasia totale e energjisë së rikuperuar ose të kogjeneruar (MWh/vit)

Numri i projekteve ose instalimeve operacionale që përdorin teknologjitë e rikuperimit të nxehtësisë ose kogjenerimit

Pjesa e energjisë së rikuperuar ose të rinovueshme të integruar në rrjetet e ngrohjes dhe ftohjes qendrore (%)

Angazhoni

Vlerësoni potencialin e rikuperimit të nxehtësisë dhe kogjenerimit

- Karakterizoni burimet e nxehtësisë së mbeturinave dhe nevojat për energji në vend.
- Identifikoni veprimet e kursimit të energjisë dhe përcaktoni një plan veprimi.
- Përcaktoni strategjinë optimale për valorizimin e nxehtësisë (për prodhimin e të ftohtit ose energjisë elektrike) me objektiva sasiore të rikuperimit.
- Hartoni strukturën industriale lokale për të identifikuar industritë përkatëse dhe konsumatorët kryesorë.
- Identifikoni projektet ekzistuese, zonat e kërkesës për ngrohje/ftohtë dhe kryeni vlerësime cilësore dhe sasiore të shkarkimeve termike industriale.
- Kryeni studime të mundshme për vetëkonsum, mikro-kogjenerim dhe injektim në rrjetet ekzistuese të nxehtësisë.

ZBATONI

Mbështetni instalimet industriale të rikuperimit të nxehtësisë dhe kogjenerimit

- Vendosni dispozita detyruese dhe objektiva zhvillimi në planin lokal të energjisë.
- Këshilloni dhe shoqëroni zhvilluesit e projektit për aspektet teknike dhe organizative.
- Lehtësimi i lidhjeve midis kompanive për të identifikuar sinergjitë e mundshme brenda kornizave të ekologjisë industriale (të lidhura me masën 6.3.1).
- Promovoni mikro-kogjenerimin përmes fushatave ose programeve.
- Ofrimi i mbështetjes financiare për instalimet e lidhura me rrjetet urbane të ngrohjes.

KONSOLIDO

Monitoroni zhvillimin dhe arrini objektivat

- Sigurimi i instalimeve operacionale në territor dhe gjurmimi i MWh të rikuperuar/prodhuar si shembuj.
- Shfrytëzimi i potencialit të plotë të identifikuar për rikuperimin industrial të nxehtësisë dhe kogjenerimin kryesor (duke përjashtuar mikro-kogjenerimin).
- Injektioni energjinë e rikuperuar në rrjetet e nxehtësisë aty pranë, duke monitoruar pjesën e energjisë së rinovueshme dhe të rikuperuar (lidhur me masën 3.2.2).

Veprimi plotësues 13 : Optimizimi i logjistikës dhe menaxhimit të fluksit të mallrave në territor

Qëllimi

Autoriteti lokal redukton konsumin e energjisë dhe emetimet e gazeve serrë duke përcaktuar rregulla dhe duke organizuar furnizimin dhe shpërndarjen e mallrave. Ai inkurajon zinxhirët lokalë të furnizimit dhe promovon transport më të qëndrueshëm të mallrave. Veprimet kombinojnë konsultimin, planifikimin, rregullimin dhe bashkëpunimin me palët e interesuara lokale, duke integruar logjistikën urbane në qëllimet më të gjera të klimës, cilësisë së ajrit dhe energjisë.

Treguesit kryesorë

Ekzistenca e një strategjie të integruar të logjistikës urbane ose kartës (Po/Jo)

Numri i palëve të interesuara logjistike (kompanitë, transportuesit, operatorët portualë, etj.) të përfshira në proceset e konsultimit dhe koordinimit

Numri i infrastrukturave logjistike të qëndrueshme operationale të krijuara

Reduktimi i emetimeve të gazeve serrë të lidhura me transportin e mallrave ose konsumit të energjisë (%)

Angazhoni

Angazhohuni në konsultim me palët e interesuara lokale për të identifikuar flukset dhe nevojat e mallrave

- Identifikoni, kontaktoni dhe lidhni palët e interesuara logjistike (autoritetet lokale, transportuesit, klientët, transportuesit, shitësit me pakicë, qytetarët dhe operatorët portualë).
- Hartoni flukset e mallrave, duke përfshirë trafikun tranzit të automjeteve të rënda.
- Vlerësoni modelet aktuale të dorëzimit të mallrave (flukset, llojet, operationet portuale, dërgesat e tregtisë elektronike, përdorimi i automjeteve komerciale të lehta) dhe nevojat përkatëse të parkimit.
- Rritja e ndërgjegjësimit të biznesit për çështjet e "miljes së fundit" dhe ndikimin e cilësisë së ajrit të automjeteve dhe kamionëve të vjetër, veçanërisht duke pasur parasysh zonat e mundshme me emetim të ulët.
- Caktoni një person kontakti të dedikuar brenda autoritetit për çështjet e logjistikës.
- Identifikoni zinxhirët e shkurtër lokalë të furnizimit dhe mbështesni vendosjen e tyre në qendrat e popullsisë.
- Kryerja e studimeve mbi efikasitetin e energjisë së pajisjeve portuale dhe nevojat e trajnimit për operatorët e vinçave, shoferët, etj.

Integroni optimizimin e transportit të mallrave në dokumentet e planifikimit

- Përfshirja e veprimeve specifike për transportin urban të mallrave në Planin e Lëvizshmërisë Urbane.
- Në dokumentet e planifikimit të territorit, jepini përparësi projekteve që zhvendosin mallrat nga rruga në hekurudhë, rrugët ujore, transportin detar ose transportin me distancë të shkurtër.
- Optimizoni skemat e logjistikës urbane për të kufizuar ndikimet në cilësinë e ajrit.

ZBATONI

Rregulloni, mbështesni dhe zbatoni menaxhimin e optimizuar të fluksit të mallrave

- Rregulloni aksesin në qendrat e qyteteve (periudha kohore, diferencimi sipas performancës mjedisore të automjeteve) dhe merrni parasysh krijimin e zonave me emetim të ulët në zona të caktuara.
- Promovoni zgjidhje alternative të transportit të mallrave: porte të dedikuara të mallrave, qendra shpërndarjeje urbane dhe mënyra aktive të dorëzimit (biçikleta mallrash, triçikleta).
- Krijoni qendra shpërndarjeje urbane (për Bashkiat > 50,000 banorë) dhe pikat e grumbullimit të parcelave në dyqane, kompani ose objekte të dedikuara.

- Zhvilloni shërbime të shpërndarjes së përbashkët për bizneset, entitetet publike dhe individët.
- Inkurajoni bashkimin e shërbimeve, të tilla si automjetet e përbashkëta të shitjes me pakicë të lëvizshme dhe shërbimet në zonat rurale (ushqimore, shërbime postare) ku përfitimet klimë-ajër-energji janë provuar.
- Në zonat rurale, punoni me palët kryesore të interesit (p.sh., fermerët) për të optimizuar transportin e mallrave.
- Në zonat portuale, zbatoni veprime të synuara si trajnimi i operatorëve të vinçave ose përmirësimi i efikasitetit të energjisë së automjeteve të transportit.

Rimendoni strategjitë e parkimit të automjeteve të mallrave

- Siguroni një rrjet koherent dhe të mjaftueshëm të vendeve të dorëzimit.
- Rregulloni kohëzgjatjen e dorëzimit dhe orët e autorizuar për të shmangur orët e pikut dhe për të reduktuar konfliktet e përdorimit.
- Monitoroni pajtueshmërinë dhe sigurohuni që vendet e dorëzimit të jenë të dimensionuara mirë dhe të vendosura siç duhet.

Inkurajimi dhe mbështetja e palëve të interesuara brenda një kornize formale

Zhvillimi i një karte lokale të "logjistikës urbane" në përputhje me kornizat kombëtare, duke përfshirë një plan veprimi për të reduktuar emetimet e GHG dhe ndotësve të ajrit.

4. PLANI I VEPRIMIT PËR ZBUTJEN

4.1. SINTETIZA E PLANIT TË VEPRIMIT - MECAP

Tabela e mëposhtme është një sintezë e veprimeve nga MECAP. Më shumë detaje janë në dispozicion në dokumentin e plotë të MECAP.

Urdhri i masave	Titulli	Fillo	Prioriteti	Përshkrim	Informacion specifik	Përgjegjësia	Departamenti
1.1.1 Objektivat e energjisë dhe klimës	Përcaktimi i qëllimeve (në përputhje me objektivat kombëtare) për EE, CO2 dhe BRES	01/01/2023	1	Bashkia duhet të përcaktojë objektivat në konvergencë me Planin Kombëtar të Veprimit për Energjinë dhe Klimën për: 1) reduktimin e CO2 eqv kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; 2) Kursimi i energjisë kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; 3) Kontributi i BRE-ve kundrejt skenarit bazë për vitin 2030; MECAP duhet të ndjekë këto hapa: 1) Faza e diagnostikimit të gjendjes së veprimit; 2) Krijimi i skenarit bazë për emetimet e energjisë dhe GS; 3) Përcaktimi i emetimeve të energjisë dhe GHG (përfshirë objektivat e kursimit të EE, objektivat e BRES dhe objektivat e CO2); 4) Përgatitja e të gjitha aspekteve të tjera duke përfshirë masat investuese	MEMU e mbështetur nga konsorciumi SEMP duhet të mbledhë të gjitha të dhënat dhe duhet të përgatisë llogaritjen paraprake të skenarëve ESMAP për arritjen e objektivave EE, RES dhe CO2 në kuadër të NECAP.	MEMU	Presidenti dhe Këshilli i Bashkisë

				dhe jo-investuese; 5) prezantimin e MECAP tek EEA dhe të gjitha palët e tjera të interesuara; 6) Rishikimi i MECAP sipas çdo rishikimi të mundshëm të EEA dhe aktorëve të tjerë relevantë; 7) Prezantimi i MKAP-së në Këshillin Bashkiak dhe marrja e miratimit përfundimtar; 8) Përgatitja e planit të parë trevjeçar të veprimit për zbatim dhe futja e tij në buxhetin afatmesëm.			
1.1.2 Programet e energjisë dhe klimës në efikasitetin e energjisë	Zhvilloni MECAP	01/06/2023	1	Me mbështetjen e ekipit të SEMP, përgatitni një MECAP (plani i punës, koncepti dhe përgjegjësitë për përgatitjen e MECAP)	MEMU i mbështetur nga konsorciumi SEMP po punon për: 1. Mbledhja e të dhënave (e finalizuar) 2. Kalibrimi i të dhënave (i finalizuar) 3. Kryerja e llogaritjes (e përfunduar) 4. Diskutimi i objektivave kryesore për EE/RES/CO2 bazuar në NECAP 5. Zhvilloni MECAP duke e diskutuar atë me MEMU 6. duke e paraqitur atë në Këshillin Bashkiak 7. Rishikimi i bazuar në	MEMU	Kryetari i Bashkisë dhe Këshilli Bashkiak

					reagimet e Agjencisë dhe MIE 8. Paraqitja përfundimtare në këshillin bashkiak dhe miratimi përfundimtar i tij 9. Miratimi i MECAP		
1.1.3 Skenari bazë dhe inventari i monitorimit të emetimeve	Institucionalizimi i mbledhjes së të dhënave	01/06/2023	2	MEMU duhet të bashkëpunojë me drejtoritë përkatëse të Bashkisë për të mbledhur të gjitha të dhënat e konsumit të energjisë në lidhje me sektorët e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë (rezidencial, shërbime tregtare, industri, transport privat dhe bujqësi). Përcaktoni detyrat, procesin dhe përgjegjësitë për monitorimin dhe përditësimin e rregullt të të dhënave.	MEMU mbledhi të gjitha të dhënat për vitin 2021 dhe këto të dhëna janë kalibruar me mbështetjen e konsorciumit SEMP. MEMU duhet të vazhdojë të bashkëpunojë me drejtoritë përkatëse Bashkiake për të mbledhur të gjitha të dhënat e konsumit të energjisë në lidhje me sektorët e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë (rezidencial, shërbime tregtare, industri, transport privat dhe bujqësi). MEMU i mbështetur nga konsorciumi SEMP ka mbledhur të dhëna për vitin 2022 dhe do t'i paraqesë ato në ENERCOACH sa më shpejt të jetë e mundur, mjeti do të jetë gati.	MEMU	Kryetari i Bashkisë dhe Këshilli Bashkiak

<p>1.2.1 Ngrohja dhe ftohja e hapësirave dhe planet e tyre të suksesshme</p>	<p>Zhvillimi i një plani për ngrohjen/ftohjen e hapësirës</p>	<p>01/06/2023</p>	<p>1</p>	<p>Plani i ngrohjes/ftohjes së hapësirave do të hartohet si pjesë e Planit të Zhvillimit Urban/Territorial (miratuar nga Këshilli Bashkiak/Bashkiak dhe Këshilli Kombëtar i Territorit të Republikës), dhe miratohet me Vendim të Këshillit të Ministrave (legjislacioni sekondar).</p>	<p>Plani i ngrohjes/ftohjes së hapësirave për zonat urbane dhe veçanërisht rurale me qëllim reduktimin e konsumit të drurit dhe rritjen e mbrojtjes së pyjeve dhe rritjen e përdorimit të burimeve të pastra të rinovueshme të energjisë.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Presidenti dhe Këshilli i Bashkisë</p>
<p>1.2.2 Plani i përgjithshëm i lëvizshmërisë dhe trafikut</p>	<p>Lëvizshmëria e qëndrueshme dhe planifikimi i trafikut</p>	<p>10/01/2023</p>	<p>1</p>	<p>Shkodra duhet të zhvillojë një plan të qëndrueshëm të lëvizshmërisë dhe trafikut për të përmirësuar transportin publik, për të reduktuar emetimet dhe për të rritur lëvizshmërinë.</p>	<p>Objektivat: 1. Përmirësimi i transportit publik në Bashkiat SEMP duke zhvilluar një plan të qëndrueshëm të lëvizshmërisë dhe transportit. 2. Reduktoni emetimet e gazeve serrë dhe shiut acid nga sektori i transportit duke zgjeruar linjat e autobusëve (transporti publik), duke instaluar stacione karikimi elektrik (të furnizuara nga Solar PV Automanufacturers) dhe duke zgjeruar korsitë e biçikletave, duke rezultuar në kosto më të ulëta, cilësi më të mirë të ajrit dhe reduktim të ndotjes akustike. 3. oT Rritja e lëvizshmërisë elektronike</p>	<p>MEMU</p>	<p>Drejtoria e Shërbimit Publik</p>

					duke investuar në zhvillimin e stacioneve të karikimit të automjeteve elektrike (të furnizuara nga prodhuesit e automjeteve fotovoltaike diellore).		
1.2.2 Plani i përgjithshëm i lëvizshmërisë dhe trafikut	Zhvillimi i korsive të biçikletave	01/01/2023	2	Zhvillimi i korsive të biçikletave dhe promovimi i transportit pa motor (sindikata e biçikletave, skuter)	Zhvillimi i korsive të biçikletave dhe promovimi i transportit jo të motorizuar (ndarje biçikletash, skuter) duke ndërtuar 2 linja çdo vit bazuar në planin e lëvizshmërisë elektronike.	MEMU	Drejtoria e Planifikimit Urban dhe Drejtoria e Transportit
2.1.1 Standardet e efikasitetit të energjisë për ndërtesat Bashkiake	Trajnimi për rinovimin EE në ndërtesa/Kërkesat minimale termike	09/01/2023	1	Programi i Ndërtimit të Kapaciteteve të Rinovimit EE, Koncepti i Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë RES)	Programi i ngritjes së kapaciteteve të rinovimit EE, koncepti i Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë RES) nuk ka filluar ende dhe do të kryhet nga SEMP. Pjesëmarrja aktive në trajnime duke kryer raste studimore të thjeshta.	MEMU	Drejtoria e Arsimit dhe Drejtoria e Shërbimit duke përfshirë Drejtorinë e Planifikimit Urban
2.1.1 Standardet e efikasitetit të energjisë për ndërtesat Bashkiake	Trajnimi MEMU për menaxhimin e ndërtesave publike Bashkiake	01/01/2023	2	Njësia Bashkiake e Menaxhimit të Energjisë që merret me Ndërtesat Publike Bashkiake	Trajnimet në punë për MEMU-në do të vazhdojnë, veçanërisht për trajtimin e menaxhimit të energjisë së ndërtesave publike Bashkiake, krijimin e bazës së të dhënave dhe krijimin e një liste të shkurtër të ndërtesave që do të rehabilitohen vit pas viti.	MEMU	Drejtoria e Shërbimit, MEMU dhe 2-3 ndërtesa të bashkisë

					Pjesëmarrje aktive në trajnime në vendin e punës duke kryer edhe raste të thjeshta studimore duke vizituar drejtpërdrejt 2-3 ndërtesa publike të Bashkisë.		
2.1.2 Auditim i mirë fillestar, monitorim dhe raportim i konsumit të ujit...	Përditësimi i inventarit të ndërtesave publike Bashkiake	01/01/2023	1	Përditësimi i bazës së të dhënave të inventarit të ndërtesave publike Bashkiake, monitorimi, raportimi dhe vlerësimi i rregullt i konsumit të energjisë	Përfshirja e të gjithë inventarit të ndërtesave publike me të gjitha karakteristikat e tyre dhe konsumin e energjisë (mujore/vjetore) në mjetin Enercoach. Për të gjitha ndërtesat publike të Bashkisë së Shkodrës, është përgatitur një inventar paraprak i të gjitha objekteve publike.	MEMU	MEMU mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit
2.1.2 Auditimi i ri fillestar, monitorimi i konsumit dhe ujit dhe raportimi...	Përgatitja dhe menaxhimi i gazsjellësit EE/RES për ndërtesat Bashkiake publike	09/01/2023	1	Përgatitja dhe menaxhimi i auditimeve të rinovimit të gazsjellësit EE/RES të ndërtesave publike Bashkiake për të aplikuar Mekanizmin Kombëtar të Financimit	Përgatitja e tubacionit të auditimit të rinovimit të ndërtesave publike Bashkiake të mekanizmit kombëtar të financimit bazuar në konceptin e Kërkesave Minimale Termike, NZEB (përfshirë RES). Ky aktivitet nuk ka filluar ende dhe do të përfundojë pasi të përfundojë trajnimi. MEMU, mbështetur nga konsorciumi SEMP, duhet të mbledhë të gjitha të	MEMU	Drejtoria e Arsimit dhe Drejtoria e Shërbimeve

					dhënat që lidhen me stokun e ndërtesave publike të Bashkisë dhe po bashkëpunon në një mënyrë me ekipin e AEE dhe SEMP për përgatitjen e PPF-së për ndërtesat publike "Rinovimi i Bashkisë". MEMU, mbështetur nga konsorciumi SEMP, ka mbledhur rregullisht të gjitha të dhënat e detajuara në lidhje me stokun e shkollave Bashkiake duke bashkëpunuar me AEE për prezantimin e një pjese të tyre në "Programin e Rehabilitimit të Shkollave".		
2.1.2 Auditimi i ri fillestar, monitorimi i konsumit të ujit dhe raportimi...	Programi për përsheptimin e masave të rinovimit të gjelbër në ndërtesat publike Bashkiake	04/01/2023	1	Ky aktivitet mbulon një sërë veprimesh për të përsheptuar procesin e rinovimit të ndërtesave publike: 1. Krijimi i bazës së të dhënave të ndërtesave publike 2. Përgatitja e një koncepti rinovimi për të gjitha ndërtesat publike 3. Përgatitja e auditimeve energjetike për ndërtesat e përzgjedhura 4. Zbatimi i konceptit të rinovimit (proces i vazhdueshëm)	Stoku i ndërtesave publike të Shkodrës përbëhet nga 127 ndërtesa publike me sipërfaqe totale 121,189 m2 me ambiente shkollore me 50% të sipërfaqes së sipërfaqes. Për shkak të efikasitetit të dobët të energjisë, kërkesa vjetore për energji (komoditet) është mjaft e lartë, afërsisht 155 kWh/m2*vit. Për të përmbushur kërkesat ligjore, Shkodër duhet të krijojë një program për zbatimin e masave	MEMU	Drejtoritë për Arsim, Kopsht dhe Kujdes Ditor, Shërbim Mbështetës, Prokurim

					EE/RES/Green për 2% të sipërfaqes totale të ndërtesave publike Bashkiake që plotësojnë kërkesat minimale për performancën energjetike. Si pilot bashkia e P MMM-së, Shkodër do të hartojë një MMPH. Për të arritur objektivat e reduktimit të GHG MECAP, Shkodra duhet të ketë një rinovim edhe më normativ. Në kuadër të SEMP, Shkodër ka kërkuar përgatitjen e një koncepti të rinovimit me fonde PPF.		
2.1.2 Auditimi i ri fillestar, monitorimi i konsumit të ujit dhe raportimi...	Zbatimi i detyrimit të sistemit të menaxhimit të energjisë për ndërtesat e bashkive të mëdha	01/01/2023	1	Implementimi i sistemit të detyrueshëm të menaxhimit të energjisë (ndërtesa të mëdha > 3000 m ²)	Sistemi i detyrueshëm i menaxhimit të energjisë së ndërtesës EE (m ² ndërtesa) është në zhvillim. Qëllimi: çdo vit 5-6 ndërtesa qendrore duke filluar me konsum më të lartë specifik të energjisë kWh/m ² në vit. Përgatitja e një trajnimit dhe kryerja e tij për MEMU-në dhe të gjithë menaxherët e menaxhimit të energjisë dhe mirëmbajtjes së mirë të ndërtesave publike.	MEMU	Drejtoria Rajonale e Arsimit dhe Drejtoria e Shëndetësisë

<p>2.1.2 Auditimi i ri fillestar, monitorimi i konsumit dhe ujit dhe raportimi...</p>	<p>Trajnimi i Auditimeve të Energjisë Ndërtesat dhe objektet Bashkiake (ndriçimi rrugor)</p>	<p>08/01/2023</p>	<p>1</p>	<p>Trajnimi për ekspertët Bashkiakë dhe të ZEE-së për Auditimet e Energjisë Ndërtesat dhe objektet Bashkiake Objektivi: Rritja e nivelit të njohurive të ekspertëve teknikë për të kuptuar, interpretuar dhe përdorur auditimet e informacionit energjetik për planifikimin dhe vlerësimin e duhur të projekteve.</p>	<p>Objektivat: 1) trajnimi i stafit teknik të Bashkisë mbi kuadrin ligjor dhe rregulloret përkatëse për kërkesën minimale dhe pothuajse zero të energjisë për ndërtesat e reja dhe të rehabilituara; 2) të trajnojë personelin teknik të Bashkisë në kuadrin ligjor dhe rregulloret përkatëse për Auditimet Energjetike për Bashkitë, Ndërtesat Publike, Ndërtesat Komerciale, Multi-Apartamentet (tre kategori të stokut të ndërtesave për secilën komunë); 3) Trajnim për analizën kosto-përfitim në lidhje me kërkesat minimale dhe pothuajse zero për energji të re dhe ndërtesa të rehabilituara; 4) trajnim se si të përdoren raportet për përgatitjen e Termave të Referencës për përgatitjen e Projekteve të Detajuara Inxhinierike, zbatimin dhe funksionimin e masave EE/BRE.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Drejtoria Rajonale e Arsimit dhe Drejtoria e Shëndetësisë</p>
--	--	-------------------	----------	---	---	-------------	--

2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave Bashkiake	Rehabilitimi EE i shkollave	01/01/2023	1	Rehabilitimi EE i shkollave duke përfshirë: a) Rinovimin e mbulesës së ndërtesës, b) Modernizimin e sistemit të ngrohjes	Rehabilitimi i EE të shkollave është në vazhdim dhe për të arritur objektivat zbatohen 9-10 shkolla çdo vit, duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m2 në vit. Detyrat: Inventari; Koncepti i ngrohjes, auditimet e energjisë, renditja e shkollave, DED, prokurimi, sigurimi i financave për rehabilitimin EE të shkollave.	MEMU	Drejtoritë e arsimit dhe shërbimeve të mbështetura nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financave
2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave Bashkiake	Rehabilitimi EE i kopshteve	01/01/2023	1	EE rehabilitimi i kopshteve duke përfshirë: a) Rinovimin e mbulesës së ndërtesës, b) Modernizimin e ngrohjes	Rehabilitimi EE i kopshteve është në proces dhe për të arritur objektivat, çdo vit zbatohen 2 çerdhe dhe kopshte për fëmijë duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m2 në vit. Detyrat: Inventari, Koncepti i Ngrohjes, Auditimi i Energjisë, Renditja e Shkollave, DED, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin e EE të kopshteve.	MEMU	Drejtoritë e arsimit dhe shërbimeve të mbështetura nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financave

<p>2.1.3 Koncepti i rinovimit të ndërtesave Bashkiake</p>	<p>EE rehabilitimi i objekteve sociale</p>	<p>01/01/2024</p>	<p>2</p>	<p>Programi i rehabilitimit EE të ndërtesave sociale (konvikte, shtëpi për të moshuar, etj.)</p>	<p>Rehabilitimi EE i objekteve sociale është në proces dhe për të arritur objektivat çdo vit zbatohen 2 ndërtesa sociale duke filluar (një pjesë e tyre i përkasin Ministrisë së Çështjeve Sociale dhe një pjesë e tyre bashkisë) me ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë. Shpejtësia kWh/m2. Detyrat: Inventari, Koncepti i nevojave për ngrohje, Auditimet e Energjisë, Renditja e ndërtesave sociale, DED, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin EE të ndërtesave sociale.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Drejtoria e Shërbimeve, Ministria e Çështjeve Sociale, Drejtoria e Mjedisit, Drejtoria e Financave</p>
<p>2.2.1 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për ujin</p>	<p>Programi i ujit të nxehtë diellor për mjediset sociale dhe të kopshtit</p>	<p>01/01/2023</p>	<p>2</p>	<p>Programi i ujit të nxehtë diellor për objektet sociale dhe kopshte, duke përfshirë rezervuarin e magazinimit (bazuar në kërkesat përkatëse të energjisë së ujit të nxehtë), sistemet e kontrollit dhe tubacioneve</p>	<p>Instalimi i Ujit të Nxehtë Diellor në çerdhe dhe kopshte, shkolla fillore dhe konvikt është në proces dhe për të arritur objektivat zbatohen çdo vit 3-4 ndërtesa duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë për furnizimin me ujë të ngrohtë bazuar në kWh/m2. Përgjegjësitë: Koncepti i sigurimit të analizës së ujit të nxehtë, Auditimet e Energjisë, DED-për</p>	<p>MEMU</p>	<p>Drejtoria e Arsimit dhe Drejtoria e Shërbimeve me Drejtorinë e Mjedisit dhe Drejtorinë e Financave</p>

					standardin SHWS, Prokurimin, Sigurimin e Financave për SHWS për kujdesin ditor, kopshtin dhe shkollat.		
2.2.1 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për ujin	Programi i zëvendësimit të kaldajave të drurit të ndërtesave publike	01/01/2023	2	Zëvendësimi i bojlerit të drurit të ndërtesave publike (ose ngrohësve elektrikë) me programin e peletit	Instalimi i kaldajave EE pelet/briket në çerdhe dhe kopshte dhe shkolla fillore dhe konvikt është në proces dhe për të arritur objektivat 5-6 ndërtesa zbatohen çdo vit duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë për sigurimin e ngrohjes së hapësirës bazuar në kWh./m2 Vit. Detyrat: Analiza e ofrimit të ngrohjes së hapësirës përmes sistemit qendror efikas të biomasës duke përgatitur Konceptin standard, Auditimet e Energjisë, Standardet DED-for SHWS, Prokurimet, Sigurimi i financave për SHWS për kujdesin ditor, kopshtin dhe shkollat.	MEMU	Drejtoria e Shërbimit e mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financave
2.2.2 Pjesa e burimeve të rinovueshme të energjisë - për energjinë elektrike	Programi fotovoltaiik diellor në çatinë e ndërtesave publike	01/01/2023	2	Programi Solar PV në çati të ndërtesave publike: PV vetë-gjenerues me kapacitet të instaluar që mbulon 70-100% të kërkesës	Instalimi i sistemeve fotovoltaike në ndërtesat publike është në proces dhe për të arritur objektivat, PV zbatohet çdo vit në 10-12 ndërtesa duke filluar nga	MEMU	Drejtoria e Shërbimit e mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit dhe

					ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë elektrike bazuar në kWh/m2 në vit. Detyrat: Analizimi i mundësive të futjes së sistemit fotovoltaik Automanufacturing, DED-për sistemet standarde fotovoltaike, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin EE të ndërtesave publike. Dy kopshte janë në proces të instalimit të sistemit fotovoltaik 50 dhe 60 kW.		Drejtoria e Financave
2.2.4 Efikasiteti i prodhimit – në energji elektrike	Pajisjet elektrike me efikasitet energjetik në ndërtesat publike	01/01/2023	2	Programi për pajisje elektrike me efikasitet energjetik: kompjuterë, pajisje kuzhine, etj.	Përditësimi i pajisjeve elektrike për të gjitha ndërtesat publike është në proces dhe për të arritur objektivat, pajisjet zëvendësohen në 18-20 ndërtesa çdo vit, duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë elektrike kWh/m2 në vit.	MEMU	Drejtoria e Prokurimit
2.3.1 Ndryçimi publik	Riparimi i rrugës + hapësirës publike: Programi i ndryçimit LED	01/01/2023	1	Programi i ndryçimit të rrugës LED + hapësirës publike, duke përfshirë zëvendësimin dhe përshtatjen e rrjetit të furnizimit me energji elektrike për ndryçimin e avancuar të rrugës LED:	Rehabilitimi/zgjerimi i ndryçimit të rrugëve është në proces dhe për të arritur objektivat rinovohen çdo vit 500-600 pika ndryçimi, duke përfshirë zëvendësimin dhe përshtatjen e rrjetit të	MEMU	Drejtoria e Shërbimit dhe Dekorimit, mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit dhe Drejtoria e Financave

				rinovim, stabilizim i tensionit, instalime elektrike, koha, zbehje.	furnizimit me energji elektrike për ndriçimin e avancuar të rrugëve LED: rinovim, stabilizim të tensionit, instalime elektrike, koha, zbehje duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/km në vit. Detyrat: Inventarizimi i Rrugëve Publike dhe Hapësirave Publike (Parqe), Koncepti EE LED, Auditimet e Energjisë, Shtrirja e Rrugëve dhe Parqeve, DED, Prokurimi, Sigurimi i Financave për Rehabilitimin EE të Rrugëve dhe Parqeve.		
2.3.1 Ndriçimi publik	Trajnimi i ekipit të funksionimit dhe mirëmbajtjes së ndriçimit	01/01/2024	1	Trajnim për përditësimin e inventarit të ndriçimit, monitorimin, raportimin dhe vlerësimin e konsumit të energjisë	Detyrat: trajnimi i ekipit të operimit dhe mirëmbajtjes për përditësimin e inventarit të ndriçimit, monitorimin e konsumit të energjisë, teknologjitë e avancuara, raportimin dhe vlerësimin për të gjithë sistemin e ndriçimit rrugor dhe mënyra të thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur smartfonin e tyre dhe ofrimin e këtyre të dhënave për ekspertin përgjegjës të MEMU. Për	MEMU	Drejtoria e Shërbimit dhe Dekorimit mbështetur nga Drejtoria e Mjedisit

					Bashkinë e Shkodrës është përgatitur inventari paraprak i të gjitha rrugëve dhe parqeve publike.		
2.3.1 Ndriçimi publik	Zëvendësimi i mjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit të ndriçimit rrugor	01/01/2024	2	Zëvendësimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL (2)	Zëvendësimi i automjeteve të mirëmbajtjes së shërbimit SL do të bëhet për 1 automjet në 2024 dhe për një tjetër në 2025.	MEMU	Drejtoria e Shërbimit dhe Dekorimit
2.3.1 Ndriçimi publik	Instalimi i ndriçimit efikas në hapësirat publike të MAB	01/01/2023	2	Ndriçim efikas në hapësirat publike të ndërtesave të banimit me shumë apartamente (shkallë, të jashtme (LED dhe sensorë)	Rehabilitimi i EE prej 150 MAB në vit duke përfshirë ndriçimin efikas në hapësirat publike të ndërtesave të banimit me shumë apartamente (shkallë dhe jashtë (LED dhe sensorë) duke filluar nga ato që kanë konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m2 në vit. Detyrat: Auditimet e Energjisë, Shtrirja e rrugëve dhe parqeve, DED, Prokurimi, Sigurimi i financave për rehabilitimin e EE të MAB-ve.	MEMU	Drejtoria e Planifikimit Urban dhe Zyra/Drejtoria e Komunikimit të

<p>3.2.1 Efikasiteti i energjisë në sistemin e furnizimit me ujë, përfshin sistemin fotovoltaik</p>	<p>Programi i Zbulimit Aktiv Menaxhimi i rrjedhjeve dhe presionit</p>	<p>01/01/2023</p>	<p>2</p>	<p>Softuer aktiv për zbulimin e rrjedhjeve dhe menaxhimin e presionit</p>	<p>Programi i Zbulimit Aktiv të Rrjedhjeve dhe Menaxhimit të Presionit është në proces dhe për të arritur objektivat, 2-3 pika shpërndarjeje uji rinovohen/mirëmbahen çdo vit, duke filluar nga ato që kanë humbjet më të larta të ujit dhe konsumin specifik të energjisë kWh/m³ në vit. Programi i Zbulimit Aktiv të Rrjedhjeve dhe Menaxhimit të Presionit është një nga veprimet e rëndësishme që konsiderohet edhe në kuadër të Ujësjetës të ri të ristrukturuar Shkodër.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Kompania Rajonale e Ujësjetës</p>
<p>3.2.1 Efikasiteti i energjisë në sistemin e furnizimit me ujë, përfshin sistemin PV</p>	<p>Impianti fotovoltaik diellor në stacionet e pompimit</p>	<p>01/01/2024</p>	<p>2</p>	<p>Instalimi i impantit fotovoltaik diellor në stacionet e pompimit (me kapacitet të para-instaluar 2.7 MW të integruar me rrjetin e shpërndarjes)</p>	<p>Instalimi i impantit fotovoltaik diellor në stacionet e pompimit (me kapacitet të para-instaluar prej 2.7-4 MW (në total) të integruar me rrjetin e shpërndarjes) për të zëvendësuar një pjesë të konsumit të energjisë elektrike për qëllime pompimi për zonat qendrore urbane dhe veçanërisht për sistemet individuale të furnizimit me ujë për fshatrat duke përfshirë optimizimin e</p>	<p>MEMU</p>	<p>Kompania Rajonale e Ujësjetës</p>

					vëllimit të ujit të rezervuarëve		
3.2.2 Efikasiteti i sipërfaqes së ujit.	Programi i mbështetjes (të gjithë abonentët) Pajisje me efikasitet të ujit	01/01/2023	2	Programi mbështetës (të gjithë abonentët) për pajisjet dhe pajisjet me efikasitet të ujit	Programi mbështetës (të gjithë abonentët) për Pajisjet dhe Pajisjet Efikase të Ujit është në proces dhe për të arritur objektivat u drejtohet çdo vit 3500-4000 abonentë të sistemit të shpërndarjes së ujit duke filluar nga ata që kanë humbjet më të larta të ujit dhe konsumin më të lartë specifik të energjisë kWh/m3 vit	MEMU	Kompania Rajonale e Ujësjellësit
4.21 Ky është transporti dhe prioriteti i publikut të Transportit	Zgjerimi i linjave të autobusëve	01/01/2023	2	Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve të qytetit	Zgjerimi i linjave të autobusëve dhe optimizimi i linjave të autobusëve urbanë bazuar në një plan e-mobility për 3 linja të reja	MEMU	Kompania Private e Transportit për Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit
4.21 Ky është transporti dhe prioriteti i transportit publik	Vendosja e autobusëve/minibusëve	01/01/2023	2	Autobusë me sistem tërheqës të pastër në vende turistike dhe fshatra të largëta	Zëvendësimi i autobusëve të vjetër të minibusëve me autobusë/miniautobusë me sistem tërheqës të pastër në fshatra të largëta dhe vende turistike; Unë vendos 3 autobusë/minibusë çdo vit.	MEMU	Kompanitë private të transportit në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit

<p>4.21 Ky është transporti dhe prioriteti i transportit publik</p>	<p>Rregulloret për transportin publik të kushtëzuar</p>	<p>01/01/2024</p>	<p>2</p>	<p>Prezantimi i rregulloreve për licencimin e transportit publik të kushtëzuar (autobus, taksi) në lidhje me performancën më të mirë të karburantit/emetimeve</p>	<p>MEMU do të prezantojë aspekte të reja, më rigorozë rregullatore në lidhje me licencimin e transportit publik të kushtëzuar (për zgjedhjen e 50 autobusëve/minibusëve, taksive) në lidhje me performancën më të mirë të karburantit/emetimeve</p>	<p>MEMU</p>	<p>Kompanitë private të transportit në lidhje me Drejtorinë e Transportit Publik dhe/ose Transportit</p>
<p>5.1.1 Menaxheri i Energjisë dhe Burimet Njerëzore të Ekipit Bashkiak të Energjisë (MEMU)</p>	<p>Institucionalizimi i MEMU</p>	<p>02/01/2023</p>	<p>1</p>	<p>Bashkia ka emëruar 6 ekspertë që mbulojnë fushat e planifikimit hapësinor, sferën e energjisë, klimës dhe çështjeve të lëvizshmërisë. Konsorciumi SEMP ofron konsulencën përkatëse të jashtme. 6 ekspertë për fillim është një numër i mirë dhe ata/MEMU mund të bashkëpunojnë shumë më tepër me të gjitha drejtoritë. Bashkia do të emërojë një menaxher të akredituar të energjisë i cili tashmë është pjesë e Ekipit Bashkiak të Energjisë. Nën kryetari i Bashkisë dhe ekspertët teknikë janë të përfaqësuar në Ekipin e Energjisë. Përgatitni përshkrimin e punës për të gjithë anëtarët e MEMU-së, rregulloni</p>	<p>Ekipi Bashkiak i Energjisë është i institucionalizuar (tani për tani si ekip ad-hoc) me vendimin përkatës të lëshuar nga Kryetari i Bashkisë dhe mblidhet çdo javë dhe në të njëjtën kohë i kushton 2 ditë pune çdo javë. Ekspertët dhe Konsorciumi SEMP po punojnë në mënyrë aktive dhe efektive dhe menaxhohen siç duhet nga autoritetet Bashkiake. MEMU përbëhet nga njerëz kompetentë me vullnet të madh brenda administratës, të cilët e njohin kontributet e tyre dhe janë në gjendje të përshkruajnë punën e tyre të kryer nën drejtimin e konsorciumit SEMP. Kreu i MEMU-së ka prezantuar në Drejtorinë e Burimeve Njerëzore detyrat e</p>	<p>Kryetari i Bashkisë</p>	<p>MEMU, Kryetari i Bashkisë dhe Këshilli Bashkiak</p>

				përgjegjësitë, instaloni MEMU-në në një nivel të lartë brenda grafikut organizativ të Bashkisë	MEMU-së dhe nevojën sipas Ligjit për EE për krijimin e Zyrës për Energjinë në Komunë dhe për të pasur një Menaxher të Energjisë.		
5.2.2 Ndërtimi i kapaciteteve të brendshme (në pronësi)	Trajnimi i menaxherëve të energjisë për mbledhjen e të dhënave	09/01/2023	2	Trajnimi i kujdestarëve/menaxherëve të energjisë	MEMU do të kryejë trajnimin e kujdestarëve/menaxherëve të energjisë për funksionimin e duhur të të gjitha sistemeve energjetike dhe mënyra të thjeshta të regjistrimit të të dhënave duke përdorur smartfonin e tyre dhe dorëzimin e këtyre të dhënave tek eksperti përgjegjës i MEMU. Pjesëmarrje aktive në trajnime në vendin e punës duke kryer edhe raste të thjeshta studimore duke vizituar drejtpërdrejt 2-3 ndërtesa publike të Bashkisë.	MEMU	Drejtoria e Arsimit dhe Drejtoria e Shërbimeve

<p>6.1.1 Koncepti i komunikimit dhe bashkëpunimi t (i brendshëm në lidhje me qeverinë qendrore)</p>	<p>Përgatitni planin e veprimit për komunikim</p>	<p>08/01/2023</p>	<p>1</p>	<p>Përgatitja e Planit të Veprimit të Komunikimit me fokus në energji dhe klimë, bazuar në Strategjinë e Komunikimit SEMP dhe përcaktimin e veprimeve të përshtatura për bashkinë.</p>	<p>Një Plan Veprimi Njëvjeçar i Komunikimit do të përcaktojë veprimet drejt grupeve të paracaktuara të synuara, duke përfshirë përcaktimin e kanaleve dhe mjeteve të komunikimit, buxhetit, KPI-ve, afateve kohore, etj. Fokusi do të jetë në energji dhe klimë dhe do të ndjekë zbatimin e MECAP, duke siguruar që veprimet e MECAP t'u komunikohen palëve të interesuara. Plani njëvjeçar i veprimit do të shërbejë si një plan për vitet në vijim.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Departamenti i Komunikimit dhe PR</p>
<p>6.1.1 Koncepti i komunikimit dhe bashkëpunimi t (i brendshëm në lidhje me qeverinë qendrore)</p>	<p>Përgatitja dhe zbatimi i Konceptit të Komunikimit të Brendshëm</p>	<p>03/01/2023</p>	<p>2</p>	<p>Përcaktimi i kanaleve të komunikimit brenda Bashkisë</p>	<p>Krijimi i mekanizmave për shkëmbimin e rregullt të informacionit midis MEMU-së, Departamentit të Komunikimit dhe vendimmarrësve në mënyrë që vendimmarrësit dhe punonjësit e tjerë të administratës lokale të jenë të vetëdijshëm për përpjekjet lokale në fushën e efikasitetit të energjisë dhe veprimit për klimën.</p>	<p>MEMU</p>	<p>Departamenti i Komunikimit</p>

6.2.1 Bashkiat dhe rajonet e tjera, të kombinuara dhe ndërkombëtare	Krijimi i shkëmbimit të përvojës me Bashkiat e tjera të SEMP	02/01/2023	1	Krijimi i shkëmbimit të përvojës me Bashkiat e tjera SEMP vazhdon në kuadër të katër Bashkiave SEMP	Çdo gjashtë muaj, katër Bashkia SEMP takohen dhe diskutojnë fusha të rëndësishme. Këto takime janë dhe do të jenë shumë të rëndësishme për vendosjen e standardeve krahasuese për të gjitha shërbimet Bashkiake dhe për ndjekjen e shembujve të mirë që do të zbatohen në komunën e tyre. Takimi i dytë u zhvillua në Berat më 15-16 mars 2023 i cili kishte të bënte me: Sistemin e Menaxhimit të Energjisë në Bashki; Qasja e dytë e performancës; Përgatitja e MECAP; Përzgjedhja e të gjitha masave prioritare për MECAP; Përzgjedhja e masave për PPF-të; dhe kryerjen e mbikëqyrjes dhe monitorimit të projekteve të ndriçimit të rrugëve EE LED.	MEMU / Drejtoria e Shërbimit	MEMU / Drejtoria e Shërbimit
6.3.1 Industritë, bizneset, tregtia dhe ofruesit e shërbimeve	Promovimi i kursimit të ujit	01/01/2024	2	Promovimi i kursimit të ujit (p.sh. industri, bujqësi)	MEMU do të zbatojë programin e ndërgjegjësimit për kursimin e ujit në 1) Dhomën e Industrisë; 2) Shoqatat e ujitjes së fermerëve.	MEMU	Kompania Rajonale e Ujësjellësit

4.2. SINTEZA E PLANIT TË VEPRIMIT – VEPRIME PLOTËSUESE

Jo.	Titulli	Qëllimi	Treguesit kryesorë	Brenda zonës së përgjegjesisë së Bashkisë	Përgjegjësia
1	Mbështetja e ruajtjes dhe menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve	Mbroni, rivendosni dhe menaxhoni në mënyrë të qëndrueshme ekosistemet pyjore për të rritur rolin e tyre në sekuestrimin e karbonit, ruajtjen e biodiversitetit dhe qëndrueshmërinë klimatike, duke ruajtur vlerën e tyre sociale dhe ekonomike për komunitetet lokale.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sipërfaqja totale pyjore nën menaxhim të qëndrueshëm (% e totalit) 2. Sekuestrimi vjetor neto i karbonit (tCO_{2e}/vit) 3. Sipërfaqja e tokës së ripyllëzuar ose të restauruar (ha) 4. Numri i ndërgjegjësimit ose iniciativave pyjore komunitare të zbatuara 	Po	MEMU
2	Menaxhoni rrugët në mënyrë të qëndrueshme	Minimizoni përdorimin e energjisë dhe emetimet e GHG në ndërtimin dhe mirëmbajtjen e rrugëve duke promovuar eko-materialet, mirëmbajtjen parandaluese dhe dizajnet rezistente ndaj klimës.	<ol style="list-style-type: none"> 1. % e materialeve të ricikluara ose me bazë biologjike të përdorura në punime rrugore 2. % e projekteve rrugore që aplikojnë teknika të asfaltit të ngrohtë/të ftohtë 3. % e sipërfaqeve të rrugës duke përdorur materiale të depërtueshme ose reflektuese 4. Konsumi i materialeve rrugore për banor (t/banor) 	Po	MEMU
3	Ruajtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i hapësirave të gjelbra	Forcimi i njohurive dhe mbrojtjes së biodiversitetit përmes menaxhimit të qëndrueshëm të hapësirave të gjelbra, fushatave ndërgjegjësuese dhe integritit të natyrës në planifikimin urban.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Përdorimi vjetor i plehrave për sipërfaqe të gjelbër (kg/m²) 2. Përdorimi vjetor i ujit për sipërfaqe të gjelbër (L/m²) 3. % e hapësirave të gjelbra nën menaxhim ekologjik 4. Numri i aktiviteteve të promovimit ose ndërgjegjësimit të biodiversitetit të kryera çdo vit 	Po	MEMU

4	Inkurajoni konsumin e përgjegjshëm dhe kufizoni ndikimin e reklamave	Promovoni sjelljet e konsumit të përgjegjshme ndaj mjedisit dhe kufizoni ndikimin mjedisor të reklamave përmes ndërgjegjësimit, rregullimit dhe mbështetjes për iniciativat e ekonomisë qarkulluese.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numri i qytetarëve të arritur përmes fushatave ndërgjegjëse për konsumin ekologjik 2. Përqindja e ngjarjeve Bashkiake/publike që aplikojnë praktika eko-përgjegjëse (%) 3. Numri i zonave pa reklama ose veprimet zbatuese mbi rregulloret e reklamimit 4. Numri i iniciativave lokale të konsumit ose shkëmbimit të eko-konsumit të mbështetura 	Po	MEMU
5	Jini shembullorë në prokurimin publik të përgjegjshëm ndaj mjedisit	Integroni kriteret mjedisore, energjetike dhe të ciklit jetësor në prokurimin publik për të reduktuar ndikimin mjedisor dhe për të shërbyer si model për aktorët e tjerë.	<ol style="list-style-type: none"> 1. % e kontratave publike duke përfshirë klauzolat mjedisore 2. % e tenderëve të vlerësuar në bazë të kriterëve mjedisore 3. Numri i blerësve të trajnuar për prokurim të qëndrueshëm 4. % e vlerës së prokurimit në përputhje me objektivat me karbon të ulët 	Po	MEMU
6	Nxitja e aktiviteteve të qëndrueshme ekonomike	Mbështetni tranzicionin e aktorëve ekonomikë lokalë drejt modeleve me karbon të ulët dhe qarkullues përmes ekologjisë industriale, inovacionit dhe efikasitetit të energjisë.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emetimet totale të GHG nga industria lokale dhe sektorët terciar (tCO₂e) 2. Konsumi përfundimtar i energjisë në aktivitetet industriale/terciare (GWh/vit) 3. Numri i kompanive të angazhuara në projekte të ekonomisë qarkulluese ose ekologjisë industriale 4. Shuma e financimit publik/privat që mbështet aktivitetet e qëndrueshme ekonomike (€) 	Po	MEMU

7	Drejtimi dhe udhëheqja politike e politikës së klimës	Krijimi i një komiteti drejtues legjitim, tërthor për të siguruar udhëheqje të fortë politike, koordinim strategjik dhe zbatim efektiv të politikës klimë-ajër-energji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekzistenca e një komiteti zyrtar drejtues të klimës (Po/Jo) 2. Numri i takimeve të komitetit drejtues të mbajtura çdo vit 3. Niveli i pjesëmarrjes politike (prania e kryetarit të bashkisë/presidentit, % pjesëmarrje) 4. % e veprimeve klimatike të vërtetuara, nisura ose monitoruara nga komiteti 	Po	MEMU
8	Zhvilloni një strategji partneriteti me shumë nivele	Ndërtoni dhe forconi partneritetet në nivel lokal, rajonal, kombëtar dhe ndërkombëtar për të mbështetur bashkëpunimin, financimin dhe avokimin e klimës.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekzistenca e një strategjie ose marrëveshjeje formale partneriteti (Po/Jo) 2. % e buxhetit të autoriteteve lokale të dedikuar për bashkëpunimin e decentralizuar për klimën 3. Numri i projekteve me shumë nivele ose shumë palë të interesuara të zbatuara 4. Numri i marrëveshjeve të partneritetit të nënshkruara çdo vit 	Po	MEMU
9	Përdorimi i dokumenteve të planifikimit urban për të arritur objektivat klimë-ajër-energji dhe për të kufizuar mbylljen e tokës	Integroni objektivat e klimës, cilësisë së ajrit dhe energjisë në planifikimin hapësinor për të inkurajuar zhvillimin urban kompakt, efikas dhe me ndikim të ulët duke kufizuar artificializimin e tokës.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raporti i rizhvillimit të fushës së braktisur kundrejt zgjerimit të ri urban 2. % e banesave të reja të zhvilluara si banesa kolektive 3. % e sipërfaqeve bujqësore ose natyrore të ruajtura 4. Sipërfaqja vjetore e artificializuar (ha/vit) 	Po	MEMU
10	Parandalimi dhe luftimi i varfërisë energjetike	Zbatimi i një politike lokale për të parandaluar dhe reduktuar varfërinë energjetike në lidhje me strehimin dhe lëvizshmërinë, përmes diagnostikimit, partneriteteve dhe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekzistenca e një strategjie lokale për të luftuar varfërinë energjetike (Po/Jo) 2. Numri i familjeve të mbështetura ose të asistuara çdo vit 	Po	MEMU

		mbështetjes së synuar për familjet vulnerabël.	3. Numri i partnerëve lokalë të përfshirë në koordinim 4. Shuma e ndihmës financiare ose teknike të ofruar për familjet vulnerabël (€ ose #)		
11	Mbështetja e sistemeve më të qëndrueshme të bujqësisë dhe ushqimit	Promovoni praktikat e qëndrueshme bujqësore, forconi qëndrueshmërinë lokale të ushqimit dhe inkurajoni dieta të shëndetshme me karbon të ulët.	1. Emetimet e GHG nga bujqësia (tCO ₂ e/vit) 2. Pjesa e tokës bujqësore organike ose me vlerë të lartë mjedisore (%) 3. % e ushqimit organik ose lokal në kateringun publik 4. Pjesa e vakteve vegjetariane ose me karbon të ulët të shërbyer (%)	Jo	MEMU
12	Rrjetet industriale të rikuperimit të nxehtësisë, kogjenerimit dhe ngrohjes/ftohjes	Shfrytëzoni mundësitë e rikuperimit të nxehtësisë industriale dhe kogjenerimit për të përmirësuar efikasitetin e energjisë, për të reduktuar emetimet e GHG dhe për të mbështetur rrjetet e nxehtësisë me karbon të ulët.	1. Numri i vendeve të identifikuara me potencial rikuperimi ose kogjenerimi 2. Sasia e energjisë së rikuperuar ose të prodhuar (MWh/vit) 3. Numri i projekteve operacionale të rikuperimit të nxehtësisë industriale ose kogjenerimit 4. Pjesa e energjisë së rikuperuar dhe të rinovueshme në rrjetet lokale të ngrohjes (%)	Jo	MEMU
13	Optimizoni logjistikën dhe menaxhimin e fluksit të mallrave në territor	Reduktoni konsumin e energjisë dhe emetimet e gazeve serrë nga transporti i mallrave duke organizuar sisteme të qëndrueshme logjistike, duke rregulluar dërgesat urbane dhe duke promovuar zinxhirët lokalë të furnizimit.	1. Ekzistenca e një strategjie të integruar të logjistikës urbane ose kartës (Po/Jo) 2. Numri i palëve të interesuara logjistike të përfshira në konsultim dhe koordinim 3. Numri i infrastrukturave operative të qëndrueshme logjistike (qendrat e shpërndarjes, qendrat e biçikletave të ngarkesave, etj.)	Jo	MEMU

			4. Reduktimi i emetimeve të GHG të lidhura me transportin e mallrave ose përdorimit të energjisë (%)		
--	--	--	--	--	--

Climate Investment Roadmap (2026–2028)

Për të kaluar nga planifikimi strategjik në projekte të gatshme për investime, Bashkia Shkodër do të duhet të ndjekë një rrugë gatishmërie në faza. Në këtë fazë, nuk është e mundur të vlerësohet kostoja e çdo veprimi zbutës ose përshtatjeje individualisht, duke pasur parasysh mungesën e objektivave operacionale të vërtetuara, mungesën e udhëzimeve politike për nivelet e ambicies. Prandaj, shifrat e përmendura këtu janë vlerësime paraprake të rendit të madhësisë. Afati kohor tregues mund të ndryshojë në varësi të prioriteteve politike, mobilizimit të burimeve dhe vendimeve të ardhshme strategjike. Sekuenca përfundimtare dhe buxhetimi do të kërkojnë arbitrazhe Bashkiake në ciklin e ardhshëm të planifikimit

2026 – Forcimi i kapaciteteve dhe studime përgatitore

Shkodra kërkon kapacitet shtesë të brendshëm të vlerësuar në katër staf teknik të dedikuar për planifikimin e klimës dhe zhvillimin e projekteve. Studimet përgatitore dhe diagnostikuese pritet të përfaqësojnë afërsisht 100,000 € për zbutjen dhe 100,000 € për përshtatjen. Këto studime do të përcaktojnë objektivat operacionale dhe do të ofrojnë bazën teknike për koston më të saktë. Si qëllimi ashtu edhe afati kohor i kësaj faze mund të rregullohen me zhvillimin e prioriteteve institucionale.

2027 – Zhvillimi dhe testimi i projekteve pilot

Pas ngritjes së kapaciteteve dhe studimeve fillestare, Bashkia mund të fillojë ndërhyrje pilot në sektorë prioritarë si menaxhimi i përmbytjeve, efikasiteti i energjisë ose lëvizshmëria e qëndrueshme. Një zarf paraprak prej rreth 1 milion euro për pilotët e zbutjes dhe 1 milion euro për pilotët e përshtatjes mund të mbështesë validimin e zgjidhjeve teknike dhe përgatitjen e modeleve të shkallës së investimit.

2028 – Rritja e infrastrukturës prioritare

Nga viti 2028 e tutje, dhe në varësi të gatishmërisë së bashkisë, Shkodra mund të rrisë investimet e saj klimatike përmes financimit të përzier me fonde kombëtare dhe partnerë ndërkombëtarë. Masifikimi fillestar i infrastrukturës prioritare vlerësohet midis 10-15 milionë euro, në pritje të

inxhinierisë së detajuar, vlerësimeve mjedisore dhe përfrimit me dritaret kombëtare të financimit. Data e nisjes së kësaj faze do të varet nga vendimet strategjike të marra në vitet e ardhshme.

BASHKIA
SHKODËR

“PLANI LOKAL I PËRSHTATJES NDAJ NDRYSHIMEVE KLIMATIKE PËR BASHKINË SHKODËR”

Contents

1. HYRJE	9
2. INFORMACION I PËRGJITHSHËM I ZONËS.....	10
2.1. Karakteristikat gjeografike	10
2.2. Ekonomia dhe Trajektorja Ekonomike	18
2.3. Kushtet socio-ekonomike	20
2.4. Projektet Prioritare Sektoriale	23
3. POLITIKAT, PLANET, DHE PROGRAMET RELEVANTE NË NIVEL LOKAL DHE KOMBËTAR	35
3.1 Profili i Qeverisjes së Shkodrës	35
3.2 Qëllimi i planeve vendore të adaptimit	33
3.3 Lidhja me strategjinë kombëtare të zhvillimit dhe kuadrin ligjor të planifikimit	33
4. PROCESI MBËSHTETËS PËR ZHVILLIMIN E PLANIT LOKAL TË ADAPTIMIT	35
4.1. Organizimi institucional i nevojshëm për procesin e PLA-së.....	35
4.2. Procesi i angazhimit të palëve të interesit	36
4.3. Informacione shtesë ose rregullore institucionale të nevojshme për procesin e PLA-së.....	37
5. RREZIQET LIDHUR ME KLIMËN NË BASHKINË SHKODËR.....	40
5.1. Rreziqet e mundshme klimatike	40
6. KOMPONENTËT KRYESORË TË RREZIQEVE DHE PROCESI.....	57
6.1. Të dhëna historike (probabiliteti i ndodhjes).....	59
6.2. Ekspozimi ndaj rreziqeve	61
6.3. Matrica e Riskut.....	68
7. ANALIZA E VLERËSIMIT TË RISKUT PËR ÇDO SEKTOR.....	70
7.1. Risku nga temperaturat ekstreme	70
7.2. Risku nga reshjet e dendura	73
7.3. Rreziqet për infrastrukturën nga temperaturat e larta verore.....	75
7.4. Rreziqet në infrastrukturë nga ndryshimet e reshjeve.....	78
7.5. Rreziqet për bizneset nga rritja e temperaturave dhe ndryshimet në modelet e reshjeve	83
7.6. Rreziqet në industrinë e bujqësisë, së pyjeve dhe peshkimit.....	92
7.7. Rreziqet tek speciet e tokës në Bashkinë e Shkodrës	94
7.8. Rreziqet në lidhje me përbërjen e tokës dhe speciet e ujërave të ëmbla	99
8. PLANI LOKAL I VEPRIMIT.....	105
8.1 Qëllimi i Planit Lokal të Veprimit.....	106
8.1.1 Konteksti i këtij plani për Bashkinë e Shkodrës.....	106
8.2 Procedura dhe kriteret e prioritarizimit.....	106
8.3 Qeverisja, monitorimi dhe vlerësimi	117
8.3.1 Përfaqësimi.....	117

8.3.2 Zbatimi	117
8.3.3 Raportimi	117
9. ANEKSE.....	119
9.1 Aneksi I: Qasja ndaj palëve të interesit lidhur me përgatitjen e Planit Lokal të Përshtatjes	119
9.2 Aneksi ii: Parashikimet e ndryshimeve klimatike	121
9.3 Aneksi iii: Integrimi i vlerësimeve të vulnerabilitetit dhe rrezikut.....	123
9.4 Aneksi iv: Matrica e Vlerësimit të Riskut	126
9.5 Aneksi v: Lista e Masave të Sugjeruara për Adaptim.....	127
9.5.1 Qeverisja, Monitorimi dhe Vlerësimi.....	127
9.5.2 People, health, communities and the man-made environment.....	129
9.5.3 Infrastruktura	131
9.5.4 Bizneset dhe industria.....	134
9.5.5 Mjedis natyror	136
9.5.6 Asetet dhe aktivitetet e bashkisë.....	139
9.6 Aneksi vi: Metodologjia për Prioritizimin e Masave të Adaptimit.....	141

Ref	Ind.	Data	Kontribues	Roli
		01/10/2025	Mevis Struga, Kristina Naci, Kledisa Cela	Writing
		06/10/2025	Théo Tommasini, Gérald Dumas, Lucas Defrance, Matthieu Claus	Writing

Ref	Ind.	Data	Kontribues	Roli
		20/11/2025	Mevis Struga, Kristina Naci, Kledisa Cela	Writing
		21/11/2025	Théo Tommasini, Gérald Dumas, Lucas Defrance, Matthieu Claus	Proofreading

Lista e Tabelave

Tabela 1 Njësitë administrative, qyteti dhe fshatrat e Bashkisë Shkodër	11
Tabela 2. Shpërndarja e popullsisë dhe struktura gjinore në qarkun Shkodër [Burimi: CENSUS 2023].....	13
Tabela 3. Shpërndarja e popullsisë sipas njësive administrative, grupmoshave dhe gjinisë [Burimi: Census 2023]	14
Tabela 4 Shpërndarja e familjeve dhe ndërtesave në bashkitë e qarkut të Shkodrës.....	15
Tabela 5 Numri i bizneseve në secilën njësi administrative të Bashkisë Shkodër	18
Tabela 6. Mesatarja e numrit të përfituesve ekonomikë me aftësi të kufizuara sipas llojit të aftësisë dhe qarkut, 2023 [Burimi: INSTAT].....	21
Tabela 7. Numri i shërbimeve publike shëndetësore parësore, 2023 [Burimi: INSTAT]	21
Tabela 8 Treguesit e arsimit publik për qarkun dhe bashkinë e Shkodrës [Burimi: INSTAT].....	23
Tabela 9. Regjistrimi i nxënësve sipas niveleve të arsimit në Bashkinë Shkodër.....	23
Tabela 10 Struktura e prodhimit bujqësor në Bashkinë Shkodër gjatë 4 viteve të fundit.....	26
Tabela 11 Zonat informale në njësitë administrative të Bashkisë Shkodër	28
Tabela 12 Asetet kryesore kulturore dhe historike të Bashkisë Shkodër.....	28
Tabela 13 Asetet kryesore natyrore të Bashkisë Shkodër	29
Tabela 14 Ndarja e infrastrukturës në Bashkinë Shkodër [Burimi: PPV Bashkia Shkodër] ..	32
Tabela 15 Burimet e dedikuara njerëzore që mbulojnë funksionet mbështetëse të Adaptimit ndaj Ndryshimeve Klimatike në Bashkinë Shkodër	35
Tabela 16 Fazat e konsultimit të palëve të interesit.....	38
Tabela 17 Mesatarja vjetore për periudhën 1950–2020, Shqipëri.....	41
Tabela 18. Reshjet vjetore për periudhën 1950–2020 në Shkodër	42
Tabela 19. Elementet e ekspozuara ndaj rrezikut për Njësitë Administrative të Shkodrës	62
Tabela 20. Matrica e vlerësimit të riskut.....	69
Tabela 21 Rreziqet shëndetësore dhe sociale të lidhura me temperaturat e larta	70
Tabela 22. Rreziqet shëndetësore dhe sociale të lidhura me reshjet e dendura.....	74
Tabela 23. Rreziqet në infrastrukturë nga temperaturat e larta	76
Tabela 24 Rreziku në infrastrukturës nga reshjet e dendura	79
Tabela 25. Rreziqet për bizneset nga temperaturat e larta dhe ndryshimet në reshje.....	84
Tabela 26. Rreziqet në bujqësi.....	93
Tabela 27. Rreziqet tek speciet e tokës	94
Tabela 28. Rreziqet për speciet e ujërave të ëmbla.....	100
Tabela 29. Matrica e Vlerësimit të Riskut.....	126

Lista e grafikëve

Grafiku 1. Përqindja e shpërndarjes së popullsisë në njësitë administrative të Bashkisë Shkodër [Burimi: CENSUS 2023].....	14
Grafiku 2. Niveli i pagave sipas qarkut dhe sektorëve ekonomik, 2023 [Burimi: INSTAT] .	23
Grafiku 3: Shpërndarja e tokave bujqësore në secilën Njësi Administrative.....	25
Grafiku 4: Tokat bujqësore të kultivuara dhe të pakultivuara në secilën Njësi Administrative	25

Grafiku 5: Llojet e transportit në Bashkinë Shkodër 34

Lista e Figurave

Figura 1 Pozicioni gjeografik i Bashkisë Shkodër.....	11
Figura 2 Bashkitë e qarkut Shkodër [Burimi: ASIG]	13
Figura 3 Harta e diversitetit të florës dhe faunës, Bashkia Shkodër [Burimi: Plani i Përgjithshëm Vendor]	16
Figura 4. Shpërndarja e punonjësve sipas sektorëve të ekonomisë.....	22
Figura 5: Harta e Sistemit Bujqësor.....	24
Figura 6: Harta e Sistemit Urban	27
Figura 7: Harta e hidrocentraleve pranë Bashkisë Shkodër	31
Figura 8: Harta e Sistemit të Infrastrukturës	33
Figura 9. Organigrama e Bashkisë Shkodër [Burimi: Bashkia Shkodër]	37
Figura 10 Procedura e miratimit për Planin Lokal të Përshtatjes për Shkodrën (PLA).....	37
Figura 11 Rreziqet e mundshme klimatike.....	41
Figura 12. Harta e temperaturës mesatare vjetore (°C) e Shqipërisë, 1991–2020.....	42
Figura 13 Reshjet vjetore (mm) të Shqipërisë, 1991–2020.....	42
Figura 14. Mesatarja vjetore e temperaturës maksimale (Tmax) në Shkodër për periudhën 1950–2023	43
Figura 15. Vëllimi vjetor i reshjeve në Shkodër për periudhën 1950–2023	43
Figura 16. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shqipërinë (vite) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	45
Figura 17. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shqipërinë (muaj) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	46
Figura 18. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shkodrën (vite) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	46
Figure 19. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shkodrën (muaj) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	47
Figura 20. Parashikimi i reshjeve për Shkodrën nën skenarët SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	47
Figura 21. Anomali të vjetore të reshjeve të parashikuara për Shkodrën sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5	48
Figura 22. Ndryshimet e nivelit të detit Adriatik sipas skenarëve.....	49
Figura 23. Zonat me rrezik përmytjeje me probabilitet 0.5% (Burimi: ASIG).....	51
Figura 24. Zonat me probabilitet përmytjeje 1% Figura 25. Zonat me probabilitet përmytjeje 2% (Burimi: ASIG për të dyja hartat).....	52
Figura 26. Zjarret në natyrë në Bashkinë Shkodër 2022 Figura 27. Zjarret në natyrë në Bashkinë Shkodër 2023 (Burimi: ASIG për të dyja hartat)	53
Figura 28. Rrëshqitjet e dheut në Bashkinë Shkodër (Burimi: Bashkia Shkodër)	55
Figura 29. Valët e nxehtësisë në Bashkinë Shkodër (Burimi: Think Hazard)	56
Figura 30 Komponentët kryesorë të rrezikut klimatik	57
Figura 31 Procesi i Vlerësimit të riskut.....	59
Figura 32. Procesi i Vlerësimit të Rreziqeve Klimatike	105

PERMBLEDHJE

Shkodra është një nga bashkitë më të ekspozuara ndaj rreziqeve klimatike në Shqipëri. Përmbytjet, valët e të nxehtit, rrëshqitjet e dherave dhe zjarret në natyrë tashmë po ndikojnë në sigurinë e qytetarëve, bujqësis, infrastrukturë dhe në ekonominë vendase. Me përshpejtimin e ndryshimeve klimatike, këto ndikime pritet të intensifikohen gjatë dekadave në vijim. Plani Vendor i Përshtatjes (PVP) i ofron bashkisë një kuadër strategjik për të mbrojtur popullsinë, për të garantuar sigurinë e aseteve ekonomike dhe për të orientuar zhvillimin e qëndrueshëm.

Pse përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike është një prioritet politik

Vulnerabiliteti i Shkodrës ndaj ndryshimeve të klimes ka pasoja të drejtpërdrejta për financat publike, jetesën, infrastrukturën dhe zhvillimin e territorit. Arsyet kryesore që kërkojnë veprim të menjëhershëm politik përfshijnë:

- Përmbytjet e përsëritura, të cilat rrezikojnë banesat, tokat bujqësore dhe asetet kryesore të bashkisë.
- Rritja e temperaturave, që shton rreziqet për shëndetin publik dhe rrit presionin mbi sistemet e ujit dhe energjisë.
- Rreziqet e rrëshqitjes së dherave, që kanë ndikim tek komunitetet rurale dhe zonat turistike.
- Shtimi i zjarreve në natyrë, si rezultat i verave më të nxehta dhe më të thata.
- Degradimi ekologjik i Liqenit të Shkodrës dhe zonave të mbrojtura.
- Brishtësia socio-ekonomike, e cila ul aftësinë e komuniteteve për t'u përshtatur dhe për t'u rimëkëmbur ndaj fenomeneve ekstreme të klimës.

Çfarë ofron Plani Vendor i Përshtatjes:

PVP ofron:

- Një vlerësim gjithëpërfshirës të rreziqeve klimatike.
- Prioritete të qarta sektoriale, të harmonizuara me politikat dhe dokumentet kombëtare.
- Një portofol masash konkrete dhe të zbatueshme.
- Një metodologji prioritizimi për të drejtuar në mënyrë efikase alokimin e burimeve financiare.
- Një kuadër monitorimi dhe raportimi, që mundëson llogaridhënie dhe rrit aksesin në financime.

Prioritetet Strategjike të Bashkisë

Plani përcakton gjashtë fusha kryesore prioritare:

1. Mbrojtja nga përmbytjet dhe menaxhimi i burimeve ujore.
2. Mbrojtja e shëndetit të qytetarëve dhe grupeve vulnerabël.
3. Infrastrukturë dhe mobilitet të qëndrueshëm ndaj klimës.
4. Bujqësi dhe zhvillim rural elastik (resilient) ndaj ndryshimeve klimatike.
5. Mbrojtja e ekosistemeve dhe pasurive natyrore.
6. Forcimi i qeverisjes vendore dhe kapaciteteve institucionale.

Përfitimet për të ardhmen e Shkodrës

Zbatimi i PVP-së do të:

- Reduktojë humbjet ekonomike dhe njerëzore të lidhura me ndikimet klimatike.
- Përmirësojë shërbimet dhe infrastrukturën publike.
- Mbrojë pasuritë natyrore që mbështesin turizmin dhe mjetet e jetesës.
- Nxisë rritjen e interesit për investime.
- Mundësojë akses më të madh në financime kombëtare dhe ndërkombëtare.

Çfarë kërkohet nga drejtuesit politikë

Suksesi kërkon:

- Mbështetje të fortë politike.
- Integrimin e masave të përshtatjes në procesin e buxhetimit.
- Koordinim me institucionet qendrore dhe partnerët.
- Komunikim të qartë dhe të vazhdueshëm me qytetarët.
- Angazhim për monitorimin dhe raportimin e progresit.

Me një udhëheqje të përkushtuar, Shkodra mund të shndërrohet në një nga bashkitë më të qëndrueshme dhe më të gatshme për sfidat e së ardhmes në Shqipëri.

1. HYRJE

Shkodra është një nga bashkitë më të ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore, ku përmbytjet, rrëshqitjet e dherave dhe zjarret në natyrë shfaqen si rreziqe kritike. Pozicioni gjeografik i bashkisë, i rrethuar nga lumenj, liqene dhe terrene malore, e bën atë veçanërisht vulnerabël ndaj fenomeneve klimatike. Përmbytjet sezonale, historikisht kanë shqetësuar komunitetet dhe infrastrukturën, ndërsa paqëndrueshmëria e relievit në zonat malore krijon rreziqe të shpeshta për rrëshqitje dherash. Gjithashtu, verat tejet të nxehta dhe të thata kanë kontribuar në rritjen e frekuncës së zjarreve, duke kërcënuar pyjet, tokat bujqësore dhe vendbanimet. Një nga sfidat kryesore që përballet Shkodra është mungesa e një vlerësimi paraprak dhe e një strategjie ndaj ndryshimeve të klimes. Ndërsa strategjitë klimatike kombëtare ofrojnë një kuadër të dobishëm, bashkitë si Shkodra kanë nevojë për të dhëna më të detajuara dhe specifike, për të përforcuar gatishmërinë ndaj rreziqeve. Në Shkodër, fenomenet klimatike shpesh ndërveprojnë me njëra-tjetrën: për shembull, sasi të larta të reshjeve mund të shkaktojnë si përmbytje ashtu edhe rrëshqitje dherash, ndërsa valët e zgjatura të të nxehtit mund të intensifikojnë rrezikun nga zjarret në natyrë. Këto rreziqe të përbashkëta mund të krijojnë ndikime zinxhir, duke rritur presionin mbi komunitetet dhe shërbimet e bashkisë. Sipas informacionit të mbledhur nga bashkia, është duke u punuar për vendosjen e një sistemi paralajmërimi të hershëm për zjarret në natyrë, i cili ndodhet ende në fazat fillestare. Nuk ekzistojnë ende sisteme paralajmërimi të hershëm për përmbytjet ose për sasi të larta të reshjeve.

Ky seksion thekson rreziqet klimatike më urgjente për Shkodrën dhe merr në konsideratë jo vetëm sfidat, por edhe mundësitë për rritjen e qëndrueshmërisë. Analiza fillon me identifikimin e rreziqeve kryesore dhe vlerësimin e natyrës dhe shkallës së tyre. Rreziqet më pas shqyrtohen duke marrë parasysh sektorët kyç: komunitetet, shëndetin dhe banesat; infrastruktura kritike (rrugë, ura, shërbime publike, sistemet e ujit); ekonomia lokale dhe bizneset; mjedisi natyror dhe ekosistemet; shërbimet dhe shërbimet e bashkisë, duke përfshirë bujqësinë, energjinë, planifikimin urban dhe turizmin. Metodologjia bazohet në qasje gjithëpërfshirëse. Fillimisht u përgatit një listë e gjerë e rreziqeve të mundshme, e cila më pas u ngushtua duke u fokusuar te ato më të rëndësishme për Shkodrën. U shtuan rreziqe specifike, të veçanta për bashkinë, duke reflektuar kontekstin lokal. Kërkimi i informacioneve dhe rishikimi i literaturës u plotësuan për të siguruar që të merreshin parasysh perspektivat kombëtare dhe realiteti lokal. Çdo rrezik u vlerësua bazuar në probabilitetin dhe ndikimin e mundshëm, duke krijuar një kuadër prioritizimi që udhëheq planifikimin e përshtatjes për bashkinë. Vlerësimi evidenton se Bashkia Shkodër do të jetë e ekspozuar ndaj një numri të madh rreziqesh të lidhura me klimën dhe me një gamë të kufizuar mundësish për përfitim. Përmbytjet mbeten rreziku më kritik klimatik për Shkodrën. Rritja e niveleve sezonale të lumenjve Drin dhe Buna, e kombinuar me sasi të mëdha të reshjeve dhe shkrirje bore, vazhdon të kërcënojë vendbanimet, tokat bujqësore dhe infrastrukturën në fushat e ulëta. Me parashikimet që tregojnë reshje më të shpeshta dhe më intensive, rreziku nga përmbytjet do të mbetet një sfidë dominuese gjatë gjithë shekullit. Temperaturat e larta përgjatë stinës së verës dhe valët e të nxehtit më të shpeshta, pritet të vendosin presion shtesë mbi shëndetin publik, bujqësinë dhe furnizimin me ujë.

Grupet vulnerabël në qytetin e Shkodrës, si individët me aftësi të kufizuara në lëvizje, të moshuarit dhe fëmijët, do të përballen me rreziqe nga nxehtësia e tepërt, ndërsa fshatrat malore mund të përjetojnë mungesë të furnizimit me ujë dhe humbje të produktivitetit të kullotave. Ekosistemet e Shkodrës përballen me kërcënime të konsiderueshme, veçanërisht zonat e lagunave rreth Liqenit të Shkodrës dhe Velipojës, të cilat janë habitat jetik për zogjtë dhe peshqit migratorë. Rritja e temperaturave, ndryshimet në nivelet e sipërfaqeve ujore dhe speciet invazive do të vazhdojnë të minojnë biodiversitetin, duke pasur ndikime të mëtejshme

mbi turizmin dhe peshkimin që varen nga ekosistemet e shëndetshme. Rrëshqitjet e dherave dhe erozioni i tokës në zonat malore si Thethi, Shala dhe Dukagjini pritet të rriten për shkak të sasive të mëdha të reshjeve. Kjo jo vetëm që rrezikon vendbanimet dhe lidhjet rrugore, por gjithashtu përshpejton degradimin e tokave bujqësore dhe pyjeve. Asetet dhe shërbimet e bashkisë do të përballen me kosto më të larta mirëmbajtjeje, pasi përmbytjet dëmtojnë ndërtesat publike, banesat dhe infrastrukturën. Ekzistojnë disa mundësi, duke përfshirë potencialin për energji diellore, eko-turizmin në Alpet Shqiptare dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore. Megjithatë, këto përfitime mbizotërohen nga rreziqet në rritje nëse masat e përshtatjes nuk zbatohen. Ky vlerësim përfaqëson themelin për përgatitjen e një Plani të Integruar të Përshtatjes ndaj Klimës, i përshtatur për nevojat e Shkodrës. Ndërtimi i qëndrueshmërisë kërkon kalimin nga vlerësimi tek veprimi, duke siguruar përfshirjen aktive të autoriteteve lokale dhe komuniteteve.

2. INFORMACION I PËRGJITHSHËM I ZONËS

2.1. Karakteristikat gjeografike

Bashkia Shkodër ndodhet në pjesën veriperëndimore të Shqipërisë. Ajo kufizohet me Bashkinë Malësi e Madhe në veri, Malin e Zi në perëndim, Bashkinë Tropojë në lindje dhe Bashkitë Vau i Dejës dhe Lezhë në jug. Në pjesën veriperëndimore të Bashkisë Shkodër gjendet **Liqeni i Shkodrës**, i cili me një sipërfaqe prej 368 km² është edhe liqeni më i madh në Ballkan. Nga liqeni rrjedh **lumi Buna**, me gjatësi 44 km, e cila derdhet në Detin Adriatik dhe, përgjatë pjesës së poshtme të saj, shënon kufirin me Malin e Zi. Lumi Buna bashkohet me **lumin Drin** rreth 2 km në jugperëndim të qytetit. Në lindje, qyteti kufizohet me **lumin Kir**, i cili buron nga Alpet e Veriut dhe ka gjatësi 43 km para se të derdhet në lumin Drin, i cili rrethon Shkodrën në pjesën jugore. Zona kryesore e sheshtë e qytetit sot përfshin **1,150 hektarë**, ndërsa zona kodrinore përbën **350 hektarë**.

Figura 1 Pozicioni gjeografik i Bashkisë Shkodër

Bashkia Shkodër, në kuadër të reformës territoriale të miratuar me **Ligjin nr. 115/2014, “Përndarjen administrative-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”**, është unifikuar me përbërje të disa njësive administrative në një trup më të madh qeverisës lokal. Bashkia shtrihet në një territor prej **873.8 km²**, që përfaqëson rreth 3.04% të sipërfaqes totale të vendit. Bashkia Shkodër përbëhet nga **11 njësi administrative**: Shkodër, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç, Guri i Zi, Postribë, Pult, Rrethinat, Shalë, Shosh dhe Velipojë. Secila nga njësitë administrative përfshin qytete ose fshatra brenda territorit të saj, siç përshkruhet më poshtë në tabelë:

Tabela 1 Njësitë administrative, qyteti dhe fshatrat e Bashkisë Shkodër

Njësitë Administrative	Qyteti dhe fshatrat e bashkisë
Shkodër	Qyteti Shkodër
Ana e Malit	Fshatrat: Oblikë, Babot, Muriqan, Shtuf, Dramosh, Oblikë e sipërme, Obot, Vallas, Velinaj, Vidhgar
Bërdicë	Fshatrat: Bërdice e Madhe, Bërdice e Mesme, Bërdice e sipërme, Trush, Beltojë, Mali Hebjaj
Dajç	Fshatrat: Dajç, New Samrisht, Upper Samrisht, Belaj, Mali i Gjymtit, Pentar, Rrushkull, Mushan, Darragjat, Suka-Dajç, Shirq
Guri i Zi	Fshatrat: Guri i Zi, Juban, Ganjollë, Kuç, Rrencë, Vukatanë, Gajtan, Rragam, Sheldi, Mazrek, Shpor

Postrribë	Fshatrat: Mes, Dragoç, Boks, Kullaj, Myselim, Drisht, Ura e Shtrenjtë, Domen, Shakotë, Prekal, Vilëz
Pult	Fshatrat: Pog, Kir, Gjuraj, Plan, Xhan, Bruçaj, Mgull
Rrethinat	Fshatrat: Dobraç, Grudë e Re, Shtoj i Ri, Guci e Re, Shtoj i vjetër, Zues, Golem, Hot i Ri, Bleran, Bardhaj
Shalë	Fshatrat: Breg-Lumi, Abat, Nicaj-Shalë, Lekaj, Vuksanaj, Pecaj, Theth, Nderlytaj, Gimaj, Nënnavriq, Lotaj
Shosh	Fshatrat: Ndrejaj, Nikaj-Shosh, Palaj, Pepsuj, Brashtë
Velipojë	Fshatrat: Velipojë, Pulaj, Luarzë, Baks-Rrjoll, Gomsiqe, Baks i Ri, Pulaj, Reç i Ri, Ças, Mali Kolaj

2.1.1. Karakteristikat e zonës

Bashkia Shkodër bën pjesë në qarkun e Shkodrës, i cili përfshin gjithashtu bashkitë Vau i Dejës, Malësi e Madhe, Pukë dhe Fushë Arrëz. Sipas Censit të Popullsisë dhe Banesave të vitit 2023¹, qarku i Shkodrës ka një popullsi prej **154,479 banorë**, me një densitet prej **43.4 banorë për km²**. Bashkia Shkodër është bashkia më e madhe dhe më me ndikim brenda qarkut, duke përfaqësuar jo vetëm qendrën demografike, por edhe një nyje kulturore dhe ekonomike të veriut të Shqipërisë. Me **102,434 banorë**, Bashkia Shkodër përbën rreth **dy të tretat (66.3%) e popullsisë së qarkut**. Densiteti i popullsisë në territorin e bashkisë është **117 banorë për km²**.

Roli dominues i Bashkisë Shkodër theksohet edhe më shumë nga karakteri i saj urban dhe përqendrimi i shërbimeve, institucioneve arsimore, spitaleve dhe aktiviteteve ekonomike. Popullsia e bashkisë ka pësuar **një rënie prej 33,178 banorësh** krahasuar me Censin e vitit 2011², i cili regjistroi 135,612 banorë. Në nivel qarku, popullsia është pothuajse e ndarë në mënyrë të barabartë midis meshkujve dhe femrave. Ekuilibri gjinor paraqitet i qëndrueshëm: meshkujt përbëjnë rreth **49–53%** dhe femrat rreth **47–51%**, në varësi të secilës bashki. Në **Bashkinë Shkodër**, femrat janë lehtësisht më shumë në numër sesa meshkujt (**51% ndaj 49%**), çka lidhet me jetëgjatësinë më të lartë tek femrat dhe, në njëfarë mase, me emigrimin e meshkujve të rinj jashtë vendit.

Në tabelën e mëposhtme paraqiten të dhënat mbi numrin e popullsisë dhe shpërndarjen gjinore në pesë bashkitë e qarkut Shkodër.

¹ <https://www.instat.gov.al/media/14322/cens-2023-Shkodër.pdf>

² <https://portavendore.al/bashkia-shkoder/pasaporta-e-bashkise-shkoder/>

Bashkitë e Qarkut Shkodër

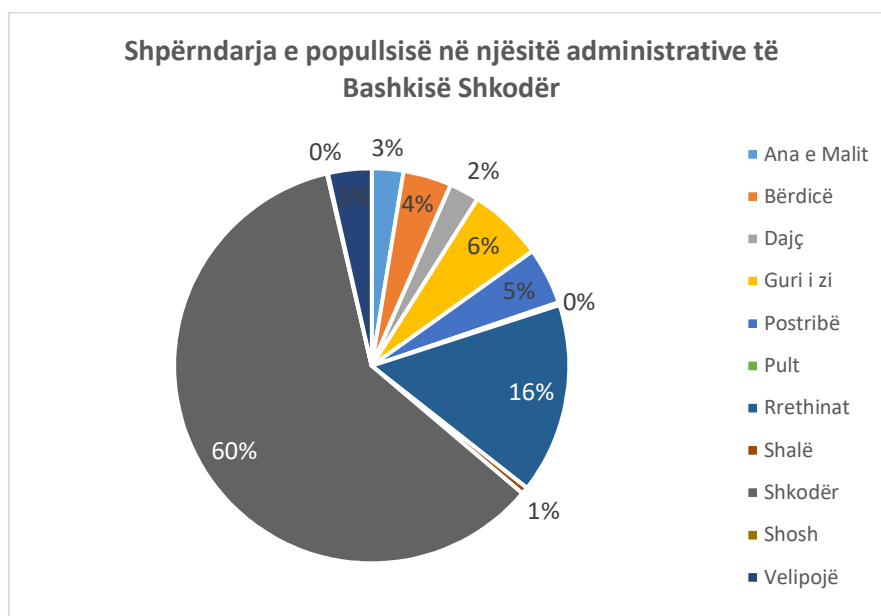

Figura 2 Bashkitë e qarkut Shkodër [Burimi: ASIG]

Tabela 2. Shpërndarja e popullsisë dhe struktura gjinore në qarkun Shkodër [Burimi: CENSUS 2023]

Bashkia	Numri i popullsisë më 18 shtator 2023	Meshkuj (%)	Femra (%)
Fushë Arrëz	4,878	53.0%	47.0%
Malësi e Madhe	21,684	50.2%	49.8%
Pukë	6,222	50.8%	49.2%
Shkodër	102,434	49.0%	51.0%
Vau i Dejës	19,261	49.5%	50.5%
Total Qarku	154,479	~49.5%	~50.5%

Në lidhje me shpërndarjen e popullsisë brenda territorit të Bashkisë Shkodër, qyteti i Shkodrës paraqitet si zona më e populluar, me **61,633 banorë**. Pas saj renditet njësia administrative Rrethinat (**15,968 banorë**), ndjekur nga njësia administrative Guri i Zi (**6,315 banorë**), njësia administrative Postribë (**4,744 banorë**) dhe njësia administrative Berdicë (**4,062 banorë**). Njësitë e tjera administrative kanë secila më pak se 4,000 banorë.

Grafiku 1. Përqindja e shpërndarjes së popullsisë në njësitë administrative të Bashkisë

Shkodër [Burimi: CENSUS 2023]

Profili demografik i **Bashkisë Shkodër**, me një popullsi totale prej 102,434 banorësh, tregon një shpërndarje gjinore relativisht të balancuar, ku femrat përbëjnë 51% dhe meshkujt 49% të popullsisë së përgjithshme. Struktura sipas moshës dominohet nga grupmosha e aftë për punë (15–64 vjeç), e cila përbën 63.6% të numrit total të popullsisë, pasuar nga popullsia e moshuar (65+) me 20.7% dhe fëmijët (0–14 vjeç) me 15.7%. Kjo shpërndarje evidenton një bashki e cila po plakët gradualisht, me një pjesë në rritje të banorëve të moshuar krahasuar me grupmoshat më të reja.

Tabela 3. Shpërndarja e popullsisë sipas njësive administrative, grupmoshave dhe gjinisë

Njësitë Administrative	Popullsia	Grupmosha			Gjinia	
		0-14	15-64	65+	Meshkuj	Femra
Ana e Malit	2,652	354	1,706	592	1,327	1,325
Bërdicë	4,062	722	2,587	753	2,058	2,004
Dajç	2,494	322	1,497	675	1,263	1,258
Guri i zi	6,315	1,196	4,013	1,106	3,127	3,188
Postrisë	4,744	823	3,021	900	2,349	2,395
Pult	245	40	160	45	128	117
Rrethinat	15,968	2,856	10,251	2,861	7,897	8,071
Shalë	584	92	378	114	308	276
Shkodër	61,633	9,141	39,205	13,287	29,944	31,689
Shosh	90	15	52	23	47	43
Velipojë	3,647	564	2,222	861	1,804	1,843
Bashkia Shkodër (Total)	102,434	16,125	65,092	21,217	50,225	52,209

[Burimi: Census 2023³]

³ <https://www.instat.gov.al/media/14322/cens-2023-Shkodër.pdf>

Qyteti i Shkodrës, i cili përbën afërsisht 60% të popullsisë totale, tregon një ekuilibër demografik më të favorshëm me një bazë të fortë të popullsisë në moshë pune. Në kontrast, disa njësi administrative rurale, si njësitë **Shosh, Shalë dhe Pult**, kanë baza populsië shumë të vogla, struktura të dominuara nga meshkujt dhe pjesë disproporcionale të banorëve të moshuar, duke i vendosur këto zona në rrezik të lartë për depopullim dhe degradim socio-ekonomik. Duke pasur parasysh këtë, zbatimi i zgjidhjeve me bazë natyrën, në vend të infrastrukturës së fortë, është shumë më ekonomik. E njëjta qasje mund të aplikohet edhe në zona të tjera që janë të ekspozuara ndaj depopulimit, pasi kostoja e lartë e investimeve në këto zona nuk është e justifikueshme në raport me numrin e popullsisë së ekspozuar. Njësitë e tjera, përfshirë **Anën e Malit dhe Velipojën**, karakterizohen gjithashtu nga popullsia në plakje, me pjesën e të moshuarve që tejkalon 22%. Përkundrazi, njësitë **Guri i Zi, Bërdicë dhe Rrethinat** shfaqin përqindje relativisht më të larta të fëmijëve, gjë që mund të tregojë një qëndrueshmëri demografike më të madhe krahasuar me zonat e tjera rurale.

Në lidhje me **parashikimet e popullsisë për periudhën 2011–2031**⁴, bazuar në të dhënat e INSTAT-it, vlerësohet se popullsia e Bashkisë Shkodër do të pësojë një rënie të ndjeshme. Mesatarisht, për periudhën 2015–2031, kjo rënie llogaritet të jetë rreth **-1%** në vit, ndërsa ulja e përgjithshme e popullsisë në vitin 2031 krahasuar me 2015 pritet të jetë edhe më e madhe, konkretisht rreth **-14%**. Rënia e parashikuar e popullsisë së banorëve nga 2015 në 2031 përbën një tendencë të përhapur në të gjitha njësitë administrative.

Disa faktorë pritet të vazhdojnë të formësojnë peizazhin demografik në vitet në vijim. Në veçanti, **migracioni** shfaqet si një faktor kyç, me një largim të vazhdueshëm të rinjve nga sektori bujqësor. Ky fenomen intensifikohet edhe nga zhvendosjet e studentëve, të cilët shpesh zgjedhin të qëndrojnë jashtë vendit edhe pas përfundimit të studimeve. Normat zakonisht **të ulëta të lindshmërisë** kontribuojnë gjithashtu në tkurrjen e popullsisë.

2.1.2. Zonat Urbane

Në Bashkinë Shkodër ka gjithsej 28,097 ndërtesa të përdorura për qëllime banimi, të cilat përmbajnë 31,598 njësi të banuara dhe 33,267 familje. Kjo tregon se Shkodra ka pjesën më të madhe të infrastrukturës së banuar brenda qarkut, duke theksuar përqendrimin e popullsisë dhe të banesave në bashki krahasuar me zona të tjera si Malësi e Madhe, Vau i Dejës, Pukë dhe Fushë Arrëz. Të dhënat reflektojnë si diversitetin e tipologjive të banesave, ashtu edhe kërkesën e konsiderueshme për shërbime banimi në Shkodër, duke nënvizuar rëndësinë e sigurimit të infrastrukturës së qëndrueshme dhe planifikimit efektiv të bashkisë.

Tabela 4 Shpërndarja e familjeve dhe ndërtesave në bashkitë e qarkut të Shkodrës.

Bashkia	Ndërtesa për qëllime banimi (Numri)	Banesa (Numri)	Njësi banimi (Numri)
Fushë Arrëz	1,511	1,257	1,302
Malësi e Madhe	8,633	6,293	6,510
Pukë	2,219	1,851	1,892
Shkodër	28,097	31,598	33,267
Vau i Dejës	7,519	5,512	5,708
Total Qarku	47,979	46,511	48,679

[Burimi: Census 2023]

⁴ Shkodër Municipal Energy and Climate Action Plan (2023)

Numri i lartë i ndërtesave dhe njësive të banimit në Shkodër nënvizon gjithashtu ekspozimin potencial ndaj rreziqeve të lidhura me klimën, si përmbytjet, rrëshqitjet e dherave ose nxehtësia ekstreme, duke pasur parasysh përzierjen e terreneve të zonave fushore dhe kodrinore në bashki. Sigurimi që këto banesa të mirëmbahen siç duhet dhe të jenë të qëndrueshme ndaj këtyre rreziqeve do të jetë kyç për sigurinë e banorëve, ruajtjen e mirëqenies së komunitetit dhe për mbështetjen e iniciativave afatgjata të planifikimit urban. Për më tepër, përqendrimi i lartë i njësive të banimit, evidenton nevojën për shërbime të bashkisë, duke përfshirë ujësjellësin, energjinë dhe menaxhimin e mbetjeve, për të përmbushur kërkesat e një popullsie të dendur dhe për t'u përshtatur me presionet e ardhshme klimatike.

2.1.3. Karakteristikat ekologjike

Bashkia Shkodër është ndër zonat më me vlerë ekologjike në vend dhe përmban një mozaik të lagunave, lumenjve, liqeneve, ligatinave, pyjeve, maleve dhe fushave pjellore⁵. Pozicioni unik gjeografik i saj, ku takohen lumenjtë **Drin, Buna dhe Kir** dhe ku **Liqeni i Shkodrës** lidhet me **Detin Adriatik**, ka krijuar një sistem natyror me rëndësi të jashtëzakonshme ekologjike. Afërsisht **50% e sipërfaqes së bashkisë**⁶ është e caktuar si zonë e mbrojtur, duke reflektuar rëndësinë e saj në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

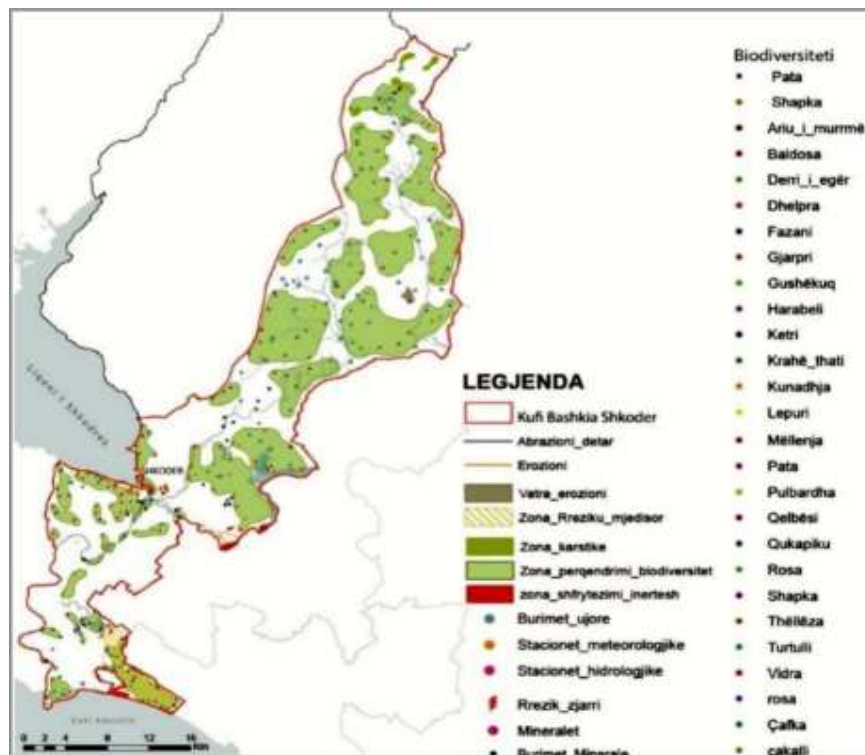

Figura 3 Harta e diversitetit të florës dhe faunës, Bashkia Shkodër
[Burimi: Plani i Përgjithshëm Vendor]

Territori i Bashkisë Shkodër përfshin disa zona të mbrojtura me **rëndësi kombëtare**, duke formuar një nga rrjetet më të dendura të sipërfaqeve të mbrojtura në Shqipëri. Këtu përfshihen:

⁵ Law nr.81/2017 on protected areas: https://www.turizmi.gov.al/wp-content/uploads/2018/05/Ligj_81_2017_04.05.2017-Per-Zonat-e-Mbrojtura.pdf

⁶ Local plan for the protection of biodiversity in Shkodër municipality (2024)

1. **Parku Kombëtar i Alpeve Shqiptare**, që përfshin Thethin, Valbonën dhe luginën e lumit Gashi, me lartësi mbi 2,400 m dhe peizazhe të dominuara nga pyje ahu, dushku dhe konifere, kullota alpine dhe florë endemike. Vetëm ky park strehon **mbi 1,500 specie bimore**, prej të cilave **70 janë të listuara si të rrezikuara**.
2. **Rezervati Natyror i Liqenit të Shkodrës**, që mbulon pjesën shqiptare të liqenit prej **368 km²** (i përbashkët me Malin e Zi), i cili është edhe liqeni më i madh në Ballkan dhe një qendër e biodiversitetit të ujërave të ëmbla.
3. **Peizazhi i Mbrojtur “Lumi Buna – Velipojë”**, një sistem lagunash dhe grykëderdhje me rëndësi kombëtare, që lidh ekosistemet e ujërave të ëmbla me ato detare dhe shërben si një korridor për peshqit dhe zogjtë migratorë.
4. **Laguna e Vilunit**, një lagunë ekologjikisht dinamike e lidhur me bregdetin Adriatik, e rëndësishme për riprodhimin e peshqve dhe habitatet e zogjve.

Përveç zonave të njohura kombëtare, Bashkia Shkodër njihet edhe **ndërkombëtarisht** si:

- **Një zonë Ramsar**, për Liqenin e Shkodrës dhe ligatinat e Bunës.
- **Zonë e Rëndësishme për Zogjtë (IBA)**, që strehon popullata të rëndësishme të zogjve migratorë dhe dimërorë, si **Pelikani kaçurrel** (*Pelecanus crispus*) dhe Karabullaku i vogël (*Phalacrocorax pygmeus*).
- **Zonë Kandidate Emerald** nën Konventën e Bernës (Alpet Shqiptare, Liqeni i Shkodrës).
- Liqeni i Shkodrës/Skadar është nominuar si Rezerva Ndërkufitare e Biosferës së Pellgut Ujëmbledhës në UNESCO, duke theksuar rëndësinë e tij ekologjike dhe kulturore në nivel global.

Këto zona formojnë **korridore ekologjike të pandërprera** që lidhin Shkodrën me Malin e Zi dhe Kosovën, duke mundësuar lëvizjen e biodiversitetit përtej kufijve dhe duke forcuar rolin e saj si një qendër ekologjike ndërkufitare.

Liqeni i Shkodrës është liqeni më i madh në Ballkan, shtëpi për **850 specie bimore** dhe **600 specie shtazore**, përfshirë **52 specie peshqish**. Fauna ujore dominohet nga **familja Cyprinidae (25 specie, 48% e totalit)**, me specie të rëndësishme vendase dhe migratore si krapa (*Cyprinus carpio*), ngjala (*Anguilla anguilla*) dhe qefulli i verës (*Mugil cephalus*). Liqeni shërben gjithashtu si një vend kryesor dimëror për zogjtë, duke strehuar deri në **40,998 individë** sipas regjistrimeve vjetore midis viteve 2016–2022. **Lumi Buna**, me gjatësi 44 km, lidh liqenin me Detin Adriatik dhe përfaqëson rrjedhën e vetme dalëse të liqenit, duke e bërë atë një nga **korridoret më të rëndësishme të migracionit të peshqve** në Europë. Speciet si bliri (*Acipenser sturio*), dikur të shumta, tani janë në rrezik kritik, ndërsa ngjالات dhe qefujt vazhdojnë të migrojnë përmes këtij sistemi lumor. **Laguna e Vilunit** plotëson këtë sistem, duke ofruar zona për riprodhimin e peshqve dhe habitatet kritike të ushqyerjes për zogjtë ujorë.

Alpet Shqiptare, që dominojnë pjesën veriore të bashkisë, ofrojnë ekosistemet malore më të rëndësishme në Shqipëri. Vegjetacioni është i shpërndarë në rripa të qartë lartësisht: **pyje dushku (300–700 m)**, **pyje ahu dhe konifere (600–1,700 m)** dhe **livadhe dhe kullota alpine mbi 1,800 m**. Së bashku, pyjet dhe kullotat mbulojnë më shumë se **40,000 ha**, duke ofruar shërbime thelbësore të ekosistemit, si mbrojtja e tokës, sekuestrimi i karbonit dhe ruajtja e biodiversitetit. Këto zona janë gjithashtu shtëpi për gjitarë të mëdhenj, përfshirë ujkun (*Canis lupus*), rrëqebullin (*Lynx lynx*), ariun e murrmë (*Ursus arctos*) dhe dhinë e egër (*Rupicapra rupicapra*), si dhe mbi **20 specie lakuriqësh nate**.

Shkodra, me **280 specie të regjistruara**, është një zonë e rëndësishme për zogjtë. Nga këto, **168 specie** lidhen drejtëpërsëdrejti me habitatet e lagunave. Sistemi i liqenit dhe grykëderdhjes shërben si vend për riprodhim dhe dimërim për specie të rrezikuara globalisht. **Pelikani kaçurrel**, i kategorizuar si “*Pranë Rrezikut*” në Listën e Kuqe të IUCN-së, riprodhohet në

koloni brenda Liqenit të Shkodrës, ndërsa turma të mëdha rosash, patash dhe karabullakësh dimërojnë në zonat e ligatinave.

Pyjet dhe kullotat janë burime natyrore jetike në Shkodër, duke mbuluar mbi **40,000 hektarë** nën menaxhimin e autoriteteve lokale dhe administrimi kombëtar. Këto ekosisteme sigurojnë dru zjarri, kullota, bimë mjekësore dhe mundësi për ekoturizëm, duke i kthyer në kritike për ekologjinë dhe jetesën. Megjithatë, shfrytëzimi i pakontrolluar ka çuar në **degradimin e habitatit**, veçanërisht në kullotat malore ku kullotja e tepruar pengon rigjenerimin natyror. Pyjet dhe zonat ripariane përgjatë lumit Buna janë reduktuar gjithashtu, megjithëse pjesët e mbetura vazhdojnë të ofrojnë habitat të rëndësishëm për zogjtë dhe vidrat (*Lutra lutra*, Pranë Rrezikut).

Megjithëse ka një pasuri ekologjike të konsiderueshme, Bashkia Shkodër është jashtëzakonisht e ndjeshme ndaj **ndryshimeve klimatike dhe presioneve antropogjenike**. Liqeni i Shkodrës ka përjetuar **ndryshime në nivelet e ujit**, të shkaktuar nga kombinimi i variacioneve të reshjeve, shkrirjes së borës dhe rregullimit të hidrocentraleve në zonat e sipërme. Kjo ka ndërprerë **ciklet e riprodhimit të peshqve** dhe ka ndryshuar habitatet e ligatinave. **Përmbytjet** mbeten një sfidë e përsëritur: përmbytje të mëdha ndodhën në vitet **2010, 2015 dhe 2018**, duke prekur mijëra hektarë tokë bujqësore dhe duke sjellë zhvendosjen e familjeve, veçanërisht në zonate e ulta fushore të Bunës dhe Drinit.

Cilësia e ujit në ekosistemet ujore të bashkisë është nën presion të vazhdueshëm në rritje. Monitorimi tregon **shenja të larta me nutrientë** në ujërat e papërpunuara, rrjedhjet bujqësore dhe derdhjet industriale, duke krijuar rreziqe për **eutrofizim dhe rritje të algave**. Popullatat e peshqve tashmë kanë treguar shenja shqetësuese, me komunitetet lokale që raportojnë kapje të reduktuara krahasuar me mesataret historike.

Pyjet dhe kullotat po përballen gjithashtu me presion. Shpyllëzimi, prerja ilegale e drurëve dhe kullotja e pakontrolluar zvogëlojnë kapacitetin e rigjenerimit dhe ndikojnë në biodiversitet. **Zjarret në pyje**, megjithëse më të rralla se në bashkitë bregdetare, mbeten një rrezik sezonal në vitet me thatësira. Në Alpet Shqiptare, rritja e temperaturave po ndryshon gradualisht ekuilibrin midis **specieve të dushkut dhe konifere**, duke treguar shenja të hershme të **ndryshimeve të vegetacionit të shkaktuara nga klima**.

2.2. Ekonomia dhe Trajektorja Ekonomike

2.1.4. Baza ekonomike

Bashkia Shkodër mbetet një nga qendrat kryesore ekonomike të Shqipërisë, një pozicion i formësuar nga trashëgimia kulturore, fryma sipërmarrëse e banorëve dhe pozicioni i saj gjeografik strategjik. Si nyja kryesore e veriut të Shqipërisë, qyteti i Shkodrës luan një rol kyç në nxitjen e rritjes ekonomike për rajonin më të gjerë dhe njësitë e tij administrative. Ekonomia lokale mbështetet në një bazë të larmishme, ku bizneset e vogla dhe të mesme, së bashku me kompanitë më të mëdha, gjenerojnë të ardhura të konsiderueshme. Bujqësia, blegtoaria, industria e lehtë dhe prodhimi kanë potencial të madh për zhvillim të mëtejshëm dhe kontribut në të ardhurat e familjeve dhe të bashkisë⁷. Që nga fillimi i viteve 1990, Shkodra ka tërhequr gjithashtu ndërmarrje të huaja, të cilat kanë krijuar një prezencë të qëndrueshme në sektorin privat. Bizneset më dinamike përqendrohen në sektorin e prodhimit, veçanërisht përpunimin e tekstileve, si dhe në tregti dhe shërbime. Shërbimet, veçanërisht, janë një shtyllë në rritje e shpejtë e ekonomisë lokale, e mbështetur nga burime njerëzore të kualifikuara dhe një mjedis i favorshëm për biznesin, që vazhdon të tërheqë sipërmarrës vendas dhe ndërkombëtarë.

Tabela 5 Numri i bizneseve në secilën njësi administrative të Bashkisë Shkodër

⁷ https://bashkiashkoder.gov.al/wp-content/uploads/invest_in_Shkodër_2704.pdf

Njësia Administrative	Biznes i madh	Biznes i vogël
Shkodër	959	3290
Velipojë	15	337
Rrethinat	28	240
Postribë	14	88
Guri i Zi	16	113
Dajç	3	53
Berdicë	33	114
Ana e Malit	7	41
Pult	-	5
Shosh	-	5
Shalë	-	13
Total	1,210	4,299

Bashkia Shkodër ka një gamë të larmishme vlerash bujqësore dhe burimesh natyrore, të cilët kontribuojnë si në jetesën e familjeve, ashtu edhe në ekonominë lokale. Prodhimi i frutave dhe perimeve mbetet një nga aktivitetet më tradicionale dhe të përhapura, me varietete tipike si fiku, kumbulla, dardha dhe qershitë, si dhe perime si bamja, qepët e njohura të Drishtit, specat dhe patëllxhanët e Oblikës. Këto produkte shpesh përpunohen në reçel, fruta të thata, perime të konservuara dhe turshi, duke reflektuar si njohuritë tradicionale ashtu edhe potencialin tregtar. **Bletaria** është një aktivitet tjetër i rëndësishëm i jetesës, ku Shkodra njihet për gamën e gjerë të mjaltit, nga mjalti i gështenjës, i livandës dhe i tërfilit, deri tek mjalti i rignonit, i sherebelës dhe i luleve të përziera. Zonat më prodhuese të bletarisë janë të përqendruara në Berdicë, Dajç dhe Postribë, ku mjalti vazhdon të shërbejë si ushqim i zakonshëm lokal dhe si produkt tregtar. Ekosistemet pyjore ofrojnë gjithashtu burime të vlefshme, duke përfshirë bimë mjekësore si sherebela, rigoni dhe dëllinja e kuqe, krahas frutave të pyjeve, gështenjave, lajthive dhe farave tëpishës. Megjithatë, pavarësisht kësaj pasurie, shfrytëzimi i bimëve të kultivuara dhe i produkteve pyjore mbetet modest krahasuar me potencialin më të gjerë të bashkisë për prodhim të qëndrueshëm

Peshkimi luan një rol thelbësor në ekonominë e Shkodrës, veçanërisht rreth Liqenit të Shkodrës, ku kapen rreth **1,300-ton peshk në vit**. Liqeni dhe ujërat përreth strehojnë një larmi specimesh ujërash të ëmbla, si ngjala (*Anguilla*), krap (*Cyprinus carpio*), harenga (*Alburnus alburnus*) dhe qefulli i verës (*Mugil cephalus*), të cilat kapen përgjatë bregdetit Adriatik. Në mënyrë të ngjashme, kultivimi i ullirit dhe prodhimi i vajit të ullirit kanë potencial të lartë në zona si Postribë, Rrethinat, Ana e Malit, Guri i Zi, Berdicë dhe Velipojë, me kushte të favorshme agroklimatike. **Prodhimi i verës dhe i pijeve alkoolike** përfaqëson një tjetër zinxhir vlerash premtuese, megjithëse prodhimi aktual mbetet i vogël krahasuar me mundësitë që ka qarku. Shumica e prodhimeve shiten në tregjet lokale me çmime të qëndrueshme, ku cilësia sigurohet përmes teknikave tradicionale të përpunimit. Zgjerimi i vreshtave dhe përmirësimi i praktikave të verërave mund të rrisë më tej këtë sektor. Së fundi, **prodhimi i bulmetit** është një kontribues i rëndësishëm për të ardhurat e familjeve dhe ushqimin. Qumështi i freskët i lopës, deles dhe dhisë përpunohet në **21 fabrika operative të qumështit** në gjithë bashkinë, ku qumështi i lopës përbën pjesën më të madhe të prodhimit.

2.2.1. Treguesit Ekonomikë dhe Prioritetet e Ardhshme

Në vitin 2022, PBB-ja rajonale për frymë në Shkodër u vlerësua rreth 41,600 Lekë, një nivel relativisht i ulët krahasuar me qarqe më të zhvilluara ekonomisht, si Tirana. Kjo tregon se, edhe pse Shkodra kontribuon në ekonominë kombëtare, qarku përballet me sfida në gjenerimin e të ardhurave, diversifikimin ekonomik dhe krijimin e mundësive për punësim.

Plani i Zhvillimit Vendor të Shkodrës është një dokument i rëndësishëm për zhvillimin e bashkisë, i cili identifikon prioritetet kryesore ekonomike. Plani i parë i Shkodrës u miratua me Vendim të Këshillit Kombëtar të Territorit më **16.10.2017**, ndërsa më pas u miratua për rishikim sërish me Vendim të Këshillit më **28.12.2020**. Bashkia Shkodër punon aktivisht për të tërhequr investime të reja me qëllim revitalizimin e zonave të mëparshme industriale dhe stimulimin e rritjes ekonomike të qëndrueshme. Duke i harmonizuar këto investime me prioritetet moderne të zhvillimit, bashkia synon të përmirësojë standardet e jetesës, të nxisë zhvillimin e produkteve lokale dhe të forcojë rolin e Shkodrës si një nyje ekonomike rajonale. Sipas strategjisë së zhvillimit territorial, janë identifikuar disa zona ekonomike prioritare. Këto përfshijnë: zonën e ish-aeroportit, zonën tradicionale industriale të Shkodrës dhe korridorin Bahçallek–Bërdicë, i cili po shndërrohet në një bosht kryesor ekonomik.

Zona të tjera strategjike ndodhen **përgjatë akseve Shkodër–Koplik dhe Shkodër–Vau i Dejës, aksit Shkodër–Ana e Malit–Muriqan, si dhe aksit Shiroka–Zogaj**. Pikë të tjera fokale përfshijnë **bypass-in perëndimor, zonën urbane qendrore dhe zonën bregdetare Velipojë–Rrjoll**. Për të shfrytëzuar plotësisht potencialin e këtyre zonave, bashkia ka angazhuar promovimin e mundësive të investimeve dhe krijimin e një klime të favorshme për sipërmarrësit vendas dhe investitorët e huaj. Për më tepër, integrimi i Shkodrës në kuadrin më të gjerë rajonal, siç është rajoni ndërkufitar Podgoricë–Shkodër dhe rajoni ekonomik Shkodër–Lezhë i përcaktuar në Planin e Përgjithshëm Kombëtar, rrit rolin e saj si një nyje lidhëse. Këto lidhje midis qendrave kryesore urbane ofrojnë mundësi të forta për bashkëpunim dhe zhvillim ekonomik rajonal. Këto janë pjesë e Objektivave Strategjike të Planit të Përgjithshëm Vendor të Shkodrës⁸ konkretisht **Objektivi Strategjik nr.1: “Përmirësimi i qasjes dhe marrëdhënieve rajonale”**. Së bashku me këtë objektiv vijnë edhe objektiva të tjerë të rëndësishme për zhvillimin e Planit Kombëtar të Adaptimit. Specifikisht: **Objektivi Strategjik nr.3: “Konkurrueshmëria dhe zhvillimi ekonomik”, Objektivi Strategjik nr.4: “Standarde të larta jetese dhe zhvillim urban”, Objektivi Strategjik nr.5: “Mbrojtja e mjedisit dhe aftësia për t’u përshtatur, mbrojtur dhe rikuperuar nga rreziqet natyrore”**.

2.3. Kushtet socio-ekonomike

2.3.1. Treguesit e Varfërisë dhe të Shëndetit

Matja e fundit mbi pabarazitë rajonale në Shqipëri daton në vitin 2012. Të dhënat treguan se qarku i Shkodrës ka një nivel varfërie rreth 17.5%. Krahasuar me qarqet e tjera, qarku i Shkodrës renditet ndër rajonet me nivelin më të lartë të varfërisë (pas rajoneve të Kukësit, Lezhës, Fierit dhe Durrësit). Një pjesë e rëndësishme e kujdesit shëndetësor është mbështetja dhe kujdesi i ofruar për personat me aftësi të kufizuara. Identifikimi i individëve në këtë kategori, si dhe struktura e aftësisë së kufizuar sipas rajoneve, është një tregues kyç për hartimin e politikave të përshtatshme, të synuara për sigurimin e mbështetjes së tyre dhe përfshirjen në arsim, punësim dhe aktivitete të ndryshme sociale. Të dhënat administrative mbi personat me aftësi të kufizuara bazohen në raportet mjeko-ligjore të lëshuara nga mjekët.

⁸ <https://planifikimi.gov.al/index.php?eID=dumpFile&t=f&f=3907&token=cff20c1fadd4a40a00610dda2b8158166beb3a44>

Në të gjitha rajonet, profili sipas llojit të aftësisë së kufizuar është pothuajse i njëjtë, me më shumë se 60%⁹ të personave të regjistruar me aftësi të kufizuara që i përkasin kategorisë “aftësi të kufizuara mendore dhe fizike.” Në qarkun e Shkodrës, shpërndarja përputhet në mënyrë të përgjithshme me këtë trend kombëtar: 13.6% vuajnë nga pengesa vizuale (verbëri), 8.3% janë paraplegjikë ose tetraplegjikë, ndërsa shumica, 78.1% e personave të regjistruar, janë persona me aftësi të kufizuara mendore dhe fizike. Në qarkun e Shkodrës, gjithsej 5,091 individë janë përfitues të pagesave për aftësi të kufizuara. Shpërndarja e këtyre përfituesve sipas llojit të aftësisë së kufizuar evidenton një dominim të qartë të aftësive mendore dhe fizike, të cilat përbëjnë 78% të të gjitha rasteve të regjistruara. Kjo tregon se shumica e personave që marrin mbështetje në qark përballen me kushte komplekse që kërkojnë asistencë të vazhdueshme. Një pjesë më e vogël e përfituesve janë personat me pengesa vizuale (verbëri), që përfaqësojnë 14% të totalit, ndërsa 8% janë individë me pengesa të rënda të lëvizshmërisë, konkretisht paraplegjikë ose tetraplegjikë. Proporcioni relativisht i ulët i këtyre dy grupeve, krahasuar me përhapjen e lartë të aftësive mendore dhe fizike, sugjeron se nevojat më urgjente shëndetësore dhe sociale në Shkodër lidhen me forma të kombinuara ose të shumëfishta të aftësisë së kufizuar.

Tabela 6. Mesatarja e numrit të përfituesve ekonomikë me aftësi të kufizuara sipas llojit të aftësisë dhe qarkut, 2023

Qarku	Përfitues ekonomikë me aftësi të kufizuara	Sipas llojit të aftësisë së kufizuar, në %		
		Verbëri	Paraplegjik-tetraplegjik	Aftësi të kufizuara mendore dhe fizike
Shkodër	5.091	14	8	78

[Burimi: INSTAT]

Shërbimet e kujdesit shëndetësor parësor përbëjnë pikën e parë të kontaktit për popullsinë në përballimin e nevojave shëndetësore. Institucionet kryesore që ofrojnë këto shërbime përfshijnë poliklinikat, qendrat shëndetësore, njësitë ambulatorë lokale dhe shërbimet e specializuara të konsultimit për fëmijët dhe gratë. Përqendrimi më i madh i këtyre institucioneve gjendet në rajonet me numrin më të lartë të popullsisë, veçanërisht në Tiranë, Elbasan dhe Fier.

Tabela 7. Numri i shërbimeve publike shëndetësore parësore, 2023 [Burimi: INSTAT]

Qarku	Numri total i qendrave shëndetësore	Numri i mjekëve në kujdesin parësor	Numri i infermierëve në kujdesin parësor	Numri i spitaleve	Shtretër spitalorë
Shkodër	31	106	603	4	581

Në qarkun e Shkodrës, rrjeti i kujdesit parësor përbëhet nga 31 qendra shëndetësore, të mbështetura nga 106 mjekë dhe 603 infermierë. Kujdesi dytësor ofrohet nëpërmjet 4 spitaleve, të cilat së bashku disponojnë 581 shtretër. Megjithëse qarku ka një sistem shëndetësor funksional dhe me rëndësi për zonën, infrastruktura e tij në tërësi mbetet më e kufizuar në krahasim me qarqet më të mëdha, si Tirana, Elbasani apo Fieri.

2.3.2. Indikatorët e Punësimit

⁹ <https://www.instat.gov.al/media/irylsxdj/vjetari-statistikor-raional-2024.pdf>

Sipas analizës ekonomike “Pse të investoni në Shkodër”, në Bashkinë Shkodër forca e punës përfshin të gjithë individët e moshës 15 deri në 64 vjeç, përveç atyre që nuk janë ekonomikisht aktivë, si nxënësit, studentët ose personat me aftësi të kufizuara. Marrëdhëniet e punës rregullohen përmes kontratave individuale, në përputhje me Kodin e Punës së Shqipërisë dhe Ligjin Nr. 153/2013 për Nëpunësin Civil. Gjatë pjesës së parë të vitit 2016, bashkia regjistroi gjithsej 25,058 persona të punësuar. Nga këta, 8,021 ishin të punësuar në sektorin publik, ndërsa 17,037 punonin në sektorin privat. Punësimi është më i përqendruar në qytetin e Shkodrës, i ndjekur nga Njësia Administrative Rrethinat. Ndërkohë, njësitë Postribë, Pult, Shalë dhe Shosh raportuan nivelet më të ulëta të punësimit. Në përgjithësi, shpërndarja e punësimit në vitin 2016 tregon se rreth 32% e vendeve të punës ishin në sektorin publik, ndërsa 68% e mbetur në ndërmarrjet private.

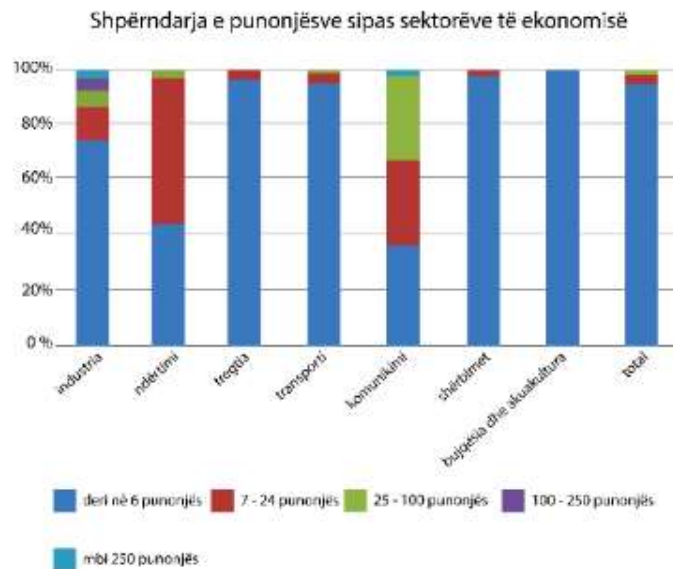
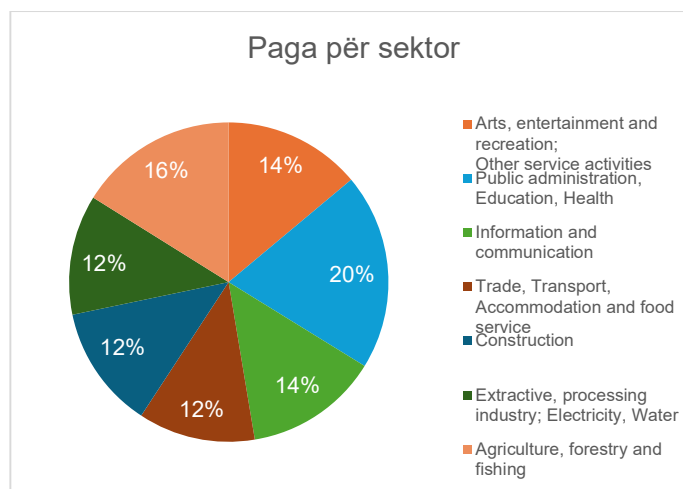

Figura 4. Shpërndarja e punonjësve sipas sektorëve të ekonomisë.

[Burimi: Pse të investoni në Shkodër]

Sipas INSTAT-it¹⁰, paga mesatare mujore për çdo punonjës është 57,170 Lekë, ndërsa shkalla e papunësisë për individët mbi 15 vjeç në qarkun e Shkodrës është 6.3%.

¹⁰ https://www.instat.gov.al/media/11124/regional-statistical-yearbook-2022_04.pdf

Grafiku 2. Niveli i pagave sipas qarkut dhe sektorëve ekonomik, 2023 [Burimi: INSTAT]

2.3.3. Treguesit arsimorë

Në Shqipëri, për vitin shkollor 2023–24, u regjistruan gjithsej 66,711 fëmijë në arsimin parafillor, duke shënuar një ulje prej 4.4% krahasuar me vitin e mëparshëm dhe një rënie prej 14.3% krahasuar me vitin shkollor 2019–20. Në të njëjtin vit shkollor, 258,072 nxënës u regjistruan në arsimin bazë nëntëvjeçar, duke reflektuar një ulje prej 3.4% nga viti i mëparshëm dhe një rënie prej 12.5% krahasuar me vitin 2019–20.

Sa i përket arsimit të mesëm, 15% e nxënësve ndjekin shkolla private në nivel kombëtar. Ekzistojnë dallime të ndjeshme ndërmjet qarqeve: Shkodra, së bashku me Vlorën, Fierin, Lezhën, Tiranën dhe Durrësin, shfaq një nga përqindjet më të larta të arsimit të mesëm privat, duke treguar një prani më të fuqishme të opsioneve të shkollave private krahasuar me qarqet e tjera.

Tabela 8 Treguesit e arsimit publik për qarkun dhe bashkinë e Shkodrës [Burimi: INSTAT]

Qarku/ Bashkia	Fëmijë në nivelin parashkollor	Nxënës në arsimin bazë 9-vjeçar	Raporti nxënës:klasë në arsimin 9-vjeçare	Raporti nxënës:mësues në arsimin 9-vjeçare	Studentë në arsimin e mesëm
Qarku Shkodër	3,576	16,203	14.7	8.5	6,386
Bashkia Shkodër	2,213	11,842	16.8	9.8	5,227

Institucioni arsimor	Regjistrim për vitin akademik 2023-2024	Regjistrim për vitin akademik 2021-2022
Parashkollor	2.213	2.410
Arsim fillor dhe arsim i mesëm i ulët (arsim 9-vjeçar)	11.842	12,770
Arsim i mesëm (I përgjithshëm)	5,227	5,795

Tabela 9. Regjistrimi i nxënësve sipas niveleve të arsimit në Bashkinë Shkodër

Gjatë vitit akademik 2023–24, Bashkia Shkodër regjistroi një ulje të numrit të nxënësve në të gjitha nivelet e arsimit krahasuar me vitin 2021–22. Regjistrimi në arsimin parashkollor u ul nga 2,410 në 2,213 fëmijë, duke reflektuar një reduktim modest të pjesëmarrjes në arsimi në moshë të hershme. Regjistrimi në arsim fillor dhe arsim të mesëm të ulët (arsim 9-vjeçar) ra nga 12,770 në 11,842 nxënës, duke treguar një tendencë të uljes së popullsisë me moshë shkollore. Në mënyrë të ngjashme, regjistrimi në shkollat e mesme të përgjithshme u ul nga 5,795 në 5,227 nxënës. Këto tendenca nënvizojnë nevojën për të monitoruar ndryshimet demografike dhe për të konsideruar politika që mbështesin qasjen e qëndrueshme në arsim në të gjithë bashkinë.

2.4. Projektet Prioritare Sektoriale

Në përputhje me **Planin Kombëtar të Adaptimit të Shqipërisë (NAP, 2021)** dhe **Strategjinë Kombëtare për Ndryshimet Klimatike (2019)**, Bashkia Shkodër ka identifikuar **pesë sektorë**

prioritarë që kërkojnë ndërhyrje për adaptimin: bujqësia, zhvillimi urban, turizmi, energjia dhe transporti. Këta **sektorë** janë jo vetëm të ekspozuar në mënyrë të drejtëpërdrejtë ndaj rreziqeve klimatike, por edhe strategjikisht të rëndësishëm për zhvillimin lokal. These **sectors** are both **highly exposed to climate risks** and **strategically important for local development**.

2.4.1. Bujqësia

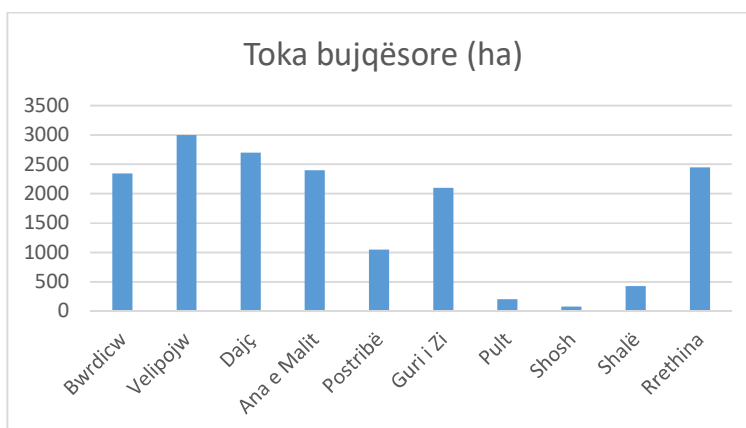
Në territorin e Bashkisë Shkodër, sistemi bujqësor karakterizohet nga prodhimi i lartë i produkteve të ndryshme si perime, drithëra, fruta etj. Tokat bujqësore përbëjnë **22.02%** të sipërfaqes totale të Bashkisë Shkodër. Sipas Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Shkodër, tokat bujqësore mbulojnë një sipërfaqe prej **16,054 ha**, të shpërndara në të gjitha njësitë administrative. Nga kjo sipërfaqe, **90.5% i përkasin 6 njësitë administrative** (Velipojë, Dajç, Ana e Malit, Guri i Zi dhe Rrethina), ndërsa **9.5% i përkasin njësitë administrative** Shosh, Pult, Shalë dhe Postribë. Bujqësia në Shkodër ka potencial të lartë zhvillimi, pasi tokat e Ultësirës së Shkodrës karakterizohen nga kapacitete të larta prodhuese, terren i sheshtë (0–5%) dhe mundësi të larta për zgjerimin e kapacitetit të ujitjes.

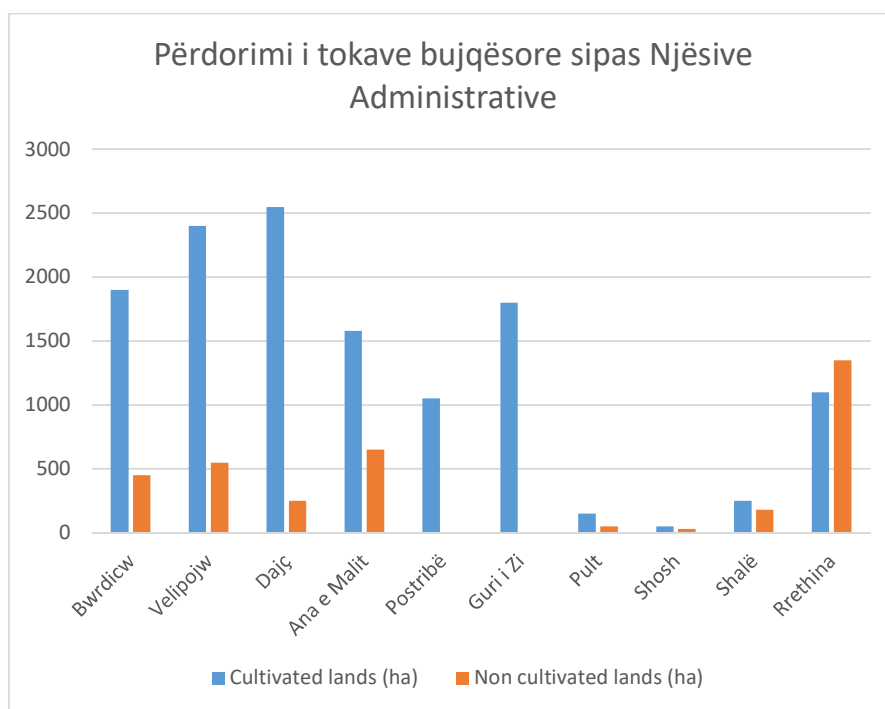
*Figura 5: Harta e Sistemit Bujqësor
[Burimi: PPV Bashkia Shkodër]*

Sa i përket pjellorisë së tokës, tokat bujqësore të njësitë administrative Shkodër, Velipojë, Dajç, Bërdicë, Ana e Malit dhe Guri i Zi i përkasin kategorive I deri IV, të cilat konsiderohen toka me produktivitet të lartë bujqësor.

Ndërkohë, në njësitë e tjera administrative, tokat bujqësore i përkasin kategorive V deri VIII, me pjellori të ulët për shkak të terrenit të thyer dhe përbërjes gjeologjike të tokës, e cila në shumicën e rasteve është shkëmbore dhe e papërshtatshme për kultivim.

Grafiku 3: Shpërndarja e tokave bujqësore në secilën Njësi Administrative [Burimi: PPV Bashkia Shkodër]

Grafiku 4: Tokat bujqësore të kultivuara dhe të pakultivuara në secilën Njësi Administrative [Burimi: PPV Bashkia Shkodër]

Nga grafiku i mësipërm vihet re se Njësia Administrative Rrethinat ka sipërfaqen më të madhe të tokave bujqësore të pakultivuara. Kjo është një pasojë e zgjerimit të hapësirave urbane në kurriz të tokave bujqësore, si dhe dëmtimeve të kanaleve të ujitjes dhe kullimit.

Ndërkohë, edhe Velipoja ka një sipërfaqe të konsiderueshme tokash bujqësore të pakultivuara. Në këtë rast, interesi për zhvillimin e turizmit në këtë njësi administrative mund të jetë një nga faktorët që çon në moskultivimin e tokës bujqësore.

Bashkia Shkodër ka një traditë të njohur në zhvillimin bujqësor, si dhe kushte të favorshme toke dhe klimë për kultivimin e drithërave, perimeve, pemëve frutore, bishtajoreve, barërave për kullotë, vreshtave dhe ullinjve.

Tabela e mëposhtme paraqet të dhënat mbi prodhimin bujqësor në Bashkinë Shkodër (përfshirë prodhimin e perimeve, frutave, ullinjve, agrumeve dhe vreshtave).

Tabela 10 Struktura e prodhimit bujqësor në Bashkinë Shkodër gjatë 4 viteve të fundit
Burimi: vjetari statistikor rajonal (INSTAT)

Viti	2020 ¹¹	2021 ¹²	2022 ¹³	2023 ¹⁴
Prodhimi i perimeve				
Total (ton)	36,082	32,689	31,784	28,327
Nga ku, në sera (%)	6.4	6.5	11	11.8
Prodhimi i frutave				
Sipërfaqe prodhuese (ha)	261	257	263	263
Prodhimi (kg/pemë)	24.7	23.2	23.5	22.3
Ullinj				
Sipërfaqe prodhuese (ha)	558	558	558	558
Prodhimi (kg/pemë)	9.8	10	10	7.5
Agrume				
Sipërfaqe prodhuese (ha)	17	15	15	15
Prodhimi (kg/pemë)	14.2	17.7	17.7	17.5
Vreshta				
Sipërfaqe prodhuese (ha)	180	180	180	180
Prodhimi (kuinalë/pemë)	52.8	80	80	80

Gjatë periudhës 2020–2023, prodhimi bujqësor në Bashkinë Shkodër ka shfaqur si tendenca të uljes ashtu edhe shenja të adaptimit strukturor. Prodhimi i perimeve, që përbën një nga komponentët më të rëndësishëm të sektorit bujqësor, pati një **ulje të vazhdueshme nga 36,082-ton në 2020 në 28,327-ton në 2023**. Kjo ulje prej rreth 22% reflekton presionet në rritje me të cilat përballet kultivimi në hapësira të hapura, kryesisht për shkak të variabilitetit klimatik, degradimit të infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit, si dhe konkurrencës së shtuar për tokë nga zgjerimi urban. **Sipas Ligjit¹⁵ nr. 24/2017** për ujitjen dhe kullimin, bashkia ka një mandat të kufizuar mbi sistemet e ujitjes dhe kullimit, duke menaxhuar vetëm infrastrukturën nën përgjegjësinë e saj. Për çdo lloj ndërhyrjeje, bashkia duhet të koordinohet me Bordin e Ujitjes dhe Kullimit, i cili ka përgjegjësinë e plotë për këto shërbime. Duke marrë parasysh këtë, zbatimi i masave të adaptimit klimatik për bujqësinë kërkon angazhimin e aktorëve të tjerë. Një zhvillim pozitiv mund të vërehet në rritjen graduale të prodhimit në sera, i cili u zgjerua nga **6.4% e prodhimit total të perimeve në 2020 në 11.8% në 2023**. Ky kalim tregon një lëvizje drejt praktikave bujqësore më rezistente ndaj klimës dhe të mbështetura në teknologji.

Kultivimi i frutave ka mbetur i qëndrueshëm për sa i përket sipërfaqes prodhuese, mesatarisht 260–263 hektarë gjatë periudhës nën vëzhgim. Megjithatë, prodhimi ra nga 24.7 kilogramë për pemë në 2020 në 22.3 kilogramë në 2023. Një rënie e ngjashme u shfaq edhe tek prodhimi i ullinjve. Ndërsa sipërfaqja e kultivuar për ullinj mbeti e pandryshuar në 558 hektarë, **produktiviteti ra nga 10 kg/pemë në vitet 2021–2022 në 7.5 kg në 2023**. Këto tendenca në ulje tregojnë ndjeshmërinë e kulturave shumëvjeçare ndaj ekstremitetëve klimatike, përfshirë

¹¹ https://www.instat.gov.al/media/9432/vjetari-statistikor-2021_final-29122021.pdf

¹² https://www.instat.gov.al/media/11123/vjetari-statistikor-rajonal-2022_04.pdf

¹³ https://www.instat.gov.al/media/12918/vjetari-statistikor-rajonal-2023_.pdf

¹⁴ <https://www.instat.gov.al/media/irylsxdj/vjetari-statistikor-rajonal-2024.pdf>

¹⁵ <https://bujqesia.gov.al/wp-content/uploads/2018/05/1-LIGJ-nr.-242c-date-9.3.2017-.pdf>

periudha të gjata të nxehtësisë dhe reshjet e parregullta, të cilat janë të dokumentuara si rreziqe të përsëritura për bashkinë.

Sektori i vreshtarisë paraqet një trajektore më të dukshme pozitive. Me 180 hektar të kultivuar vazhdimisht, **produktiviteti u rrit** ndjeshëm pas vitit 2020, nga **52.8 kuintal/hektarë në 80 kuintal/hektarë**, një nivel që është ruajtur deri në vitin 2023. Përmirësimi i qëndrueshëm tregon kushte agro-klimatike të favorshme për vreshtarinë dhe thekson rolin potencial të këtij sektori si nxitës i diversifikimit ekonomik, duke përfshirë prodhimin e verës dhe zhvillimin e agroturizmit.

2.4.2. Zhvillimi Urban

Sistemi urban është kryesisht i përqendruar në pjesën perëndimore të bashkisë, duke zënë **3.28% të territorit të përgjithshëm të Bashkisë Shkodër**. Përqendrimet më të larta ndodhen në Shkodër, Velipojë, Dajç, Bërdicë dhe Ana e Malit. Brenda sistemit urban gjithsej, njësi administrative e Shkodrës përbën 35.1%, Velipoja 1.3%, dhe Rrethinat 33.43%. Njësi Dajç përfaqëson 9.24%, Ana e Malit 7.25% dhe Bërdica 11.7%. Guri i Zi kontribuon me 14%, ndërsa njësitë Postribë 17.2%, Pult 0.15%, Shosh 0.02% dhe Shalë 0.33% të sipërfaqes totale.

Figura 6: Harta e Sistemit Urban
[Burimi: PPV Bashkia Shkodër]

Zonat informale

Sipas të dhënave të siguruar nga Agjencia për Legalizimin, Urbanizimin dhe Integrimin e Zonave dhe Ndërtesave Informale (ALUIZNI) mbi zonat informale brenda njësisë së qeverisjes lokale Shkodër, brenda qytetit të Shkodrës janë identifikuar tre zona informale:

- **Zona e parë:** Zë një sipërfaqe prej 288.07 hektarësh, me gjithsej 2,576 ndërtime, prej të cilave 1,657 janë deklaruar në mënyrë formale. Toka në pronësi private përbën 19.45 hektarë.
- **Zona e dytë:** Kjo zonë shtrihet mbi 177.35 hektarë, me gjithsej 1,930 ndërtime, prej të cilave 760 janë vetëdeklaruar si formale. Toka në pronësi private arrin në 2.12 hektarë.
- **Zona e tretë:** Zë një sipërfaqe prej rreth 48.31 hektarësh dhe përfshin 283 ndërtime, prej të cilave 159 janë vetëdeklaruar si formale.

Përveç zonave informale brenda qytetit të Shkodrës, ekzistojnë edhe disa zona informale në njësitë e tjera administrative të cilat paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Tabela 11 Zonat informale në njësitë administrative të Bashkisë Shkodër

Zona informale	Sipërfaqja Totale (ha)	Numri i ndërtimeve	Numri i ndërtimeve të deklaruara formale	Toka në pronësi private (ha)
Shtoj i Ri (Rrethinat)	105.72	350	214	9.92
Dobrac	125.06	1,202	355	10.66
Golem (Rrethinat)	195.65	871	295	8.95
Grudë e Re (Rrethinat)	141.70	800	264	21.00
Dajç	21.00	40	40	21.00

2.4.3. Turizmi

Bashkia Shkodër është një nga qytetet më të vjetra dhe me rëndësi historike në Shqipëri, shpesh e quajtur **kryeqyteti kulturor i veriut**. Pozicioni i saj strategjik, mes **Liqenit të Shkodrës**, **Alpeve Shqiptare** dhe **Detit Adriatik**, e bën atë të veçantë dhe shumë të larmishme nga pikëpamja e potencialit turistik. Bashkia përbën një pikë takimi të **historisë, kulturës, fesë dhe natyrës**, duke ofruar për vizitorët një gamë të gjerë përvojash: nga eksplorimi i kalave dhe kishave me qindra vite histori, tek shëtitjet në parqe kombëtare të paprekura, deri tek relaksi në fshatrat pranë liqenit ose në bregdetin Adriatik. Turizmi në Shkodër nuk kufizohet vetëm në një drejtim; përkundrazi, ai lulëzon në ndërthurjen e **turizmit kulturor, turizmit të bazuar në natyrë, turizmit aventuresk dhe ekoturizmit**. Ky multidimensionalitet i jep forcë rajonit dhe e pozicionon atë si një gur themeli të strategjisë së zhvillimit të qëndrueshëm turistik në Shqipëri. Tabela e mëposhtme përmbledh asetet kryesore kulturore dhe historike të Bashkisë Shkodër

Tabela 12 Asetet kryesore kulturore dhe historike të Bashkisë Shkodër

Atraksioni turistik	Përshkrimi
Kalaja e Rozafës	Kalaja e Rozafës është një nga monumentet më ikonike të Shqipërisë. Ajo ndodhet mbi një kodër shkëmbore në bashkimin e tre lumenjve me Liqenin e Shkodrës. Kalaja është simbolike jo vetëm për rolin e saj strategjik në historinë rajonale, por edhe për Legjendën e Rozafës , një mit që zë vend qendror në folklorin shqiptar.
Xhamia e Plumbit	Kjo xhami otomane është e njohur për kupolat e mbuluara me plumb. Ajo përfaqëson një shembull të arkitekturës islame në Shqipëri, i ka rezistuar luftërave dhe fatkeqësive natyrore, dhe mbetet një simbol i diversitetit fetar të Shkodrës.
Katedralja e Shën Shtjefnit	Ajo u ndërtua në mes të shekullit të 19-të. Përfaqëson trashëgiminë katolike të Shkodrës dhe i ka mbijetuar periudhave të shtypjes fetare, veçanërisht gjatë komunizmit, duke u bërë një simbol i qëndrueshmërisë dhe besimit.
Sahati i Inglizit	Kulla e sahatit daton nga fundi i shekullit të 19-të dhe u ndërtua me mbështetjen e konsullit britanik. Ajo pasqyron rolin e Shkodrës si një qendër e rëndësishme diplomatike dhe tregtare në Ballkan.

Muzeu Kombëtar i Fotografisë "Marubi"	Muzeu ruan mbi 500,000 fotografi historike , që dokumentojnë shoqërinë shqiptare nga mesi i shekullit të 19-të deri sot.
Pedonalja "Kolë Idromeno"	Është arteria kryesore pedonale e Shkodrës, e karakterizuar nga arkitektura me stil venecian, kafene, dyqane artizanale dhe hapësira kulturore. Ajo mban emrin e Kolë Idromenos, një prej artistëve më të shquar shqiptarë dhe përfaqëson gjallërinë artistike dhe sociale të qytetit.

Përtej atraksioneve kulturore, Shkodra karakterizohet nga peizazhe natyrore të ndryshme dhe tërheqëse. Bashkia përfshin liqenin më të madh në Europën Jugore, shtrirje të bregdetit Adriatik dhe shërben si portë hyrëse për Alpet Shqiptare. Tabela e mëposhtme përmbledh asetet kryesore natyrore dhe ekologjike të zonës.

Tabela 13 Asetet kryesore natyrore të Bashkisë Shkodër

Atraksioni turistik	Përshkrimi
Liqeni i Shkodrës	Është liqeni më i madh në Evropën Jugore dhe ndahet midis Shqipërisë dhe Malit të Zi. Fshatrat buzë liqenit në territorin shqiptar përfshijnë fshatrat Shirokë dhe Zogaj , të njohur për peshkimet tradicionale, gastronominë buzë liqenit dhe produktet artizanale. Liqeni dhe zonat e tij ligatinore janë propozuar për t'u shpallur Rezerva Ndërkufitare e Biosferës së Pellgut Ujëmbledhës nga UNESCO, duke u njohur ndërkombëtarisht për vëzhgimin e zogjve dhe biodiversitetin.
Parku Kombëtar dhe fshati Theth	Ndodhet në Alpet Shqiptare. Thethi kombinon atraksione natyrore dhe kulturore, duke përfshirë maja dramatike, Ujëvaren e Grunasit , Syrin e Kaltër dhe shtëpitë tradicionale prej guri. Thethi ka edhe vlerë kulturore, me objekte historike si Kisha e Thethit dhe Kulla e Ngujimit , që pasqyrojnë traditat e lashta shqiptare. Parku është një nga destinacionet kryesore në Shqipëri për ecje në natyrë dhe turizëm malor.
Lumenjtë Shalë dhe Kir	Lumi i Shalës është i njohur për ujerat e tij të kaltër dhe peizazhet dramatike të kanioneve. Ai është bërë gjithnjë e më i popullarizuar për ture me varka dhe turizëm ekologjik. Lumi Kir, që rrjedh përmes luginave piktoreske, ofron mundësi për turizëm rural dhe aktivitete rekreative.
Plazhi i Velipojës	Velipoja është destinacioni kryesor bregdetar i Shkodrës dhe ofron disa kilometra vijë bregdetare me rërë përgjatë Detit Adriatik. Velipoja ndodhet pranë Peizazhit të Mbrojtur Bunë-Velipojë , i cili përfshin dunat, ligatinat dhe një biodiversitet të pasur.
Ura e Mesit	Është një urë guri otomane e shekullit XVIII me 13 harqe që shtrihet mbi lumin Kir. Ajo përbën një monument të rëndësishëm historik dhe një pikë ndalese panoramike për vizitorët, duke reflektuar si arritjet arkitekturore ashtu edhe bukuritë natyrore të zonës.
Fshatrat Shirokë dhe Zogaj	Fshatrat ndodhen në brigjet e Liqenit të Shkodrës dhe njihen për traditat kulinare (veçanërisht gatimet me krap), punimet artizanale dhe zonën e qetë buzë liqenit. Ato ofrojnë përvoja autentike rurale dhe po bëhen gjithnjë e më tërheqëse për vizitorët ndërkombëtarë.

Siç ilustruhet në grafikun e mëposhtëm, shumica e udhëtimeve drejt Shkodrës kryhen kryesisht për të vizituar të afërm ose për qëllime argëtimi dhe pushimi. Udhëtimet për arsye pune janë dukshëm më të pakta, duke treguar se Shkodra funksionon kryesisht si destinacion për lidhje familjare dhe turizëm, dhe më pak si qendër biznesi apo aktivitësh që lidhen me punën. Ky model thekson rëndësinë sociale dhe kulturore të qytetit, si dhe potencialin e tij për zhvillimin e mëtejshëm të sektorit të turizmit dhe mikpritjes.

Për më tepër, bazuar në të dhënat e INSTAT-it¹⁶, është e qartë se numri i strukturave akomoduese në Shkodër është rritur në mënyrë të vazhdueshme nga viti 2021 deri në vitin 2023. Ky zgjerim pasqyron një rritje të kërkesës për akomodim, e nxitur si nga vizitorët vendas ashtu edhe nga ata ndërkombëtarë. Shtimi i hoteleve, bujtinave dhe formave të tjera të akomodimit tregon se qyteti po forcon kapacitetet e tij për të mbështetur turizmin, duke sinjalizuar prirje pozitive për ekonominë lokale dhe mundësi të mëtejshme për zhvillimin e sektorit të mikpritjes.

2.4.4. Sektori i energjisë

Brenda territorit të Bashkisë Shkodër ndodhen tre hidrocentrale me ndikime të konsiderueshme në mjedi, përfshirë shkarkimet në lumin Drin, kufizimin e rrjedhës së sedimenteve në grykëderdhjen e Bunës dhe rritjen e gjasave për përmbytje. Këto tre hidrocentrale janë: Hidrocentrali i Vaut të Dejës, Hidrocentrali i Komanit dhe Hidrocentrali i Fierzës.

---

¹⁶ <https://www.instat.gov.al/media/irylsxdj/vjetari-statistikor-rajonal-2024.pdf>

Figura 7: Harta e hidrocentraleve pranë Bashkisë Shkodër
[Burimi: PPV Bashkia Shkodër]

Hidrocentrali i Komanit është një strukturë e tipit digë–rezervuar. Diga është ndërtuar si një me mbushje prej guri, me një veshje të përforcuar me beton në pjesën e sipërme. Ajo ka një lartësi prej 133 metrash dhe një gjatësi në kurorë prej 290 metrash. Diga e Komanit renditet ndër dhjetë digat më të larta të këtij lloji në Europë. Trupi i digës ka një vëllim total prej 5 milion m³. Rezervuari i krijuar nga diga ka një kapacitet total magazinimi prej 500 milion m³, nga të cilat 90 milion m³ përfaqësojnë vëllimin efektiv (të përdorshëm), që korrespondon me kuotat 169–176 m. Për shkak të vëllimit relativisht të kufizuar të rezervuarit dhe prurjeve të shpejta që rezultojnë nga reshjet në Alpet Shqiptare dhe në zonat e larta të Pukës, kërkohet monitorim i vazhdueshëm hidrologjik dhe menaxhim proaktiv i operimit të impiantit, në përputhje me kushtet hidrometeorologjike në pellgun ujëmbledhës të Komanit. Hidrocentrali i Komanit klasifikohet si një strukturë e Kategorisë I sa i përket riskut ekonomik, social dhe mjedisor. Diga është projektuar për të përballuar një përmbytje maksimale të mundshme me një periudhë kthimi prej 1,000 vitesh, që i korrespondon një prurjeje prej 7,245 m³/s, si dhe një përmbytje ekstreme me periudhë kthimi prej 10,000 vitesh, që i përgjigjet një prurjeje prej 10,560 m³/s.

Hidrocentrali i Fierzës është një strukturë e tipit digë–rezervuar. Diga është me argjinaturë, e ndërtuar me mbushje gurësh dhe me një bërthamë qendrore prej balte. Ajo ka një lartësi prej 161.5 metrash dhe një gjatësi në kurorë prej 380 metrash. Gjerësia e digës varion nga 576 metra në bazë deri në 13 metra në kurorë. Në kohën e ndërtimit të saj, Diga e Fierzës ishte diga e dytë

më e lartë e këtij lloji në Europë. Vëllimi total i trupit të digës është 8 milion m³. Diga krijoi një rezervuar me kapacitet total magazinimi prej 2.7 miliardë m³ dhe një sipërfaqe prej 72 km², të njohur si Liqeni i Fierzës, liqeni më i madh artificial në Shqipëri. Vëllimi efektiv (i përdorshëm) i rezervuarit është 2.3 miliardë m³. Hidrocentrali i Fierzës klasifikohet si një strukturë e Kategorisë I në aspektin e riskut ekonomik, social dhe mjedisor. Diga është projektuar për të përballuar një përmytje maksimale të llogaritur me periudhë kthimi prej 1,000 vitesh (6,100 m³/s), si dhe një përmytje maksimale me periudhë kthimi prej 10,000 vitesh (9,600 m³/s).

Hidrocentrali i Vaut të Dejës: Punimet e ndërtimit për Hidrocentralin e Vaut të Dejës filluan në vitin 1967. Rezervuari ka një kapacitet maksimal magazinimi prej 580 milion m³, me një sipërfaqe prej 25 km². Ai shtrihet për rreth 27 km përgjatë luginës së lumit Drin, nga gryka e Vaut të Dejës deri pranë zonës së Hidrocentralit të Komanit. Niveli maksimal i lejueshëm i funksionimit korrespondon me një vëllim prej 263 milion m³. Si pjesë e kaskadës së Drinit, Hidrocentrali i Vaut të Dejës klasifikohet si një strukturë e Kategorisë I për sa i përket rrezikut. Përmytja maksimale e mundshme me periudhë kthimi prej 10,000 vitesh është vlerësuar në 10,000 m³/s. Kapaciteti total i shkarkimit të hidrocentralit në kuotën 76 m është 7,500 m³/s. Të tre hidrocentralet, Fierza, Komani dhe Vau i Dejës, **klasifikohen si struktura të Kategorisë I për sa i përket rrezikut**. Këto hidrocentrale kanë ndikim të rëndësishëm në kushtet e përmytjeve në rajonin e Shkodrës.

Rasti më i fundit i rëndësishëm ndodhi në vitin 2010, kur, si rezultat i menaxhimit të dobët dhe shkarkimeve të pakontrolluara, 12,450 hektarë tokë bujqësore u përmytën për një periudhë prej 25–30 ditësh. Në këtë kontekst, menaxhimi i operimit të hidrocentraleve dhe i prurjeve të lumenjve mbetet një ndër kërkesat më kritike për parandalimin e përmytjeve në shkallë të gjerë në territorin e Shkodrës, veçanërisht në zonën e NënShkodrës dhe në qytetin e Shkodrës. Operacioni i kaskadës së Drinit menaxhohet nga KESH-i dhe Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë në rastet kur paraqiten ngjarje ekstreme të përmytjeve. Bashkia Shkodër nuk ka rol të drejtpërdrejtë në menaxhimin ose operimin e kaskadës. Në rastet e përmytjeve ekstreme, bashkia merr informacion nga prefekti/kryetari i qarkut për veprimet e gadishmërisë që duhet të ndërmerren.

2.4.5. Transporti

Bashkia Shkodër ka një pozicion strategjik, pasi ndodhet në kufi me Malin e Zi dhe përshkohet nga dy korridore të rëndësishme që e lidhin atë me Podgoricën dhe më tej me rrjetin më të gjerë të infrastrukturës perëndimore. Sistemi i infrastrukturës zë **1.06% të sipërfaqes totale të bashkisë**. Hekurudha gjithashtu kalon përmes territorit të bashkisë, duke lidhur pjesën jugore të bashkisë me rajonet jugore të Shqipërisë, përfshirë Lezhën, dhe duke shkuar deri në Vlorë, ndërsa në veri kalon përmes Koplikut dhe Hanit të Hotit, duke siguruar lidhje me Malin e Zi. Megjithatë, ky modalitet transporti aktualisht nuk funksionon për shkak të degradimit të akumuluar përgjatë viteve.

Tabela 14 Ndarja e infrastrukturës në Bashkinë Shkodër [Burimi: PPV Bashkia Shkodër]

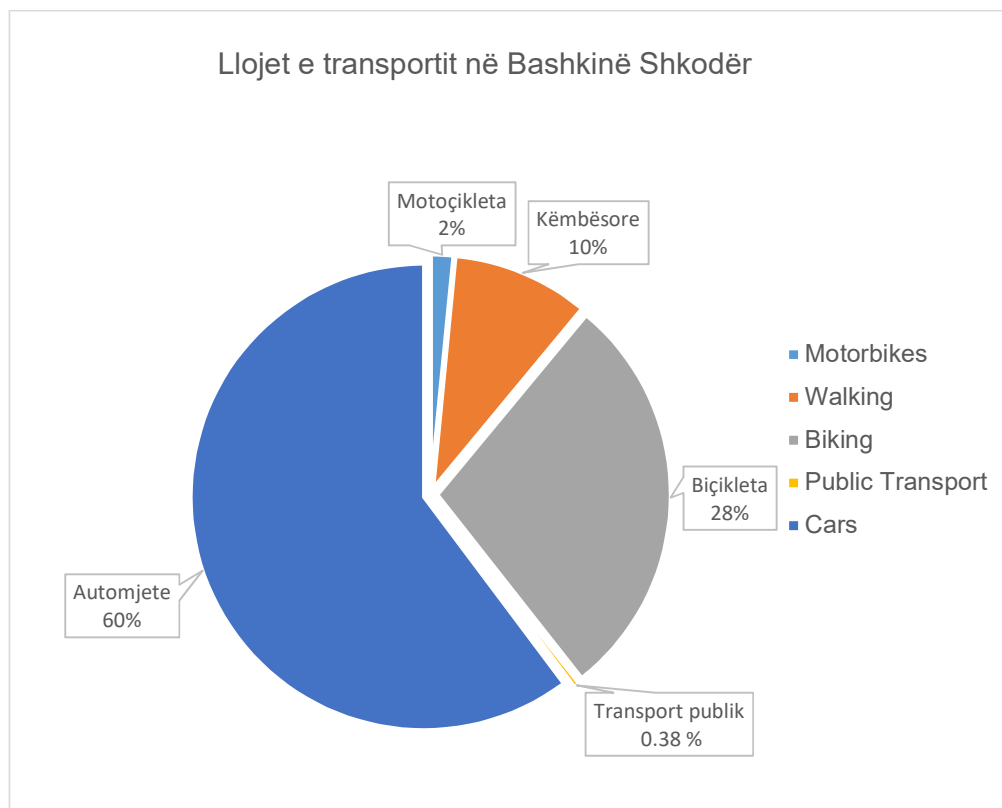
Lloji i infrastrukturës	Sipërfaqja	%
Autostrada	151,025.22 m ²	1.63
Rrugë interurbane kryesore	432,166.65 m ²	9.67
Rrugë interurbane dytësore	1,051,388.60 m ²	11.36

Rrugë urbane kryesore	324,506.26 m ²	3.51
Rrugë urbane dytësore	1,301,240.40 m ²	14.06
Rrugë lokale	5,156,812.45 m ²	59.77

Në Bashkinë Shkodër kalojnë **tre rrugë interurbane kryesore**. E para lidh Shkodrën me pjesën jugore të vendit; e dyta lidh Shkodrën me Koplikun dhe më pas me Malin e Zi (pika doganore Hani i Hotit) dhe më tej me Evropën. Po ashtu lidhet edhe me një pikë tjetër doganore me Malin e Zi (Muriqan), e cila kalon përmes Njësisë Administrative Ana e Malit dhe vazhdon deri në pikën kufitare. Sa i përket infrastrukturës kombëtare, Shkodra në pjesën lindore lidhet me rrugën shtetërore (SH5), që kalon përmes Vau i Dejës, Pukës, Fushë-Arrëzitet dhe më pas lidhet me Kosovën deri në Prishtinë. Në pjesën perëndimore, lidhet me rrugën (E762), e cila kalon përmes Koplikut dhe lidhet me Podgoricën. Ndërsa në pjesën jugore, lidhet me rrugën (E853), që përfundon në Janinë. Nga analiza e të dhënave GIS, rezulton se Bashkia Shkodër ka gjithsej **2,633.6 km rrugë lineare**. Infrastruktura rrugore e bashkisë mbulon një sipërfaqe prej **826.3 hektarësh**. Bashkia Shkodër operon shërbime transporti urban përmes kompanive të licencuara private. Aktualisht, bashkia ka dy linja transporti urban brenda qytetit, ndërsa transporti privat i licencuar, sipas orareve dhe stacioneve të përcaktuara, lidh qendrën e qytetit me njësitë e tjera administrative brenda bashkisë. Transporti publik urban përbën vetëm **0.38% të transportit total**. Ndryshe nga transporti publik, transporti me biçikletë ka një pjesëmarrje të konsiderueshme në Shkodër, duke përbërë **rreth 28.39%**, me një mesatare prej 2.5 biçikletash për familje

*Figura 8: Harta e Sistemit të Infrastrukturës
[Burimi: PPV Bashkia Shkodër]*

Grafiku 5: Llojet e transportit në Bashkinë Shkodër

Aktualisht, operojnë tre linja urbane autobusi në Shkodër, të licencuara nga Këshilli Bashkiak, me detajet si vijojnë: **Linja Bahçallëk – Fermentim – Bahçallëk:** Kjo linjë është 16 km e gjatë (distanca nga stacioni fillestar deri te stacioni përfundimtar është 8 km), përfshin 26 ndalesa dhe ka një distancë mesatare prej 500–600 metrash ndërmjet ndalesave. **Linja Qendra e Qytetit – Shirokë:** Gjatësia totale e kësaj linje është 14 km (7 km në një drejtim), me 9 ndalesa përgjatë rrugës. **Linja Qendra e Qytetit – Zogaj:** Linja kryesore mbulon një distancë totale prej 26 km (13 km në një drejtim), me 11 ndalesa. Operimi i këtyre linjave është përgjithësisht efikas, me respektim të orareve, frekuencës, vendndodhjes së ndalesave dhe numrit të autobusëve në secilën linjë. Përpos linjave urbane, flota e autobusëve menaxhon gjithashtu kontrata për transportin e mësuesve dhe nxënësve midis qytetit dhe tetë destinacioneve brenda rrethit, duke përfshirë gjithsej 42 linja të licencuara. Këto rrugë përfshijnë: Shkodër – Guri i Zi; Juban – Mjedë; Liqeni i Vaut të Dejës – Zus dhe Bardhaj; Mes; Myslim; dhe Shkodër – Zogaj. Ky shërbim siguron transportin ditor të 306 mësuesve dhe nxënësve, duke ofruar udhëtime kthimi çdo ditë.

3. POLITIKAT, PLANET, DHE PROGRAMET RELEVANTE NË NIVEL LOKAL DHE KOMBËTAR

3.1 Profili i Qeverisjes së Shkodrës

Korniza aktuale e qeverisjes vendore është rezultat i një serie reformash institucionale të synuara drejt decentralizimit dhe forcimit të autonomisë lokale. Ky proces u konsolidua më tej përmes miratimit të Kushtetutës dhe ratifikimit të Kartës Evropiane të Vetëqeverisjes Vendore. Në Shqipëri, qeverisja vendore themelohet dhe funksionon mbi bazën e parimit të autonomisë lokale. Njësitë e vetëqeverisjes vendore përbëhen nga bashkitë dhe qarqet. Bashkia përfaqëson njësinë bazë të vetëqeverisjes vendore, ndërsa qarku përbën njësinë e nivelit të dytë. Pas miratimit të Ligjit Nr. 115/2014, “Për Ndërjen Administrative-Territoriale të Njërive të Qeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë”, struktura e re territoriale përbëhet tashmë nga 61 bashki dhe 12 qarqe si njësi të qeverisjes vendore. Bashkia e Shkodrës bën pjesë në Qarkun e Shkodrës dhe përbëhet nga 11 Njësitë e saj Administrative (Shkodër, Rrethinat, Shalë, Shosh, Pult, Postribë, Guri i Zi, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç dhe Velipojë). Së bashku, këto njësi administrative përfshijnë **një qendër urbane dhe 93 fshatra**.

Secila bashki përbëhet nga një organ përfaqësues dhe një organ ekzekutiv. **Organi ekzekutiv është Kryetari i Bashkisë**, ndërsa **organi përfaqësues është Këshilli Bashkiak**. Ky i fundit përbëhet nga **51 këshilltarë**, të cilët përfaqësojnë entitete të ndryshme politike, të zgjedhur përmes zgjedhjeve lokale. **Organigrama e Bashkisë Shkodër** drejtohet nga **Kryetari i Bashkisë**, i mbështetur nga një Kabinet dhe disa **Nënkryetarë**. Nën këtë udhëheqje, institucioni është i strukturuar në **Drejtori të Përgjithshme**, secila përgjegjëse për fusha të caktuara të qeverisjes. Përditësimi i fundit i organigramës së bashkisë është bërë në vitin 2024¹⁷. **Drejtorja e Përgjithshme e Planifikimit dhe Kontrollit të Territorit** menaxhon zhvillimin hapësinor, duke përfshirë planifikimin, kontrollin e përdorimit të tokës dhe mbrojtjen mjedisore përmes Drejtorisë së Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme.

Drejtorja e Përgjithshme e Zhvillimit të Ekonomisë së Qëndrueshme mbulon bujqësinë, zhvillimin rural, turizmin dhe përmirësimin e klimës së biznesit. Stabiliteti financiar menaxhohet nga **Drejtorja e Përgjithshme e Menaxhimit të Financave**, përgjegjëse për buxhetimin, financat dhe taksat lokale. **Drejtorja e Përgjithshme e Çështjeve Ligjore, Burimeve Njerëzore dhe Shërbimeve Mbështetëse** siguron menaxhimin e çështjeve ligjore, prokurimin, policinë bashkiake, Burimet Njerëzore dhe sistemet ICT. Mirëqenia sociale mbështetet nga **Drejtorja e Përgjithshme e Çështjeve Sociale dhe Rinisë**, e fokusuar në ndihma, strehim, shëndetësi, çështje të personave me aftësi të kufizuara dhe programe rinore. Arsimi, kultura dhe sporti promovohen nga **Drejtorja e Përgjithshme e Kulturës dhe Sportit**, e cila gjithashtu mbikëqyr Teatrin “Migjeni” dhe shkolla tpublike.

Drejtorja e Përgjithshme e Mirëmbajtjes së Objekteve Publike fokusohet në planifikimin, menaxhimin dhe mbështetjen e brendshme për infrastrukturën bashkiake. Ajo përfshin njësitë që menaxhojnë shërbimet financiare dhe administrative, si dhe planifikimin dhe mirëmbajtjen e investimeve publike. Shtesë e saj, **Ndërmarrja e Shërbimeve dhe Veprave Publike** vepron si krah praktik i bashkisë, duke kryer drejtpërdrejtë shërbime si ndriçimi i rrugëve, sinjalistika e trafikut, mirëmbajtja e infrastrukturës dhe monitorimi. Ajo ofron gjithashtu shërbime mbështetëse për të siguruar funksionimin e përditshëm në mënyrë efektive. Në nivel lokal, **Njësitë Administrative dhe Administratorët e Lagjeve** lidhin shërbimet me qytetarët, ndërsa **Njësia e Auditimit** siguron transparencë dhe llogaridhënie.

---

¹⁷ https://bashkiashkoder.gov.al/wp-content/uploads/Organograma-B_2024.pdf

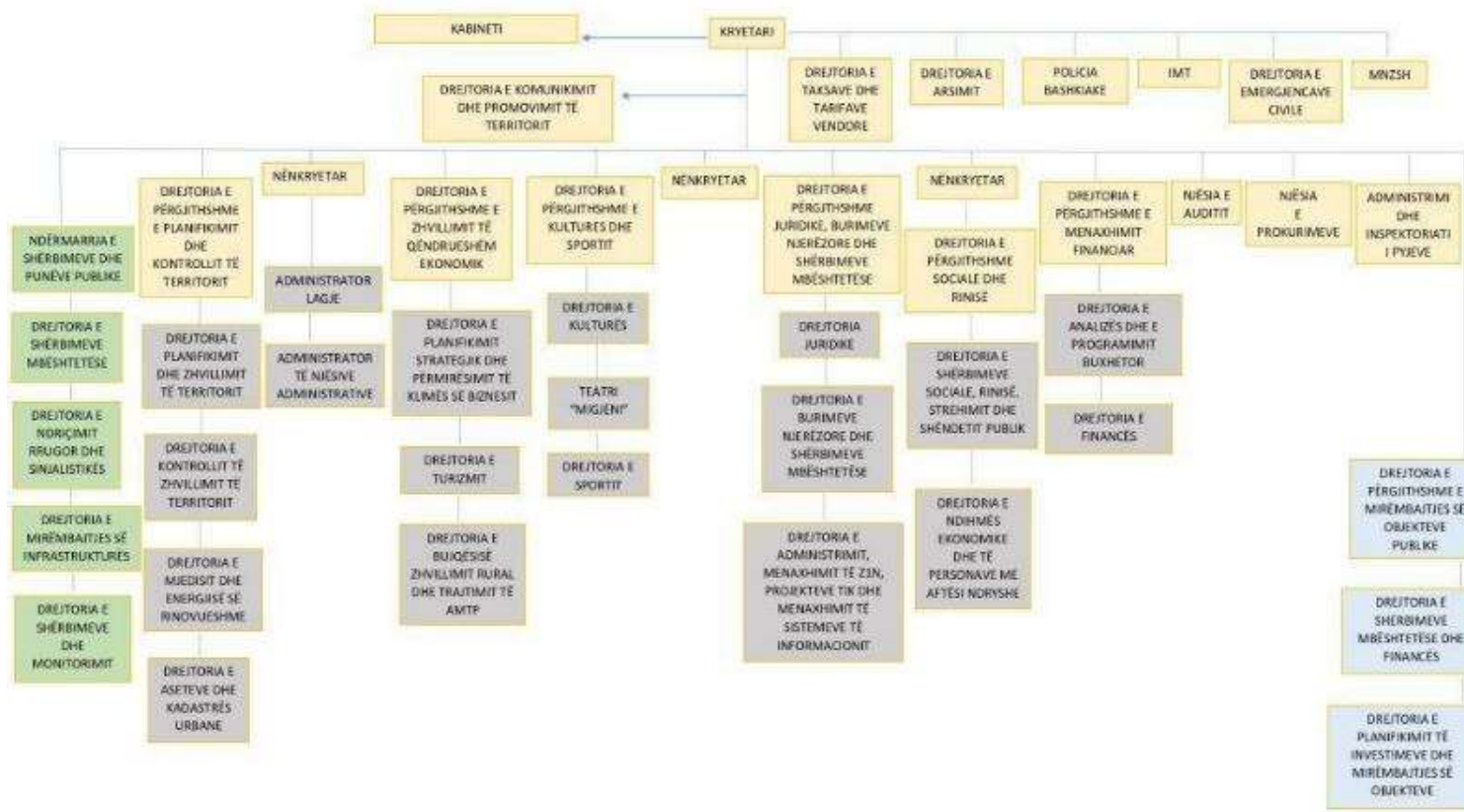

Figura 9. Organigrama e Bashkisë Shkodër [Burimi: Bashkia Shkodër]

3.2 Qëllimi i planeve vendore të adaptimit

Në Shqipëri, kuadri ligjor që detyron njësitë e qeverisjes vendore të përgatisin Planet Vendore të Adaptimit është vendosur kryesisht përmes **Ligjit Nr. 155/2020 “Për Ndryshimet Klimatike”**¹⁸. Ky ligj përcakton përgjegjësitë e njërive të qeverisjes vendore në adresimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike. Në mënyrë specifike, ligji parashikon:

- Bashkitë hartojnë dhe zhvillojnë politika dhe masa për zbatimin e ndryshimeve klimatike në fushën e pyjeve dhe bujqësisë, me qëllim uljen e emetimeve dhe thithjen e karbonit nga bujqësia, pylltaria, përdorimi i tokës dhe ruajtja e ekosistemeve; **(neni 18)**
- Bashkitë, për territorin nën juridiksionin e tyre, mbledhin, organizojnë dhe ruajnë të dhënat klimatike së bashku me raportet mbi masat e ndërmarra ose të planifikuara për zbatim dhe adaptim, dhe i bëjnë ato të disponueshme për ministrinë përkatëse; **(neni 23)**
- Bashkitë hartojnë politika që nxisin sektorin publik dhe privat për investime të rëndësishme që prodhojnë pak gaze serë, janë transparente, kanë rezultate të parashikueshme dhe ndikohen pak nga ndryshimet klimatike; **(neni 29, pika 1)**
- Bashkitë përditësojnë politikatat/dokumentet kombëtare për të promovuar investime në projekte miqësore me klimën, mbështesin kërkimin shkencor dhe promovojnë praktikatat më të mira në fushat prioritare të prodhimit të energjisë, eficientës energjike, transportit, ujit, menaxhimit të mbetjeve, përdorimit të tokës, adaptimit të infrastrukturës dhe mbrojtjes së natyrës; **(neni 29, pika 2).**

Sipas **Ligjit të ri për Ndryshimet Klimatike (2025)**¹⁹, neni 14/1), parashikohet që, duke filluar **nga viti 2027**, bashkitë do të kenë detyrë ligjore të hartojnë Planet Vendore për Energjinë, Klimën dhe Adaptimin ndaj Ndryshimeve Klimatike, si pjesë e strategjisë kombëtare për energjinë dhe klimën. Këto plane do të miratohen nga Këshilli Bashkiak i secilës bashki dhe do të rishikohen **çdo 5 vite** ose sipas nevojës. Plani i Adaptimit i miratuar do të harmonizojë Bashkinë Shkodër me prioritetet kombëtare të Planit Kombëtar të Veprimit për Klimën dhe Agjendën e Gjellbër për Ballkanin Perëndimor. Një element shtesë është se bashkitë duhet gjithashtu të përgatisin raporte mbi zbatimin e këtyre planeve, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e ligjit dhe sipas formatit të miratuar nga Këshilli i Ministrave. Për më tepër, Ligji nr. 28/2021 “Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin nr. 124/2015 ‘Për eficientën e energjisë’”, i ndryshuar, parashikon që bashkitë të përgatisin **plane veprimi vendore për energjinë dhe ndryshimet klimatike**, në përputhje me Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës.

3.3 Lidhja me strategjinë kombëtare të zhvillimit dhe kuadrin ligjor të planifikimit

Strategjia Kombëtare “për Ndryshimet Klimatike”²⁰ (2019) përfaqëson kuadrin e parë kombëtar gjithëpërfshirës të Shqipërisë për adresimin e sfidave të ndryshimeve klimatike. Ky dokument u hartua nën drejtimin e Ministrisë së Mjedisit, në bashkëpunim me një Grup Punë Ndërmnistror për Ndryshimet Klimatike dhe u mbështet nga partnerë ndërkombëtarë, si BE dhe UNDP. Ai u miratua zyrtarisht nga Këshilli i Ministrave më 24 korrik 2019, me **Vendim të Këshillit të Ministrave Nr. 630, datë 24.07.2019**.²¹ Strategjia njih vulnerabilitetin e lartë të Shqipërisë si vend mesdhetar, duke u përballur me **rritje të temperaturave, ulje të reshjeve, përmytje dhe thatësira të shpeshta, si dhe erozionin bregdetar**, të gjitha këto duke kërcënuar sektorët kyç të ekonomisë. Bujqësia, burimet ujore, pyjet, energjia (sidomos

¹⁸ [Law No. 155/2020 “On Climate Change”](#)

¹⁹ [Draft Law on Climate Change \(2025\)](#)

²⁰ https://turizmi.gov.al/wp-content/uploads/2021/10/2.-Strategjia-e-Ndryshimeve-Klimatike-dhe-Planet-e-Veprimit-Qershor-2019_-1.pdf

²¹ <https://sane27.com/wp-content/uploads/DCM-no.466-of-03.07.2019.pdf>

hidrocentralet), turizmi, infrastruktura dhe shëndeti publik identifikohen si më të rrezikuarat. Për të adresuar këto sfida, Shqipëria është harmonizuar me Marrëveshjen e Parisit (nënshkruar në 2016) dhe me politikat klimatike të Bashkimit Evropian, duke e vendosur veprimin për klimën si një nevojë të domosdoshme mjedisore dhe si një komponent kyç të procesit të saj të integritimit në BE. Strategjia mbështetet kryesisht në dy shtylla: **mitigimin dhe adaptimin**.

1. **Shtylla e mitigimit** fokusohet në uljen e emetimeve të gazeve serë dhe në orientimin e Shqipërisë drejt një ekonomie me nivele të ulta të karbonit deri në vitin 2050, në përputhje me objektivat klimatike të BE-së. Ajo mbulon katër sektorë kryesorë: **energjinë, transportin, bujqësinë dhe përdorimin e tokës/pyjet (LUCF)**, të cilët së bashku kontribuojnë me rreth 80% të emetimeve kombëtare të gazeve serë. Në total, janë parashikuar **222 masa për mitigimin**, kryesisht në energji (77) dhe transport (71), ndjekur nga pyjet (53), bujqësia (17) dhe veprime ndërsektoriale (4). Veprimet kyçe përfshijnë promovimin e energjisë së rinovueshme, përmirësimin e eficiencës së energjisë, dekarbonizimin e transportit, mbështetjen e menaxhimit të qëndrueshëm të tokës dhe rritjen e mbulimit pyjor.
2. **Shtylla e adaptimit** njeh se Shqipëria është jashtëzakonisht e ndjeshme dhe vulnerabël ndaj ndikimeve klimatike, si përmbytjet, thatësitrat, mungesa e ujit dhe erozioni bregdetar. **Përmes Planit Kombëtar të Adaptimit (NAP)**, strategjia përcakton **15 ndërhyrje prioritare** që synojnë mbrojtjen e burimeve ujore, forcimin e bujqësisë rezistente ndaj klimës, mbrojtjen e pyjeve dhe biodiversitetit, përmirësimin e menaxhimit të rrezikut nga katastrofat dhe trajtimin e rreziqeve shëndetësore të shkaktuara nga moti ekstrem. Adaptimi paraqitet si një proces afatgjatë që kërkon koordinim të fortë institucional, përfshirje të komunitetit dhe financim të qëndrueshëm, duke përfshirë aksesin në fonde klimatike ndërkombëtare.

Shqipëria dorëzoi formalisht Planin Kombëtar të Adaptimit²² pranë UNFCCC në vitin **2021**, duke vendosur një vizion afatgjatë për ndërtimin e reziliencës ndaj ndryshimeve klimatike në të gjithë vendin. Plani mbulon periudhën **2016–2035** dhe është zhvilluar nën udhëheqjen e **Ministrit të Mjedisit**, në bashkëpunim të ngushtë me **Grupin Ndërinstitucional të Punës për Ndryshimet Klimatike**. Plani shqiptar identifikon **tre** objektiva kryesore:

- Të reduktojë dëmet nga përmbytjet,
- Të përforcojë reziliencën e bujqësisë ndaj përmbytjeve,
- Të sigurojë cilësinë e ujit të pijshëm pavarësisht ndikimeve të ndryshimeve klimatike.

Korniza e zbatimit të këtij dokumenti është përcaktuar përmes një numri të kufizuar veprimesh të quajtura **Veprime Prioritare** (ose “projekte ombrellë”). Ato nuk synojnë të mbulojnë të gjitha aktivitetet e nevojshme për adaptim, por përqendrohen te masat me funksion strategjik dhe ndikim të lartë. Në total, Plani përcakton **15 veprime prioritare**, të cilat ndahen në dy kategori:

Veprimet Mbikëqyrëse dhe Drejtuese

1. Drejtimi i procesit të adaptimit – udhëheqje dhe qeverisje e koordinuar.
2. Integrimi i adaptimit ndaj ndryshimeve klimatike në politikat kombëtare dhe sektoriale.
3. Gadishmëria për financimin klimatik – përmirësimi i kapaciteteve për qasje dhe menaxhim të fondeve.
4. Sistemi i monitorimit të zbatimit – ndjekja e progresit dhe sigurimi i llogaridhënies.
5. Nisma për komunikim dhe ndërgjegjësim – rritja e ndërgjegjësimit dhe përfshirja e publikut.
6. Zhvillimi i kapaciteteve – forcimi i institucioneve dhe aftësive për adaptim.

Veprimet Strategjike Sektoriale dhe Ndërsektoriale

²² https://unfccc.int/sites/default/files/resource/National_Adaptation_Plan_Albania.pdf

1. Sisteme vaditjeje, kullimi dhe mbrojtje nga përmytjet.
2. Menaxhimi i integruar i burimeve ujore.
3. Adaptimi në bujqësi.
4. Strategjia e adaptimit për sektorin e shëndetësisë.
5. Plani i integruar ndërsektorial për zonën bregdetare (ICPC).
6. **Planet bashkiake për adaptimin ndaj klimës.**
7. Adaptimi i sektorit të turizmit.
8. Përmirësimi i gadishmërisë së mbrojtjes civile dhe reduktimi i rrezikut nga katastrofat.
9. Iniciativa të adaptimit të bazuar në ekosistem për ndërtimin e reziliencës.

Nën Veprimin Prioritar Nr. 12 “**Iniciativa për Planet Bashkiake të Adaptimit ndaj Ndryshimeve Klimatike**”, Plani i Adaptimit parashikon përgatitjen e Planeve të Adaptimit ndaj Ndryshimeve Klimatike për bashkitë që janë të ndjeshme dhe vulnerabël ndaj ndikimeve të ndryshimeve klimatike²³. Ky veprim synon të sjellë në nivel lokal adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike, duke siguruar që bashkitë jo vetëm të jenë të vetëdijshme për rreziqet klimatike, por edhe të pajisen për t’i adresuar ato. Iniciativa kërkon **zhvillimin e planeve lokale të adaptimit** të përshtatura për rreziqet përkatëse, si përmytjet, thatësiat dhe erozioni bregdetar. Ai thekson integrimin e adaptimit në strategjitë lokale të zhvillimit dhe **në planifikimin e përdorimit të tokës**, si dhe ndërtimin e kapaciteteve teknike të stafit të bashkisë për menaxhimin e rreziqeve klimatike.

4. PROCESI MBËSHTETËS PËR ZHVILLIMIN E PLANIT LOKAL TË ADAPTIMIT

Zhvillimi i Planit Lokal të Adaptimit (PLA) për Bashkinë Shkodër kërkon krijimin e një strukture institucionale të dedikuar që mundëson koordinimin ndërsektorial dhe integrimin e masave të adaptimit ndaj ndryshimeve klimatike në planifikimin bashkiak. Në nivel politik, Kryetari i Bashkisë Shkodër siguron mbikëqyrjen, miratimin dhe garanton që PLA-ja të përputhet me Planin e Përgjithshëm Vendor dhe strategjitë e tjera zhvillimore.

4.1. Organizimi institucional i nevojshëm për procesin e PLA-së

Korniza institucionale duhet të sigurojë koordinim horizontal (midis drejtorive të bashkisë) dhe koordinim vertikal (me institucionet kombëtare dhe partnerët ndërkombëtarë). Koordinimi horizontal i referohet mënyrës se si **drejtoritë dhe njësitë e ndryshme brenda bashkisë punojnë së bashku ndërsektorialisht** për të përgatitur dhe zbatuar Planin Lokal të Adaptimit (PLA). Duke qenë se ndryshimet klimatike ndikojnë njëkohësisht në bujqësi, infrastrukturë, turizëm, energji dhe mirëqenie sociale, asnjë drejtori nuk mund të përballojë sfidat e adaptimit në mënyrë të vetme. **Një Grup Pune Lokale për Adaptimin ndaj Ndryshimeve Klimatike (GPLANK)** do të themelohet me vendim të Kryetarit të Bashkisë. Ky grup do të shërbejë si struktura kryesore teknike për hartimin, shqyrtimin dhe përditësimin e PLA-së. Grupi i Punës do të përfshijë përfaqësues nga drejtoritë e bashkisë siç përshkruhet në tabelën e mëposhtme.

Tabela 15 Burimet e dedikuara njerëzore që mbulojnë funksionet mbështetëse të Adaptimit ndaj Ndryshimeve Klimatike në Bashkinë Shkodër

Spektori Prioritar sipas Planit Kombëtar të Adaptimit	Drejtoria / Njësia përgjegjëse e Bashkisë	Stafi i dedikuar	Rolet kryesore / funksionet
--	--	-------------------------	------------------------------------

²³ National Adaptation Planning (NAP) to Climate Change in Albania, Framework for the Country Process (2021), pp. 66 – 67 available at https://unfccc.int/sites/default/files/resource/National_Adaptation_Plan_Albania.pdf

Bujqësia	Drejtoria e Bujqësisë, Zhvillimi rural	4	Shërbime zgjerimi, ujitje dhe kullim, mbështetje për fermerët, menaxhimi i blegtorisë.
Zhvillimi urban	Drejtoria e Përgjithshme e Kontrollit dhe Planifikimit të Territorit	8	Planifikim hapësinor, lejet e ndërtimit, monitorimi i ndërtimeve, integrimi i standardeve të qëndrueshmërisë.
Turizmi	Drejtoria e Turizmit	3	Promovimi i turizmit, iniciativa për ekoturizëm në Velipojë, menaxhimi i qëndrueshëm i trashëgimisë kulturore.
Energjia	Drejtoria e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme	2	Iniciativa për energji të rinovueshme, eficiencë energjitike në ndërtesat publike, ulja e emetimeve.
Transporti	Drejtoria e Mirëmbajtjes së Infrastrukturës dhe Drejtoria e Ndriçimit dhe Sinjalistikës Rrugore	3	Mirëmbajtja e rrjetit rrugor, infrastrukturë rezistente, siguria në trafik, lëvizshmëri e qëndrueshme.

Struktura institucionale parashikon gjithashtu një koordinim të ngushtë me **Ministrinë e Mjedisit (MM)** e cila është përgjegjëse për monitorimin e zbatimit të Planit Kombëtar të Adaptimit. Të dhënat dhe progresi i Planit Lokal të Adaptimit (PLA) të Shkodrës do të raportohen çdo vit në Ministrinë e Mjedisit, duke siguruar përputhshmëri midis përpjekjeve lokale dhe atyre kombëtare për adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike.

4.2. Procesi i angazhimit të palëve të interesit

Zhvillimi i Planit Lokal të Adaptimit të Bashkisë Shkodër është udhëhequr nga **një proces pjesëmarrës dhe transparent i angazhimit të palëve të interesit**, duke garantuar që prioritetet lokale të jenë të harmonizuara me strategjitë kombëtare. Procesi nisi me një takim fillestar në qershor të vitit 2025, ku përfaqësues të bashkisë, ekspertë teknikë dhe partnerë ranë dakord mbi metodologjinë dhe fushën e veprimit. Ky takim u pasua nga seanca të mobilizimit të brendshëm me stafin bashkiak për të shqyrtuar planet ekzistuese, vlerësuar rreziqet klimatike dhe identifikuar kërcënimet prioritare si përmbytjet, valët e të nxehtit dhe mungesa e ujit. Koordinimi i fortë me institucionet kombëtare, përfshirë Ministrinë e Mjedisit dhe Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, siguroi koherencë me Planin Kombëtar të Adaptimit, Kontributin Kombëtar të Përcaktuar (NDC) dhe Strategjinë për Reduktimin e Rreziqeve nga Katastrofat. Këto shkëmbime nxorën në pah vulnerabilitetet specifike të Shkodrës, veçanërisht ndaj përmbytjeve dhe rrëshqitjeve të tokës, si dhe nevojën për sisteme më të forta paralajmërimi të hershëm dhe planifikim urban rezistent ndaj klimës. Konsultimet me palët e interesit dhe publikun u realizuan përmes takimeve të targetuara, shkëmbimeve të dokumenteve dhe workshopeve teknike. Këto seanca ofruan mundësi për drejtoritë e bashkisë të shqyrtojnë vlerësimet e rrezikut, të ndajnë njohuritë lokale dhe të propozojnë prioritetet e adaptimit. Procesi i detajuar është paraqitur në Aneksin I të këtij dokumenti.

4.3. Informacione shtesë ose rregullore institucionale të nevojshme për procesin e PLA-së

Plani Lokal i Përshtatjes (PLA) është një instrument politik i përkthën prioritetet kombëtare të adaptimit në veprime konkrete lokale. Miratimi i tij nga Këshilli Bashkiak i jep status ligjor formal, detyron shërbimet e bashkisë për ta zbatuar atë dhe u mundëson bashkive akses në financime kombëtare/ndërkombëtare dhe koordinim me Ministrinë e Mjedisit (MM) në kuadër të Planit Kombëtar të Përshtatjes. Miratimi i Planit Lokal të Përshtatjes (PLA) për Shkodër ndjek një sekuençë të strukturuar fazash, nga hartimi teknik deri tek njoftimi kombëtar, duke siguruar që dokumenti të ketë fuqi ligjore dhe të jetë në përputhje me Planin Kombëtar të Përshtatjes. Sipas **Ligjit për Emergjencat Civile**²⁴, bashkia duhet të ketë përditësime të rregullta të hartave të rreziqeve, regjistrime të dëmeve dhe humbjeve, si dhe ndërgjegjësime të komunitetit. Aktualisht, ka pak të dhëna për këtë informacion për shkak të kapaciteteve të kufizuara njerëzore për të kryer këto detyra.

Figura 10 Procedura e miratimit për Planin Lokal të Përshtatjes për Shkodrën (PLA)

- **Procesi i hartimit**

Procesi filloi me përgatitjen e PLA-së nga Grupi Ndërinstitucional i Punës për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike. Ky organ, **i koordinuar nga Drejtoria e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme**, mblodhi departamentet e bashkisë dhe ekspertë të jashtëm nga NEPSËN dhe Instituti për Menaxhimin e Mjedisit dhe Territorit (ETMI). Së bashku, ata përgatitën analiza teknike, identifikuan veprimet prioritare dhe zhvilluan draftin e parë të planit. Versionet e draftit më pas, u shpërndanë brenda institucioneve të bashkisë për të siguruar koherencë dhe saktësi teknike para se të vazhdonin më tej.

- **Procesi i konsultimit**

Pasi drafti u përfundua, **bashkia nisi konsultime të gjera publike**. U organizuan takime me palët e interesit, përfaqësues të komunitetit, OJF-të dhe aktorë të sektorit privat, duke siguruar që komentet dhe përmirësimet të përfshiheshin në plan. Në përputhje me Ligjin nr. 146/2014 “Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik”, këto sesione u dokumentuan në një Raport

²⁴ <https://leap.unep.org/en/countries/al/national-legislation/law-n-452019-civil-protection>

Konsultimi zyrtar, i cili regjistroi komente dhe tregoi se si ishin adresuar sugjerimet e publikut. Ky raport u bë pjesë përbërëse e paketës së dorëzimit të PLA-së.

- **Miratimi Ekzekutiv nga Kryetari i Bashkisë**

Pas integritimit të komenteve nga konsultimet, Kryetari i Bashkisë Shkodër miraton në mënyrë formale PLA-në dhe e paraqet atë pranë Sekretariatit të Këshillit Bashkiak. Paketa e dorëzimit përfshin planin final, përmbledhjen ekzekutive, Raportin e Konsultimit, planin e kostove të veprimeve dhe opinionin ligjor të zyrës juridike të bashkisë. Sekretariati i Këshillit më pas, e regjistron PLA-në si pikë zyrtare të rendit të ditës, i cakton numrin përkatës dhe e shpërndan për anëtarët e Këshillit. Ky hap është thelbësor, pasi demonstroi mbështetjen ekzekutive dhe nis procesin formal të miratimit nga Këshilli.

- **Procesi i aprovimit nga Këshilli i Ministrave**

Plani Lokal i Adaptimit shqyrtohet fillimisht nga komisionet përgjegjëse të Këshillit Bashkiak, si Komisioni për Mjedisin, Punët Publike dhe Planifikimin Urban, si dhe Komisioni për Zhvillimin Social dhe Ekonomik. Këto komisione japin opinionet e tyre dhe mund të sugjerojnë plotësime apo ndryshime. Pas këtij shqyrtimi, Plani kalon në seancën plenare të Këshillit Bashkiak, ku diskutohet, përmirësohet nëse është e nevojshme dhe më pas i nënshtrohet votimit. Në përputhje me Ligjin nr. 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore,” miratimi kërkon shumicën e votave të këshilltarëve të pranishëm.

- **Miratimi Formal dhe Publikimi**

Pasi Këshilli Bashkiak miraton planin, PLA-ja fiton statusin e një dokumenti zyrtar të politikave të bashkisë. Vendimi regjistrohet në Regjistrin Zyrtar të Bashkisë Shkodër, publikohet në faqen zyrtare të bashkisë dhe i dërgohet Prefekturës, e cila ushtron kontrollin e ligjshmërisë mbi aktet e qeverisjes vendore. Ky hap siguron vlefshmërinë e plotë ligjore të planit.

- **Njoftimi në Nivel Kombëtar**

Së fundi, Plani i miratuar i transmetohet Ministrisë së Mjedisit (MM). Në këtë fazë, plani bëhet pjesë e kuadrit të monitorimit të Planit Kombëtar të Adaptimit dhe integrohet në sistemin e qeverisjes klimatike në Shqipëri. Për më tepër, PLA-ja kontribuon në angazhimet ndërkombëtare të Shqipërisë në kuadër të UNFCCC-së, duke përfshirë Raportet e Transparencës dypalëshe (BTR) dhe Komunikimet Kombëtare në vitet në vijim.

Tabela 16 Fazat e konsultimit të palëve të interesit

Nr.	Kronologjia	Vendi	Aktivitetet e kryera dhe shtrirja
1	30.06.2025	Takim online	Takimi fillestar me Bashkinë Shkodër Takimi fillestar me Bashkinë Shkodër shërbeu për prezantimin e palëve të interesit dhe për paraqitjen e metodologjisë për hartimin e Planit Lokal të Adaptimit ndaj Ndryshimeve Klimatike. Diskutimet u fokusuan në identifikimin e aktorëve, mënyrave të komunikimit dhe momenteve kyçe të procesit, duke përfshirë mbledhjen e të dhënave, përcaktimin e rrezeve klimatike dhe opsionet e financimit, me synimin për të siguruar përputhje me standardet e BE-së.
2	16.07.2025		Takimi i mobilizimit me stafin e bashkisë

Nr.	Kronologjia	Vendi	Aktivitetet e kryera dhe shtrirja
		Bashkia Shkodër	Diskutimet kryesore u përqendruan tek burimet ekzistuese, si MECAP 2023, strategjitë kombëtare, objektivat e Marrëveshjes së Gjellbër të BE-së dhe veprimet e mëparshme të bashkiasë. Procesi i punës përfshiu mbledhjen e të dhënave, analizën e nevojave për zbutje dhe adaptim (duke përfshirë rreziqe klimatike si vala e të nxehtit, përmbytjet dhe mungesa e ujit), si dhe ngritjen e një plani të qëndrueshëm financimi për të siguruar përputhje me kërkesat e BE-së.
3	17.07.2025	Tiranë	Takimi me Ministrinë e Mjedisit dhe Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC) Ministria theksoi se Plani për bashkinë duhet të jetë në përputhje me strategjitë kombëtare, veçanërisht me Planin Kombëtar të Adaptimit dhe angazhimet e Shqipërisë sipas Kontributit Kombëtar të Përcaktuar (NDC). Për Bashkinë e Shkodrës, MM identifikoi fushat prioritare të përshtatjes, përfshirë menaxhimin e rrezikut nga përmbytjet, mbrojtjen e burimeve ujore dhe adresimin e ndikimeve të valëve të të nxehtit. Takimi me AKMC-në u fokusua tek planet kombëtare për menaxhimin e rreziqeve klimatike, si përmbytjet, rrëshqitjet e dheut, zjarret në pyje, valët e të nxehtit dhe mungesa e ujit. Institucioni konfirmoi se veprimet udhëhiqen nga Strategjia Kombëtare për Reduktimin e Rreziqeve nga Fatkeqësitë (NSDRR 2023-2030).
4	Gusht 2025	Korresponde ncë elektronike	Mbledhja e të dhënave nga Bashkia e Shkodrës dhe dokumentet përkatëse Stafi i bashkisë siguroi të gjithë dokumentacionin përkatës të miratuar nga bashkia, përfshirë (Plani i Përgjithshëm Vendor, Plani i Energjisë dhe Klimës, Plani i Biodiversitetit, Draft Plani i Menaxhimit të Rrezikut nga Përmbytjet 2023-2028). Mbledhja e të dhënave u bazua gjithashtu në të dhënat zyrtare të siguruar nga INSTAT.
5	05.09.2025	Takimi monitorues	Ekipi prezantoi metodologjinë për vlerësimin e vulnerabilitetit dhe ekspozimit ndaj rreziqeve kryesore klimatike, përfshirë përmbytjet, zjarret në pyje dhe valët e të nxehtit. Diskutimet u fokusuan në shqyrtimin e listës së rreziqeve, analizimin e hartave të rrezikut dhe të dhënave të ekspozimit, si dhe mbledhjen e komenteve nga bashkia për të vendosur prioritetet e sektorëve dhe rreziqeve që duhet adresuar. U morën vendime mbi hapat e ardhshëm, duke përfshirë vlerësime të mëtejshme të vulnerabilitetit ndaj përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve në pyje, si dhe hartimin e një liste paraprake të veprimeve për adaptim për t'u ndarë për shqyrtim nga bashkia.

Nr.	Kronologjia	Vendi	Aktivitetet e kryera dhe shtrirja
6	06.11.2025	Reflektimi i komenteve në Bashkinë Shkodër	NEPSEN/ETMI prezantuan vlerësimin për OJF-të dhe ekipet e bashkisë. Të pranishmit miratuan përfundimet e propozuara, duke sugjeruar disa rregullime/modifikime. Plani i veprimit u diskutua me ekipin e bashkisë së Shkodrës. Ky diskutim konfirmoi prioritetet e vendosura më parë dhe përshtati veprimet bazuar në komentet dhe sugjerimet e bashkisë.

5. RREZIQET LIDHUR ME KLIMËN NË BASHKINË SHKODËR

Klima e Shqipërisë po bëhet gjithnjë e më e nxehtë dhe më pak e parashikueshme. Temperaturat mesatare kanë ardhur në rritje dhe valët e të nxehtit janë bërë shumë më të shpeshta dhe intensive. Modelet e reshjeve po ndryshojnë: dimri mund të jenë më i butë dhe me më shumë shi, ndërsa veraa pritet të jetë më e nxehtë, më e thatë dhe me reshje më të pakta përgjithësisht. Shirat e rrëmbyeshëm dhe përmytjet po bëhen më të shpeshta, veçanërisht përgjatë bregdetit, ndërsa reshjet e borës po pakësohen. Ndryshimet klimatike po ndikojnë gjithnjë e më shumë në bashkitë e Shqipërisë çdo vit, dhe me këtë eskalim, vendi do të përballet me ngjarje ekstreme të motit si thatësira, përmytje dhe valë të të nxehtit.

5.1. Rreziqet e mundshme klimatike

Shqipëria po ekspozohet gjithnjë e më shumë ndaj rreziqeve natyrore si stuhitë e forta, përmytjet, rrëshqitjet e tokës, valët e të nxehtit dhe zjarret në pyje, të cilat pritet të bëhen më të shpeshta, më intensive dhe më të vështira për t'u parashikuar nën kushtet e ndryshimeve klimatike të ardhshme. Këto ndryshime kërcënojnë prodhimtarinë bujqësore të vendit, furnizimin me energji, infrastrukturën dhe shëndetin publik, duke ushtruar gjithashtu presion shtesë mbi burimet e ujit që janë tashmë nën presion. Impaktet pritet të intensifikohen nga degradimi mjedisor në vazhdim, duke krijuar sfida komplekse për ekosistemet dhe komunitetet. Bashkitë nuk po fillojnë nga zero; përpjekje janë tashmë në zhvillim për mbledhjen e të dhënave klimatike, planifikimin strategjik dhe mobilizimin e burimeve për të forcuar gadishmërinë dhe adaptimin. Pasojat e parashikuara përfshijnë periudha më të gjata dhe më ekstreme të nxehtësisë, thatësira të vazhdueshme, përmytje të intensifikuara dhe rritje të nivelit të detit, të cilat mund të shkaktojnë efekte zinxhir në ekosistemet detare dhe tokësore, të ndërpresin aktivitetet ekonomike si bujqësia, pylltaria dhe turizmi, dhe të rrisin rreziqet për mirëqenien njerëzore. Siç është ilustruar në skenarët e parashikuar më sipër, klima e Shqipërisë pritet të nxehtet, me ndikime serioze në sektorë të ndryshëm

Figura 11 Rreziqet e mundshme klimatike

Shkodra dhe zonat përreth po ekspozohen gjithnjë e më shumë ndaj një game rreziqesh të lidhura me klimën, duke përfshirë zjarret në pyje, valët e nxehtësisë, ndryshimet e temperaturave, ndryshimet në modelet e reshjeve, rritjen e nivelit të detit dhe rrëshqitjet e tokës. Për shkak të pozicionit gjeografik, i rrethuar nga bregdeti Adriatik, lumenjtë Buna dhe Drin dhe terreni malor, Shkodra është veçanërisht e ndjeshme ndaj përmbytjeve, valëve të të nxehtit, zjarreve dhe rrëshqitjeve të tokës.

5.2.1. Temperatura dhe reshjet (parashikime)

Territori i Shqipërisë është kryesisht malor, me kodra, lumenj, liqene dhe një vijë bregdetare të gjerë përgjatë Detit Adriatik dhe Jon. Topografia dhe klima e larmishme mbështesin burime ujore të bollshme dhe biodiversitet të pasur. Temperaturat ndryshojnë ndjeshëm sipas vendndodhjes dhe lartësisë, nga 17.6°C në pjesën jugore të Shqipërisë deri në 7°C në veri, ndërsa zonat e ulta kanë mesatare 14–16°C. Temperaturat ekstreme kanë shkuar nga –34.7°C deri në 43.9°C²⁵. Më poshtë paraqiten të dhëna historike mbi temperaturat në Shqipëri, bazuar në Portalin e Njohurive për Ndryshimet Klimatike të Bankës Botërore (CCKP). Sipas figurës 12, pjesa perëndimore e vendit ka regjistruar temperatura të larta gjatë periudhës 1991–2020.

Tabela 17 Mesatarja vjetore për periudhën 1950–2020, Shqipëri

Variablat klimatike vjetore	1950 – 2020
Mesatarja e Temperaturës Maksimale (°C)	16.5°C
Mesatarja e Temperaturës Minimale (°C)	7.6°C
Temperatura Mesatare (°C)	12.13°C

²⁵ <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/sites/default/files/2021-06/15812-Albania%20Country%20Profile-WEB.pdf>

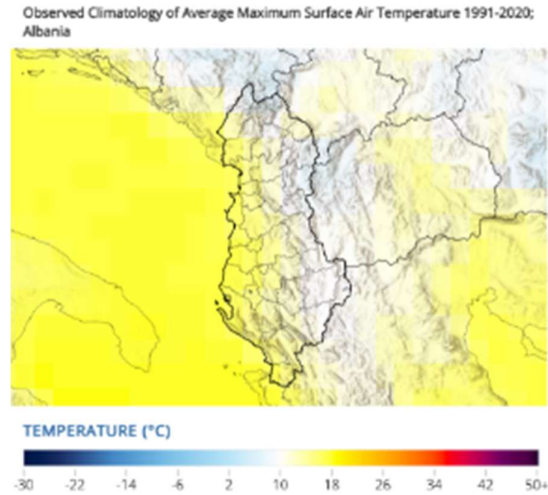

Figura 12. Harta e temperaturës mesatare vjetore (°C) e Shqipërisë, 1991–2020

Shirat janë shpërndarë në mënyrë jo të barabartë, me sasinë më të madhe në veri, perëndim dhe jugperëndim, dhe me pjesën më të madhe të reshjeve midis nëntorit dhe marsit. Mesatarja vjetore e reshjeve arrin 1,430 mm, por mund të kalojë 2,900 mm në Alpet Shqiptare. Reshjet e borës janë të zakonshme në zonat malore, me thellësi deri në 2–3 m në veri, ndërsa është e rrallë në zonat bregdetare të ulëta. Në përgjithësi, modelet klimatike të Shqipërisë ndjekin ngushtë topografinë e saj, me temperaturën dhe reshjet të formësuara nga lartësia dhe afërsia me detin. Temperatura mesatare vjetore e vendit është rreth 12.13°C dhe reshjet mesatare vjetore rreth 1,294 mm²⁶ me një shpërndarje relativisht të qëndrueshme gjatë gjithë vitit.

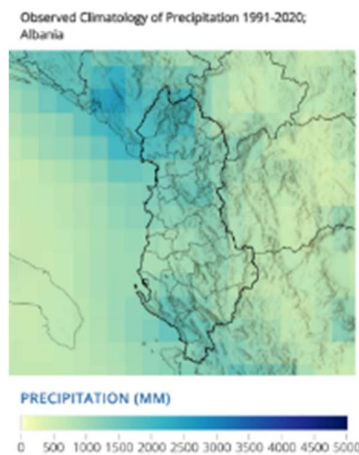

Figura 13 Reshjet vjetore (mm) të Shqipërisë, 1991–2020

Në Figurën 13 tregohen reshjet vjetore sipas bashkive të Shqipërisë për periudhën 1991–2020, duke treguar qartë se pjesa veriore e vendit, përfshirë Shkodrën, pranon sasinë më të madhe të reshjeve.

Tabela 18. Reshjet vjetore për periudhën 1950–2020 në Shkodër

²⁶ <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/albania>

Variabla vjetore	1950 – 2020
Mesatarja vjetore e reshjeve (mm)	1,294 mm

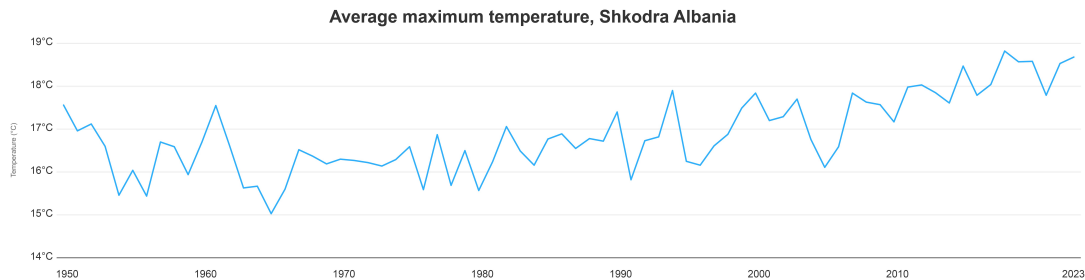

Figura 14. Mesatarja vjetore e temperaturës maksimale (Tmax) në Shkodër për periudhën 1950–2023

Figura 13 ilustron temperaturën maksimale vjetore mesatare në bashkinë e Shkodrës, duke treguar një rënie midis viteve 1960 dhe 1990, e ndjekur nga një rritje graduale pas vitit 2000, duke arritur kulmin më të lartë të regjistruar në 2020. Tendenca e ngrohjes dallon dukshëm midis dy periudhave: përpara vitit 2000, temperaturat kishin prirje të rriteshin, por mbeteshin nën 17°C, ndërsa pas vitit 2000 ato tejkaluan këtë prag, duke u afruar me 19°C. Si rezultat, numri i ditëve të nxehta u rrit, ndërsa ditët e ftohta u zvogëljuan, me vitin 2014 që shënoi numrin më të ulët të ditëve me $T_{min} < 0^{\circ}\text{C}$, vetëm 32 ditë.

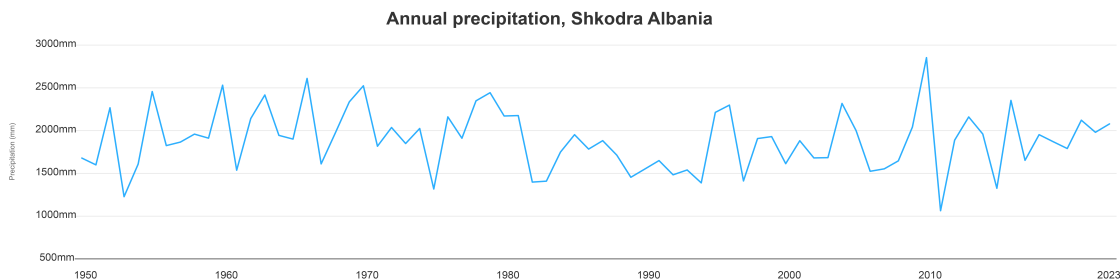

Figura 15. Vëllimi vjetor i reshjeve në Shkodër për periudhën 1950–2023

Shkodra karakterizohet nga nivele të larta reshjesh, me maksimumin e regjistruar në vitin 2010, duke arritur 2,849 mm. Siç tregohet në figurën 14, reshjet vjetore kanë tejkaluar vazhdimisht 1,000 mm, ndërsa vlera më e ulët, gjithashtu mbi këtë prag, është regjistruar në vitin 2011. Totali i dytë më i lartë është regjistruar në vitin 1966, duke arritur 2,605 mm. Pas vitit 2016, vihet re një rënie graduale, me sasi vjetore që zakonisht variojnë midis 1,500 dhe 2,000 mm. Për vlerësimin e skenarëve të ndryshimeve klimatike përdoren kryesisht “Skenarët e përbashkët socio-ekonomikë” (SSP)²⁷. Secili skenar kombinon supozime mbi rritjen e popullsisë, zhvillimin ekonomik, teknologjinë dhe qeverisjen për të parashikuar nivele të ndryshme të emetimeve të gazrave serrë dhe pasojat klimatike. Në veçanti:

SSP1-2.6 – Emetime të Ulëta

Në këtë skenar, bota lëviz drejt zhvillimit të qëndrueshëm, duke u fokusuar në energji të rinovueshme, përdorim efikas të burimeve dhe rritje të parabartë. Institucione të forta dhe bashkëpunimi ndërkombëtar udhëheqin një rënie të shpejtë të emetimeve, duke kufizuar

²⁷ <https://climatedata.ca/resource/understanding-shared-socio-economic-pathways-ssps/>

ngrohjen globale në rreth 2°C deri në vitin 2100. Shëndeti i njeriut përfiton nga valët e nxehtësisë më të pakta, cilësinë më të mirë të ajrit dhe sisteme të forta shëndetësore, duke ulur përhapjen e sëmundjeve respiratore dhe atyre të lidhura me nxehtësinë. Burimet e ujit menaxhohen në mënyrë të qëndrueshme, me përmirësim të infrastrukturës dhe qeverisjes, duke reduktuar presionin mbi disponueshmërinë e ujit të freskët dhe rrezikun e thatësirave të rënda. Bujqësia është reziliente, me kushte të qëndrueshme të rritjes, ndryshime të menaxhueshme në rendimentet e kulturave dhe adoptim të gjerë të praktikave bujqësore inteligjente ndaj klimës, duke garantuar një siguri të lartë ushqimore.

SSP2-4.5 – Emetime Mesatare

Ky skenar përfaqëson një botë që ndjek tendencat historike, duke bërë përparim gradual drejt qëndrueshmërisë, por pa transformime të mëdha. Deri në vitin 2100, temperaturat globale rriten rreth 3°C. Sistemet shëndetësore përballen me presion të shtuar nga valët e nxehtësisë, ndërsa adaptimi është i pabarabartë midis rajoneve. Disponueshmëria e ujit bëhet më e paqëndrueshme, me mungesa sezonale të shpeshta dhe rrezik më të lartë për përmytje gjatë reshjeve ekstreme, duke ngarkuar infrastrukturën ekzistuese. Produktiviteti bujqësor përjeton thatësira dhe presion nga nxehtësia, duke çuar në rendimente të ndryshueshme të kulturave dhe një varësi më të madhe nga vadija, duke e bërë bujqësinë më të ndjeshme ndaj ndryshimeve klimatike dhe ngjarjeve ekstreme.

SSP3-7.0 – Emetime të Larta

Në këtë skenar, vendet i japin prioritet interesave kombëtare në lidhje me bashkëpunimin ndërkombëtar, mbështeten shumë në karburantet fosile dhe bëjnë shumë pak përparim në transferimin e teknologjisë ose zhvillimin e qëndrueshëm. Ngrohja afrohet në 4°C deri në vitin 2100, duke sjellë ndikime të rënda. Shëndeti i njeriut dëmtohet nga valët e nxehtësisë që bëhen më intensive, përhapja e sëmundjeve infektive dhe të transmetuara rritet shpejt, dhe sistemet shëndetësore përballen me vështirësi për shkak të kapacitetit të ulët adaptues. Burimet e ujit përballen me presion të madh, me mungesë të gjerë dhe përmytje të shpeshta dëmtuese, ndërsa konkurrenca midis sektorëve intensifikohet. Bujqësia është shumë e ndjeshme: rendimentet e kulturave ulen ndjeshëm për shkak të nxehtësisë dhe thatësirës, vadija është e pamjaftueshme dhe pasiguria ushqimore bëhet një shqetësim kryesor në shumë rajone.

SSP5-8.5 – Emetime Shumë të Larta

Ky skenar përshkruan një botë me rritje të shpejtë ekonomike, zhvillim teknologjik dhe konsum të lartë energjie, me vazhdimin e varësisë nga karburantet fosile. Ngrohja globale tejkalon 4.5–5°C deri në vitin 2100, duke sjellë kushte klimatike ekstreme. Ndikimet në shëndet janë të rënda: valë nxehtësie kërcënuese për jetën, ndotje e madhe e ajrit dhe përhapje e sëmundjeve infektive që ngarkojnë shoqërinë. Mungesa e ujit bëhet akute, me përmytje dhe thatësira ekstreme që prekin zonat urbane dhe rurale, duke vendosur sistemet e ujit të pijshëm nën presion të jashtëzakonshëm. Sistemet bujqësore përballen me rreziqe katastrofike, me dështime të gjerë të kulturave, kërkesa të paqëndrueshme për vadije dhe pasiguri ushqimore në rritje të ndjeshme pavarësisht nga rritja ekonomike, duke e bërë adaptimin jashtëzakonisht sfidues.

Për Shkodrën, përdorimi i skenarëve SSP lejon vlerësimin se si kushte të ndryshme socio-ekonomike globale mund të ndikojnë në rreziqet lokale klimatike, si përmytjet dhe reshjet ekstreme të formësojnë nevojat për adaptim dhe të udhëheqin planifikimin afatgjatë duke lidhur vulnerabilitetet lokale me tendencat më të gjera ekonomike dhe mjedisore. Do të përdorim këto projeksione deri në vitin 2100, me periudhë reference nga 1950 deri në 2014.

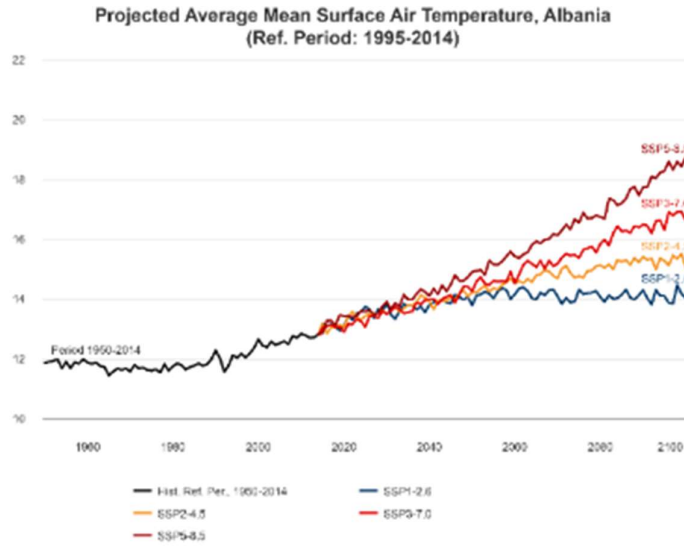

Figura 16. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shqipërinë (vite) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

Figura 16 tregon se temperatura mesatare e sipërfaqes për Shqipërinë ishte afër 12°C gjatë periudhës reference 1995–2014, duke shfaqur një trend gradual rritjeje. Nën skenarin me emetime të ulëta SSP1-2.6, pritet që temperaturat të kalojnë 14°C deri në vitin 2030 dhe të vazhdojnë të rriten në një ritëm të qëndrueshëm deri në vitin 2100. Ndërkaq, skenari me emetime të larta SSP3-7.0 parashikon një rritje më të theksuar, ku temperaturat arrijnë rreth 17°C deri në fund të shekullit. Figura 17 paraqet këto projeksione sipas muajve, duke treguar se diferenca e temperaturave midis SSP1-2.6 dhe SSP3-7.0 është rreth 1°C gjatë vjeshtës dhe dimrit dhe rreth 1.5°C në verë.

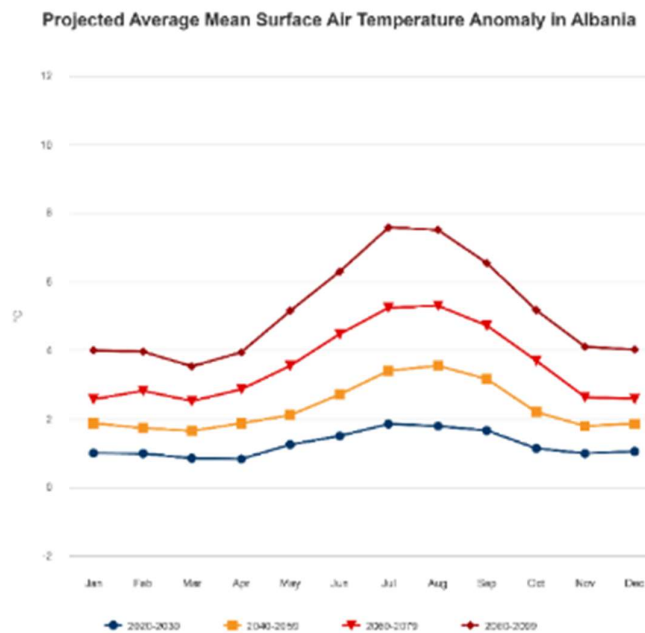

Figura 17. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shqipërinë (muaj) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

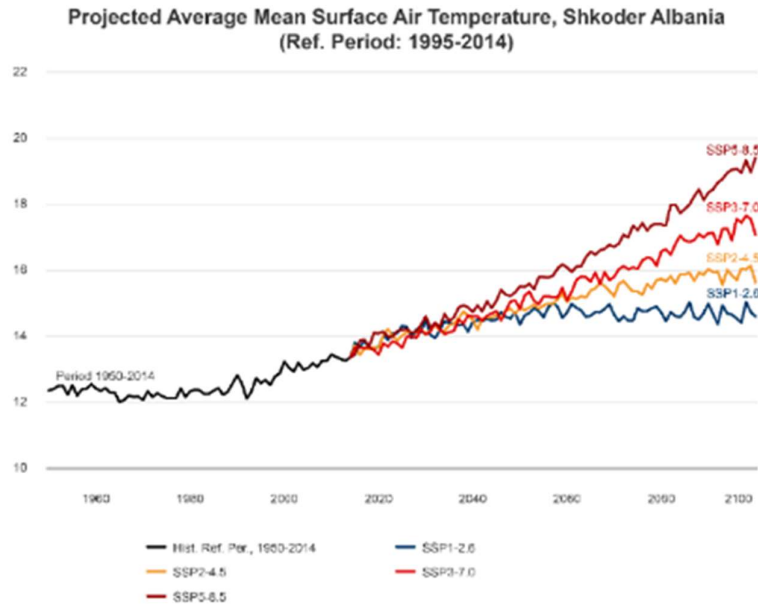

Figura 18. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shkodrën (vite) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

Figurat 18 dhe 19 paraqesin projeksione të ngjashme të fokusuar për Shkodrën. Nën skenarin me emetime të ulëta SSP1-2.6, pritet që temperaturat të rriten mbi 14°C, ndërsa skenari me emetime të larta SSP3-7.0 parashikon një rritje deri rreth 18°C deri në vitin 2100, dhe SSP5-8.5 e çon këtë rritje afër 20°C për të njëjtin vit.

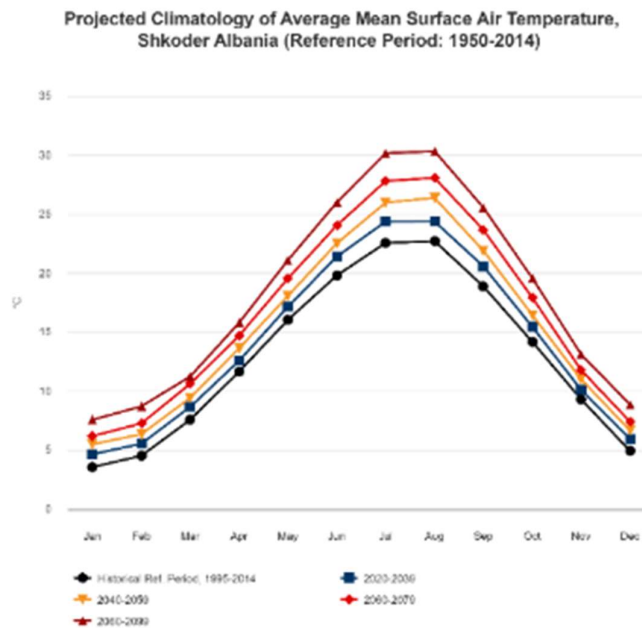

Figure 19. Temperatura e sipërfaqes e parashikuar për Shkodrën (muaj) sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

Në bazë vjetore, nën skenarin SSP1-2.6, temperaturat pritet të jenë rreth 2°C më të larta se periudha referencë gjatë gjithë vitit, ndërsa nën skenarin SSP3-7.0 ndryshimet mund të arrijnë deri në 10°C.

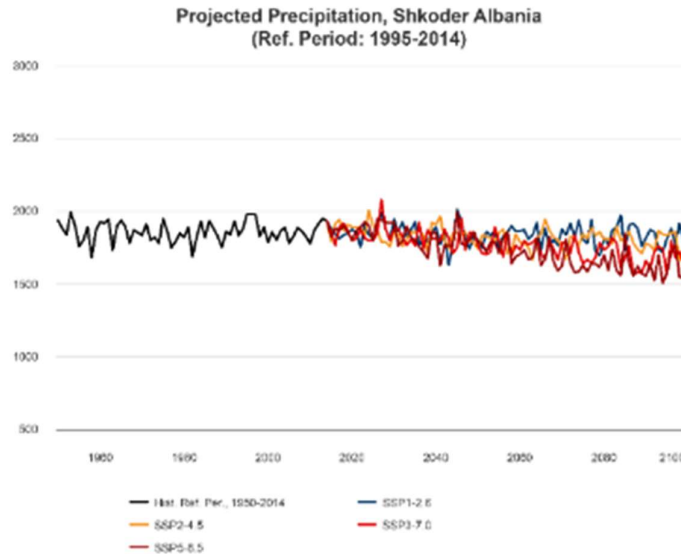

Figura 20. Parashikimi i reshjeve për Shkodrën nën skenarët SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

Të gjithë skenarët SSP tregojnë një ulje graduale të reshjeve në krahasim me periudhën referencë 1950–2014. Ndërsa SSP1-2.6 mbetet relativisht i qëndrueshëm në nivelin historik, skenarët e tjerë parashikojnë një ulje të vazhdueshme, me humbje deri në 500 mm deri në fund të shekullit. Edhe pse grafiku tregon nivele reshjesh mbi 2000 mm në vitin 2027 për SSP3-7.0 (2078 mm) dhe në vitin 2045 për SSP1-2.6 (2013 mm), vlerat e mbetura për të gjitha skenarët përgjithësisht ndodhen brenda diapazonit 1500–2000 mm.

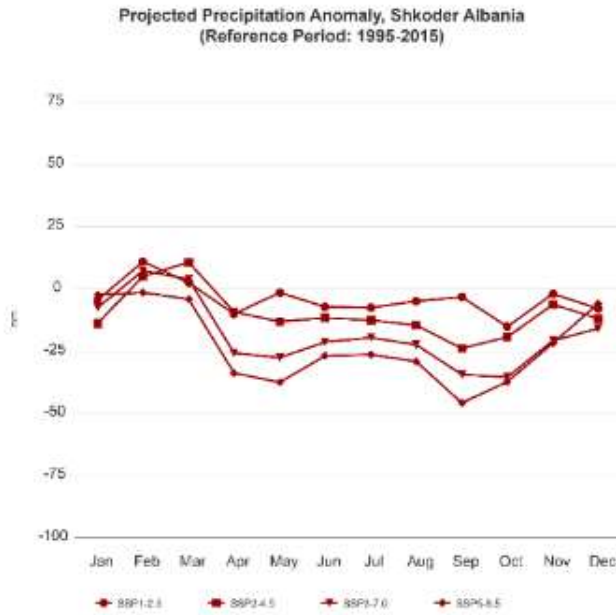

Figura 21. Anomali të vjetore të reshjeve të parashikuara për Shkodrën sipas skenarëve SSP1-2.6, SSP2-4.5, SSP3-7.0 dhe SSP5-8.5

Figura 21 tregon se skenarët e parashikuar tregojnë një ulje të përgjithshme të reshjeve gjatë gjithë vitit. Për periudhën 2020–2039 nën skenarin SSP1-2.6, muajt shkurt dhe mars shënojnë një rritje prej rreth +15 mm krahasuar me janarin. Megjithatë, nga prilli e tutje, shumica e skenarëve parashikojnë ulje të reshjeve. Veçanërisht, në shtator për vitet 2080–2100, SSP5-8.5 tregon rënien më të madhe me -46 mm krahasuar me periudhën referencë, pasuar nga -34 mm për SSP3-7.0, -24 mm për SSP2-4.5 dhe -3 mm për SSP1-2.6. Në dhjetor, të gjithë skenarët bashkohen në vlera të ngjashme, ku SSP3-7.0 shfaq rënien më të vogël prej -16 mm nga periudha referencë.

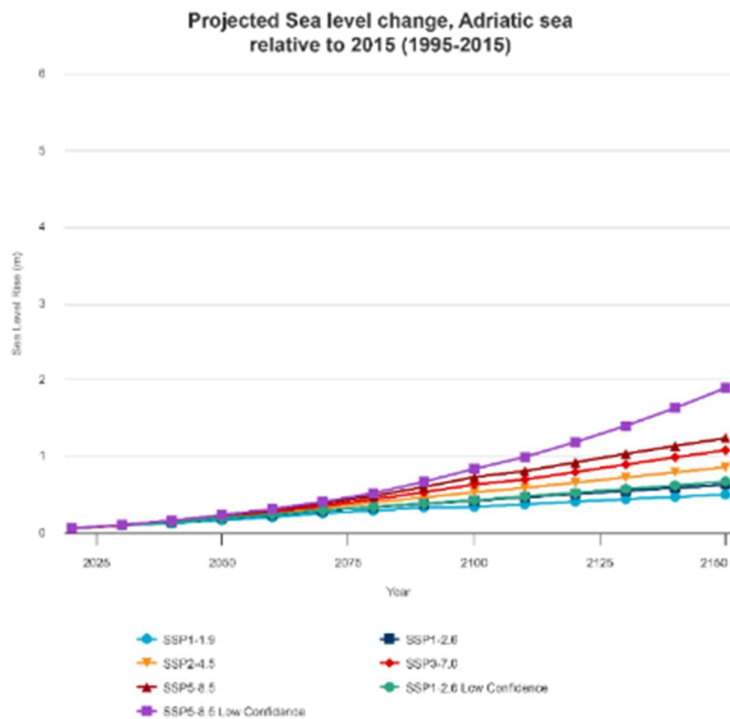

Figura 22. Ndryshimet e nivelit të detit Adriatik sipas skenarëve

Figura 22 tregon parashikimin e ngritjes së nivelit të detit në Adriatik në lidhje me vitin bazë 2015 (bazuar në periudhën referencë 1995–2015) sipas skenarëve SSP. Nga 2025 deri rreth 2050, të gjithë skenarët parashikojnë një rritje relativisht të moderuar të nivelit të detit, përgjithësisht nën 0.2 metra. Pas gjysmës së shekullit, skenarët fillojnë të dallohen dukshëm, duke treguar rritje më të madhe në skenarët me emetime të larta:

- Skenarët me emetime të ulëta (SSP1-1.9 dhe SSP1-2.6) parashikojnë rritjet më të pakëta të nivelit të detit, duke mbetur nën rreth 0.5 metra deri në vitin 2150.
- Skenarët e mesëm (SSP2-4.5 dhe SSP3-7.0) tregojnë rritje më të theksuara, ku SSP3-7.0 i afrohet rreth 1 metri deri në vitin 2150.
- Skenari me emetime të larta (SSP5-8.5) parashikon rritjen më të madhe, duke tejkaluar 1.5 metra deri në vitin 2150, ndërsa intervali i tij me besueshmëri të ulët sugjeron një rritje potenciale mbi 5 metra në një skenar ekstrem (më të keqin e mundshëm).

Divergenca e projeksioneve pas vitit 2075 pasqyron ndikimin gjithnjë e më të madh të emetimeve afatgjata të gazeve serë në shkrirjen globale të akullnajave dhe në zgjerimin termik të oqeanëve.

5.2.2. Përmbytjet

Eventet e përmbytjeve klasifikohen si më poshtë:

- **Përmbytje fluviale (përmbytje lumore)** – Përmbytje të tokës të shkaktuar nga rrjedhja e ujit nga një pjesë e sistemit natyror të kullimit, duke përfshirë kanale kulluese natyrore ose të modifikuara. Ky burim mund të përfshijë përmbytje nga lumenjtë, përrenjtë,

kanalet e kullimit, përmytje të menjëhershme në përrenj malorë, rrjedha ujore të përkohshme, liqene, si dhe përmytje të gjeneruara nga shkrija e borës.

- **Përmytje pluviale (sasi e lartë e reshjeve)** – Përmytje të tokës të shkaktuar drejtpërdrejtë nga reshjet që bien ose grumbullohen në sipërfaqe. Ky burim përfshin përmytje nga ujërat e shiut në zonat urbane, rrjedhje sipërfaqësore në zonat rurale, grumbullim të tepërt të ujit, ose përmytje sipërfaqësore të shkaktuar nga shkrija e borës.
- **Përmytje nga deti** – Përmytje të tokës të shkaktuar nga uji i detit, grykëderdhjet e lumenjve ose lagunat bregdetare. Ky burim mund të përfshijë përmytje nga deti (p.sh. baticat ekstreme dhe/ose valët e stuhive) si edhe përmytje të shkaktuara nga veprimi i dallgëve.
- **Përmytje nga ujërat nëntokësore** – Përmytje të tokës të shkaktuar nga ngritja e ujërave nëntokësore deri në sipërfaqe. Ky burim mund të përfshijë rritjen e niveleve të ujërave nëntokësore dhe rrjedhjen nën sipërfaqe si pasojë e niveleve të larta të ujërave sipërfaqësore.

Bashkia Shkodër përjeton të gjitha llojet e eventeve të përmytjeve, të cilat lidhen me ndryshimin e sasisë së reshjeve dhe rritjen e nivelit të detit, duke rrezikuar zonat bregdetare me relief të ulët dhe deltën e lumenjve. Njëkohësisht, reshjet e çrregullta dhe rritja e temperaturave ndikojnë ndjeshëm në bujqësi, burimet ujore dhe ekosistemet. Me fjalë të tjera, bashkia preket nga të katër llojet e përmytjeve. Plani i Menaxhimit të Rrezikut nga Përmytjet për Shkodrën²⁸ identifikon njësitë administrative më të ekspozuara ndaj përmytjeve si: qyteti i Shkodrës, Ana e Malit, Bërdica, Dajçi, Guri i Zi, Rrethinat dhe Velipoja. Këto zona ndodhen në afërsi të drejtpërdrejtë me lumin Buna dhe Liqenin e Shkodrës, ndërsa Velipoja kufizohet gjithashtu me Detin Adriatik, çka e bën atë veçanërisht të ekspozuar ndaj ndikimeve të rritjes së nivelit të detit, të theksuara në projeksionet klimatike të paraqitura më sipër.

Rreziku i lartë nga përmytjet në këtë rajon lidhet jo vetëm me efektet e shpyllëzimit, ndërtimit të kaskadave hidrike dhe ndryshimeve klimatike, por edhe me devijimin historik të shtratit të lumit Drin në shekullin XIX. Deri në vitin 1848, Drini derdhej drejt Detit Adriatik përmes Bushatit dhe Gramshit (ku bashkohej me lumin Gjadër) dhe dilte në det pranë Lezhës. Ndryshimi i nivelit të detit përbën një tjetër faktor që ndikon në pjesën jugore të ultësirës Drin–Bunë. Erozioni bregdetar është veçanërisht i dukshëm përgjatë vijës së bregut të Lagunës së Vilunit dhe shtrihet deri në pjesën e poshtme të rrjedhës së lumit Buna. Në disa zona, veçanërisht pranë deltës së Bunës, uji i detit ka avancuar drejt tokës me rreth 2 metra.

Ky avancim mund të çojë në humbje të vijës bregdetare shumë më të madhe sesa mesatarja prej 50 metrash e vlerësuar për tërheqjen e bregut gjatë 50 viteve të fundit. Një nga faktorët kryesorë që nxit këtë depërtim të ujit të detit dhe përshkallëzimin e erozionit, është bllokimi i sedimenteve që më parë transportoheshin nga lumi Drin, si pasojë e ndërtimit të hidrocentraleve përgjatë rrjedhës së tij.

28

https://konsultimipublik.gov.al/documents/RENJK_646_Projekt_Plani_i_Menaxhimit_te_Rrezikut_nga_Permbytjet_per_disa_zona_te_Basent_Drin_Bune.pdf

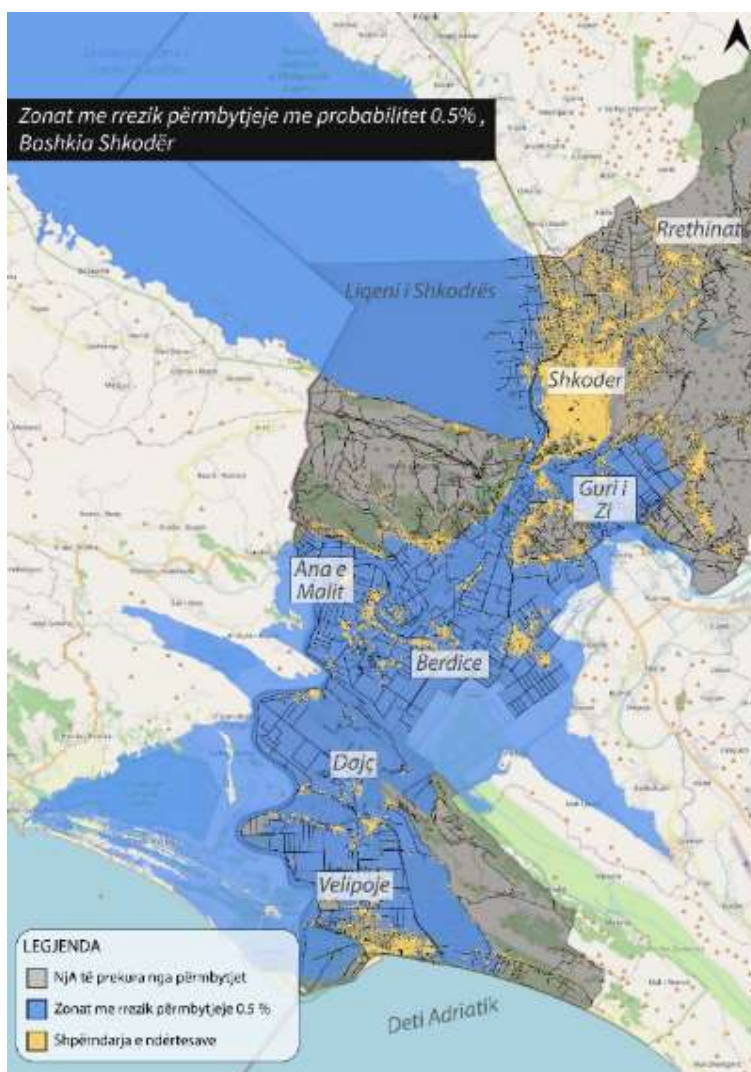

Figura 23. Zonat me rrezik përmytjeje me probabilitet 0.5% (Burimi: ASIG)

Figura 23 paraqet zonat e Bashkisë Shkodër që janë të ekspozuara ndaj rrezikut të përmytjes në rast të një ngjarjeje ekstreme me probabilitet vjetor 0.5%, e njohur zakonisht si përmytje një-herë-në-200-vite. Zonat e hijezuara me ngjyrë blu përfaqësojnë territoret e prirura ndaj përmytjeve, të cilat shtrihen në ultësirat në jug të Liqenit të Shkodrës, ndjekin rrjedhën e lumenjve Buna dhe Drin dhe zgjerohen drejt vijës bregdetare të Adriatikut pranë Velipojës. Brenda këtyre zonave, një numër i konsiderueshëm ndërtesash (të paraqitura me pika të verdha në hartë), duke treguar se shumë banesa, biznese dhe elemente të infrastrukturës janë drejtpërdrejtë të ekspozuara ndaj ndikimeve të mundshme të një përmytjeje të tillë. Harta thekson gjithashtu njësitë administrative më të prekura, përfshirë Anën e Malit, Bërdicën, Dajçin, Velipojën, si dhe pjesë të qytetit të Shkodrës, Gurin e Zi dhe Rrethinat.

Këto zona mbivendosen në mënyrë të konsiderueshme me zonat blu të rrezikut nga përmytjet, duke treguar një nivel të lartë cenueshmërie dhe një potencial të madh për ndërprerje të gjera funksionale. Në veçanti, periferitë jugore dhe perëndimore të vetë qytetit të Shkodrës shfaqen brenda zonës së rrezikut, çka dëshmon se edhe lagjet urbane nuk janë plotësisht të mbrojtura nga ngjarje të rënda përmytjeje. Nga pikëpamja gjeografike, rreziku nga përmytjet ndikohet

fuqishëm nga prania e Liqenit të Shkodrës në veriperëndim, i cili lidhet me lumin Buna që rrjedh drejt Detit Adriatik. Kur ndodhin reshje të dendura ose shkarkime të mëdha ujore nga lumi Drin në pjesën e sipërme të rrjedhës, nivelet e ujit rriten dhe derdhen në këto ultësira. Kjo ndërthurje e lumenjve, liqenit dhe afërsisë me bregdetin krijon një dinamikë unike dhe komplekse të përmytjeve, e cila historikisht e ka bërë Shkodrën një nga bashkitë më të prekura nga përmytjet në Shqipëri.

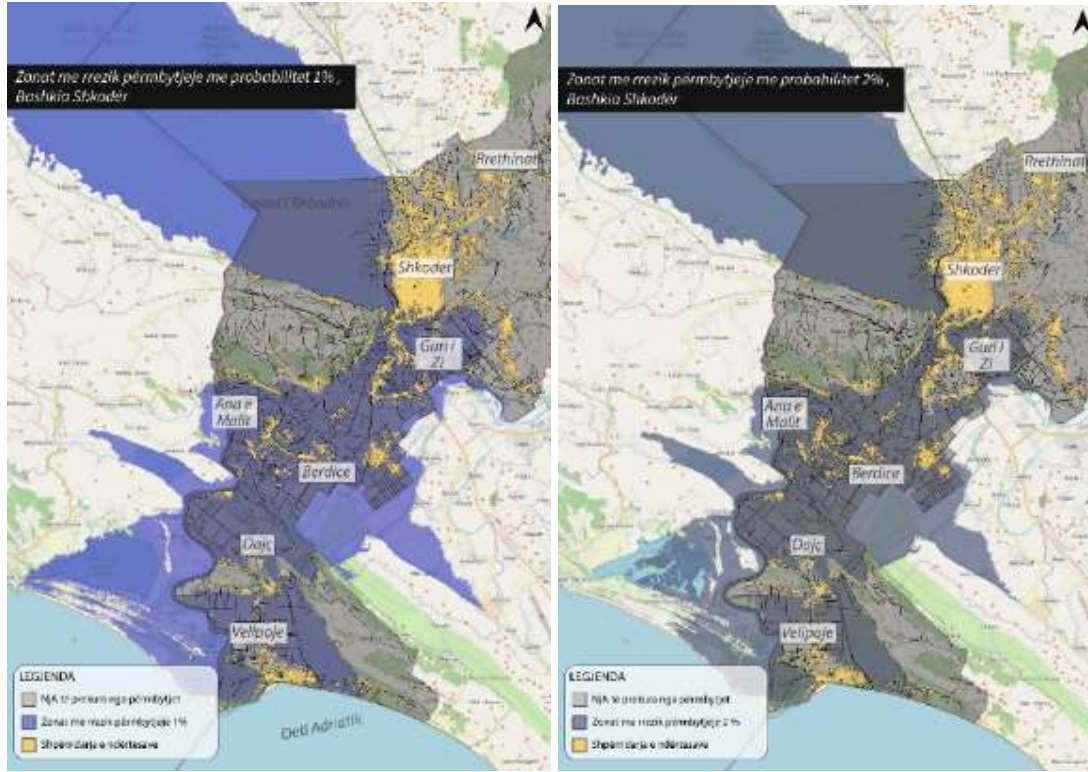

Figura 24. Zonat me probabilitet përmytje 1%   Figura 25. Zonat me probabilitet përmytje 2% (Burimi: ASIG për të dyja hartat)

Hartat tregojnë dy skenarë të ndryshëm probabiliteti. Harta e parë paraqet zonat me rrezik përmytjeje me probabilitet 1%, që korrespondon me një ngjarje një-herë-në-100-vite. Krahasuar me skenarin me probabilitet 2%, kjo hartë tregon një zgjerim të konsiderueshëm të zonave të përmytura, veçanërisht rreth Liqenit të Shkodrës dhe bregdetit Adriatik. Njësitë administrative si Velipojë, Dajç, Ana e Malit dhe Bërdicë shfaqin një mbulim më të gjerë të zonave të prirura ndaj përmytjeve, ku edhe qyteti i Shkodrës tregon një ekspozim të shtuar. Mbivendosja e shpërndarjes së ndërtesave ilustron shkallën e ndikimeve të mundshme mbi infrastrukturën e banesave, komerciale dhe të shërbimeve, duke nxjerrë në pah cenueshmërinë e komuniteteve rurale dhe urbane.

Harta e dytë paraqet zonat e ekspozuara ndaj përmytjeve me probabilitet 2%, që korrespondon me një ngjarje një-herë-në-50-vite. Këto zona përfshijnë pjesë të mëdha të njësisve administrative Ana e Malit, Bërdicë, Dajç, Velipojë dhe shtrihen edhe në pjesë të qytetit të Shkodrës dhe Guri i Zi. Zonat e prirura ndaj përmytjeve janë mbivendosur me shpërndarjen e ndërtesave, duke theksuar ekspozimin e vendbanimeve, infrastrukturës dhe objekteve kritike brenda bashkisë. Në rast përmytjeje, uji mund të qëndrojë në ultësirën aluviale për periudha që variojnë nga disa orë deri në disa javë. Kohëzgjatja më e shkurtër ndodh zakonisht në rastet e përmytjeve të shpejta, të shkaktuara nga reshje intensive mbi një zonë të vogël, ku rrjedha

është e lartë, por volumi total i ujit është relativisht i vogël. Kohëzgjatja më e gjatë lidhet zakonisht me përmytjet lumore, veçanërisht në dimër dhe pranverë, kur periudhat e reshjeve janë të zgjatura ose kur shkrija e borës ndikon në të gjithë basenin e lumit.

Gjatë sezonit të përmytjeve, niveli i Liqenit të Shkodrës mund të rritet deri në 3 metra. Përmytjet kryesore të fundit, në dhjetor/Janar 2010, mars 2018 dhe janar–shkurt 2021, kanë shkaktuar humbje të konsiderueshme ekonomike dhe mjedisore. Vetëm në mars 2018, përmytjet dëmtuan gjithsej 2 023.5 hektarë²⁹ tokë bujqësore.

5.2.3. Zjarret në natyrë

Zjarret në natyrë po bëhen gjithnjë e më të shpeshta, duke vënë nën presion shëndetin publik dhe peizazhet natyrore. Zjarret janë një fenomen i përsëritur dhe shpesh i pranuar brenda territorit të Bashkisë Shkodër. Ato janë veçanërisht të shpeshta në njësitë administrative Velipojë dhe Ana e Malit, veçanërisht gjatë muajve të verës. Incidente të përsëritura shënohen gjithashtu përgjatë bregut të liqenit, ku shkurret e kënetës digjen rregullisht. Këto zjarre kontribuojnë në humbjen e biodiversitetit dhe degradimin mjedisor në zonat e prekura.

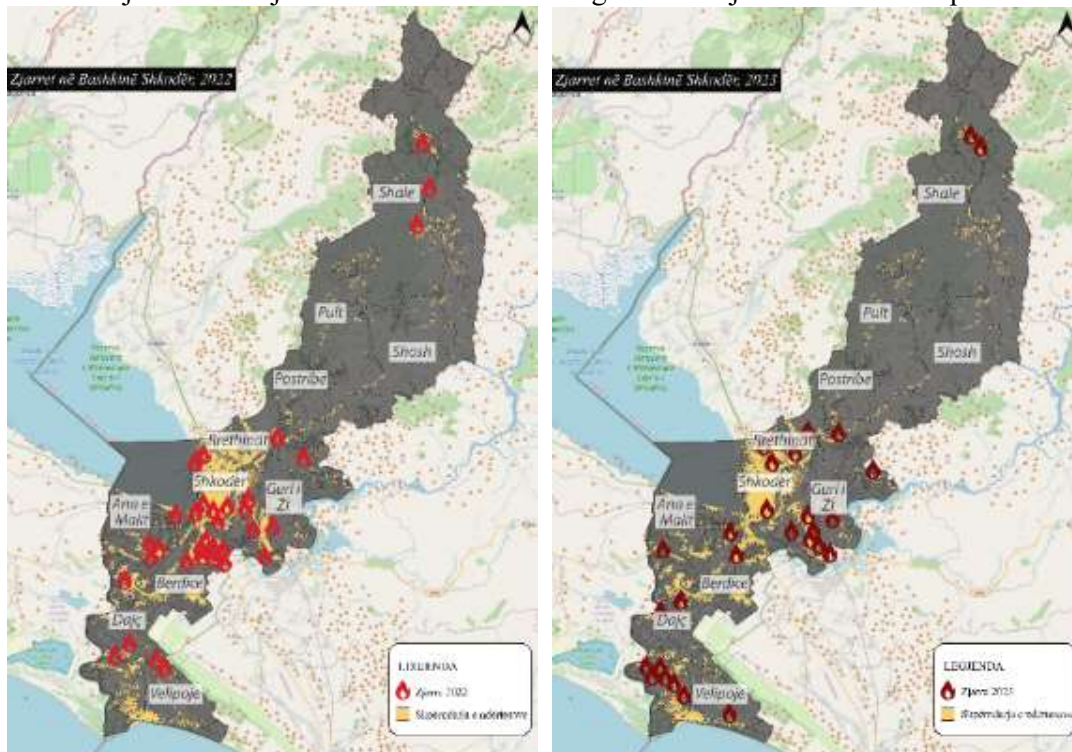

Figura 26. Zjarret në natyrë në Bashkinë Shkodër 2022 Figura 27. Zjarret në natyrë në Bashkinë Shkodër 2023 (Burimi: ASIG për të dyja hartat)

Siç ilustruhet në hartat e mësipërme, zjarret në natyrë janë të zakonshme në Bashkinë Shkodër, ku në vitin 2022 ato ishin më të shpeshta se në vitin 2023, dhe kryesisht në njësitë administrative të Shkodrës, Bërdicës, Dajçit, Velipojës dhe Guri i Zi. Në Velipojë, zjarret paraqesin një rrezik të konsiderueshëm, pasi zona është një Peizazh i Mbrojtur (kategoria V sipas IUCN). Zjarre ndodhin gjithashtu, edhe pse më rrallë, në pjesën veriore të Bashkisë Shkodër, duke përfshirë zonat pranë Parkut Kombëtar të Thethit i cili ka vlerë të rëndësishme

29

https://konsultimipublik.gov.al/documents/RENJK_646_Projekt_Plani_i_Menaxhimit_te_Rrezikut_nga_Permbytjet_per_disa_zona_te_Basent_Drin_Bune.pdf

për ruajtjen e natyrës, duke qenë i kategorizuar nga IUCN si Zonë e Rëndësishme për Shpendët (IBA) dhe Zonë e Rëndësishme për Bimët (IPA). Zjarret në këtë rajon paraqesin një kërcënim të dyfishtë: rrezikojnë sigurinë dhe jetesën e komuniteteve vendase, ndërkohë që rrezikojnë degradimin ose humbjen e habitateteve të mbrojtura të parkut, specieve të rralla bimore dhe faunës së ndjeshme. Ndikimi është veçanërisht shqetësues duke marrë parasysh ndjeshmërinë ekologjike të ekosistemeve alpine dhe rolin e tyre në biodiversitetin rajonal. Shkaktarët e zjarreve lidhen kryesisht me aktivitetin njerëzor, por gjithashtu edhe me temperaturat ekstreme, duke marrë parasysh natyrën e bimësisë ekzistuese, e cila është mjaft e ndjeshme ndaj temperaturave të larta.

5.2.4. Rrëshqitjet e dheut

Rrëshqitjet e dheut përbëjnë një rrezik të shpeshtë në Bashkinë Shkodër, veçanërisht në zonat malore dhe në ultësirën e Velipojës. Siç është theksuar më sipër, terreni i pjerrët dhe i lartë shkakton rrëshqitje të gurëve të mëdhenj nga malet, duke paraqitur rreziqe të konsiderueshme për banorët lokalë, jo vetëm për banesat e tyre, por edhe për infrastrukturën e kufizuar rrugore në zone. Sipas informacionit të Bashkisë Shkodër, segmentet rrugore të prekura nga rrëshqitjet përfshijnë:

- **Segmenti Theth–Nderlysaj:** zakonisht ndikohet nga rrëshqitjet e materialit të lirë shkëmbor, të shoqëruara me borë dhe gurë që bien.
- **Segmenti Bogë–Theth:** ky segment rrugor mbetet i kalueshëm, por mbahet nën vëzhgim për shkak të rrezikut të mundshëm nga rrëshqitjet.
- **Segmenti Prekal–Kir:** i prekur nga rrëshqitjet e dheut, të cilat kanë shkaktuar dëme të konsiderueshme në segmentin rrugor.

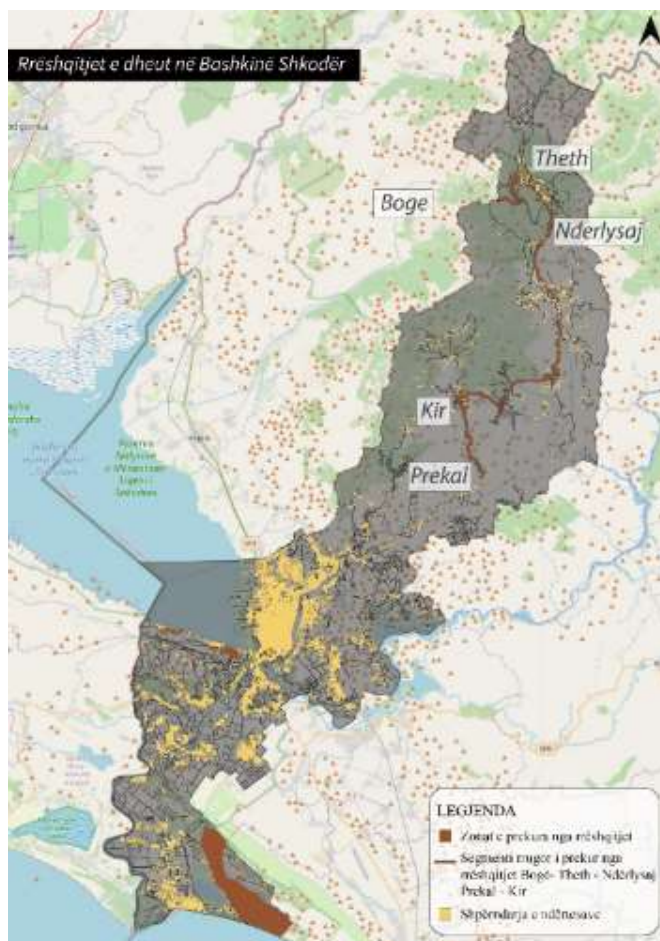

Figura 28. Rrëshqitjet e dheut në Bashkinë Shkodër (Burimi: Bashkia Shkodër)

Figura 28 paraqet segmentin rrugor, i identifikuar në koordinim me Bashkinë Shkodër, i cili është veçanërisht i ekspozuar ndaj rrëshqitjeve të dheut në terrenin malor. Seksioni i theksuar korrespondon me infrastrukturën kryesore rrugore që lidh pesë fshatra, duke shërbyer si një korridor transporti kritik. Ngjarje rrëshqitjesh janë regjistruar gjithashtu në zonën bregdetare të Velipojës, kryesisht për shkak të pranisë së bimësisë së ulët, e cila ul stabilitetin e pjerrësive, si dhe në pjesë të njësive administrative Shkodër, duke nxjerrë në pah cenueshmërinë e infrastrukturës lokale ndaj rreziqeve gjeomorfologjike. Kjo infrastrukturë është thelbësore, jo vetëm për aktivitetet e përditshme të banorëve, por edhe për bizneset lokale dhe turizmin, pasi këto fshatra janë destinacione turistike të njohura, veçanërisht gjatë vjeshtës dhe dimrit, ku udhëtimi bëhet më i vështirë për shkak të kushteve të pafavorshme të motit. Për më tepër, këto rrugë shërbejnë si rruga e vetme e qasjes për fshatrat, pa alternativa të tjera rrugore në dispozicion.

5.2.5. Valët e nxehtësisë

Në Shkodër, valët e nxehtësisë klasifikohen si një rrezik me nivel të mesëm, bazuar në modelet klimatike³⁰ të disponueshme. Kjo tregon se brenda pesë viteve të ardhshme, ekziston një probabilitet mbi 25% për të përjetuar të paktën një periudhë të gjatë të temperaturave ekstreme, duke shkaktuar presion nga nxehtësia. Kushtet e tilla paraqesin rreziqe jo vetëm për shëndetin publik, veçanërisht për grupet e ndjeshme si të moshuarit, fëmijët dhe personat me sëmundje

³⁰ <https://thinkhazard.org/>

kronike, por edhe për infrastrukturën urbane, bujqësinë dhe burimet ujore. Paneli Ndërqeveritar mbi Ndryshimet Klimatike (IPCC, 2013) parashikon se me vazhdimin e emetimeve të gazeve serë, ngrohja globale do të intensifikohet, duke bërë që ekstremet e temperaturave të larta të jenë më të shpeshta dhe më të rënda në shumicën e zonave tokësore gjatë pesëdhjetë viteve të ardhshme. Në Shkodër, rritja e parashikuar e temperaturave pritet të jetë pak më e lartë se mesatarja globale, duke rritur rreziqet e lidhura me valët e zgjatura të të nxehtit. Ky trend nuk është uniform në rajon, që do të thotë se Shkodra dhe zonat përreth mund të përballen me ndikime disproporcionale krahasuar me rajone të tjera.

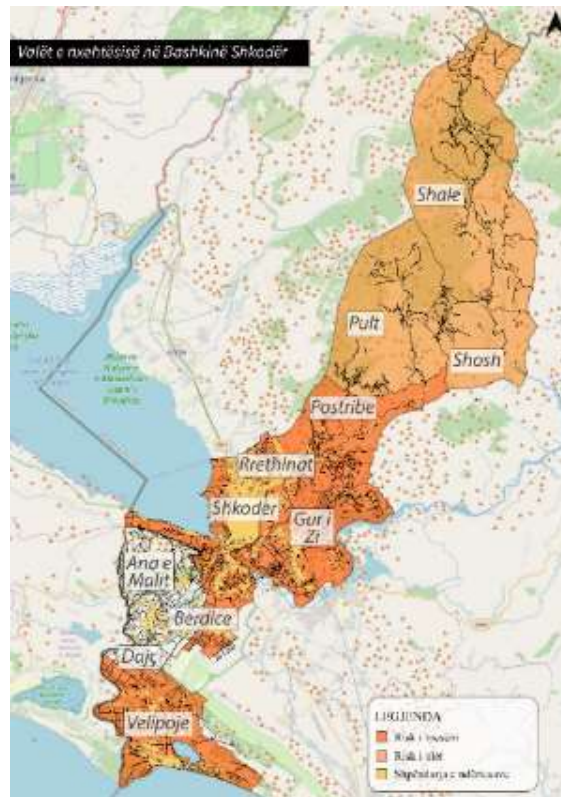

Figura 29. Valët e nxehtësisë në Bashkinë Shkodër (Burimi: Think Hazard)

Figura 29 ilustron shpërndarjen hapësinore të rrezikut nga valët e nxehtësisë në territorin e Bashkisë Shkodër. Analiza evidenton zonat që përballen me nivele të mesme dhe të ulëta rreziku, duke reflektuar gjasat e ndodhjes së periudhave të gjata me temperatura të larta, të cilat mund të ndikojnë si në shëndetin e njeriut, ashtu edhe në ekosisteme. Zona qendrore urbane e qytetit të Shkodrës, së bashku me njësitë administrative përreth si Rrethinat, Guri Zi, Bërdicë, Postribë dhe Velipojë, klasifikohen si zona me rrezik të mesëm. Këto zona kombinojnë densitet të lartë popullsie, infrastrukturë të përqendruar dhe aktivitete socio-ekonomike që rrisin ekspozimin dhe cenueshmërinë ndaj nxehtësisë ekstreme. Efektet e ishullit urban të nxehtësisë përkeqësojnë më tej rreziqet në qendër të qytetit. Në kontrast, njësitë malore veriore, përfshirë njësitë Shalë, Pult dhe Shosh, kategorizohen si zona me rrezik të ulët. Megjithatë përjetojnë rritje të temperaturave, lartësia e madhe, mbulesa bimore dhe densiteti më i ulët i popullsisë kontribuojnë në reduktimin e ekspozimit dhe cenueshmërisë. Ky diferencim hapësinor nënvizon nevojën për masa të synuara të adaptimit.

6. KOMPONENTËT KRYESORË TË RREZIQEVE DHE PROCESI

Për strukturimin e vlerësimit, më poshtë paraqitet një metodologji standarde. Dokumenti udhëzues ofron drejtim për çdo fazë të procesit, duke siguruar një qasje sistematike dhe gjithëpërfshirëse.

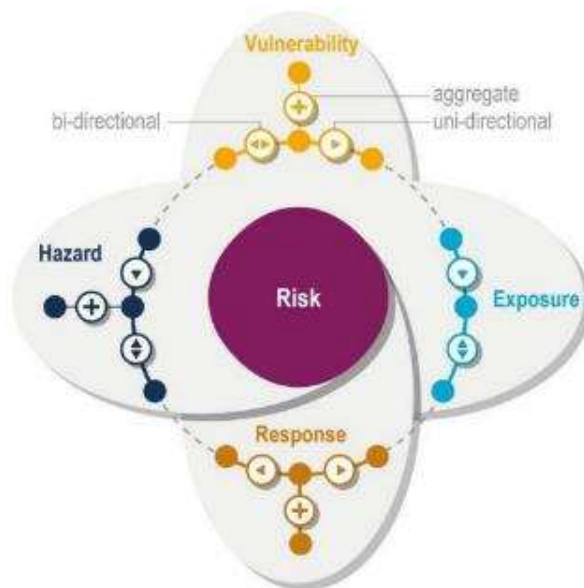

Figura 30 Komponentët kryesorë të rrezikut klimatik

- **Rreziku klimatik** përshkruan mundësinë që rreziqet e lidhura me klimën, si stuhitë apo rritja e temperaturave, të shkaktojnë dëme në shoqëri, mjedis apo ekonomi. Ai pasqyron si probabilitetin e ndodhjes së këtyre rreziqeve, ashtu edhe shkallën e mundshme të ndikimeve të tyre. Kuptimi i rrezikut klimatik kërkon shqyrtimin e rreziqeve të mundshme, mënyrën se si ato mund të ndikojnë në sektorë të ndryshëm dhe nivelin e cenueshmërisë së këtyre sektorëve.
- **Ndikimi** i referohet pasojave të preکشme dhe të paprekshme që ndodhin kur një rrezik i lidhur me klimën ndërvepron me sisteme të ekspozuara dhe të cenueshme. Ai përfshin efektet direkte dhe indirekte mbi njerëzit, infrastrukturën, ekosistemet dhe ekonominë, duke përfaqësuar shprehjen reale të rrezikut se çfarë ndodh në praktikë kur një rrezik materializohet dhe prek shoqërinë, mjedisin apo ekonominë.
- **Ekspozimi** i referohet shkallës në të cilën një vend, popullsi ose sistem vjen në kontakt me një rrezik të caktuar klimatik, duke marrë parasysh frekuencën dhe intensitetin e tij. Vlerësimi fillon me analizën e mënyrës se si zona përjeton aktualisht rrezikun nën kushtet klimatike të sotme dhe ngjarjet ekstreme të fundit, dhe më pas shqyrton se si mund të ndryshojë ky nivel ekspozimi sipas projeksioneve klimatike të së ardhmes.
- **Kapaciteti adaptues** është aftësia e individëve, komuniteteve, institucioneve dhe ekosistemeve për t'u përshtatur me dëmet e mundshme të lidhura me klimën, për të shfrytëzuar mundësi të reja ose për të reaguar në mënyrë efektive ndaj ndikimeve të tyre. Vlerësimi i kapacitetit adaptues përfshin shqyrtimin e politikave ekzistuese, burimeve financiare, aftësive, infrastrukturës dhe mekanizmave të qeverisjes për të përcaktuar se si këto mund të mobilizohen për të përgatitur, përballuar dhe rimarrë kontrollin pas rreziqeve.

- **Vulnerabiliteti (Cenueshmëria)** përshkruan mundësinë që një sistem, sektor ose komunitet të preket negativisht nga një rrezik, bazuar në ndjeshmërinë ndaj ndikimeve dhe aftësinë për t'u përshtatur ose rikuperuar. Ajo tregon sa e mundshme është që të ndodhë një dëm, e ndikuar nga kushtet fizike, mjedisore, sociale, ekonomike dhe institucionale.
- **Kapaciteti përballues** i referohet aftësisë së menjëhershme të individëve, institucioneve dhe sistemeve për të përballuar dhe menaxhuar ndikimet e një rreziku klimatik në kohën kur ndodh. Ai pasqyron burimet dhe mekanizmat ekzistues, si shërbimet e emergjencës, sistemet e paralajmërimit të hershëm, gatishmërinë e komunitetit, infrastruktura bazë dhe rrjetet sociale, të cilat mundësojnë reduktimin e dëmit afatshkurtër. Kapaciteti i lartë përballues do të thotë se edhe kur një rrezik ndodh, popullsia e prekur mund të reagojë shpejt, të kufizojë dëmin dhe të ruajë funksionet thelbësore.
- **Vlerësimi i rreziqeve klimatike** përcakton sa të mundshme janë rreziqet kryesore të ndodhin në një bashki ose qytet, sa të rënda mund të jenë dhe kur mund të ndodhin. Ai gjithashtu vlerëson zonat ku këto rreziqe kanë më shumë gjasa të ndodhin, duke marrë parasysh modelet klimatike të së kaluarës, kushtet aktuale dhe projeksionet e ardhshme të mbështetura nga kërkimet shkencore.
- **Vlerësimi i ndikimeve të rreziqeve klimatike** shqyrton efektet e mundshme që rreziqet klimatike mund të kenë mbi individët, infrastrukturën dhe shërbimet. Qëllimi është identifikimi i: 1) grupeve të individëve, sistemeve dhe sektorëve më të cenueshëm, 2) kapacitetit adaptues të popullsisë dhe sistemeve për t'u përshtatur ose reaguar ndaj rreziqeve, dhe 3) ndikimit të përgjithshëm potencial për njerëzit dhe sistemet.
- **Vlerësimi i riskut dhe ndikimit** bazohet në dy faktorë: Gjasat (Likelihood): probabiliteti që rreziku të ndodhë deri në vitin 2050. Pasojat (Consequence): mat shkallën ose seriozitetin e ndikimeve nëse rreziku ndodh. Ky vlerësim merr parasysh një gamë të gjerë të ndikimeve të mundshme.

Procesi i Vlerësimit të Rrezikut filloi me identifikimin e rreziqeve kryesore të lidhura me klimën, të rëndësishme për zonën e Shkodrës, duke përdorur modelet klimatike të disponueshme, të dhënat lokale dhe hartat e rreziqeve për të vlerësuar probabilitetin dhe intensitetin. Më pas, procesi vijoi me identifikimin e sektorëve më të prekur dhe të grupeve të popullsisë me vulnerabilitet më të lartë, duke marrë parasysh kushtet socio-ekonomike, aksesin në burime dhe pabarazitë ekzistuese.

Ekspozimi do të vlerësohet duke analizuar sa shpesh dhe me çfarë intensiteti zonat, popullsia ose sistemet preken nga rreziqet, përmes shqyrtimit të kushteve aktuale dhe ngjarjeve ekstreme të fundit, si dhe projeksioneve klimatike të së ardhmes. **Kapaciteti adaptues** do të vlerësohet më pas duke marrë në konsideratë të gjithë informacionin mbi politikat ekzistuese, qeverisjen, aspektet financiare dhe elementë të tjerë përkatës. Duke pasur të gjithë komponentët e mësipërm, hapi vijues është vlerësimi i **riskut dhe ndikimit** përmes formulave përkatëse, me qëllim priorizimit të rreziqeve. Niveli i rrezikut për një bashki të caktuar matet si produkt i **probabilitetit (lokal) × ndikimi (lokal)**. Nga ana tjetër, **ndikimi** përcaktohet nga:

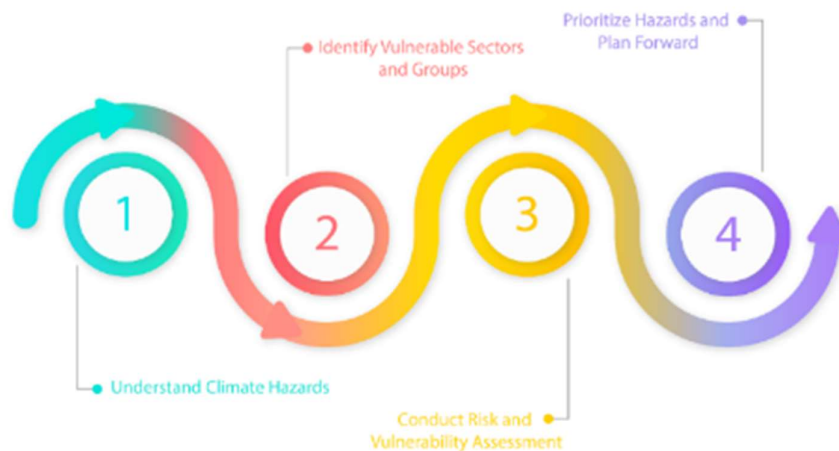

Figura 31 Procesi i Vlerësimit të riskut

Informacioni i disponueshëm u përpilua përmes kërkimit të informacioneve dhe kontributeve nga Bashkia Shkodër, e cila mori pjesë në mbledhjet e zhvilluara në kuadër të projektit. Ky projekt nuk synon të ofrojë një analizë të detajuar sasiore të rreziqeve individuale klimatike.

Është e rëndësishme të theksohet se ky vlerësim mbështetet në disa supozime dhe shoqërohet me kufizime. Këto lidhen kryesisht me besueshmërinë dhe disponueshmërinë e të dhënave, si dhe me nevojën për të ekstrapoluar ose interpoluar informacion që nuk është specifik për nivelin bashkiak. Kufizimet kryesore të identifikuara përfshijnë: mungesën e të dhënave të detajuara në nivel bashkie për rreziqe të caktuara; përdorimin e të dhënave nga disa burime të besueshme, si UNDP, Banka Botërore dhe projeksionet kombëtare klimatike, për të siguruar një pamje sa më gjithëpërfshirëse; si dhe mbështetjen në projeksione klimatike në nivel kombëtar dhe në profilin e rrezikut të Shqipërisë.

Ky vlerësim fokusohet në kuptimin e ndikimeve aktuale të rreziqeve klimatike mbi bashkinë dhe në probabilitetin e parashikuar të këtyre rreziqeve në të ardhmen. Të dhëna shtesë do ta përmirësonin analizën, veçanërisht në lidhje me: përqindjen e infrastrukturës publike të ekspozuar ndaj rrezikut dhe segmentet specifike të saj; si dhe përqindjen e familjeve të cenueshme ndaj rreziqeve të ndryshme. Një informacion i tillë do të ndihmonte ndjeshëm në përmirësimin e planifikimit dhe masave të adaptimit.

Çdo risk i identifikuar përmban një nivel të caktuar kërcënimi dhe të gjithë duhet të merren në konsideratë në strategjitë e adaptimit. Disa masa kërkojnë vite për t'u zbatuar, ndaj bashkitë inkurajohen të rishikojnë dhe përditësojnë rregullisht vlerësimet e tyre të rrezikut. Gjithashtu, ato këshillohen të kërkojnë vazhdimisht të dhëna të reja dhe mundësi për të forcuar kuptimin e tyre mbi rreziqet klimatike. Duke pasur parasysh kompleksitetin e këtyre rreziqeve, asnjë rrezik nuk mund të konsiderohet plotësisht i kuptuar.

6.1. Të dhëna historike (probabiliteti i ndodhjes)

6.1.1. Ndryshimet e temperaturës

Në të gjithë skenarët dhe stinët, pritet që Shkodra të përjetojë një rritje të qëndrueshme të temperaturës gjatë gjithë shekullit. Si vlerat mesatare, ashtu edhe ato ekstreme për verën dhe dimrin do të vazhdojnë të rriten, me pasojë të drejtpërdrejta për ekosistemet, sistemet ujore dhe mirëqenien e komuniteteve. Dimrat më të ngrohtë parashikohet të reduktojnë numrin e ditëve me ngrica dhe ngjarjet e reshjeve të borës, duke ndryshuar regjimet e lumenjve dhe duke

ushtruar presion shtesë mbi speciet dhe habitatet që aktualisht janë të përshtatura ndaj kushteve më të ftohta. Njëkohësisht, verat më të nxehta pritet të rrisin frekuencën dhe intensitetin e valëve të nxehtësisë, të cilat mund të përbëjnë sfida serioze për shëndetin publik, veçanërisht për grupet e ndjeshme, si dhe të ushtrojnë presion mbi ndërtesat dhe infrastrukturën që nuk janë projektuar për temperatura të larta e të zgjatura. Ndërsa mund të vërehen disa përfitime, si ulja e nevojës për ngrohje gjatë dimrave më të butë, këto pritet të kompensohen nga rritja e kërkesës për ftohje, e cila mund të krijojë presion mbi sistemin energjitik. Turizmi gjithashtu mund të ndikohet nga këto ndryshime. Periudhat e zgjatura me mot të ngrohtë mund të zgjasin sezonin veror dhe të krijojnë mundësi për zhvillimin e turizmit përgjatë bregdetit Adriatik, veçanërisht në zona si Velipoja. Megjithatë, këto avantazhe potenciale duhet të balancohen me kujdes kundrejt rreziqeve të shtuara nga stresi termik, zjarret në natyrë dhe mungesa e burimeve ujore, që shoqërojnë rritjen e temperaturave verore.

6.1.2. Ndryshimet e reshjeve dhe risku nga përmbytjet

Në Shkodër, projeksionet klimatike tregojnë një rritje të riskut nga ngjarjet e reshjeve më të shpeshta dhe më intensive, duke çuar në rritjen e riskut nga përmbytjet në të gjithë territorin e bashkisë. Zonat me relief të ulët, veçanërisht përgjatë lumit Buna, Liqenit të Shkodrës dhe fushës bregdetare të Velipojës, janë veçanërisht të ekspozuara. Vendbanimet periferike dhe zonat e zhvilluara së fundmi përballen me vulnerabilitet të shtuar, pasi reshjet e forta dhe me kohëzgjatje të shkurtër pritet të bëhen më të zakonshme, duke tejkaluar kapacitetet e sistemeve natyrore dhe artificiale të kullimit. Kjo pasqyron stuhitë aktuale verore, por me intensitet më të lartë, duke rritur gjasat për përmbytje të menjëhershme nga shirat. Dimrat më të ngrohtë, të shoqëruar me nivele më të larta reshjesh, pritet të përkeqësojnë më tej rrezikun e përmbytjeve lumore. Duke qenë se një pjesë më e madhe e reshjeve parashikohet të bjerë në formë shiu dhe jo bore, dinamika e rrjedhjes në basenin Drin–Bunë pritet të ndryshojë, duke rezultuar në prurje ujore më të larta dhe më të shpejta. Ky trend rrit rreziqet për tokat bujqësore, infrastrukturën dhe vendbanimet e vendosura në zonat që përmbyten.

Këto projeksione pasqyrojnë përvojat e mëparshme të Shkodrës, e cila ka përjetuar tashmë përmbytje të rënda në dhjetor–janar 2010, mars 2018 dhe janar–shkurt 2021. Këto ngjarje shkaktuan humbje të mëdha ekonomike dhe mjedisore, me mijëra hektarë tokë bujqësore të përmbytura, dëme në banesa dhe ndërprerje të jetesës së përditëshme. Përsëritja e këtyre ngjarjeve ekstreme ilustron mënyrën se si ndryshimet klimatike mund të amplifikojnë vulnerabilitet ekzistuese në bashki, duke theksuar urgjencën për menaxhim të integruar të përmbytjeve dhe planifikim rezistent ndaj klimës. Përmbytjet dhjetor 2010 – janar 2011: mbi 10,500 hektarë tokë u përmbytën në qarkun e Shkodrës, me mijëra banesa të prekura dhe rreth 3,500 persona të evakuar³¹. Përmbytjet mars 2018: rreth 2,023.5 hektarë tokë bujqësore u dëmtuan³². Përmbytjet janar–shkurt 2021: vlerësohet se mbi 7,000 hektarë tokë, përfshirë toka bujqësore dhe kullota, u përmbytën, duke shkaktuar humbje në kultura bujqësore dhe blegtori.³³ Tabela 19 paraqet ekspozimin e popullsisë, infrastrukturës, ndërtesave dhe aseteve të tjera thelbësore ndaj rreziqeve kryesore në Bashkinë Shkodër. Vlerësimi kombinon të dhënat e bashkisë me analiza të bazuara në GIS, ndërsa metodologjia e përdorur për secilin rrezik është përmbledhur përkatësisht. Të dhënat mbi riskun nga përmbytjet janë marrë nga Plani i Menaxhimit të Përmbytjeve për Shkodrën, duke u fokusuar në skenarin me periudhë kthimi 100-vjeçare (probabilitet 1%), i cili përfaqëson një ngjarje të rëndë, por të besueshme përmbytjeje. Analiza GIS u aplikua më pas për të identifikuar dhe kuantifikuar asetet e

³¹ <https://activations.zki.dlr.de/en/activations/items/ACT068/>

³²

https://www.researchgate.net/publication/335224803_Detection_of_Seasonal_Inundations_by_Satellite_Data_at_Shkoder_Urban_Area_North_Albania_for_Sustainable_Management

³³ <https://floodlist.com/europe/albania-floods-Shkodër-february-2021>

ekspozuara, përfshirë ndërtesat, rrugët dhe objektet kritike si infrastruktura shëndetësore dhe arsimore. Këto shtresa u mbivendosën me poligonet e shtrirjes së përmbytjeve për të përcaktuar nivelet e ekspozimit. Rezultatet u verifikuan në raport me të dhënat e paraqitura në planin bashkiak, duke siguruar përputhshmëri midis analizës hapësinore dhe regjistrave lokalë.

Risku nga rrëshqitjet e dheut

Për rrëshqitjet e dheut, zonat me riskun më të lartë u hartëzuan fillimisht nga Bashkia Shkodër dhe u vunë në dispozicion për vlerësim të mëtejshëm hapësinor. Këto poligone u integruan në GIS dhe u mbivendosën me gjurmët e ndërtesave dhe shtresat e përdorimit të tokës, me qëllim vlerësimin e shtrirjes së zonave pyjore dhe bujqësore që mund të preken nga dështimet e pjerrësive. Ky proces mundësoi kuantifikimin e ekspozimit si në mjedisin natyror, ashtu edhe në zonat e ndërtuara. Gjithashtu, bashkia identifikoi segmente të caktuara rrugore ku rrëshqitjet kanë ndodhur historikisht ose ku terreni është veçanërisht i paqëndrueshëm, duke i cilësuar këto si pjesët më vulnerabël të rrjetit të transportit.

Risku nga zjarret në natyrë

Vlerësimi i riskut nga zjarret në natyrë u krye duke përdorur të dhënat e pikave të ndezjes së zjarreve për vitet 2022–2023, të siguruar nga Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor³⁴. Për të modeluar përhapjen e mundshme nga çdo pikë ndezjeje, në GIS u krijua një sipërfaqe buferike prej 100 metrash, duke gjeneruar një zonë treguese ndikimi rreth çdo fillimi zjarri. Këto zona buferike u krahasuan më pas me të dhënat e mbulesës së tokës për të vlerësuar hektarët e pyjeve, tokave bujqësore dhe përdorimeve të tjera të tokës që mund të jenë prekur. Edhe pse këto zona përfaqësojnë një përaftrim dhe jo gjurmë reale të zonave të djegura, kjo qasje mundëson një vlerësim sistematik të ekspozimit potencial në të gjithë bashkinë, veçanërisht në rastet kur mungojnë të dhëna të detajuara mbi perimetrat realë të zjarreve.

6.2. Ekspozimi ndaj rreziqeve

6.2.1. Risku nga përmbytjet

Siç evidentohet nga të dhënat e paraqitura në Tabelën 19, përmbytjet përbëjnë një rrezik të konsiderueshëm si për popullsinë, ashtu edhe për infrastrukturën në Shkodër dhe njësitë administrative përreth. Grupet e popullsisë më të prekura përfshijnë rreth 9,660 banorë në Shkodër, 3,350 në Dajç, 2,990 në Bërdicë, si dhe komunitete më të vogla në Velipojë, Guri i Zi, Ana e Malit dhe Rrethinat. Infrastruktura kritike, veçanërisht ndërtesat, është gjithashtu e ekspozuar ndaj rrezikut, me rreth 2,380 ndërtesa në Shkodër, 1,289 në Velipojë, si dhe qindra ndërtesa të tjera në Dajç, Bërdicë, Guri i Zi, Ana e Malit dhe Rrethinat. Objektet shëndetësore janë relativisht të pakta, çka nënvizon sfida potenciale në menaxhimin e emergjencave gjatë përmbytjeve. Institucionet arsimore, përfshirë shkollat dhe kopshtet, janë gjithashtu të ekspozuara, duke filluar nga një shkollë e vetme në Ana e Malit dhe Velipojë, deri te disa shkolla dhe kopshte në Shkodër, Dajç dhe Guri i Zi. Tokat bujqësore preken në mënyrë të konsiderueshme, me sipërfaqe të mëdha të ekspozuara ndaj përmbytjeve: 3,163 ha në Bushat, 2,657 ha në Velipojë, 2,450 ha në Dajç, si dhe sipërfaqe të tjera të rëndësishme në Bërdicë, Ana e Malit, Guri i Zi, Rrethinat dhe Shkodër. Ky nivel ekspozimi tregon ndikime potencialisht të rënda mbi prodhimin lokal dhe burimet e jetesës. Në veçanti, Njësia Administrative Bërdicë karakterizohet nga produktivitetin e lartë në perime dhe rreth 2,379 hektarë tokë bujqësore me cilësi të lartë. Kulturat tipike lokale përfshijnë domate, patate, specat, patëllxhanë, shalqinj, rrush, lajthi, gështenja etj. Pjesa më e madhe e popullsisë së Bërdicës varet nga sektori bujqësor për sigurimin e të ardhurave. Kanalet kryesore kulluese ndodhen kryesisht përgjatë lumit Buna,

³⁴ <https://geoportal.asig.gov.al/>

brenda njësive administrative Bushat dhe Velipojë³⁵. Disa nga ndërhyrjet infrastrukturore kryesore të realizuara ndër vite përfshijnë argjinaturat në Dajç, kanalet kryesore kulluese (K1) në Bushat, argjinaturën e Selmanajt në Velipojë, argjinaturën e Torovicës, Kanalin e Murtemzës në Velipojë, si dhe argjinaturat e Cas-it dhe Vilunit. Kur zona përmytet në mënyrë hidraulike, kanalet më të vogla kulluese kanë ndikim të kufizuar në rrjedhjen e ujërave sipërfaqësore. Megjithatë, kanalet kryesore që derdhen drejt detit, veçanërisht përmes Kanalit të Murtemzës në Lagunen e Vilunit, luajnë një rol kritik në shkarkimin e ujërave të përmytjeve nga ultësirat drejt detit, duke reduktuar grumbullimin e ujit në fushën e Trushit. Sipas Planit të Menaxhimit të Përmytjeve, për shkak të mungesës së mirëmbajtjes, sistemet e kullimit, veçanërisht kanalet primare dhe sekondare, nuk funksionojnë siç duhet (p.sh. kanalet nuk pastrohen ose janë bllokuar nga ndërtime të paligjshme). Si rezultat, sistemi i përgjithshëm i kullimit është në gjendje shumë të dobët dhe ngjarjet e përmytjeve e përkeqësojnë edhe më tej situatën ekzistuese.

6.2.2. Risku nga rrëshqitjet e dheut

Risku nga rrëshqitjet e dheut prek kryesisht infrastrukturën, ndërtesat, zonat pyjore dhe tokat bujqësore. Sa i përket infrastrukturës, segmente të rëndësishme rrugore janë të ekspozuara, përfshirë rreth 4.95 km në Shkodër dhe 35.6 km në Velipojë, si dhe 68.43 km që kalojnë përmes korridorit të njësive administrative Shalë – Shosh – Pult – Postribë. Ndërtesat në rrezik përfshijnë 178 ndërtesa në Shkodër dhe 280 ndërtesa në Velipojë. Sipërfaqet pyjore të ekspozuara ndaj rrëshqitjeve të dheut arrijnë në 148 ha në Shkodër dhe 289.5 ha në Velipojë, ndërsa 1,412 ha tokë bujqësore në Velipojë mund të preken gjithashtu. Këto të dhëna tregojnë se rrëshqitjet e dheut jo vetëm që paraqesin rrezik për jetën dhe pronën, por gjithashtu komprometojnë rrjetet e transportit dhe përdorimin e tokës. Rrëshqitjet e dheut përbëjnë një rrezik të vazhdueshëm dhe të pranishëm, i cili duhet domosdoshmërisht të merret në konsideratë në planifikimin dhe masat e përshtatjes.

Tabela 19. Elementet e ekspozuara ndaj rrezikut për Njësitë Administrative të Shkodrës

Risku	Ekspozimi	Të dhëna
	Infrastrukturë rrugore	15 km – Rrethinat 43 km – Guri i Zi 52 km – Shkodër 57 km – Ana e Malit 79 km – Berdicë 150 km – Velipojë 178 km – Dajç
	Popullsia	210 banorë – Rrethinat 510 banorë – Ana e Malit 1210 banorë – Guri i Zi 1430 banorë – Velipojë 2990 banorë – Berdicë 3350 banorë – Dajç 9660 banorë – Shkodër
	Ndërtesa	88 ndërtesa – Rrethinat 130 ndërtesa – Ana e Malit 292 ndërtesa – Guri i Zi 830 ndërtesa – Berdicë

35

https://konsultimipublik.gov.al/documents/RENJK_646_Projekt_Plani_i_Menaxhimit_te_Rrezikut_nga_Permbytet_per_disa_zona_te_Basent_Drin_Bune.pdf

		1289 ndërtesa – Velipojë 2380 ndërtesa – Shkodër 2065 ndërtesa – Dajç
	Qendra shëndetësore	1 Qendër shëndetësore – Velipojë 1 Qendër shëndetësore – Berdicë 1 Qendër shëndetësore – Velipojë 2 Qendra shëndetësore – Guri i Zi 3 Qendra shëndetësore – Dajç 5 Qendra shëndetësore – Shkodër
	Qendra arsimore	1 shkollë – Ana e Malit 1 sshkollë – Velipojë 2 shkolla, 1 kopësht – Guri i Zi 2 shkolla – Shkodër 2 shkolla – Berdicë 3 shkolla, 1 kopësht – Dajç
	Tokë bujqësore dhe e kultivuar	314 ha – Shkodër 530 ha – Rrethinat 769 ha – Guri i Zi 1075 ha – Ana e Malit 2022 ha – Berdicë 2450 ha – Dajç 2657 ha – Velipojë 3163 ha – Bushat
	Ndërtesa	178 ndërtesa – Shkodër 280 ndërtesa – Velipojë
	Infrastrukturë rrugore	4.95 km – Shkodër 35.6 km – Velipojë 68.43 km – Segmenti rrugor i cili kalon në njësitë Shalë – Shosh – Pult – Postrinë (Bogë – Theth – Ndërlisaj – Kir – Prekal)
	Pyje	148 ha – Shkoder 289.5 ha – Velipojë
	Tokë bujqësore	1 412 ha – Velipojë
	Pyje (2022)	2.33 ha – Gur i Zi 3.2 ha – Postrinë 4.76 ha – Rrethinat 6.18 ha – Ana e Malit 6.2 ha – Velipojë 8.73 ha – Shalë 14.5 ha – Dajç 15.22 ha – Berdicë
	Pyje (2023)	2.48 ha – Rrethinat 2.91 ha – Velipojë 4.43 ha – Dajç 20.7 ha – Gur i Zi

	Tokë bujqësore ose tjetër e specifikuar (2022)	1.69 ha Tokë e kultivuar – Shalë 2.67 ha Vegetacion ligatinor – Velipojë 3.1 ha Tokë e kultivuar – Ana e Malit 3.12 ha Tokë e kultivuar – Dajç 3.9 ha Zonë urbane dhe 3.09 ha Kullota – Shkodër 8.7 ha Tokë e kultivuar – Berdicë 10 ha Tokë e kultivuar dhe 3.1 ha Kullota – Gur i Zi 12.2 ha Tokë e kultivuar dhe 1.4 ha Kullota – Rrethinat
	Tokë bujqësore ose tjetër e specifikuar (2023)	1.1 ha Zonë urbane – Berdicë 1.72 ha Tokë e kultivuar – Dajç 2.17 ha Tokë e kultivuar dhe 0.91 ha Zonë urbane – Ana e Malit 2.73 ha Zonë urbane – Shkodër 3.06 ha Tokë e kultivuar – Postrinë 3.2 ha Tokë e kultivuar – Shalë 10.74 ha Tokë e kultivuar dhe 5.5 ha Zonë urbane – Rrethinat 13.5 ha Tokë e kultivuar dhe 3.52 ha Zonë urbane – Guri i Zi 18.7 ha Tokë e kultivuar – Velipojë

Risku nga zjarret në natyrë

Zjarret në natyrë kanë përbërë një kërcënim të përsëritur për Bashkinë Shkodër, me impakte të rëndësishme të regjistruara gjatë viteve 2022 dhe 2023. Analiza, e bazuar në të dhënat e pikave të ndezjes nga Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor dhe metodologjinë GIS me zonat buferike, tregon shtrirjen e pyjeve, tokave bujqësore dhe përdorimeve të tjera të tokës që mund të preken nga zjarret.

Gjatë vitit 2022, zjarret në natyrë dëmtuan kryesisht sipërfaqe pyjore në disa njësi administrative, me zonat më të prekura në Bërdicë (15.22 ha), Dajç (14.5 ha), Shalë (8.73 ha), Velipojë (6.2 ha), Ana e Malit (6.18 ha), Rrethinat (4.76 ha), Postrinë (3.2 ha) dhe Guri i Zi (2.33 ha). Në vitin 2023, dëmtimi i pyjeve vazhdoi, por u përqendrua më shumë, me ndikimin më të madh në Gurin e Zi (20.7 ha), ndjekur nga Dajçi (4.43 ha), Velipoja (2.91 ha) dhe Rrethinat (2.48 ha). Përveç pyjeve, zjarret prekën edhe tokat bujqësore, zonat ligatinore, kullotat dhe zonat urbane. Në Njësinë Administrative Shalë, ku ndodhen Alpet Shqiptare, pyjet dominohen nga dushku, ahë dhe koniferet, me kullota alpine dhe flora endemike. Strukturimi i pyjeve është si më poshtë: pyje dushku (300–700 m), pyje ahë dhe koniferesh (600–1,700 m), dhe livadhe alpine mbi 1,800 m. Ky park përmban mbi 1,500 specie bimore, prej të cilave 70 janë të listuara si të rrezikuara. Në vitin 2022, ndikimet kryesore për tokën e kultivuar përfshinin Rrethinat (12.2 ha), Guri i Zi (10 ha) dhe Bërdicë (8.7 ha), si dhe sipërfaqe më të vogla të prekura në Dajç, Ana e Malit dhe Shalë. Vegetacioni i zonave ligatinore u prek nga zjarret në Velipojë (2.67 ha), ndërsa qyteti i Shkodrës regjistroi dëme në 3.9 ha tokë urbane dhe 3.09 ha kullota. Në vitin 2023, ndikimet nga zjarret u shtrinë më tej në tokat bujqësore dhe zonat urbane, me humbje të konsiderueshme të tokës së kultivuar: Velipojë 18.7 ha, Guri i Zi 13.5 ha dhe Rrethinat 10.74 ha. Zonat urbane u prekën gjithashtu: Rrethinat 5.5 ha, Guri i Zi 3.52 ha, Shkodër 2.73 ha dhe Bërdicë 1.1 ha.

Të dhënat tregojnë se ndërsa zjarret e vitit 2022 ishin më të shpërndara në njësitet administrative dhe prekën një kombinim të pyjeve dhe tokave bujqësore, zjarret e vitit 2023 ishin më të përqendruara, por me intensitet më të lartë, veçanërisht në Gurin e Zi, Rrethinat dhe Velipojë, dhe shkaktuan dëme në rritje në zonat e kultivuara dhe urbane. Ky trend tregon një rritje të ndjeshmërisë jo vetëm të ekosistemeve pyjore, por edhe të prodhimit bujqësor dhe zonave peri-urbane ndaj rreziqeve nga zjarret. Njësia Administrative e Velipojës mbulon deltën e Bunës nga pjesa shqiptare e parkut, e cila shërben si zonë riprodhimi dhe dimërimi për specie të kërcënuara globalisht. Pelikani kaçurrel, i kategorizuar si “Afër rrezikut” në Listën e Kuqe të IUCN-së, riprodhohet në koloni brenda Liqenit të Shkodrës, ndërsa turma të mëdha të rosave, patave dhe karabullakut dimërijnë në zonat ligatinore.

6.1.3. Vlerësimi i vulnerabilitetit

Bashkia Shkodër është veçanërisht vulnerabël ndaj rreziqeve klimatike për shkak të ndërveprimit të faktorëve demografikë, infrastrukturorë, ekologjikë dhe ekonomikë. Bashkia po përballë me rënie dhe plakje të popullsisë, ku zonat rurale janë në rrezik më të madh, ndërsa grupet më vulnerabël janë të përqendruara kryesisht në zona të ulëta dhe të prirura ndaj përmbytjeve. Rrjeti i transportit, përfshirë rrugët malore dhe bregdetare, vendbanimet informale dhe infrastrukturën e hidrocentraleve, pëson shpesh ndërprerje nga rrëshqitjet e dheut, përmbytjet dhe moti ekstrem, duke ndikuar në qasjen drejt shkollave, shërbimeve shëndetësore dhe marketeve. Ekosistemet e Shkodrës, që shtrihen nga pyjet e dushkut, ahut dhe koniferet deri te kullotat alpine dhe zonat ligatinore, mbështesin biodiversitetin, burimet e jetesës dhe eko-turizmin, por janë gjithnjë e më të kërcënuara nga zjarret, kullotja e tepruar, prerja e drurëve dhe variabiliteti klimatik. Ekonomia lokale, kryesisht e bazuar në bujqësi dhe turizëm, është e ndjeshme ndaj përmbytjeve, thatësisë, valëve të të nxehtit dhe erozionit të tokës, që reduktojnë prodhimin bujqësor, dëmtojnë infrastrukturën dhe pengojnë qasjen në atraksionet kulturore dhe natyrore. Këta faktorë së bashku evidentojnë një bashki me ekspozim të konsiderueshëm dhe kapacitet të kufizuar përshtatjeje, duke nënvizuar nevojën për planifikim të integruar për të forcuar reziliencën në sistemet sociale, ekonomike dhe mjedisore. Për të vlerësuar vulnerabilitetin, studimi mori në konsideratë elementët si: (a) Popullsia, (b) Infrastruktura, (c) Mjedisi natyror, dhe (d) Aktivitetet ekonomike.

Vulnerabiliteti i popullsisë

Profili demografik i Bashkisë Shkodër, me një popullsi totale prej 102,434 banorë, tregon një shpërndarje relativisht të balancuar gjinore, ku femrat përbëjnë 51% dhe meshkujt 49% të totalit të popullsisë. Megjithatë, bashkia ka përjetuar një rënie të ndjeshme prej 33,178 banorësh krahasuar me Regjistrimin e vitit 2011 (135,612), duke reflektuar si emigrimin, ashtu edhe ndryshimet më të gjera demografike. Struktura e moshës dominohet nga grupmosha e aftë për punë (15–64 vjeç), që përbën 63.6% të popullsisë, ndjekur nga popullsia e moshuar (65+) me 20.7% dhe fëmijët (0–14 vjeç) me 15.7%. Kjo shpërndarje tregon një bashki që po plaket gradualisht, me një përqindje në rritje të banorëve të moshuar krahasuar me të rinjtë. Ndjeshmëria është veçanërisht e lartë në njësitet administrative rurale si Dajçi dhe Velipoja, ku banorët e moshuar dhe personat me aftësi të kufizuara përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të popullsisë. Në të njëjtën kohë, bazat e popullsisë shumë të vogla dhe të plakura në Shosh, Shalë dhe Pult i vendosin këto zona në rrezik për ulje të numrit të popullsisë dhe rënie socio-ekonomike. Nga ana tjetër, njësitet si Guri i Zi, Bërdica dhe Rrethinat tregojnë një përqindje relativisht më të lartë të fëmijëve, duke sugjeruar një reziliencë demografike më të mirë krahasuar me zonat rurale të tjera. Në përgjithësi, popullsia e Shkodrës është e shpërndarë në mënyrë jo të barabartë mes qendrës urbane, ku jeton afërsisht 60% e banorëve të bashkisë, dhe

zonave periferike, shumë prej të cilave janë të ekspozuara ndaj rreziqeve si përmytjet, valët e të nxehtit dhe sfidat për shëndetin dhe jetesën.

Infrastruktura dhe Shërbimet

Rrjeti rrugor dhe transporti i Bashkisë Shkodër është shumë i ekspozuar ndaj rreziqeve të ndryshme, si në zonat malore ashtu edhe në zonat e ulëta. Bashkia ka një total prej 2,633.6 km rrugë, që shtrihet në një sipërfaqe prej 826.3 hektarësh, ku shumica janë rrugë lokale (55.7%). Tre korridore kryesore ndërqytetase kalojnë përmes Shkodrës, duke e lidhur atë me Malin e Zi, Kosovën dhe pjesën jugore të Shqipërisë, çka e bën qytetin një nyje kyçe rajonale. Megjithatë, kjo pozitë strategjike rrit gjithashtu ekspozimin ndaj rreziqeve natyrore.

Në zonat malore të Thethit, Dukagjinit dhe Alpeve Shqiptare, reshjet intensive shpesh shkaktojnë rrëshqitje dhe shembje shkëmbinësh, duke dëmtuar rrugët dhe izoluar fshatrat që nuk kanë rrugë alternative. Problematika të ngjashme raportohen edhe në Velipojë dhe zonën e Shirokës, ku rrëshqitjet pengojnë lëvizjen dhe kërcënojnë ekonominë lokale. Linja hekurudhore, që dikur lidhte Shkodrën me Lezhën, Vlorën dhe Malin e Zi, aktualisht nuk funksionon për shkak të degradimit ndër vite, duke ulur fleksibilitetin e rrjetit të transportit. Brenda qytetit, vulnerabiliteti lidhet gjithashtu me rrjetin urban të transportit. Megjithëse Shkodra operon me tre linja autobusi të licencuara dhe të kontraktuara për 42 linja për mësues dhe nxënës, transporti publik urban përbën vetëm 0.38% të lëvizjes totale. Në vend të tij, biçikletat dominojnë lëvizjen e përditshme, duke përbërë afërsisht 28% të udhëtimeve, gjë që e bën Shkodrën unike, por gjithashtu të ndjeshme ndaj motit ekstrem si valët e të nxehtit dhe reshjet e dendura. Shërbimet kritike, si shkollat, spitalet dhe sistemet e ujit, ndodhen në zona të prirura ndaj përmytjeve, duke rritur rreziqet nga përmytjet dhe paqëndrueshmëria e pjerrësive. Për më tepër, pjesa më e vjetër e ndërtesave urbane nuk ka izolim të duhur ose sisteme ftohjeje, duke përforcuar ndjeshmërinë ndaj rritjes së temperaturave gjatë verës.

Vendbanimet informale shtojnë një shtresë tjetër vulnerabiliteti në sistemin e infrastrukturës së Shkodrës. Të përqendruara si brenda qytetit, ashtu edhe në njësitë administrative përreth si Rrethinat, Dajç dhe Dobraq, këto zona janë ndërtuar shpesh pa planifikim të duhur, sisteme kullimi apo akses rrugor. Shumë nga ndërtimet ndodhen në toka të prirura ndaj përmytjeve ose nuk kanë rezistencë ndaj rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve, duke ekspozuar familjet ndaj rreziqeve klimatike të përsëritura. Mungesa e shërbimeve publike adekuate, si rrugë të asfaltuara, sisteme kanalizimi dhe menaxhim i mbetjeve, rrit më tej rreziqet për shëndetin dhe sigurinë, ndërkohë që kufizon mundësitë për aktivitete ekonomike formale. Me zgjerimin e këtyre vendbanimeve, shpesh në kurriz të tokës bujqësore ose natyrore, ato jo vetëm që përballen me ekspozim të lartë ndaj rreziqeve, por gjithashtu ushtrojnë presion shtesë mbi infrastrukturën dhe ekosistemet tashmë të brishta të Shkodrës.

Aspekte të tjera kyçe të infrastrukturës janë hidrocentralet. Infrastruktura e hidrocentraleve luan një rol të madh në rajonin e Shkodrës, por njëkohësisht përfaqëson një nga burimet më kritike të rrezikut mjedisor dhe të lidhur me klimën. Tre hidrocentralet kryesore të kaskadës së Drinit, Fierza, Koman dhe Vau i Dejës, klasifikohen si objekte të Klasit I për shkak të ndikimeve të tyre të konsiderueshme ekonomike, sociale dhe ekologjike. Ndërsa ato janë kontribues kryesorë në prodhimin e energjisë në Shqipëri, operimi i tyre ndikon fort në dinamikën hidrologjike të rajonit, veçanërisht përmes mbajtjes së sedimenteve, ndryshimeve në rrjedhën e lumenjve dhe derdhjeve periodike që përkeqësojnë përmytjet. Ngjarja e përmytjeve të vitit 2010, ku mbi 12,000 hektarë tokë bujqësore mbetën të përmytura për gati një muaj, evidentoi ndjeshmërinë e Shkodrës ndaj menaxhimit të papërshtatshëm ose vërshimeve ekstreme. Kjo thekson nevojën për menaxhim të koordinuar në të gjithë basenin, monitorim të vazhdueshëm dhe integrimin e projeksioneve klimatike në protokollet e operimit

të hidrocentraleve, pasi këto infrastruktura mbeten vendimtare për formësimin e mundësive të zhvillimit, por edhe për rreziqet e përmbytjeve në bashki.

Ekosistemet dhe Mjedisi Natyror

Pyjet e Bashkisë Shkodër përbëjnë një nga sistemet më të larmishme ekologjike në Shqipëri, duke u shtrirë nga fushat e ultësirave deri te shpatet e larta të Alpeve Shqiptare. Në lartësi të ulëta, midis 300 dhe 700 metrave, dominojnë pyjet e dushkut, ku specie si lisi hungarez, lisi i butë dhe lisi i fortë ofrojnë dru zjarri, burime kullimore dhe një mburojë kundër erozionit të tokës. Në lartësi më të mëdha, pyjet e ahut zënë vend, duke mbuluar sipërfaqe të mëdha midis 600 dhe 1,700 metrave. Këto pyje të dendura dhe të pasura me lagështi, ku ahu europian shpesh përzihet me pisha të argjendta, panjën dhe shkozën, luajnë një rol jetik në rregullimin e rrjedhave të ujit dhe mbrojtjen e tokës malore. Mbi 1,200 metra, pyjet konifere bëhen tipari kryesor i peizazhit.

Pishat e zeza, pishat boshnjake dhe pisha e rrallë maqedonase mbajnë shpatet e pjerrëta, duke ofruar rezistencë ndaj erozionit dhe duke shërbyer si depo karboni të rëndësishme. Mbi 1,800 metra, pyjet i japin vend barinjve alpinë dhe kullotave, të pasura me bimë barishtore, shumë prej të cilave janë endemike ose mjekësore, si sanëza, rigoni dhe trumëza. Në të njëjtën kohë, pyjet bregdetare dhe ato të zonave ligatinore përgjatë lumit Buna, Liqenit të Shkodrës dhe lagunave bregdetare ofrojnë një shtresë tjetër pasurie ekologjike. Shelgu, plepat, verrët lulëzojnë këtu, duke krijuar habitat jetik për peshqit dhe zogjtë migratorë, ndërsa ndihmojnë edhe në rregullimin e përmbytjeve. Sistemet pyjore, që shtrihen në mbi 40,000 hektarë, ofrojnë jo vetëm biodiversitet dhe shërbime të ekosistemit, por edhe burime thelbësore për komunitetet lokale dhe mundësi për eko-turizëm të qëndrueshëm. Megjithatë, presionet si prerja ilegale e drurëve, kullotja e tepruar dhe ndryshimet klimatike po ulin gradualisht reziliencën e tyre, duke bërë që ruajtja e tyre të jetë një prioritet urgjent.

Aktivitetet Ekonomike

Matjet më të fundit mbi diferencat rajonale në Shqipëri datojnë nga viti 2012, kur Shkodra regjistroi një nivel të **varfërisë prej rreth 17.5%**, duke e vendosur qarkun ndër ata me nivelet më të larta të varfërisë pas Kukësit, Lezhës, Fierit dhe Durrësit. Kjo brishtësi socio-ekonomike rrit vulnerabilitetin e bashkisë ndaj rreziqeve klimatike. Ekonomia lokale mbështetet në një bazë të larmishme, duke përfshirë bujqësinë, blegtorinë, industrinë e lehtë, prodhimin, turizmin, peshkimin dhe burimet natyrore, të gjitha të ekspozuara në mënyrë të veçantë ndaj ekstremeve të motit dhe klimës. Bashkia Shkodër mbetet një nga qendrat kryesore ekonomike të Shqipërisë, një pozitë e formuar nga trashëgimia kulturore, shpirti sipërmarrës i banorëve dhe vendndodhja strategjike gjeografike. Si nyja kryesore e veriut të Shqipërisë, qyteti i Shkodrës luan një rol vendimtar në stimulimin e rritjes ekonomike për rajonin më të gjerë dhe njësitë e tij administrative. Bujqësia, megjithëse mbështetet në toka pjellore dhe tradita të gjata, është gjithnjë e më e ndjeshme ndaj rreziqeve klimatike. Përmbytjet dëmtojnë rregullisht tokat e punueshme, dëmtojnë shtresën pjellore të tokës dhe sistemet e ujitjes dhe kullimit, duke lënë pjesë të mëdha tokash, veçanërisht në njësitë Rrethinat dhe Velipojë, të papërdorura. Valët e të nxehtit dhe thatësisirat e zgjatura ulin prodhimin e kulturave sezonale dhe të agrumeve, me frutat, perimet dhe ullinjët që tashmë tregojnë tendenca rënëse. Rrëshqitjet dhe erozioni i tokës në zonat kodrinore kërcënojnë më tej frutoret dhe fermat e vogla, ndërsa zgjerimi urban dhe infrastruktura turistike vazhdojnë të reduktojnë tokat e disponueshme për bujqësi. Zjarret gjithashtu paraqesin rreziqe, duke degraduar kullotat dhe skajet e pyjeve që mbështesin blegtorinë dhe jetesën rurale. Megjithatë, Shkodra ruan një bazë të pasur bujqësore dhe burimesh natyrore, duke përfshirë prodhimin e frutave dhe perimeve (rrush, kumbulla, dardha, qershi, qepë drisht, specia dhe patëllxhanët e Oblikës), bletarinë, kultivimin e ullirit, prodhimin

e verës dhe pijeve alkoolike, si dhe blegtori, me 21 fabrika qumështi operative që përpunojnë qumështin e lopëve, dhive dhe deleve. Zonat e bletarisë janë veçanërisht produktive në Berdicë, Dajç dhe Postribë, ndërsa kultivimi i ullinjve dhe vreshtave ka potencial të madh në Postribë, Rrethinë, Ana e Malit, Guri i Zi, Berdicë dhe Velipojë. Ekosistemet pyjore ofrojnë burime shtesë, si bimë mjekësore, fruta, gështenja dhe produkte pishash, megjithëse shfrytëzimi i tyre mbetet modest krahasuar me potencialin e bashkisë. Peshkimi, sidomos rreth Liqenit të Shkodrës, kontribuon në mënyrë të konsiderueshme në ekonomi, me një **kapje vjetore prej rreth 1,300-ton peshk ujërave të ëmbla**. Sipërmarrjet gjithashtu mbështesin reziliencën ekonomike. Në të gjitha njësitë administrative operojnë **1,210 biznese të mëdha dhe 4,299 biznese të vogla**, me shumicën të përqendruara në qytetin e Shkodrës (**959 biznese të mëdha dhe 3,290 të vogla**). Prodhimi, veçanërisht përpunimi i tekstileve, së bashku me tregtinë dhe shërbimet, përfaqësojnë sektorët më dinamikë, të mbështetur nga burime njerëzore të kualifikuara dhe një ambient miqësor për biznesin që tërheq sipërmarrës vendas dhe ndërkombëtarë. Turizmi është një tjetër shtytës kryesor ekonomik, duke shfrytëzuar trashëgiminë kulturore dhe peizazhet natyrore të larmishme të Shkodrës. Pasuritë përfshijnë Kalanë e Rozafës, Muzeun Marubi dhe Pazarin e Vjetër, si dhe destinacione eko-turistike si Liqeni i Shkodrës, Parku Kombëtar i Thethit, Lumi i Shalës dhe Plazhi i Velipojës. Ky kombinim i turizmit kulturor, fetar, aventuresk dhe ekologjik e vendos Shkodrën si një destinacion kryesor për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm në Shqipëri. Megjithatë, si bujqësia ashtu edhe turizmi mbeten të ndjeshme ndaj rreziqeve klimatike, me përmblytje, rrëshqitje, zjarre dhe valë të nxehtë që kërcënojnë produktivitetin, aksesin dhe ekosistemet dhe peizazhet kulturore që mbështesin këto sektorë. Në përgjithësi, ndërsa Shkodra tregon një diversitet ekonomik dhe potencial zhvillimi të konsiderueshëm, brishtësia socio-ekonomike dhe ekspozimi ndaj klimës theksojnë nevojën për masa të synuara reziliente dhe investime të qëndrueshme në bujqësi, menaxhimin e burimeve natyrore dhe turizëm për të mbrojtur jetesën dhe për të rritur prosperitetin rajonal.

6.3. Matrica e Riskut

Vlerësimi i rreziqeve të lidhura me klimën u realizua për të gjithë sektorët e identifikuar nën kuadrin e Konventës së Kryetarëve³⁶. Për çdo risk që prek Bashkinë Shkodër, niveli i rrezikut u përcaktua duke përdorur një matricë risku, e cila kombinon gjasat e ndodhjes së një ngjarjeje me aspektin e mundshëm të ndikimit të saj.

Risk = Probabiliteti × Impakti

Për të vlerësuar probabilitetin e çdo risku, u konsideruan të dhëna klimatike historike, regjistrime të ngjarjeve të kaluara dhe projeksione klimatike për të ardhmen. Vlerësimi i përgjithshëm i riskut u krye duke përdorur një matricë të strukturuar të riskut, e përmbledhur në tabelën 20.

ipas Raportit Kombëtar për Vlerësimin e Riskut në Shqipëri, niveli i riskut është vlerësuar si më poshtë:

$$R = P * I$$

R: Niveli i Riskut.

P: Probabiliteti i ndodhjes së një ngjarjeje,

I: Impakti.

Impakti vlerësohet si rezultat i formulës:

$$I = Eks * V / KP, \text{ ku}$$

³⁶ <https://www.globalcovenantofmayors.org/>

Eks: Niveli i ekspozimit të aseteve;
 V: Vulnerabiliteti
 KP: Kapaciteti përballues

Tabela 20. Matrica e vlerësimit të riskut

Probabiliteti	Impakti			
	I lartë	I mesëm	I ulët	I paqartë
I lartë	I lartë	I lartë	I mesëm	I mesëm
I mesëm	I lartë	I mesëm	I mesëm	I ulët
I ulët	I mesëm	I mesëm	I ulët	I ulët
I paqartë	I mesëm	I ulët	I ulët	I paqartë

Zbatimi i sistemit të vlerësimit për sektorët kryesorë shpesh bazohet në gjykim ekspertësh. Ky gjykim mbështetet në punën kërkimore (analizën nga të dhëna ekzistuese) për identifikimin dhe vlerësimin e çdo sektori (popullsi, arsim, infrastrukturë, mjedis). Për më tepër, përcaktimi i vulnerabilitetit të sektorëve dhe ndikimit të tyre të mundshëm fillimisht kryhet nga ekspertët dhe më pas vërtetohet nga stafi i bashkisë. Ekspertët gjithashtu kryejnë vizita në terren për të kuptuar më mirë ekspozimin dhe vulnerabilitetin e popullsisë ndaj rreziqeve të lidhura me klimën. Vlerësimi i rrezikut klimatik bazohet në një qasje cilësore, pasi kuantifikimi i saktë i rrezikut është mjaft i vështirë për shkak të të dhënave të kufizuara.

Në rastin e Shkodrës, probabiliteti i rreziqeve kryesore (përmbytjet, rrëshqitjet e dheut, zjarret dhe ndërveprimet multi-rrezik) vlerësohet në 1%, që korrespondon me një mundësi mesatare (3). Kjo do të thotë se këto ngjarje mund të ndodhin herë pas here, megjithëse jo shpesh.

Probabiliteti:

- I lartë (4): Shumë i mundshëm të ndodhë (probabilitet > 1%).
- I mesëm (3): Mundësi herë pas here (probabiliteti midis 0.5% dhe 2%). → Rreziqet kryesore të Shkodrës bien në këtë rang me 1%.
- I ulët (2): Jo shumë i mundshëm (probabiliteti 0.05%–0.5%).
- I paqartë (1): Nuk ka të dhëna historike ose shkencore të disponueshme.

Impakti/Pasoja:

- I lartë (4): Pasojat janë të rënda për bashkinë.
- I mesëm (3): Efekte të moderuara mbi popullsinë, infrastrukturën ose ekonominë.
- I ulët (2): Ndikime të vogla dhe të kufizuara.
- I paqartë (1): Nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme.

Niveli i riskut:

- 1–6: Konsiderohet risk i ulët
- 6-10: Konsiderohet risk i mesëm
- 10-16: Konsiderohet risk i lartë

7. ANALIZA E VLERËSIMIT TË RISKUT PËR ÇDO SEKTOR

7.1. Risku nga temperaturat ekstreme

Në paragrafët e mëposhtëm paraqiten rezultatet e vlerësimit të riskut për secilin sektor. Sektorët kryesorë të konsideruar përfshijnë popullsinë, ndërtesat, bujqësinë, infrastrukturën, mjedisin natyror (sipërfaqet ujore) dhe pyjet. Rritja e temperaturave gjatë verës dhe valët më të shpeshta të nxehtësisë pritet të sjellin rreziqe në rritje për shëndetin, veçanërisht për të moshuarit, fëmijët dhe individët me sëmundje kronike. Sëmundjet e lidhura me nxehtësinë, si stresi i nxehtësisë dhe goditja nga nxehtësia, mund të rriten, duke ushtruar presion mbi shërbimet lokale të kujdesit shëndetësor dhe social. Mungesa e aksesit të mjaftueshëm në ujë të pijshëm në qytet dhe në njësitë administrative si Velipojë, Rrethina dhe Dajç mund të përkeqësojë ndikimet shëndetësore gjatë ngjarjeve ekstreme të nxehtësisë. Ekspozimi i gjatë ndaj nxehtësisë në shtëpi, shkolla dhe objekte publike mund të shkaktojë parehati dhe të rrisë kërkesën për energji për ftohje, sidomos në ndërtesat me izolim ose ventilim të kufizuar. Kushtet e thatësisë dhe valët e nxehtësisë mund të rrisin nivelet e pluhurit dhe grimcave në ajër, duke ndikuar në shëndetin respirator të banorëve në gjithë bashkinë. Komunitetet më të cenueshme, sidomos në zona të varfra ose vendbanime informale, pritet të preken në mënyrë disproporcionale për shkak të kushteve të dobëta të banimit dhe mungesës së zgjidhjeve për ftohje. Vlerësimi i karakteristikave të ndërtesave (materialet, ventilimi dhe hijezimi) është i nevojshëm për të identifikuar strukturat më të rrezikuara dhe për të prioritetizuar masat e adaptimit.

Tabela 21 Rreziqet shëndetësore dhe sociale të lidhura me temperaturat e larta

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi
Ndërtesa publike (arsim)	4	4	4	4	4	16	Rritja e temperaturave përgjatë verës dhe valët më të shpeshta të nxehtësisë pritet të rrisin presionin mbi sistemin arsimor. Shumë ndërtesa shkollore, veçanërisht ato më të vjetrat, nuk janë të ndërtuara për t'u përballur me nxehtësinë e gjatë, duke munguar izolimi i duhur, sistemet e ftohjes ose hapësirat e jashtme të hijezuara. Kjo mund të

							shkaktojë mbinxehje të klasave, duke e bërë ambientin e mësimit të pakëndshëm dhe potencialisht të pasigurt për nxënësit dhe mësuesit. Temperaturat e larta brenda ndërtesave mund të ulin përqëndrimin, të përkeqësojnë performancën akademike dhe të rrisin rreziqet shëndetësore për grupet e ndjeshme, veçanërisht për fëmijët e vegjël. Në zonat rurale të bashkisë, ku qasja në objekte moderne është e kufizuar, ndikimet mund të jenë më të rënda, duke zgjeruar pabarazitë në arsim.
Popullsia vulnerabël	5	5	5	5	4	20	Grupet vulnerabël, si të moshuarit, fëmijët e vegjël dhe personat me sëmundje kronike, do të jenë më të rrezikuar nga sëmundjet e lidhura me nxehtësinë, përfshirë dehidratimin, lodhjen nga nxehtësia dhe sëmundjet kardiovaskulare. Zonat urbane, si qyteti i

							Shkodrës, ku ndërtimet e dendura dhe hapësirat e kufizuara të gjelbra intensifikojnë efektin e ishullit urban të nxehtësisë, do të përjetojnë mbinxehje më të madhe krahasuar me zonat rurale. Popullatat që punojnë në ambient tv hapur si fermerët, punëtorët e ndërtimit dhe punëtorët informalë, gjithashtu do të përballen me ekspozim të shtuar ndaj stresit nga nxehtësia, duke ulur produktivitetin dhe rritur rreziqet shëndetësore
Sistemi mjekësor	3	4	3	4	4	16	Spitalet, klinikat dhe institucionet për kujdesin e të moshuarve mund të kenë vështirësi në përballimin e numrit më të lartë të pacientëve gjatë valëve të nxehtësisë, veçanërisht rasteve të sëmundjeve të lidhura me nxehtësinë, si dehidratimi, goditja nga nxehtësia dhe komplikimet kardiovaskulare. Grupet e

							ndjeshme, përfshirë të moshuarit, fëmijët e vegjël, personat me sëmundje ekzistuese dhe individët e izoluar, pritet të jenë më të prekur.

7.2. Risku nga reshjet e dendura

Shkodra është shumë e ekspozuar ndaj përmbytjeve nga reshje të dendura dhe përmbytje të lumenjve, të cilat shpesh ndikojnë në transport, dëmtojnë banesat dhe ndikojnë në sistemet sanitare. Këto ngjarje mund të kenë pasoja të rëndësishme dhe afatgjata për sigurinë dhe mirëqenien e banorëve. Shërbimet kritike, përfshirë kujdesin shëndetësor, shkollat dhe mbështetjen sociale, janë të ndjeshme ndaj përmbytjeve, duke ndërprerë potencialisht operacionet e përditshme dhe qasjen e popullsisë. Duhet t'i kushtohet vëmendje e veçantë zonave të ulëta dhe vendbanimeve informale, të cilat janë më të rrezikuara nga përmbytjet dhe rreziqet e lidhura me to.

Tabela 22. Rreziqet shëndetësore dhe sociale të lidhura me reshjet e dendura

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi
Ndërtesa publike (Godina arsimore)	2	3	3	2	4	8	Reshjet intensive dhe përmbytjet dëmtojnë shpesh infrastrukturën arsimore, veçanërisht në njësitë e ndjeshme si Dajçi, Rrethinat dhe Velipoja. Godinat arsimore kërkojnë monitorim të rregullt, përmirësim të kullimit dhe mirëmbajtje në kohë për t'u mbajtur të sigurta dhe funksionale gjatë ngjarjeve ekstreme klimatike.

Ndërtesa informale (banesa)	4	4	4	4	4	16	Përmbytjet paraqesin rreziqe të veçanta për vendbanimet informale dhe të paligjshme në Shkodër, ku standardet e pamjaftueshme të ndërtimit dhe mungesa e infrastrukturës rrisin ndjeshmërinë ndaj rreziqeve. Këto zona janë veçanërisht të ekspozuara ndaj përmbytjeve të zgjatura dhe rreziqeve shëndetësore dhe të sigurisë të lidhura me to. Nevojitet një vlerësim më i thelluar për të përcaktuar shkallën e problemit dhe për të udhëhequr ndërhyrjet e duhura.
-----------------------------	---	---	---	---	---	----	---

7.3. Rreziqet për infrastrukturën nga temperaturat e larta verore

Temperaturat e larta verore mund të ulin efikasitetin e prodhimit të energjisë dhe të rrisin kërkesën për ftohje, duke ngarkuar rrjetin elektrik. Nxehtësia mund të dëmtojë rrugët, urat dhe hekurudhat, të prishë lëvizjen dhe të ndikojë tek përdoruesit e ndjeshëm. Ekspozimi i gjatë ndaj nxehtësisë mund të dobësojë strukturat, duke ndikuar në sisteme ujitjeje, mbrojtjen nga përmbytjet dhe ruajtjen e ujit.

Tabela 23. Rreziqet në infrastrukturë nga temperaturat e larta

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probability	Risku	Përshkrimi
Sistemet e energjisë (Transmetimi dhe Distribucioni)	2	3	3	2	4	8	Temperaturat e larta verore pritet të shtojnë stresin mbi sistemin e energjisë. Temperatura më e lartë e ambientit mund të ulë efikasitetin e prodhimit të energjisë elektrike dhe të rrisë kërkesën për ftohje në shtëpi, biznese dhe ndërtesa publike, duke çuar potencialisht në rritje të konsumit të energjisë dhe mungesa të përkohshme lokale. Këto presione mund të përkeqësojnë ndjeshmërinë ekzistuese të rrjetit elektrik.

						<p>ndërsa urat dhe shinat hekurudhore mund të shtrihen ose deformohen, duke rrezikuar trafikun dhe duke rritur nevojat për mirëmbajtje. Transporti publik, veçanërisht autobusët dhe mjetet e përbashkëta, mund të përballen me sfida operative gjatë periudhave të nxehtësisë së lartë, duke ndikuar në besueshmërinë e shërbimit. Popullatat e ndjeshme, përfshirë udhëtarët, nxënësit dhe të moshuarit, mund të përjetojnë gjithashtu parehati ose rreziqe shëndetësore gjatë lëvizjes në temperatura të larta.</p>

						<p>dhe ulja e lagështisë mund të përshpejtojnë tkurrjen e tokës dhe të ulin kohezionin, duke rritur mundësinë e rrjedhjes ose dështimit të pjesshëm. Këto pasoja mund të ndikojnë mbi tokat bujqësore në zonën poshtë digave, menaxhimin lokal të ujit dhe sistemet e mbrojtjes nga përmytjet. Monitorimi dhe mirëmbajtja e rregullt, duke përfshirë menaxhimin e lagështisë dhe mbulesën e bimësisë, do të jenë të domosdoshme për të reduktuar këto rreziqe.</p>
--	--	--	--	--	--	--

7.4. Rreziqet në infrastrukturë nga ndryshimet e reshjeve

Planifikimi i ardhshëm në Shkodër duhet të integrojë mbrojtjen e lumenjve, deltave dhe bregdetit të Adriatikut, duke siguruar që ndërtimet e reja të minimizojnë rreziqet nga përmytjet. Menaxhimi efektiv i sistemeve të ujitjes, kanalizimeve dhe mbrojtjes nga përmytjet në të gjithë bashkinë është kritik. Pyllëzimi, restaurimi i bregut të lumit dhe zgjidhjet bazuar në natyrë janë thelbësore për të rritur reziliencën si në zonat e brendshme ashtu edhe në ato bregdetare. Reshjet e dendura në basenet e Drinit, Bunës dhe Kirit shpesh shkaktojnë dëmtime në ura dhe infrastrukturën lineare, përkeqësuar nga erozioni i tokës përgjatë bregut të lumenjve. Kjo është më e dukshme në zonat e ulëta dhe fusha përmytëse, duke ndërprerë lidhjen midis komuniteteve urbane dhe rurale. Ura të përkohshme ose të lëvizshme janë vendosur për të ruajtur aksesin, duke theksuar vazhdimësinë e vulnerabilitetit të rrjeteve të transportit.

Rrjeti energjitik i Shkodrës është shumë i ekspozuar, me reshje të dendura që shkaktojnë shpesh ndërprerje të energjisë elektrike, duke ndikuar në fuqi, ujësjellësin, transportin dhe sistemet e komunikimit. Investime janë në vazhdim, por nevojitet një vlerësim më i detajuar i dobësive të sistemit

për të siguruar shërbime të qëndrueshme gjatë ngjarjeve ekstreme të motit. Zonat malore si Thethi, Dukagjini dhe Alpet Shqiptare përjetojnë rrëshqitje të shpeshta të dheut, me bllokime të rrugëve lokale. Velipoja dhe Shiroka gjithashtu përballen me erozion dhe paqëndrueshmëri të pjerrësive, duke kërcënuar infrastrukturën dhe duke izoluar komunitetet me rrugë alternative të kufizuara. Infrastruktura e ujësjellësit dhe kanalizimeve në Shkodër është pjesërisht e vjetëruar, duke shkaktuar rrjedhje, efikasitet të reduktuar dhe humbje uji. Monitorim dhe rehabilitimi i vazhdueshëm janë të nevojshëm për të ruajtur shërbime të qëndrueshme dhe për të reduktuar vulnerabilitetin ndaj presioneve klimatike si përmbytjet dhe thatësitat. Përmbytjet, rrjedhjet e ujit dhe thatësitat sezonale rrezikojnë sasinë dhe cilësinë e ujit, veçanërisht në njësitë e ulëta si Velipoja, Dajçi dhe Rrethinat. Vendbanimet informale dhe infrastruktura e dobët rrisin rreziqet e kontaminimit dhe kufizojnë aksesin në ujë të sigurt, duke nxjerrë në pah nevojën për menaxhim uji adaptues ndaj klimës dhe mirëmbajtje.

Tabela 24 Rreziku në infrastrukturës nga reshjet e dendura

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi
Rrjetet kritike të infrastrukturës	4	3	3	4	3	12	Planifikimi i zhvillimit të ardhshëm në Shkodër duhet të integrojë mbrojtjen e lumenjve, deltave dhe bregdetit Adriatik, duke siguruar që ndërtimet e reja të minimizojnë rreziqet nga përmbytjet. Menaxhimi efektiv i sistemeve të ujitjes, kanalizimeve dhe mbrojtjes nga përmbytjet në të gjithë bashkinë është kritik për reduktimin e rreziqeve të lidhura me klimën. Ripyllëzimi dhe restaurimi i brigjeve të lumenjve janë masa të domosdoshme, së bashku me zgjidhjet e bazuara në natyrë, për të forcuar reziliencën e zonave të brendshme dhe bregdetare kundër përmbytjeve.

Urat dhe infrastruktura kritike	4	3	3	4	3	12	<p>Shirat e përforcuar në basenet e lumenjve Drin, Buna dhe Kir shpesh kanë shkaktuar dëme në ura dhe infrastrukturë lineare, shpesh të përkeqësuar nga erozioni i tokës përgjatë brigjeve të lumenjve. Këto ndikime janë veçanërisht të dukshme në zonat e ulëta dhe fusha që përmyten, duke ndikuar në lidhshmërinë midis komuniteteve urbane dhe rurale. Për t'u përgjigjur, janë përdorur ura të përkohshme ose të lëvizshme për të ruajtur qasjen dhe për të mbështetur lëvizshmërinë lokale gjatë dhe pas ngjarjeve të përmytjes, duke nxjerrë në pah vulnerabilitetin e vazhdueshëm të rrjetit transportues të bashkisë ndaj ngjarjeve ekstreme hidrologjike.</p>

							vulnerabiliteteve të sistemeve për të forcuar reziliencën dhe për të garantuar furnizim të besueshëm me energji gjatë ngjarjeve ekstreme klimatike.

Sistemet e furnizimit me ujë	2	2	2	2	3	6	<p>Rrjeti i furnizimit me ujë është kryesisht i vjetër, me shumë pjesë të sistemit që datojnë disa dekada dhe funksionojnë me përmirësime të kufizuara. Kjo infrastrukturë e vjetër shkakton shpesh rrjedhje, ulje të efikasitetit dhe humbje uji, duke shtuar presion mbi burimet tashmë të kufizuara. Monitorimi dhe rehabilitimi janë gjithnjë e më të nevojshme për të siguruar shërbim të besueshëm, për të përmirësuar ruajtjen e ujit dhe për të forcuar reziliencën ndaj presioneve klimatike si përmbytjet dhe thatësitrat.</p>

						monitorim të fortë, mirëmbajtje dhe menaxhim adaptiv ndaj klimës të sistemeve të furnizimit me ujë të Shkodrës
--	--	--	--	--	--	--

7.5. Rreziqet për bizneset nga rritja e temperaturave dhe ndryshimet në modelet e reshjeve

Përmbytjet e shpeshta të lumenjve dhe ujërave sipërfaqësore në zonat e ulëta dhe në vendbanimet informale ndërhyjnë në operacionet e biznesit, shkaktojnë dëme në prona dhe reduktojnë prodhimin bujqësor. Parashikimet për ndryshimet klimatike tregojnë se frekuenca dhe intensiteti i këtyre ngjarjeve pritet të rriten në të ardhmen. Rrëshqitjet e dheut, erozioni dhe moti ekstrem mund të ndërpresin rrugët e transportit, duke ndikuar në lëvizjen e mallrave dhe lëndëve të para për bujqësinë, përpunimin e ushqimit dhe turizmin. Ndryshimet klimatike mund të thellojnë këto ndërprerje, duke bërë të nevojshme ndërtimin e infrastrukturës rezistente dhe planifikimin e masave emergjente. Kufizimet ose ndërprerjet në furnizimin me ujë të trajtuar rrezikojnë ujitjen, mbajtjen e bagëtive dhe shërbimet turistike. Thatësitrat, përmbytjet dhe dobësitë infrastrukturore pritet të rrisin këto presione në të ardhmen. Rritja e kostove operative për shkak të temperaturave të larta dhe kërkesës për energji: temperaturat e larta gjatë verës do të rrisin nevojën për ftohje në banesa, biznese dhe objekte publike, duke rritur konsumin dhe kostot e energjisë, dhe duke vendosur presion shtesë mbi rrjetin elektrik dhe infrastrukturën. Përmbytjet, rrëshqitjet e dheut dhe erozioni mund të reduktojnë përkohësisht ose përherësisht rendimentin e kulturave dhe të ndërpresin aktivitetet bujqësore, pyjore dhe turistike. Ngjarjet ekstreme të motit mund të kufizojnë më tej funksionimin e bizneseve. Për më tepër, pjesa më e madhe e punëtorëve në **sektorët e tekstilit dhe prodhimit**, shumë prej të cilëve janë gra, janë veçanërisht të ndjeshëm ndaj rritjes së temperaturave, pasi shumica e këtyre bizneseve nuk kanë sisteme të përshtatshme ftohjeje ose ajrim gjatë periudhës së verës.

Tabela 25. Rreziqet për bizneset nga temperaturat e larta dhe ndryshimet në reshje

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi

Ekspozimi i bizneseve ndaj përmbytjeve	3	3	2	4.5	3	<p>13.5</p> <p>Rritja e rreziqeve nga përmbytjet në Shkodër paraqet sfida aktuale dhe të ardhshme për bizneset. Aktualisht, përmbytjet e shpeshta nga lumenjtë dhe ujërat sipërfaqësore, veçanërisht në zonat e ulëta dhe në zonat informale, ndërpresin aktivitetet, dëmtojnë pronën dhe ndikojnë në prodhimin bujqësor. Ngjarjet historike, si përmbytjet e vitit 2010, tregojnë ndikimet e konsiderueshme socio-ekonomike, përfshirë ndërprerje të gjata të tregjeve dhe të mjeteve të jetesës lokale. Në të ardhmen, pritet që ndryshimi i klimës të rrisë frekuencën dhe intensitetin e reshjeve të dendura, duke përforcuar këto rreziqe. Bizneset, veçanërisht ato të vogla dhe fermat, do të duhet të adaptohen përmes mbrojtjeve më të mira</p>
--	---	---	---	-----	---	--

						nga përmbytjet, infrastruktures rezistente dhe planifikimit të masave të emergjencës, për të minimizuar humbjet e menjëhershme dhe vulnerabilitetin ekonomik afatgjatë
--	--	--	--	--	--	---

Bizneset bujqësore	4	4	4	4	4	<p>16</p> <p>Bizneset, veçanërisht ato në bujqësi, përpunim ushqimesh dhe turizëm, janë të ekspozuara ndaj rreziqeve nga qasja e kufizuar ose e ndërprerë në ujë të trajtuar. Presionet aktuale përfshijnë variacionet sezonale të reshjeve, përmbytjet e lumenjve si Drini dhe Buna, dhe vulnerabilitetin e infrastrukturës së ujit në zonat e ulëta si Velipojë, Dajç dhe Rrethinat. Këta faktorë mund të ulin disponueshmërinë e ujit për vaditje, blegtori dhe shërbime turistike, duke ndikuar në produktivitetin dhe vazhdimësinë e operimit të bizneseve. Në të ardhmen, ndryshimi i klimës pritet të përkeqësojë këto sfida, me përmbytje më të shpeshta, periudha thatësire dhe kontaminime të burimeve ujore, duke</p>
--------------------	---	---	---	---	---	--

						<p>shtuar presionin mbi sistemet bashkiake të furnizimit me ujë. Forcimi i besueshmërisë së furnizimit me ujë, promovimi i përdorimit efikas dhe investimet në infrastrukturë rezistente ndaj klimës do të jenë të domosdoshme për të mbrojtur operimin e bizneseve dhe për të mbështetur qëndrueshmërinë ekonomike në bashki.</p>

						para. Në të ardhmen, pritet që frekuenca dhe intensiteti në rritje i reshjeve dhe ekstremeve të tjera klimatike të forcojnë këto sfida, duke ndikuar në tregtinë lokale dhe lidhjet tregtare rajonale. Forcimi i infrastrukturës transportuese dhe zhvillimi i planeve emergjente për logjistikën do të jenë vendimtare për të ruajtur operacionet e biznesit dhe për të minimizuar ndikimet ekonomike.

						<p>kostot e inproveve dhe mirëmbajtjes janë kritike për funksionimin e përditshëm. Veçanërisht bizneset e vogla dhe të mesme janë të ndjeshme ndaj këtyre presioneve, të cilat mund të ulin fitimet dhe të kufizojnë investimet për rritje. Me kalimin e kohës, nëse kostot e materialeve dhe infrastrukturës vazhdojnë të rriten, bizneset mund të jenë të detyruara të adaptohen përmes masave të eficiencës, optimizimit të zinxhirit të furnizimit ose planifikimit të ndërgjegjshëm për klimën, për të ruajtur qëndrueshmërinë ekonomike në bashki.</p>
--	--	--	--	--	--	--

Siguaria ushqimore	3	3	3	3	3	<p>9</p> <p>Bizneset përballen me rreziqe të reduktimit të kapacitetit prodhues për shkak të rreziqeve klimatike aktuale dhe të ardhshme. Përmbytjet e tokave bujqësore në zonat si Rrethinat, Velipoja dhe Dajçi, mund të ndërpresin përkohësisht ose përfundimisht prodhimin e kulturave, ndërsa rrëshqitjet dhe erozioni në zonat kodrinore dhe malore mund të dëmtojnë infrastrukturën që mbështet operacionet bujqësore ose pyjore. Në mënyrë të ngjashme, fenomenet ekstreme të motit, përfshirë valët e nxehtësisë ose reshjet e dendura, mund të ndërpresin aktivitetet turistike dhe ofrimin e shërbimeve, duke kufizuar aftësinë e bizneseve për të operuar me kapacitet të plotë.</p>
--------------------	---	---	---	---	---	--

7.6. Rreziqet në industrinë e bujqësisë, së pyjeve dhe peshkimit

Zonat e ulëta si Velipojë, Rrethinat dhe Dajçi janë jashtëzakonisht të ndjeshme ndaj përmbytjeve nga lumenjtë dhe ujërat sipërfaqësore, të cilat dëmtojnë kulturat dhe tokën pjellore. Ngjarje historike, si përmbytjet e vitit 2010, përmbytën mbi **12,450 hektarë tokë bujqësore** për gati një muaj. Thatësira dhe rritja e temperaturave pritet të shkaktojë presion tek kulturat bujqësore dhe bagëtitë, duke rritur nevojën për ujitje dhe përdorim energjie. Erozioni i tokës dhe rrëshqitjet në zonat malore si Thethi, Dukagjini dhe Alpet Shqiptare rrezikojnë frutorët, vreshtat dhe fermat e vogla. Pyjet në Alpet Shqiptare përballen me stres për shkak të verave më të thata, valëve të nxehtësisë dhe rrezikut më të lartë të zjarreve, ndërsa variabiliteti klimatik mund të favorizojë përhapjen e sëmundjeve. Kullotja e tepërt dhe prerja e paligjshme e drurëve, veçanërisht në Shalë dhe Pult, zvogëlojnë rigjenerimin e pyjeve dhe biodiversitetin, duke shtuar presionet klimatike.

Liqeni i Shkodrës dhe lumenjtë Drin/Buna përjetojnë nivele uji të ndryshueshme për shkak të reshjeve të dendura dhe operimit të hidrocentralëve, duke ndikuar tek habitatet dhe riprodhimi i peshqve. Rreziqet për cilësinë e ujit nga rrjedhja e lëndëve ushqyese dhe sedimentimi mund të ulin kapjet e specieve si ngjala, krapi dhe qefulli, që aktualisht arrijnë rreth 13,000 kuintalë në vit. Rritja e nivelit të detit dhe erozioni bregdetar përgjatë deltës së Bunës dhe bregut të Velipojës kërcënojnë zonat e rritjes së specieve dhe habitatet e shpezëve migratore, duke rrezikuar produktivitetin e peshkimit. Për më tepër, bashkia ka përgjegjësi për **infrastrukturën e ujitjes** brenda territorit të saj dhe duhet të monitorojë rregullisht sasinë e ujit për ujitje, e cila aktualisht mungon për shkak të kapaciteteve njerëzore dhe mungesës së njohurive teknike. Nuk ka të dhëna parashikuese mbi kërkesën për ujitje për 3-5 vitet e ardhshme, gjë që e bën popullsinë lokale më pak të qëndrueshme ndaj disponueshmërisë së ujit. Për më tepër, degradimi i tokës (kullotja e bagëtive) dhe shpyllëzimi e bëjnë territorin jashtëzakonisht të ekspozuar ndaj erozionit dhe rrëshqitjeve të dheut.

Tabela 26. Rreziqet në bujqësi

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi

7.7. Rreziqet tek speciet e tokës në Bashkinë e Shkodrës

Shkodra kalon përmes lumenjve kryesorë, përfshirë Drinin dhe Bunën, si dhe shumë degëve dhe ligatinave. Intensiteti në rritje i reshjeve pritet të shkaktojë përmbytje më të shpeshta dhe më të rënda nga lumenjtë dhe ujërave sipërfaqësore, duke mobilizuar sedimente, lëndë ushqyese dhe ndotës, dhe duke ndryshuar regjimet hidrologjike nëpër fusha të përmbytura si Velipoja, Rrethinat dhe Dajçi. Ngjarjet e ardhshme të stuhive, duke përfshirë erërat e forta dhe reshjet intensive, mund të dëmtojnë pemët dhe zonat pyjore, veçanërisht në Alpet Shqiptare dhe zonat bregdetare pranë lumenjve. Pemët e rritura në pyje dhe në zonat urbane mund të rrëzohen, duke ndikuar në biodiversitet dhe duke bllokuar rrugët ose dëmtuar infrastrukturën.

Zonat tokësore pranë lumenjve dhe në fushat e ulëta, si deltat e Bunës dhe fushat përmbytëse të Velipojës, janë të ndjeshme ndaj përmbytjeve dhe futjes së ujit të kripur, duke ndryshuar komunitetet e bimëve dhe duke degraduar habitatet e përdorura nga fauna tokësore. Speciet vendase, duke përfshirë florën alpine, kafshët barngrënëse dhe polenizuesit, përballen me presion nga speciet invazive bimore (p.sh. akacia, shkopi i artë kanadez) dhe kushtet e ndryshuara të habitatit të shkaktuara nga ndryshimi i klimës.

Erozioni i tokës dhe degradimi i saj pritet të ndodhin në zonat kodrinore dhe malore të bashkisë, veçanërisht në Shosh, Shalë dhe Theth, ku rrëshqitjet e tokës dhe dështimet e shpatit mund të rriten për shkak të reshjeve ekstreme dhe presionit të përdorimit të tokës. Ekosistemet tokësore, përfshirë pyjet dhe livadhet, mund të pësojnë rënie në shërbimet ekosistemit si magazinimi i karbonit, mbrojtja e tokës dhe sigurimi i habitatit, duke ndikuar si në biodiversitet ashtu edhe në komunitetet njerëzore që varen nga këto burime.

Tabela 27. Rreziqet tek speciet e tokës

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi
Ekosistemet e ekspozuara ndaj temperaturave ekstreme	4	4	4	4	4	16	Rritja e temperaturave në Shkodër pritet të ndikojë ekosistemet tokësore si në zonat e ulëta ashtu edhe në ato malore. Në fushat e ulëta, temperaturat më të larta mund të shkaktojnë presion në ekosistemet pyjore

							dhe livadhe, duke ndikuar tek speciet që varen nga këto habitate. Në Alpet Shqiptare, kushtet më të ngrohta pritet të lëvizin zonat e vegetacionit më lart, duke zvogëluar potencialisht shtrirjen e pyjeve dushkut, ahut dhe koniferëve duke ndryshuar livadhet alpine që sigurojnë habitat për gjitarët tokësorë si dhitë e egra, arinjtë e murrmë, rrëqebujt dhe ujqërit.

						<p>dhe drurëve të ahut që sigurojnë habitat kritik për specie si rrëqebujt, arinjte e murrmë, ujqërit dhe dhitë e egra. Ngjarjet e përsëritura të stuhive mund të çojnë në rrëzim drurësh, humbje të mbulesës bimore poshtë drurëve dhe fragmentim të habitatit, duke ulur reziliencën e ekosistemit. Me kalimin e kohës, këto tronditje do të rrisin ndjeshmërinë e specieve tokësore ndaj presioneve të tjera si bimët invazive, tharja e pyjeve dhe degradimi i habitatit, duke vështirësuar mbijetesën e komuniteteve të egra malore dhe kodrinore të Shkodrës.</p>
--	--	--	--	--	--	---

Ekosistemet e ekspozuara ndaj specieve invazive	3	3	3	3	3	<p>9</p> <p>Në Shkodër, ekosistemet tokësore po ekspozohen gjithnjë e më shumë ndaj presioneve nga speciet invazive dhe patogjenët e lidhur me to. Në pyjet malore të Alpeve Shqiptare, bimë invazive si akacia e zezë (<i>Robinia pseudoacacia</i>) dhe shkopi i artë kanadez (<i>Solidago canadensis</i>) mund të konkurrojnë me florën vendase, të ulin biodiversitetin dhe të ndryshojnë strukturën e pyjeve. Kjo kërcënon barengrënësit vendas, polenizuesit dhe speciet e tjera të egra që varen nga komuniteti bimor vendas.</p>
---	---	---	---	---	---	---

Ekosistemet e ekspozuara ndaj erozionit bregdetar	4	4	4	4	3	<p>12</p> <p>Prirja e ngritjes së nivelit të detit pritet të ndikojë gjithnjë e më shumë në ekosistemet tokësore të ultësirave në Shkodër, veçanërisht përgjatë deltës së lumit Buna, bregdetit të Velipojës dhe Lagunës së Vilunit. Pyjet bregdetare dhe ato përgjatë lumenjve, si dhe skajet e moçaleve të ujërave të ëmbla, mund të përjetojnë përmbytje më të shpeshta dhe futje të ujit të kripur, duke çuar në ndryshime të komuniteteve bimore dhe kushteve të tokës. Këto ndryshime kërcënojnë faunën tokësore që varet nga këto habitate, përfshirë bimësinë vendase dhe speciet që përdorin skajet e moçaleve për ushqim dhe gjelbërim. Me kalimin e kohës, humbja dhe degradimi</p>
---	---	---	---	---	---	--

							i habitatit pritet të ulin biodiversitetin tokësor dhe të dobësojnë reziliencën e ekosistemeve të ultësirës së Shkodrës.
--	--	--	--	--	--	--	--

7.8. Rreziqet në lidhje me përbërjen e tokës dhe speciet e ujërave të ëmbla

Ndryshimet klimatike dhe rritja e reshjeve pritet t'i bëjnë lumenjtë Drin dhe Buna më të paqëndrueshëm dhe më erozivë. Prurjet maksimale më të larta do të rrisin erozionin e brigjeve dhe depozitimën e sedimenteve, duke ndikuar negativisht në speciet dhe habitatet ujore përgjatë brigjeve të lumenjve në zona si Velipoja, Rrethinat dhe Dajç. Parashikohen vera më të thata, të cilat mund të ulin prurjet bazë të lumenjve, të rrisin temperaturën e ujit dhe të ulin nivelet e oksigjenit të tretur, duke përkeqësuar cilësinë e habitatit për specie peshqish si ngjala (*Anguilla anguilla*), krap (*Cyprinus carpio*) dhe blini (*Acipenser sturio*). Rritja e deficitit të lagështisë së tokës dhe episodet e reshjeve të dendura mund të degradojnë ligatinat dhe zonat ripariante, duke ndikuar tek bimët ujore, makroinvertebrorët dhe amfibët, si dhe duke rritur përqendrimet e lëndëve ushqyese dhe ndotësve në sistemet ujore të ëmbla. Temperaturat më të larta mund të ulin aftësinë e tokës dhe të ligatinave për të mbajtur karbonin dhe lëndët ushqyese, duke rritur potencialisht emetimet e gazeve serë dhe duke ndryshuar ekuilibrin e lëndëve ushqyese në lumenjtë dhe lagunat e lidhura me to.

Tabela 28. Rreziqet për speciet e ujërave të ëmbla

Sektori	Ekspozimi	Vulnerabiliteti	Kapaciteti përballues	Impakti	Probabiliteti	Risku	Përshkrimi

							thatësirës verore shkaktajnë stres të tokave të punueshme dhe kullotave. Të kombinuara me presionet nga përdorimi i tokës, këto procese po çojnë gradualisht në degradimin e cilësisë së tokës, uljen e shërbimeve të ekosistemit dhe rrezikimin e qëndrueshmërisë afatgjatë të bujqësisë dhe pylltarisë në territorin e bashkisë.
Magazinimi i karbonit, sekuestrimi i tij dhe emetimet e gazeve serë	3	3	2	4.5	3	13.5	Ndryshimet e nxitura nga klima, përfshirë rritjen e temperaturave dhe luhatjet në disponueshmërinë e ujit, pritet të ndikojnë në aftësinë e këtyre sistemeve për të sekuestruar karbon. Në zonat fushore, ulja e niveleve të ujit dhe periudhat më të shpeshta të thatësirës mund të reduktojnë lagështinë e tokës, duke dëmtuar thithjen e karbonit nga vegjetacioni dhe duke përshpejtuar dekompozimin e lëndës organike, çka mund të çojë në çlirimin e dioksidit të

						<p>karbonit (CO₂). Në pyjet malore të Alpeve Shqiptare, rritja e temperaturave dhe ndryshimet në regjimin e reshjeve mund të shkaktojnë stres te pemët, si ahu, haloret dhe dushqet, duke ulur ritmet e rritjes dhe akumulimin e biomasës. Ligatinat përgjatë deltës së lumit Buna dhe Lagunës së Vilunit janë veçanërisht të ndjeshme, pasi ndryshimet në hidrologji dhe kripëzimin e ujit, si pasojë e përmbytjeve ose thatësirave, mund të prishin formimin e torfës dhe procese të tjera natyrore të magazinimit të karbonit.</p>
<p>Speciet dhe habitatet e ujërave të ëmbla.</p>	3	4	3	4	3	<p>12</p> <p>Speciet e ujërave të ëmbla në Liqenin e Shkodrës dhe në lumenj si Drini dhe Buna po ndikohen gjithnjë e më shumë nga ndryshimet e kushteve klimatike. Rritja e temperaturës së ujit, ndryshimet në regjimin e prurjeve dhe episodet</p>

						<p>sezonale të përmbytyjeve ose thatësirave prishin habitatet dhe ciklet e shumimit të specieve të peshqve, si ngjala (<i>Anguilla anguilla</i>), krapit (<i>Cyprinus carpio</i>) dhe blini (<i>Acipenser sturio</i>).</p> <p>Erozioni i brigjeve, sedimentimi dhe përkeqësimi i cilësisë së ujit ushtrojnë presion shtesë mbi ekosistemet ujore, ndërsa prania e specieve invazive, si krapit prusian (<i>Carassius gibelio</i>) dhe trofta ylber (<i>Oncorhynchus mykiss</i>), rrit konkurrencën me popullatat vendase. Këto presione pritet të intensifikohen në skenarët e ardhshëm klimatikë, duke ulur qëndrueshmërinë e habitateve të ujërave të ëmbla dhe duke rrezikuar si biodiversitetin, ashtu edhe shërbimet ekosistemike që mbështesin jetesën e komuniteteve lokale.</p>
--	--	--	--	--	--	---

Kërcënimet për speciet dhe habitatet e ujërave të ëmbla nga speciet invazive, sëmundjet dhe organizmat e dëmshëm	3	4	3	4	3	12	Peshqit jo-vendas, përfshirë krapin prusian (<i>Carassius gibelio</i>) dhe troftën ylber (<i>Oncorhynchus mykiss</i>), konkurrojnë me speciet vendase si ngjala (<i>Anguilla anguilla</i>), krapin (<i>Cyprinus carpio</i>) dhe blini (<i>Acipenser sturio</i>), duke ulur popullatat e tyre dhe duke çrregulluar ciklet natyrore të shumimit. Bimët ujore invazive, si lulëkuqja e ujit (<i>Eichhornia crassipes</i>) dhe kallami i madhe (<i>Arundo donax</i>), ndryshojnë rrjedhën e ujit, ekuilibrin e lëndëve ushqyese dhe strukturën e habitatit, duke ndikuar negativisht në popullatat e peshqve dhe zogjve.
--	---	---	---	---	---	----	--

8. PLANI LOKAL I VEPRIMIT

Ka gjithnjë e më shumë prova që tregojnë se **klima në Shkodër** po ndryshon në përputhje me tendencat globale të ndryshimeve klimatike. Në dekadat e fundit, bashkia ka përjetuar ngjarje ekstreme të motit më të shpeshta dhe më intensive, me ndikime të rëndësishme mbi popullsinë, infrastrukturën dhe ekosistemet. Rreziqet kryesore të lidhura me klimën për Shkodrën përfshijnë:

- **Përmbytjet:** Për shkak të pozicionit gjeografik pranë Liqenit të Shkodrës dhe baseneve kryesore të lumenjve, bashkia është shumë e ekspozuar ndaj përmbytjeve sezonale. Rritja e reshjeve në pranverë dhe vjeshtë, e kombinuar me ngjarje ekstreme të motit, rrit rrezikun e përmbytjeve urbane, daljes nga shtrati të lumenjve dhe dëmtimit të banesave, rrugëve dhe tokave bujqësore.
- **Zjarret:** Rritja e temperaturave gjatë verës dhe periudhat e gjata të thatësisë i bëjnë pyjet dhe zonat rurale më të ndjeshme ndaj zjarreve. Këto ngjarje rrezikojnë biodiversitetin, tokat bujqësore dhe vendbanimet rurale, si dhe shkaktojnë ndotje të ajrit dhe humbje ekonomike.
- **Rrëshqitjet e dheut:** Terreni kodrinor dhe malor i Shkodrës është i prirur ndaj erozionit dhe paqëndrueshmërisë së shpateve. Episodet e reshjeve të dendura, së bashku me shpyllëzimin dhe presionet mbi tokën, rrisin mundësinë e rrëshqitjeve, duke vënë në rrezik komunitetet, infrastrukturën dhe tokat bujqësore.
- **Valët e nxehtësisë:** Temperatura mesatare më e lartë dhe valët më të shpeshta të nxehtësisë, intensifikojnë rreziqet për shëndetin e popullsisë, veçanërisht për grupet vulnerabël si të moshuarit, fëmijët dhe punonjësit e ekspozuar në mjedis. Valët e nxehtësisë rrisin gjithashtu kërkesën për energji për ftohje, reduktojnë disponueshmërinë e ujit dhe rrisin rrezikun e ndikimeve të thatësisë mbi bimët dhe bagëtitë.

Figura 32. Procesi i Vlerësimit të Rreziqeve Klimatike

8.1 Qëllimi i Planit Lokal të Veprimit

Si nivel i qeverisjes më i afërt me qytetarët, komunitetet dhe bizneset lokale, dhe si përgjegjës i parë në shumë emergjenca, **Bashkia Shkodër** ka një pozicion unik për të nxitur përparim të rëndësishëm drejt një të ardhmeje me **karbon të ulët dhe rezistente ndaj ndryshimeve klimatike**. Ky Plan Lokal Veprimi për Klimën, duke u bazuar në vlerësimin e rreziqeve klimatike të Shkodrës, ka për qëllim të:

- (i) sigurojë një kuptim të plotë të rreziqeve dhe dobësive kryesore klimatike me të cilat përballet bashkia;
- (ii) nxisë zbatimin e masave të rezistencës ndaj ndryshimeve klimatike në mënyrë të strukturuar dhe proaktive;
- (iii) integrojë adaptimin ndaj klimës në të gjitha planet dhe politikat bashkiake dhe ta përfshijë atë në operacionet dhe funksionet e Bashkisë Shkodër.

Plani i Veprimit mbështet Bashkinë Shkodër në ofrimin e:

- **Shërbimit të qytetarëve:** duke siguruar efikasitet në administratën e bashkisë, përmirësuar performancën dhe mbrojtur mirëqenien e stafit;
- **Shërbimeve të Bashkisë:** duke përmirësuar ofrimin e shërbimeve dhe funksioneve thelbësore në të gjithë territorin administrativ dhe gjeografik të Shkodrës.

8.1.1 Konteksti i këtij plani për Bashkinë e Shkodrës

Adaptimi ndaj klimës synon të ndërtojë komunitete rezistente ndaj ndryshimeve klimatike dhe të mbrojë popullsinë, ekosistemet, bizneset, infrastrukturën dhe ndërtesat nga ndikimet negative të ndryshimeve klimatike. Për Shkodrën, është thelbësore që adaptimi të integrohet në vendimmarrjen e bashkisë dhe të zbatohet në mënyrë proaktive si pjesë e qeverisjes së përditshme dhe ofrimit të shërbimeve.

Përveç zvogëlimit të rreziqeve, ndryshimet klimatike mund të krijojnë edhe mundësi të reja nga kursimet përmes efikasitetit energjetik, deri tek inovacioni në praktikat e qëndrueshme që forcojnë rezistencën mjedisore dhe ekonomike të Shkodrës.

Prandaj, Bashkia Shkodër ka detyrimin të integrojë gradualisht adaptimin ndaj klimës në të gjitha funksionet, operacionet dhe shërbimet e saj. Ky Plan Lokal Veprimi synon të “sigurojë ndaj klimës” planet dhe politikat ekzistuese dhe të ardhshme të bashkisë, duke garantuar që çdo sektor të konsiderohet përmes një perspektive klimatike.

Duke integruar rezistencën ndaj klimës në qeverisje, Shkodra mund të sigurojë një përgjigje të qëndrueshme, koherente dhe me vizion për sfidat e ndryshimeve klimatike, duke mbrojtur mirëqenien e qytetarëve dhe duke forcuar qëndrueshmërinë e komuniteteve të saj.

8.2 Procedura dhe kriteret e prioritarizimit

Në seksionin e mëposhtëm, ndikimet e rreziqeve nga ndryshimet klimatike (të përshkruara në Kapitujt 5 dhe 6) shqyrtohen në lidhje me mënyrën se si Bashkia Shkodër ofron shërbimet dhe funksionet e saj. Bazuar në rreziqet klimatike dhe vlerësimet e rikut të identifikuara për Shkodrën (Kapitulli 7), hapi tjetër në zhvillimin e këtij Planit Lokal Veprimi për Klimën, ishte përcaktimi i veprimeve strategjike që do të forcojnë kapacitetin e bashkisë për rezistencë ndaj klimës.

Këto veprime janë të strukturuar rreth fushave sektoriale ku ndërhyrja është më e rëndësishme dhe ka ndikim më të madh:

- Popullsia, shëndeti, komunitetet dhe ndërtesat
- Infrastruktura
- Biznesi dhe industria
- Mjedisi natyror
- Asetet bashkiake dhe operimi
- Qeverisja

Veprimet me prioritet të lartë

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtuasi dhe Partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)	Treguesit kyç të performancës
Qeverisja, monitorimi dhe vlerësimi	10	<p>Të krijohet një sistem i centralizuar raportimi për ngjarjet ekstreme të motit.</p> <ul style="list-style-type: none"> Të mblidhen të dhëna mbi ndërprerjet e shërbimeve, dëmet, kostot dhe veprimet e ndërmarra për reagim. Të përdoren GIS dhe mjete digjitale për planifikim të bazuar në evidencë. Të sigurohet që mësimet e nxjerra të integrohen në planifikimin vjetor dhe në vendimmarrjen për investime. 	Drejtoria e Mbrojtjes Civile; Drejtoria e Teknoogjisë së Informacionit dhe GIS-it	Afatshkurtër– Afatmesëm	<p>-Sistemi funksional (Po/Jo)</p> <p>-% e drejtorive të lidhura</p> <p>-Koha mesatare e raportimit</p> <p>-Nr. i ngjarjeve të regjistruara</p> <p>-% e ngjarjeve me të dhëna të plota</p> <p>-Nr. i raporteve GIS/vit</p> <p>-Nr. i mësimave të integruara</p>
	1	<p>Të zhvillohet një Hartë e Vulnerabilitetit Klimatik për Shkodrën, duke identifikuar rreziqet që lidhen me përmytjet (Liqeni i Shkodrës, dalja nga shtrati e lumit Drin), rrëshqitjet e tokës dhe zjarret në pyje.</p> <ul style="list-style-type: none"> Të krijohet një regjistër i aseteve, shërbimeve dhe grupeve vulnerabël të popullsisë (p.sh. të moshuarit, komunitetet e izoluara). Të përcaktohen kriteret e prioritizimit të rrezikut për të orientuar masat e përshtatjes. 	Drejtoria e Planifikimit Urban dhe Zhvillimit të Territorit; Drejtoria e Menaxhimit të Rreziqeve	Afatshkurtër	<p>-Harta e përfunduar (Po/Jo)</p> <p>-Nr. i aseteve vulnerabël të hartuara</p> <p>-% e popullsisë vulnerabël e regjistruar</p> <p>-Nr. i kriterëve të prioritizimit</p> <p>-Nr. i vendimeve të marra duke përdorur hartën</p>

	<p>3</p> <p>Të përmirësohet një kornizë e vlerësimit të rreziqeve, duke e integruar atë në regjistrin e rrezikut të bashkisë së Shkodrës për të prioritarizuar rreziqet klimatike dhe për të udhëhequr dizajnin dhe vendndodhjen e infrastrukturës në të ardhmen.</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Urban dhe Zhvillimit të Territorit</p>	<p>Afatmesëm</p>	<p>-Korniza e zhvilluar (Po/Jo) -% e sektorëve që aplikojnë kornizën -Nr. i projekteve të vlerësuara/vit -Nr. i rreziqeve të shtuar në regjistër</p>
	<p>9</p> <p>Të përmirësohet mbledhja dhe analiza e të dhënave mbi ndikimet klimatike: -Të përdoret hartimi GIS për të identifikuar infrastrukturën në rrezik. -Të dokumentohen kostot e dëmeve për të udhëhequr planifikimin e ardhshëm të masave të përshtatjes. -Të krijohet një sistem ndarjeje dhe raportimi të të dhënave për të mbështetur vlerësimin ekonomik të masave të përshtatjes.</p>	<p>Drejtoria e Menaxhimit të Rreziqeve</p>	<p>Afatgjatë</p>	<p>-Nr. i asetëve në GIS -% e ngjarjeve të dëmeve të dokumentuara -Raporti vjetor i kostove të dëmeve (Po/Jo) -Sistemi i ndarjes së të dhënave (Po/Jo) -Nr. i vlerësimeve ekonomike</p>

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtesia dhe partnerët	Treguesit kyç të performancës	Afati kohor (Sh/M/Gj)
	2	<p>Të krijohet një sistem për dokumentimin, monitorimin dhe analizimin e infrastrukturës vulnerabël ndaj motit ekstrem, përfshirë rrugët, urat, rrugët për biçikleta dhe këmbësorë, si dhe rrjetet e transportit publik.</p> <p>-Të përpilohen inventarët e infrastrukturës vulnerabël dhe të përcaktohen prioritetet për përmirësim.</p> <p>-Të përcaktohen procedurat për vlerësimin e integritetit strukturor pas ngjarjeve.</p> <p>-Të përgatitet një plan transporti për mot të ashpër dhe të shpërndahet tek zyrat përkatëse për emergjencat.</p>	<p>Drejtoria e Infrastrukturës dhe Punëve Publike; Drejtoria e Mbrojtjes Civile</p>	<p>-Inventari i përfunduar (Po/Jo) -Nr. i asetëve të vlerësuara -% e asetëve me protokoll inspektimi -Plani i Transportit për Mot të Ashpër (Po/Jo)</p>	Afatmesëm
	3	<p>Të krijohet një Regjistër i Rrezikut dhe Mundësive për të gjitha asetet kritike të territorit të bashkisë (rrugët, sistemet IT, ndërtesat publike, shërbimet publike).</p> <p>-Të kryhen vlerësime të rrezikut për infrastrukturën rrugore dhe transportin.</p> <p>-Të zhvillohet një plan monitorimi për inspektimin e gjendjes së asetëve në mënyrë të rregullt.</p> <p>-Të hartohen udhëzime për dizajnin e projekteve të mëdha duke përdorur projeksionet klimatike specifike për Shkodrën.</p>	<p>Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës; Drejtoria e Planifikimit Urban</p>	<p>-Regjistri funksional (Po/Jo) -% e asetëve kritike të vlerësuara -Nr. i inspektimeve/vit -Nr. i projekteve që përdorin dizajn klimatike</p>	Afatmesëm- Afatgjatë

	<p>-Të identifikohen plane emergjence për vazhdimësinë e shërbimeve gjatë përmbytjeve, rrëshqitjeve të tokës ose zjarreve në pyje.</p>
4	<p>Të zhvillohet një Regjistër dhe Plan Menaxhimi për Infrastrukturën e Mbrojtjes nga Përmbytjet.</p> <p>-Të përgatiten Vlerësime të Rrezikut nga Përmbytjet për secilin vendndodhje për infrastrukturën dhe ndërtesat e reja.</p> <p>-Të hartohen Planet e Menaxhimit të Ujërave Sipërfaqësore për të kontrolluar përmbytjet pluviale.</p> <p>-Të forcohen urat, kanalet dhe sistemet e kullimit.</p> <p>-Të provojë teknologjinë e sensorëve të largët në zonat e prekura nga përmbytjet (rreth Liqenit të Shkodrës, bregu i lumit Drin) për të mundësuar veprime të hershme para reshjeve të mëdha.</p>

Drejtoria e Infrastrukturës;
Drejtoria e Burimeve Ujore

-Regjistri i përfunduar (Po/Jo)
-Nr. i Vlerësimeve të Rrezikut nga Përmbytjet
-Nr. i përmirësimeve të kanaleve të kullimit/urave

Afatmesëm-Afatgjatë

Veprime me prioritet të mesëm

Këto veprime do të trajtohen në një fazë të mëvonshme nga bashkia.

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtori dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
	2	<p>Të identifikohen komunitetet që rrezikohen nga përmbytjet dhe ato që mund të izolohen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Të përditësohen hartat e rrezikut nga përmbytjet duke përdorur skenarë të ardhshëm klimatikë. Të dizajnohen masa për reduktimin e rrezikut (barriera, rrugë evakuimi, përmirësim të aksesit) dhe të integrohen në planifikimin hapësinor. Të bëhen të dhënat të disponueshme për publikun për të rritur ndërgjegjësimin dhe për të përmirësuar përgatitjen. 	Drejtorja e Burimeve Ujore; Drejtorja e Mbrojtjes Civile	Afatmesëm
	4	<ul style="list-style-type: none"> Të nisë një fushatë ndërgjegjësimi publik që të theksojë rolin e ekosistemeve natyrore në përshtatjen ndaj klimës (zonat buferike të përmbytjeve, ulje e nxehtësisë përmes gjelbërimit). Të vendosen tabela informuese në hapësira publike, zona turistike dhe vende natyrore. Të përdoren shkollat dhe eventet komunitare për të shpërndarë informacion mbi ndryshimet klimatike dhe për të promovuar zgjidhje bazuar në natyrë. 	Drejtorja e Mjedisit dhe Marrëdhënieve me Publikun	Afatmesëm
	5	<ul style="list-style-type: none"> Të rishikohen dhe përditësohen çdo vit Planet e Përgjigjes Emergjente të Shkodrës për të reflektuar mësimet nga përmbytjet, rrëshqitjet e tokës dhe zjarret. Të forcohen sistemet e komunikimit dhe furnizimi i energjisë rezervë. Të sigurohet akses në ujë dhe energji për shërbimet emergjente gjatë krizave. 	Drejtorja e Mbrojtjes Civile; Drejtorja e Infrastrukturës	Afatshkurtër– Afatgjatë

		<ul style="list-style-type: none"> Të zhvillohet një sistem për të monitoruar dhe analizuar ndikimet e ngjarjeve klimatike mbi shërbimet publike. 		
	6	<ul style="list-style-type: none"> Të integrohen rreziqet shëndetësore të lidhura me klimën në vlerësimet e ndikimit shëndetësor për projektet e reja. Të nisën fushata parandaluese për të reduktuar aksidentet (rrëshqitje, rënie) gjatë reshjeve të dendura ose zjarreve. Të krijohen sisteme monitorimi të shëndetit publik gjatë valëve të nxehtësisë dhe periudhave me ndotje të lartë të ajrit. 	Drejtoria e Shëndetësisë dhe Shërbimeve Sociale	Afatshkurtër – Afatmesëm
	7	<ul style="list-style-type: none"> Të hartohen plane komunikimi të targetuara për: Edukimin e qytetarëve mbi praktikën e kursimit të ujit dhe masat për mbrojtjen e shtëpisë. Përhapjen e paralajmërimeve për motin dhe këshilla sigurie para ngjarjeve ekstreme. Ofrimin e udhëzimeve për komunitetet vulnerabël mbi reagimin ndaj përmblytjeve, valëve të nxehtësisë ose zjarreve në pyje. 	Drejtoria e Informacionit dhe Marrëdhënieve me Publikun	Afatshkurtër – Afatmesëm

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtuuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
Njerëzit, shëndeti, komunitetet dhe mjedisi i krijuar nga njeriu	12	Të përditësohet Plani i Qëndrueshëm i Mobilitetit Urban për të integruar reziliencën ndaj klimës, për të nxitur ecjen dhe përdorimin e biçikletave, si dhe për të përmirësuar besueshmërinë dhe mbulimin e transportit publik.	Drejtoria e Transportit dhe Mobilitetit	Afatmesëm– Afatgjatë

Infrastruktura	1		Të integrohen konsideratat mbi ndryshimet klimatike në dizajnin, planifikimin dhe ndërtimin e të gjitha projekteve të infrastrukturës. -Të rishikohen dhe aplikohen standardet e dizajnit për kullimin urban të qëndrueshëm (SUDS) për të menaxhuar në mënyrë efektive ujërat e shiut.	Drejtoria e Planifikimit dhe Zhvillimit Urban; Drejtoria e Infrastrukturës	Afatshkurtër– Afatgjatë
	3		Të zhvillohet një strategji mbjelljeje pemësh për qëllime normalizimi të temperaturave në vendet e caktuara të faunës në gjithë Shkodrën. Të mbështetet dhe të përmirësohet një program mbjelljeje të shkurreve dhe pemëve autoktone për Qytetin e Shkodrës, duke përfshirë speciet si lisi, frashëri dhe panja. Të krijohet një proces inspektimi të pemëve për të minimizuar rreziqet dhe për të mbrojtur pemët ekzistuese. Të identifikohen vende të reja për mbjellje shtesë të pemëve për të rritur biodiversitetin dhe për të mbrojtur pemët në pronësi private. Të identifikohen korridoret ekologjike dhe çështjet e lidhjes ndërmjet tyre, si dhe të krijohen habitatet e reja për florën dhe faunën autoktone. Të sigurohet që mbjellja e pemëve të kontribuojë në objektivat e përshtatjes ndaj klimës, si ulja e rrezikut nga përmbytjet dhe ftohja urbane.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm– Afatgjatë
	5		Të përgatitet një plan rezilience për kontrollin e dëmtuesve dhe insekteve të lidhura me nxehtësinë, si dhe të specieve të huaja invazive.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave; Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura	Afatmesëm

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtuksi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
	8	Të përdoret krijimi i habitatit në vendet strategjike për të reduktuar rrezikun e erozionit të tokës, veçanërisht përgjatë lumit Buna dhe Liqenit të Shkodrës.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatshkurtër– Afatmesëm
	9	Të krijohen argjinatura ndaj përmytjeve përmes zgjidhjeve të bazuara në natyrë për të mbrojtur komunitetet përgjatë lumenjve Buna dhe Drin.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatshkurtër– Afatmesëm
	10	Të hartohen dhe të zbatohen masa për të luftuar erozionin bregdetar dhe atë të brigjeve të lumenjve, veçanërisht përgjatë Liqenit të Shkodrës dhe lumit Buna. Të inkurajohet ruajtja dhe restaurimi i habitatëve natyrorë dhe të promovohet përdorimi i zonave natyrore të plazhit.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm– Afatgjatë
	11	Të rikuperohen zonat dhe pyjet e degraduara nga zjarret ose erozioni, duke përdorur zgjidhje të bazuara në natyrë. Përqëndrimi veçanërisht në zonat si Malësia e Shkodrës dhe pyjet përreth.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm– Afatgjatë
	12	Të zbatohen masa për mbrojtjen nga erozioni të tokave bujqësore në zonat vulnerabël.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm– Afatgjatë
	13	Të merren masa mbrojtëse nga përmytjet për segmentet kritike përgjatë lumenjve Buna dhe Drin.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm

Kategoria	Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
	3	Të përmirësohen asetet publike dhe banesat me teknologji rezistente ndaj klimës. -Të përmirësohet efienca energjetike dhe izolimi për të përballuar temperatura ekstreme. -Të instalohen sisteme mbrojtjeje nga përmbytjet, energji rezervë dhe ventilimi në objekte kyçe (shkolla, spitale, ndërtesa administrative).	Drejtoria e Infrastrukturës; Drejtoria e Punëve Publike	Afatshkurtër– Afatmesëm
	4	Të zhvillohet një Kontroll Teknik i Reziliencës për të gjitha pronat publike, duke i dhënë përparësi ndërtesave në zonat e rrezikuara nga përmbytjet ose me vulerabilitet të lartë ndaj nxehtësisë, dhe të krijohen mekanizma mbështetjeje për komunitetin.	Drejtoria e Planifikimit Urban; Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës	Afatshkurtër– Afatmesëm
	8	Të përgatitet një Manual i Përgjigjes Emergjente që përcakton rolet dhe përgjegjësitë e çdo shërbimi të bashkisë gjatë emergjencave të lidhura me klimën, duke siguruar një përgjigje të koordinuar.	Drejtoria e Mbrojtjes Civile; Drejtoria e Planifikimit Urban	Afatmesëm– Afatgjatë

8.3 Qeverisja, monitorimi dhe vlerësimi

Për zbatimin efektiv të këtij Plani Lokal të Veprimit për Klimën, është e domosdoshme të krijohet një kornizë e qartë brenda Bashkisë së Shkodrës që siguron implementimin e suksesshëm dhe praktik të veprimeve të përshtatjes. Duke qenë se kjo strategji përfshin të gjitha funksionet dhe operacionet e bashkisë, do të kërkohet koordinim dhe mbikëqyrje e fortë.

Në zbatimin e veprimeve të këtij Plani, Bashkia e Shkodrës do të sigurojë që çdo ndikim potencial mjedisor të minimizohet. Veprimet e përshtatjes do të vlerësohen në bazë të përfitimeve të tyre të përbashkëta, duke përfshirë përmirësimet në shëndetin publik, mbrojtjen e biodiversitetit, cilësinë e ujit, menaxhimin e rrezikut nga përmblytjet dhe planifikimin e qëndrueshëm të përdorimit të tokës. Veprimet që sjellin përfitime të shumta mjedisore dhe në shoqëri do të kenë përparësi.

8.3.1 Përfaqësimi

Do të krijohet një Komitet Koordinimi për Veprimin Klimatik për të mbikëqyrur zbatimin e planit. Ky komitet duhet të përfshijë përfaqësues nga të gjitha fushat kyçe funksionale të bashkisë, duke bashkuar ekspertizën teknike, operative dhe menaxheriale për të realizuar me sukses veprimet e përshkruara në strategji.

8.3.2 Zbatimi

Komiteti Koordinues për Veprimin Klimatik do të jetë përgjegjës për drejtimin e procesit të zbatimit dhe do të zhvillojë një metodologji për realizimin e Planit Lokal të Veprimit për Klimën. Kjo do të përfshijë:

- Prioritizimin e veprimeve të përshtatjes për zbatim afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë, siç përcaktohet në Plan.
- Caktimin e përgjegjësive dhe identifikimin e autoritetit/partnerit kryesor për çdo veprim.
- Zhvillimin e qasjeve dhe nisjen e zbatimit të veprimeve.
- Identifikimin dhe sigurimin e fondeve për veprimet e planifikuara.
- Krijimin e treguesve kyç dhe objektivave të matshëm për monitorimin e progresit.
- Koordinimin me palët e interesit në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar për të siguruar sinergji.
- Integrimin e veprimeve të përshtatjes në planet, politikat dhe buxhetet ekzistuese bashkiake aty ku është e mundur.

8.3.3 Raportimi

Komiteti Koordinues për Veprimin Klimatik do të ketë gjithashtu një rol thelbësor në **monitorim dhe raportim**. Detyrat e tij do të përfshijnë:

- Monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të veprimeve dhe përcaktimin e afateve të qarta për realizimin e tyre.
- Përdorimin e rezultateve të monitorimit dhe shkencës së përditësuar klimatike për të rishikuar vlerësimet e rrezikut dhe për të rregulluar veprimet sipas nevojës.
- Identifikimin e rreziqeve dhe pengesave në zbatim dhe raportimin e progresit tek ekipi menaxhues i komunës në mënyrë të rregullt.

9. ANEKSE

9.1 Aneksi I: Qasja ndaj palëve të interesit lidhur me përgatitjen e Planit Lokal të Përshtatjes

Kronologjia	Vendi	Palët e interesit	Përmbajtja
Korrik 2025	Tiranë	Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile	<p>Agjencia aktualisht është e angazhuar në disa iniciativa që krijojnë kontekstin për këtë detyrë. Ajo është në proces përgatitjeje të një Strategjie Kombëtare, me draftin përfundimtar të seksionit diagnostikues të pritur deri në dhjetor, dhe menaxhon një fond të dedikuar për të mbështetur programet lokale në fushën e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike dhe reduktimit të rrezikut. Për më tepër, Agjencia kontribuon në vlerësimin e planëve të përshtatjes të udhëhequr nga UNDP, si në nivel kombëtar ashtu edhe për tetë bashki. Megjithatë, ajo ende nuk ka miratuar formalisht Planet e Veprimit për Energjinë dhe Klimën të Bashkive (MECAPs) të zhvilluara deri më tani.</p> <p>Sa i përket pritshmërive, Agjencia ka shprehur nevojën për të mobilizuar financime shtesë për programe plotësuese, siç është modernizimi i sistemit të alarmit të hershëm me fokus në përmirësimet teknologjike. Ajo gjithashtu ka theksuar rëndësinë e sigurimit të harmonizimit me studimet dhe planet lokale të përshtatjes, veçanërisht duke përdorur të njëjtin model për komponentin e përshtatjes të këtij raporti siç përdoret në proceset e tjera kombëtare dhe bashkiake të planifikimit.</p> <p>Së fundi, një numër dokumentesh kyçe referencë mbeten për t'u mbledhur dhe shqyrtuar, duke përfshirë draftin e punës së Strategjisë Kombëtare për Vlerësimin e Fatkeqësive, si dhe informacion mbi programet përkatëse ndërkombëtare dhe kombëtare lidhur me reduktimin e rrezikut.</p>
Korrik 2025	Tiranë	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (tashmë Ministria e Mjedisit)	<p>Plani Kombëtar i Përshtatjes (NAP) është afër finalizimit dhe përcakton një kornizë të plotë me 66 masa, duke përfshirë 45 masa të buta, 6 masa të gjelbra dhe disa masa gri. Plani shoqërohet me një analizë të kostove dhe përfitimeve, një strategji financiare të vlerësuar në 9.8 milion euro, një strategji komunikimi, si dhe një përmbledhje të përgjigjes së përgjithshme të</p>

			<p>secilës masë. Strategjia financiare funksionon kryesisht si një mjet mbështetës, duke dhënë udhëzime për zbatimin e masave. Me rëndësi, masat e përfshira në NAP janë tashmë të harmonizuara me proceset e tjera lokale të planifikimit. Për të ardhmen, parashikohet që objektivat e NAP për vitet 2040, 2045 dhe 2050 të integrohen në MECAP gjatë ciklit të ardhshëm të rishikimit në 2028.</p> <p>Sa i përket pritshmërive, detyra duhet të sigurojë që procesi të jetë plotësisht në përputhje me Planin Kombëtar të Përshtatjes, duke lejuar gjithashtu që Plani Lokal i Veprimit të Shkodrës të integrojë masa shtesë specifike për kontekstin lokal aty ku është e përshtatshme.</p> <p>Së fundi, disa dokumente kyçe mbeten ende për t'u mbledhur dhe shqyrtuar, përfshirë draftin përfundimtar të Planit Kombëtar të Përshtatjes me 66 veprimet e tij, dhe strategjinë financiare, e cila shërben si udhëzues për lehtësimin e zbatimit të masave.</p>
Korrik 2025	Tiranë	Ministria e Financave	<p>U mbajt një takim me Shërbimin e Monitorimit, megjithatë dukej se shërbimi nuk ishte plotësisht i informuar mbi çështjet dhe sfidat specifike që po diskutoheshin. Mund të jetë e këshillueshme të planifikohet një takim tjetër me Shërbimin e Programimit, i cili mund të ofrojë njohuri shtesë dhe të sigurojë një harmonizim më të mirë me objektivat e detyrës. Vlen të theksohet se rreth 4% e buxhetit të Bashkisë së Shkodrës sigurohet nga Agjencia e Mbrojtjes Civile, çka nënvizon rëndësinë e koordinimit me strukturat kombëtare.</p> <p>Gjatë këtij shkëmbimi fillestar, Shërbimi i Monitorimit nuk shprehu pritshmëri specifike lidhur me detyrën. Megjithatë, u theksua se shërbimi mund të jetë në gjendje të ndajë statistika dhe të dhëna të lidhura me ndryshimet klimatike, të cilat do të ishin të vlefshme për përgatitjen e Planit Lokal të Veprimit.</p>
Korrik 2025	Tiranë	Agjencia Kombëtare e Energjisë	<p>Bashkitë kanë mundësinë të aplikojnë çdo vit për financim nga Agjencia, e cila, pas konsultimeve me Ministrinë, mund të alokojë burime për të mbështetur projekte konkrete lidhur me eficiencën energjitike. Fushat e financimit të pranueshme përfshijnë rinovimin e ndërtesave, ndriçimin publik, sistemet e energjisë së</p>

			<p>ripërtëritshme dhe iniciativa të ngjashme. Agjencia menaxhon një buxhet mesatar vjetor prej rreth 2 milion eurosh, i cili zakonisht mbështet rreth një duzinë projektesh çdo vit. Me rëndësi, ky financim kufizohet vetëm për projekte publike dhe nuk mund të zgjerohet për iniciativa të sektorit privat.</p> <p>Përveç rolit të saj financiar, Agjencia ofron gjithashtu mbështetje inxhinierike lokale për bashkitë gjatë përgatitjes dhe zbatimit të projekteve. Përtej buxhetit të saj, ekzistojnë mundësi të tjera financimi përmes donatorëve, partnerëve ndërkombëtarë dhe programeve të jashtme. Aktualisht, Agjencia po zbaton tre programe të financuara nga BE-ja me një buxhet total prej 1 milion eurosh, që mbulojnë instalimin e stacioneve të karikimit elektrik, sistemet fotovoltaike dhe të ngrohjes së ujit me energji diellore, si dhe rinovimin e ndërtesave publike.</p>
Nëntor 2025	Shkodër	OJF-të Ekipi i bashkisë	<p>NEPSEN/ETMI prezantuan vlerësimin për OJF-të dhe ekipet e bashkisë. Të pranishmit miratuan përfundimet e propozuara, duke sugjeruar disa rregullime/modifikime.</p> <p>Plani i veprimit u diskutua me ekipin e bashkisë së Shkodrës. Kjo konfirmoi prioritizimin që ishte kryer dhe rafinoi veprimet bazuar në reagimet e bashkisë.</p>

9.2 Aneksi ii: Parashikimet e ndryshimeve klimatike

Për të mbështetur planifikimin e rrezikut, ne duhet të kuptojmë ndikimin potencial më të keq të ndryshimeve klimatike, pra rastin më ekstrem të parashikimeve klimatike. E gjithë shkenca dhe modelimi i klimës bazohet në supozime, rezervime dhe kufizime, që do të thotë se asnjë vlerësim nuk mund të konsiderohet si një pasqyrim apo parashikim absolut i kushteve të ardhshme. SSP-të e përditësuara përdorin një konventë emërtimi “SSPx-y”, ku “SSPx” i referohet pesë skenarëve socio-ekonomikë, dhe “y” i referohet niveleve përafërsisht të forcimit radiativ. Më poshtë paraqitet një përshkrim i shkurtër i pesë SSP-ve:

- **SSP1: Ruajtja e resurseve globale:** Kufijtë e natyrës po respektohen. Fokus më i madh është vendosur te mirëqenia njerëzore sesa te rritja ekonomike. Pabarazitë e të ardhurave midis shteteve dhe brenda tyre po ulen. Konsumi është i orientuar drejt minimizimit të përdorimit të burimeve materiale dhe energjisë.
- **SSP2: Zhvillim i qëndrueshëm në të ardhmen:** Tendencat e të ardhurave në vende të ndryshme po ndryshojnë ndjeshëm. Ekziston një bashkëpunim i kufizuar midis

shteteve, por ai është i pakët. Rritja e popullsisë globale është e moderuar dhe stabilizohet në gjysmën e dytë të shekullit. Sistemet mjedisore po përballen me një degradim të caktuar.

- **SSP3: Rivalitet rajonal:** Rilindja e nacionalizmit dhe konfliktet rajonale vendosin çështjet globale në sfond. Politikat fokusohen gjithnjë e më shumë te siguria kombëtare dhe rajonale. Investimet në arsim dhe zhvillim teknologjik po ulen. Pabarazia po rritet. Disa rajone përjetojnë dëmtime drastike mjedisore.
- **SSP4: Pabarazi:** Diferenca midis shoqërive të zhvilluara që bashkëpunojnë globalisht dhe atyre që ngecin në një nivel zhvillimi më të ulët me të ardhura dhe nivel arsimimi të ulët po rritet. Politikat mjedisore janë të suksesshme në adresimin e problemeve lokale në disa rajone, por jo në të tjera.
- **SSP5: Zhvillim i bazuar në karburante fosile:** Tregjet globale janë gjithnjë e më të integruara, duke sjellë inovacione dhe përparim teknologjik. Zhvillimi social dhe ekonomik, megjithatë, bazohet në shfrytëzimin e intensifikuar të burimeve fosile me një përqindje të lartë të qymyrit dhe një stil jetese me konsum energjie të lartë në mbarë botën. Ekonomia globale po rritet dhe problemet mjedisore lokale, si ndotja e ajrit, po trajtohen me sukses.

Çdo skenar ka të lidhur me të, një rritje globale të temperaturës, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Rritja e parashikuar e temperaturës globale sipas skenarëve të ndryshëm

Skenari	Afatshkurtër, 2021–2040		Afatmesëm, 2041–2060		Afatgjatë, 2081–2100	
	Vlerësimi më i mirë (°C)	Shkalla më shumë e mundshme (°C)	Vlerësimi më i mirë (°C)	Shkalla më shumë e mundshme (°C)	Vlerësimi më i mirë (°C)	Shkalla më shumë e mundshme (°C)
SSP1-1.9	1.5	1.2 to 1.7	1.6	2 to 2.0	1.4	0 to 1.8
SSP1-2.6	1.5	1.2 to 1.8	1.7	3 to 2.2	1.8	3 to 2.4
SSP2-4.5	1.5	1.2 to 1.8	2	6 to 2.5	2.7	1 to 3.5
SSP3-7.0	1.5	1.2 to 1.8	2.1	7 to 2.6	3.6	8 to 4.6
SSP5-8.5	1.6	1.3 to 1.9	2.4	9 to 3.0	4.4	3 to 5.7

Burimi: TS, Ndryshimet Klimatike 2021: Bazat Shkencore Fizike. Kontributi i WGI në AR6 të IPCC-së

9.3 Aneksi iii: Integrimi i vlerësimeve të vulnerabilitetit dhe rrezikut

Bashkia e Shkodrës është shumë e ekspozuar ndaj rreziqeve klimatike për shkak të ndërveprimit të faktorëve demografikë, infrastrukturorë, ekologjikë dhe ekonomikë. Bashkia po përjeton një rënie dhe plakje të popullsisë, me zonat rurale të rrezikuara nga braktisja dhe grupet sociale vulnerabël të përqendruar në zona të ulëta, të rrezikuara nga përmbytjet. Rrjeti i saj i transportit, duke përfshirë rrugët malore dhe bregdetare, vendbanimet informale dhe infrastrukturën e hidrocentraleve, përballet me ndërprerje të shpeshta nga rrëshqitjet e tokës, përmbytjet dhe moti ekstrem, duke ndikuar në qasjen në shkolla, shërbime shëndetësore dhe tregje. Ekosistemet e Shkodrës, që shtrihen nga pyjet e dushkut, ahut dhe koniferëve deri te kullotat alpine dhe zonat ligatinore, mbështesin biodiversitetin, jetesën dhe ekoturizmin, por janë gjithnjë e më të kërcënuara nga zjarret, kullotja e tepruar, prerja e drurëve dhe variabiliteti klimatik. Ekonomia lokale, kryesisht e bazuar në bujqësi dhe turizëm, është e ndjeshme ndaj përmbytjeve, thatësirave, valëve të nxehtësisë dhe erozionit të tokës, të cilat ulin rendimentin e kulturave, dëmtojnë infrastrukturën dhe pengojnë qasjen në atraksionet kulturore dhe natyrore. Së bashku, këta faktorë tregojnë një bashki me ekspozim të konsiderueshëm dhe kapacitet të kufizuar përshtatës, duke nënvizuar nevojën për planifikim të integruar për të forcuar reziliencën në sistemet sociale, ekonomike dhe mjedisore.

Për të vlerësuar këtë më qartë, analiza kombinoi kërkime bibliografike, rishikim të literaturës relevante dhe inpute nga palët e interesit në Bashkinë e Shkodrës, duke u fokusuar në katër dimensione kryesore: (a) Popullsia, (b) Infrastruktura, (c) Mjedisi natyror, dhe (d) Biznesi dhe aktivitetet ekonomike.

Vulnerabiliteti i Popullsisë

Profili demografik i Bashkisë së Shkodrës, me një popullsi totale prej 102,434 banorësh, tregon një shpërndarje relativisht të balancuar gjinore, ku femrat përbëjnë 51% dhe meshkujt 49% të popullsisë së përgjithshme. Megjithatë, bashkia ka përjetuar një rënie të dukshme prej 33,178 banorësh krahasuar me Regjistrimin e Popullsisë të vitit 2011 (135,612), duke reflektuar si emigrimin ashtu edhe ndryshimet më të gjera demografike. Struktura e moshës dominohet nga grupmosha e punës (15–64 vjeç), që përbën 63.6% të banorëve, e ndjekur nga popullsia e moshuar (65+) me 20.7% dhe fëmijët (0–14 vjeç) me 15.7%. Kjo shpërndarje tregon një komunë që po plaket gradualisht, me një pjesë gjithnjë e më të madhe të banorëve të moshuar krahasuar me të rinjtë. Vulnerabiliteti është veçanërisht i lartë në njësitë administrative rurale si Dajç dhe Velipojë, ku banorët e moshuar dhe personat me aftësi të kufizuara përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të popullsisë. Njëkohësisht, bazat shumë të vogla dhe të plakura të popullsisë në Shosh, Shalë dhe Pult I vendosin këto zona në rrezik për braktisje dhe rënie socio-ekonomike. Nga ana tjetër, njësitë si Guri i Zi, Bërdicë dhe Rrethinat shfaqin një numër relativisht më të lartë të fëmijëve, duke sugjeruar një reziliencë demografike më të madhe krahasuar me zonat rurale të tjera. Në përgjithësi, popullsia e Shkodrës është e shpërndarë në mënyrë të pabarabartë midis qendrës urbane, ku jeton afërsisht 60% e banorëve të komunës, dhe zonave periferike, shumë prej të cilave janë të ekspozuara ndaj rreziqeve si përmbytjet, nxehtësia ekstreme dhe sfidat e lidhura me shëndetin dhe jetesën.

Infrastruktura dhe Shërbimet

Rrjeti rrugor dhe transporti i Shkodrës është shumë i ekspozuar ndaj rreziqeve të ndryshme, si në zonat malore ashtu edhe në fushat e ulëta. Bashkia ka gjithsej 2,633.6 km rrugë, që shtrihen mbi një sipërfaqe prej 826.3 hektarësh, ku shumica janë rrugë lokale (55.7%). Tre korridore kryesore ndërqytetase kalojnë përmes Shkodrës, duke e lidhur atë me Malin e Zi, Kosovën dhe pjesën jugore të Shqipërisë, duke e bërë një qendër kyçe rajonale. Megjithatë, ky pozicion strategjik rrit edhe ekspozimin ndaj rreziqeve natyrore. Në zonat malore të Thethit, Dukagjinit

dhe Alpeve Shqiptare, reshjet intensive shpesh shkaktojnë rrëshqitje dhe rrëzime shkëmbinësh, duke dëmtuar rrugët dhe duke izoluar fshatrat pa alternativa qasjeje. Probleme të ngjashme raportohen në Velipojë dhe zonën e Shirokës, ku rrëshqitjet pengojnë lëvizjen dhe kërcënojnë ekonominë lokale. Linja hekurudhore, që dikur lidhte Shkodrën me Lezhën, Vlorën dhe Malin e Zi, aktualisht është jofunksionale për shkak të dekadave të degradimit, duke ulur redundancën e sistemit të transportit. Brenda qytetit, vulnerabiliteti lidhet gjithashtu me rrjetin urban të transportit. Megjithëse Shkodra operon me tre linja autobusësh të licencuara dhe 42 linja të kontraktuara për mësues dhe studentë, transporti publik urban përbën vetëm 0.38% të mobilitetit total. Në vend të tij, biçikletat dominojnë lëvizjet ditore, duke përbërë rreth 28% të udhëtimeve, gjë që e bën Shkodrën unike, por edhe të ndjeshme ndaj ekstremiteteve të motit si valët e nxehtësisë dhe reshjet e dendura. Shërbimet kritike, si shkollat, spitalet dhe sistemet ujore, ndodhen në zona të rrezikuara nga përmytjet, duke rritur më tej rreziqet nga përmytjet dhe paqëndrueshmëria e pjerrësive. Për më tepër, ndërtesat më të vjetra në qendrën urbane nuk kanë izolim të duhur ose sisteme ftohjeje, duke amplifikuar vulnerabilitetin ndaj temperaturave të larta verore. Vendbanimet informale shtojnë një shtresë tjetër vulnerabiliteti në sistemin e infrastrukturës së Shkodrës. Të përqendruara brenda qytetit dhe në njësitë përreth si Rrethinat, Dajç dhe Dobraq, këto zona shpesh janë ndërtuar pa planifikim adekuat, drenazhim apo qasje rrugore. Shumë nga këto ndërtime ndodhen në tokë të rrezikuara nga përmytjet ose nuk kanë reziliencë ndaj rrëshqitjeve dhe zjarreve, duke ekspozuar familjet ndaj rreziqeve të përsëritura klimatike. Mungesa e shërbimeve publike adekuate, si rrugët e asfaltuara, kanalizimet dhe menaxhimi i mbetjeve, rrit më tej rreziqet për shëndetin dhe sigurinë, duke kufizuar mundësitë për aktivitet ekonomik formal. Ndërsa këto vendbanime vazhdojnë të zgjerohen, shpesh në kurriz të tokave bujqësore ose natyrore, ato jo vetëm që përballen me ekspozim të lartë ndaj rreziqeve, por krijojnë edhe presion shtesë mbi infrastrukturën dhe ekosistemet tashmë të brishta të Shkodrës.

Një tjetër aset kyç i infrastrukturës janë hidrocentralet. Infrastruktura hidroenergjitike luan një rol të madh në rajonin e Shkodrës, por përbën gjithashtu një nga burimet më kritike të rrezikut mjedisor dhe klimatik. Tre hidrocentralet kryesore të kaskadës së Drinit: Fierza, Komani dhe Vau i Dejës, klasifikohen si objekte të Klasit I për shkak të ndikimeve të tyre të konsiderueshme ekonomike, sociale dhe ekologjike. Ndërsa ato janë kontribues kryesor në prodhimin e energjisë në Shqipëri, operacionet e tyre ndikojnë fuqishëm në dinamikat hidrologjike të rajonit, veçanërisht përmes mbajtjes së sedimenteve, ndryshimeve në rrjedhën e lumenjve dhe shfrytëzimeve periodike që përkeqësojnë përmytjet. Ngjarja e përmytjes së vitit 2010, që la mbi 12,000 hektarë tokë bujqësore të fundosur për afërsisht një muaj, evidentoi vulnerabilitetin e Shkodrës ndaj menaxhimit të papërshtatshëm ose rrjedhjeve ekstreme. Kjo nënvizon nevojën për menaxhim të koordinuar në gjithë basenin, monitorim të vazhdueshëm dhe integrimin e parashikimeve klimatike në protokollin e operimit të hidrocentraleve, pasi këto infrastruktura mbeten vendimtare për formësimin e mundësive zhvillimore dhe rreziqeve nga përmytjet në bashki.

Ekosistemet dhe Mjedisi Natyror

Pyjet e Bashkisë së Shkodrës përbëjnë një nga sistemet më të larmishme ekologjike në Shqipëri, duke u shtrirë nga fushat e ulëta deri te majat e larta të Alpeve Shqiptare. Në lartësi më të ulëta, midis 300 dhe 700 metrash, dominojnë pyjet e dushkut, me specie si lisi hungarez, lisi i butë dhe lisi i përhershëm, të cilat sigurojnë dru zjarri, burime kullotjeje dhe një mbrojtje kundër erozionit të tokës. Duke u ngjitur më lart, zënë vend pyjet e ahut, që mbulojnë sipërfaqe të mëdha tokash midis 600 dhe 1,700 metrash. Këto pyje të dendura dhe me lagështi të lartë, ku ahu evropian shpesh përziehet me bredhi i argjenditë, panja dhe shkoza, luajnë një rol të rëndësishëm në rregullimin e rrjedhës së ujërave dhe mbrojtjen e tokave malore. Mbi 1,200

metra, pyjet me konifera bëhen elementi përcaktues i peizazhit. Standa me pishë të zezë, pishë boshnjake dhe pishë e rrallë maqedonase mbajnë pjerrësitë e thella malore, duke ofruar rezistencë ndaj erozionit dhe duke shërbyer si depo karboni të rëndësishme. Mbi 1,800 metra, pyjet zëvendësohen nga livadhet dhe kullotat alpine, të pasura me bimë barishtore, shumë prej të cilave janë endemike ose medicinale, si sanza, rigoni dhe aguliçja. Paralelisht, pyjet bregore dhe ato të lagunave përgjatë lumit Buna, Liqenit të Shkodrës dhe lagunave bregdetare ofrojnë një shtresë tjetër pasurie ekologjike. Pisha, plepi, verrët dhe frashëri lulëzojnë këtu, duke krijuar habitate jetësore për faunën ujore, peshq dhe zogj migrator, dhe njëkohësisht ndihmojnë në rregullimin e përmbytjeve. Sistemet pyjore, që shtrihen mbi 40,000 hektarë, sigurojnë jo vetëm biodiversitet dhe shërbime ekosistemike, por edhe burime të rëndësishme për komunitetet lokale dhe mundësi për ekoturizëm të qëndrueshëm. Megjithatë, presionet si prerja ilegale, kullotja e tepruar dhe ndryshimet klimatike po dëmtojnë gradualisht reziliencën e tyre, duke bërë ruajtjen e tyre një prioritet urgjent.

Aktivitetet Ekonomike

Matja më e fundit e diferencave rajonale në Shqipëri daton nga viti 2012, kur Shkodra regjistroi **një shkallë varfërie rreth 17.5%**, duke e renditur qarkun ndër ato me nivelet më të larta të varfërisë pas Kukësit, Lezhës, Fieri dhe Durrësit. Kjo brishtësi socio-ekonomike rrit vulnerabilitetin e bashkisë ndaj rreziqeve klimatike. Ekonomia lokale mbështetet në një bazë të larmishme, duke përfshirë bujqësinë, blegtorinë, industrinë e lehtë, prodhimin, turizmin, peshkimin dhe burimet natyrore, të gjitha veçanërisht të ekspozuara ndaj motit dhe ekstremeve klimatike. Bashkia e Shkodrës mbetet një nga qendrat kryesore ekonomike të Shqipërisë, një pozicion i formësuar nga trashëgimia kulturore, shpirti sipërmarrës i banorëve dhe pozicioni strategjik gjeografik. Si qendër kryesore e veriut të Shqipërisë, qyteti i Shkodrës luan një rol kyç në nxitjen e rritjes ekonomike për rajonin më të gjerë dhe njësitë e tij administrative. Bujqësia, edhe pse mbështetur nga toka pjellore dhe tradita të hershme, është gjithnjë e më e ndjeshme ndaj rreziqeve klimatike. Përmbytjet dëmtojnë rregullisht tokat e punueshme, shpërlajnë tokën e sipërme pjellore dhe ndërpresin sistemet e ujitjes dhe kanalizimit, duke lënë pjesë të konsiderueshme të tokave bujqësore, veçanërisht në Rrethinat dhe Velipojë, të pashfrytëzuara. Valët e nxehtësisë dhe thatësisirat e gjata reduktojnë rendimentin e kulturave sezonale dhe të perenniale, me prodhimin e frutave, perimeve dhe ullinjve që tashmë tregojnë tendencë zbritëse. Rrëshqitjet e tokës dhe erozioni në zonat kodrinore kërcënojnë më tej frutorët dhe fermat e vogla, ndërsa zgjerimi urban dhe infrastruktura turistike vazhdojnë të reduktojnë tokat e disponueshme për bujqësi. Zjarret në natyrë gjithashtu paraqesin rreziqe, duke degraduar kullotat dhe skajet e pyjeve që mbështesin blegtorinë dhe jetesën rurale. Megjithë këto presione, Shkodra ruan një bazë të pasur bujqësore dhe burimesh natyrore, duke përfshirë prodhimin e frutave dhe perimeve (dardha, kumbulla, fiku, qersh, qepa e Drishtit, specat dhe patëllxhanët e Oblikës), bletarinë, kultivimin e ullinjve, prodhimin e verës dhe pijeve alkoolike, dhe blegtorinë, me 21 fabrika operative për përpunimin e qumështit të lopëve, dhive dhe deleve. Zonat e bletarisë janë veçanërisht produktive në Bërdicë, Dajç dhe Postribë, ndërsa kultivimi i ullinjve dhe vreshtave tregojnë potencial të fortë në Postribë, Rrethinë, Ana e Malit, Guri i Zi, Bërdicë dhe Velipojë. Ekosistemet pyjore ofrojnë burime shtesë si bimë medicinale, fruta pyjore, gështenja dhe produkte pishash, megjithëse shfrytëzimi i tyre mbetet modest krahasuar me potencialin e komunës. Peshkimi, veçanërisht rreth Liqenit të Shkodrës, kontribuon ndjeshëm në ekonominë lokale, me rreth **1,300 ton peshq të ujërave të ëmbla të kapur çdo vit**. Peizazhi i ndërmarrjeve lokale mbështet më tej reziliencën ekonomike. Në total funksionojnë **1,210 biznese të mëdha dhe 4,299 të vogla** në njësitë administrative të Shkodrës, ku shumica janë të përqendruara në qytetin e Shkodrës (**959 biznese të mëdha dhe 3,290 të vogla**). Prodhimi, veçanërisht përpunimi i tekstit, së bashku me tregtinë dhe shërbimet, përfaqëson sektorët më dinamikë, të mbështetur nga burime njerëzore të afta dhe një mjedis

miqësor për biznesin që tërheq sipërmarrës vendas dhe ndërkombëtarë. Turizmi është një tjetër motor kryesor ekonomik, duke shfrytëzuar trashëgiminë kulturore dhe peizazhet natyrore të larmishme të Shkodrës. Asetet variojnë nga Kalaja e Rozafës, Muzeu Marubi dhe Pazari i Vjetër, deri te destinacionet e ekoturizmit si Liqeni i Shkodrës, Parku Kombëtar i Thethit, Lumi i Shalës dhe Plazhi i Velipojës. Ky kombinim i turizmit kulturor, fetar, aventuresk dhe ekologjik e vendos Shkodrën si një destinacion kryesor për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm në Shqipëri. Megjithatë, bujqësia dhe turizmi mbeten shumë të ndjeshme ndaj rreziqeve klimatike, me përmytjet, rrëshqitjet, zjarret dhe valët e nxehtësisë që kërcënojnë prodhimin, qasjen dhe ekosistemet dhe peizazhet kulturore që mbështesin këto sektorë. Në përgjithësi, megjithëse Shkodra tregon diversitet ekonomik të konsiderueshëm dhe potencial zhvillimor, brishtësia socio-ekonomike e rajonit dhe ekspozimi ndaj klimës nënvizojnë nevojën për masa të synuara reziliente dhe investime të qëndrueshme në bujqësi, menaxhimin e burimeve natyrore dhe turizëm për të mbrojtur jetesën dhe për të rritur prosperitetin rajonal.

9.4 Aneks iv: Matrica e Vlerësimit të Riskut

Vlerësimi i rreziqeve të lidhura me klimën u krye për të gjitha sektorët e identifikuar nën kuadrin e Konventës së Kryetarëve. Për çdo rrezik që ndikon në Bashkinë e Shkodrës, niveli i rrezikut u përcaktua duke përdorur një matricë rreziku, e cila kombinon gjasat e ndodhjes së një ngjarjeje me seriozitetin e ndikimit të saj potencial:

Rreziku = Probabiliteti (Risku) × Impakti

Për të vlerësuar probabilitetin e secilit risk, u morën parasysh të dhënat klimatike historike, regjistrimet e ngjarjeve të mëparshme dhe parashikimet klimatike për të ardhmen. Vlerësimi i përgjithshëm i rrezikut u krye duke përdorur një matricë të strukturuar rrisht, e përmbledhur në tabelën e mëposhtme.

Tabela 29. Matrica e Vlerësimit të Riskut

Probabiliteti	Impakti			
	I lartë	I mesëm	I ulët	I paqartë
I lartë	I lartë	I lartë	I mesëm	I mesëm
I mesëm	I lartë	I mesëm	I mesëm	I ulët
I ulët	I mesëm	I mesëm	I ulët	I ulët
I paqartë	I mesëm	I ulët	I ulët	I paqartë

Në rastin e Shkodrës, probabiliteti i rreziqeve kryesore (përmytjet, rrëshqitjet e dheut, zjarret dhe ndërveprimet multi-rrezik) vlerësohet në 1%, që korrespondon me një mundësi mesatare (3). Kjo do të thotë se këto ngjarje mund të ndodhin herë pas here, megjithëse jo shpesh.

Përkufizimet e aplikuara në vlerësimin e Shkodrës:

Probabiliteti:

- I lartë (4): Shumë i mundshëm të ndodhë (probabilitet > 1%).
- I mesëm (3): Mundësi herë pas here (probabiliteti midis 0.5% dhe 2%). → Rreziqet kryesore të Shkodrës bien në këtë rang me 1%.
- I ulët (2): Jo shumë i mundshëm (probabiliteti 0.05%–0.5%).
- I paqartë (1): Nuk ka të dhëna historike ose shkencore të disponueshme.

Impakti/Pasoja:

- I lartë (4): Pasojat janë të rënda për bashkinë.
- I mesëm (3): Efekte të moderuara mbi popullsinë, infrastrukturën ose ekonominë.
- I ulët (2): Ndikime të vogla dhe të kufizuara.
- I paqartë (1): Nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme.

Vlerësimi mori parasysh periudha të ndryshme kohore të rreziqeve klimatike: aktuale, afatshkurtër (<2040), afatmesëm (2041–2070), afatgjatë (2071–2100) dhe të paqartë. Në fund, u analizua ndjeshmëria e Shkodrës nëpër sektorët kryesorë, duke përfshirë banesat, infrastrukturën, bujqësinë, ekosistemet natyrore dhe ekonominë lokale. Duke kombinuar një probabilitet mesatar (0.5%–2%) me ndikime specifike për sektorët, rezultatet tregojnë se përmbytjet dhe rreziqet e lidhura përbëjnë një sfidë të rëndësishme, që kërkon masa të forta adaptimi dhe përgatitjeje.

9.5 Aneksi v: Lista e Masave të Sugjeruara për Adaptim

Lista e mëposhtme e veprimeve u përdor për të vendosur prioritetet së bashku me bashkinë.

9.5.1 Qeverisja, Monitorimi dhe Vlerësimi

Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
1	Krijimi i një Komiteti për Koordinimin e Veprimit Klimatik me përfaqësues nga të gjitha departamentet kyçe të Bashkisë Shkodër. -Mbikëqyrja e zbatimit të këtij Plani Lokal të Adaptimit. -Integrimi i adaptimit ndaj klimës në të gjitha strategjitë, politikat dhe projektet municipale, duke përfshirë menaxhimin e ujit, reduktimin e rrezikut dhe planifikimin e zonave të mbrojtura.	Ekipi i Menaxhimit të Bashkisë Shkodër	Afatshkurtër
2	Përgatitja e një raporti vjetor mbi progresin e Planit të Adaptimit të Shkodrës, për t'u paraqitur së bashku me buxhetin municipal. -Tregimi i gjendjes së veprimeve, alokimi i burimeve dhe ndikimet e arritura.	Ekipi i Menaxhimit; Drejtoria e Financave	Afatshkurtër
3	Sigurimi i zbatimit efektiv të rregulloreve, politikave dhe planeve të lidhura me adaptimin dhe mbrojtjen mjedisore në të gjitha shërbimet municipale.	Ekipi i Menaxhimit; Kreu i Sektoreve	Afatshkurtër
4	Zhvillimi dhe zbatimi i një programi trajnimi për adaptimin ndaj klimës për stafin e bashkisë dhe përfaqësuesit e zgjedhur. -Rritja e ndërgjegjësimit mbi parashikimet klimatike dhe rreziqet specifike për Shkodrën (përmbytjet, valët e nxehtësisë, rrëshqitjet e dheut, zjarret).	Burimet Njerëzore; Drejtoria e Mbrojtjes Civile	Afatshkurtër – Afatmesëm

	-Ndërtimi i ekspertizës në menaxhimin e rrezikut nga përmbytjet, planifikimin e emergjencave dhe angazhimin me komunitetin.		
5	Emërimi i një Oficeri për Planin e Veprimit Klimatik brenda bashkisë. -Sigurimi që prioritetet lokale të jenë të përputhshme me objektivat e adaptimit ndaj klimës. -Trajtimi i pabarazisë klimatike duke mbështetur grupet vulnerabël që preken në mënyrë disproporcionale nga ndryshimet klimatike.	Ekipi i Menaxhimit të Bashkisë; Drejtoria e Burimeve Njerëzore	Afatmesëm
6	Rishikimi dhe përditësimi i Deklaratave për Shëndetin dhe Sigurinë dhe Vlerësimet e Riskut për stafin e bashkisë -Të merren parasysh rreziqet nga moti ekstrem (përmbytjet, valët e nxehtësisë). -Përgatitja e protokolleve për punonjësit që punojnë jashtë dhe brenda ambienteve gjatë emergjencave. -Zhvillimi i një protokoll të brendshëm komunikimi për paralajmërimet mbi mot të keq.	Drejtoria e Burimeve Njerëzore; Drejtoria e Mbrojtjes Civile	Afatmesëm
7	Integrimi i masave të adaptimit në të gjitha planet dhe programet. -Mbështetja e prioritetëve kombëtare të klimës me zbatim praktik në nivel lokal. -Sigurimi dhe shfrytëzimi i burimeve të financimit (kombëtare, BE, donatorë).	Ekipi i Menaxhimit të Bashkisë; Drejtoria e Mjedisit	Afatmesëm
8	Promovimi i prokurimit të gjelbër për mallra, shërbime dhe punime. -Integrimi i kriterëve të qëndrueshmërisë në të gjitha proceset e prokurimit për të siguruar jo vetëm efikasitetin e kostos, por edhe qëndrueshmëri afatgjatë.	Drejtoria e Prokurimit; Drejtoria e Financave	Afatshkurtër – Afatgjatë
9	Forcimi i partneriteteve me komunitetet lokale dhe aktorët relevantë (bizneset, shkollat, OJF-të, shoqatat e fermerëve) për të zhvilluar së bashku veprime të adaptimit specifik për sektorët dhe për të ndarë burime.	Kreu i Sektorëve; Aktorët Lokalë	Afatmesëm – Afatgjatë

10	Krijimi i një sistemi të centralizuar raportimi për ngjarjet e motit ekstrem. -Mbledhja e të dhënave mbi ndërprerjet e shërbimeve, dëmet, kostot dhe veprimet e ndërmarra. -Përdorimi i GIS-it dhe mjeteve digjitale për planifikim të bazuar në prova. -Sigurimi që mësimet e nxjerra të informojnë planifikimin dhe investimet vjetore.	Drejtoria e Mbrojtjes Civile; Drejtoria e Teknologjisë së Informacionit & GIS	Afatshkurtër – Afatmesëm
11	Mbështetja e iniciativave për reduktimin e mbetjeve dhe ekonominë qarkulluese. -Zhvillimi i strategjive për reduktimin e landfillleve, ripërdorimin e materialeve dhe integrimin e qëndrueshmërisë klimatike në menaxhimin bashkiak të mbetjeve.	Drejtoria e Pastrimit; Drejtoria e Mjedisit	Afatshkurtër – Afatmesëm
12	Identifikimi dhe sigurimi i burimeve të financimit për veprimet e adaptimit. - Hulumtimi i mundësive të financimit për klimën, fondet e BE-së, mbështetjen nga donatorët dhe partneritetet publike–private për të financuar zbatimin.	Bashkia e Shkodrës; Agjencitë Kombëtare	Afatshkurtër – Afatmesëm

9.5.2 People, health, communities and the man-made environment

A.1 Njerëzit, shëndeti, komunitetet dhe mjedisi i krijuar nga njeriu

Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
1	Zhvillimi i një Harte të Vulnerabilitetit Klimatik për Shkodrën, duke identifikuar rreziqet lidhur me përmytjet (Liqeni i Shkodrës, përmytjet e lumit Drin), rrëshqitjet e dheut dhe zjarret. -Krijimi i një regjistri të aseteve, shërbimeve dhe popullsisë të prekura (p.sh., të moshuarit, komunitetet e izoluara). -Përcaktimi i kriterëve të prioritizimit të riskut për të udhëhequr masat e adaptimit.	Drejtoria e Planifikimit Urban dhe Zhvillimit të Territorit; Drejtoria e Menaxhimit të Rreziqeve	Afatshkurtër
2	Identifikimi i komuniteteve vulnerabël ndaj përmytjeve dhe potencialisht të izoluara. -Përditësimi i hartave të rrezikut nga përmytjet sipas skenarëve klimatike të ardhshëm. -Hartimi i masave për reduktimin e rrezikut (barriera, rrugë evakuimi, përmirësim i aksesit) dhe integrimi i tyre në planifikimin hapësinor. -Sigurimi i qasjes publike të të dhënave për rritjen e ndërgjegjësimit dhe përmirësimin e gatishmërisë..	Drejtoria e Burimeve Ujore; Drejtoria e Mbrojtjes Civile	Afatmesëm

3	Krijimi i një kuadri vlerësimi të rreziqeve, duke e integruar atë në regjistrin e Bashkisë së Shkodrës për të priorizuar rreziqet klimatike dhe për të informuar dizajnin dhe vendndodhjen e infrastrukturës së ardhshme.	Drejtoria e Planifikimit Urban	Afatmesëm
4	Nisja e një fushate ndërgjegjësimi publik për rolin e ekosistemeve natyrore në adaptimin ndaj klimës (neutralizimi i përmblytjeve, ulja e nxehtësisë përmes gjelbërimit). -Vendosja e tabelave informuese në hapësira publike, zona turistike dhe vende natyrore. -Përdorimi i shkollave dhe eventeve komunitare për të shpërndarë informacion mbi ndryshimet klimatike dhe për të promovuar zgjidhje bazuar në natyrë..	Drejtoria e Mjedisit dhe Marrëdhënies me Publikun	Afatmesëm
5	Rishikimi dhe përditësimi vjetor i Planeve të Përgjigjes Emergjente të Shkodrës për të reflektuar mësimet e nxjerra nga përmblytjet, rrëshqitjet e dheut dhe zjarret. -Forcimi i sistemeve të komunikimit dhe të energjisë rezervë. -Sigurimi i aksesit në ujë dhe energji për shërbimet emergjente gjatë krizave. -Zhvillimi i një sistemi për monitorimin dhe analizimin e ndikimeve të ngjarjeve klimatike mbi shërbimet publike.	Drejtoria e Mbrojtjes Civile; Drejtoria e Infrastrukturës	Afatshkurtë r – Afatmesëm
6	Integrimi i rreziqeve shëndetësore të lidhura me klimën në vlerësimet e ndikimit shëndetësor për projektet e reja. -Nisma e fushatave parandaluese për të reduktuar aksidentet (rrëshqitje, rrëzime) gjatë reshjeve të mëdha ose zjarreve. -Krijimi i sistemeve të monitorimit të shëndetit publik gjatë valëve të nxehtësisë dhe periudhave me ndotje të lartë të ajrit.	Drejtoria e Shëndetësisë dhe Shërbimeve Sociale	Afatshkurtë r – Afatmesëm
7	Hartimi i planeve të komunikimit të targetuara për: -Edukimin e qytetarëve mbi praktikën e kursimit të ujit dhe masat mbrojtëse në shtëpi. -Përhapjen e paralajmërimeve për motin dhe këshilla sigurie para ngjarjeve ekstreme. -Sigurimin e udhëzimeve për komunitetet e prekura mbi reagimin ndaj përmblytjeve, valëve të nxehtësisë ose zjarreve.	Drejtoria e Informacionit dhe Marrëdhënies me Publikun	Afatshkurtë r – Afatmesëm
8	Zbatimi i programeve për zhvillimin e kapaciteteve për qytetarët, bizneset dhe komunitetet: -Krijimi i grupeve lokale të gatishmërisë (“rojet e përmblytjeve”, “engjëjt e zjarreve”). -Mbështetja e veprimeve të qëndrueshmërisë të drejtuara nga komuniteti. -Përfshirja e konsideratave të drejtësisë klimatike dhe barazisë në të gjitha masat.	Drejtoria e Shërbimeve Sociale; OJF-të Lokale.	Afatmesëm

9	Përmirësimi i mbledhjes dhe analizës së të dhënave mbi ndikimet klimatike: -Përdorimi i hartave GIS për të identifikuar infrastrukturën në rrezik. -Dokumentimi i kostove të dëmeve për të informuar planifikimin e ardhshëm të adaptimit. -Krijimi i një sistemi të ndarjes dhe raportimit të të dhënave për të mbështetur vlerësimin ekonomik të masave të adaptimit.	Drejtoria e Menaxhimit të Rrezikut	Afatshkurtër – Afatgjatë
10	Zgjerimi i infrastrukturës së gjelbër dhe vendosja e zgjidhjeve për ftohje dhe hijezim (burime uji, stola të hijezuar, mbjellje pemësh) përgjatë rrugëve kryesore për këmbësorët dhe çiklistët.	Drejtoria e Infrastrukturës; Drejtoria e Mjedisit	Afatmesëm
11	Promovimi i dizajnit të ndërtesave të qëndrueshme ndaj klimës: ventilimi natyral, fasadat reflektuese, pajisjet e hijes, çatitë e gjelbra dhe izolimi i përmirësuar, me fokus tek objektet publike si shkollat dhe qendrat shëndetësore.	Drejtoria e Planifikimit Urban; Drejtoria e Punëve Publike	Afatgjatë
12	Përditësimi i Planit të Qëndrueshëm së Mobilitetit Urban për të integruar qëndrueshmërinë ndaj klimës, për të nxitur ecjen dhe çiklizmin, dhe për të përmirësuar besueshmërinë dhe mbulimin e transportit publik.	Drejtoria e Transportit dhe Mobilitetit	Afatmesëm – Afatgjatë
13	Zhvillimi i programeve të mbështetjes së targetuar për grupet e prekura (shtëpi me gra kryefamiljare, komunitetet rome, të moshuarit) për të përmirësuar kapacitetin e tyre adaptues dhe aksesin në burime.	Drejtoria e Përfshirjes Sociale	Afatshkurtër – Afatmesëm
14	Bashkëpunimi me agjenci kombëtare, universitete dhe partnerë ndërkombëtarë për zhvillimin e zgjidhjeve të adaptimit të bazuara në kërkime, me fokus në reduktimin e rrezikut nga përmbytjet, rrëshqitjet e dheut dhe zjarret.	Bashkia e Shkodrës; Agjencia Kombëtare e Burimeve Ujore	Afatshkurtër – Afatgjatë

9.5.3 Infrastruktura

A.2 Infrastruktura			
Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
1	Integrimi i konsideratave të ndryshimeve klimatike në dizajnin, planifikimin dhe ndërtimin e të gjitha projekteve infrastrukturore.	Drejtoria e Planifikimit dhe Zhvillimit Urban; Drejtoria e Infrastrukturës	Afatshkurtër – Afatgjatë

	<p>-Promovimi i praktikave ndërtimore të qëndrueshme, rezistente dhe me emetime të ulëta karboni.</p> <p>-Përfshirja e infrastrukturës së gjelbër dhe blu (çati të gjelbra, mure të mbjella, parqe, kopshtet e shiut) në zhvillimet urbane.</p> <p>-Rishikimi dhe zbatimi i standardeve të dizajnit për menaxhimin e ujërave të shiut (SUDS) për të menaxhuar në mënyrë efektive ujërat e shiut.</p>		
2	<p>Krijimi i një sistemi për dokumentimin, monitorimin dhe analizimin e infrastrukturës vulnerabël ndaj motit ekstrem, duke përfshirë rrugët, urat, rrugët për çiklistë dhe këmbësorë, dhe rrjetet e transportit publik.</p> <p>-Hartimi i një inventari të infrastrukturës së ndjeshme dhe përcaktimi i prioriteteve për përmirësime.</p> <p>-Përcaktimi i procedurave për vlerësimet e integritetit strukturor pas ngjarjeve ekstreme.</p> <p>-Përgatitja e një plani transporti për mot të keq dhe shpërndarja e tij tek aktorët emergjentë.</p>	<p>Drejtoria e Infrastrukturës dhe Punëve Publike;</p> <p>Drejtoria e Mbrojtjes Civile</p>	<p>Afatmesë m</p>
3	<p>Krijimi i një Regjistri të Rreziqeve dhe Mundësive për të gjitha asetet kritike të bashkisë (rrugët, sistemet IT, ndërtesat publike, shërbimet utilitare).</p> <p>-Kryerja e vlerësimeve të rrezikut për infrastrukturën rrugore dhe transportin.</p> <p>-Zhvillimi i një plani monitorimi për inspektimin e gjendjes së aseteve në mënyrë të rregullt.</p> <p>-Hartimi i udhëzimeve të dizajnit për projekte të mëdha duke përdorur projeksionet klimatike specifike të Shkodrës.</p> <p>-Identifikimi i planeve të emergjencës për të siguruar vazhdimësinë e shërbimeve gjatë përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut ose zjarreve.</p>	<p>Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës;</p> <p>Drejtoria e Planifikimit Urban</p>	<p>Afatmesë m-Afatgjatë</p>

4	<p>Zhvillimi i një Regjistri të Infrastrukturës për Mbrojtjen nga Përmbytjet dhe një Plani Menaxhimi.</p> <p>-Përgatitja e Vlerësimeve të Rrezikut nga Përmbytjet për site specifike për infrastrukturën dhe ndërtesat e reja.</p> <p>-Hartimi i Planeve të Menaxhimit të Ujërave Sipërfaqësore për të kontrolluar përmbytjet pluviale.</p> <p>-Forcimi i urave, kanalizimeve dhe sistemeve të kullimit.</p> <p>-Testimi i teknologjisë së sensorëve në distancë në zonat e prirura ndaj përmbytjeve (rreth Liqenit të Shkodrës, bregjet e lumit Drin) për të mundësuar veprime të hershme para reshjeve të mëdha.</p>	<p>Drejtoria e Infrastrukturës; Drejtoria e Burimeve Ujore</p>	<p>Afatmesë m- Afatgjatë</p>
5	<p>Hartimi dhe zbatimi i një Plani për Vazhdimësinë e Biznesit për të gjitha funksionet e bashkisë për të minimizuar ndërprerjen e shërbimeve gjatë ngjarjeve ekstreme.</p> <p>-Vlerësimi dhe forcimi i sistemeve rezervë (energji elektrike, ujë, IT).</p> <p>-Hulumtimi i zgjidhjeve ICT/GIS për koordinim në kohë reale të ngjarjeve.</p> <p>-Rishikimi i kushteve të punës së stafit gjatë motit ekstrem dhe planifikimi për punë në distancë ose në lokacione alternative.</p>	<p>Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës; Drejtoria e IT & GIS</p>	<p>Afatmesë m</p>
6	<p>Vlerësimi dhe përditësimi i politikës së flotës së automjeteve të Shkodrës, duke siguruar përshtatshmërinë për operim gjatë motit ekstrem dhe promovimin e automjeteve elektrike (AE).</p> <p>-Zgjerimi i infrastrukturës për karikimin e AE-ve, duke filluar nga depot e flotës së bashkisë.</p>	<p>Drejtoria e Transportit; Drejtoria e Mjedisit</p>	<p>Afatmesë m- Afatgjatë</p>
7	<p>Kryerja e një Vlerësimi të Rrezikut për objektet e menaxhimit të mbetjeve për të identifikuar dobësitë ndaj përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve.</p> <p>-Përgatitja e planeve të veprimit për sigurimin e vazhdimësisë së</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Urban; Drejtoria e Pastrimit.</p>	<p>Afatmesë m</p>

	mbledhjes së mbetjeve dhe mbrojtjen e landfilleve.		
8	Bashkëpunimi me utilitetet e furnizimit me ujë të pijshëm dhe trajtimit të ujërave të zeza për të forcuar qëndrueshmërinë e sistemit ndaj përmytjeve të zgjatura dhe për të parandaluar kontaminimin. -Kryerja e auditimeve dhe planifikimi i mirëmbajtjes parandaluese.	Utiliteti i Furnizimit me Ujë dhe Kanalizimeve; Drejtorja e Mjedisit	Afatshkurtër- Afatmesëm
9	Rishikimi dhe përditësimi vjetor i planeve të përgjigjes emergjente, duke siguruar burime të mjaftueshme (pompa, gjeneratorë) për të ruajtur shërbimet thelbësore dhe për të mbrojtur banorët vulnerabël gjatë ngjarjeve ekstreme.	Drejtorja e Mbrojtjes Civile; Drejtorja e Infrastrukturës	Afatshkurtër

9.5.4 Bizneset dhe industria

Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
1	Zhvillimi i një Programi Ndërgjegjësimi dhe Qëndrueshmërie ndaj Ndryshimeve Klimatike për bizneset dhe start-up-et. -Trajnimi i bizneseve për integrimin e adaptimit ndaj klimës në operacione (efikasitet energjistik, mbrojtje nga përmytjet, kursimi i ujit). -Sigurimi i informacionit mbi mbështetjen financiare, stimujt dhe fondet për adaptimin. -Kryerja e Kontrolleve të Qëndrueshmërisë së Bizneseve për të siguruar që kompanitë mund të përballojnë mot të ekstrem. -Mbështetja e inovacionit në produkte dhe shërbime me karbon të ulët dhe promovimi i rasteve më të mira të praktikave në Shkodër.	Drejtorja e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit; Dhoma e Tregtisë; Shoqatat e Biznesit	Afatshkurtër- Afatmesëm
2	Kërkimi që të gjitha zhvillimet e reja tregtare të përfshijnë Sistemet e Qëndrueshme të Kullimit Urban (SUDS) dhe elementë të infrastrukturës së gjelbër për të menaxhuar ujërat e shiut dhe për të parandaluar përmytjet urbane.	Drejtorja e Planifikimit Urban; Drejtorja e Ujitjes dhe Kullimit	Afatmesëm

<p>3 Sigurimi që rreziqet klimatike të jenë të integruara në vlerësimet e rrezikut korporativ në sektorët kryesorë të biznesit. Ofrimi i modeleve dhe udhëzimeve për integrimin e analizës së rrezikut në sistemet e menaxhimit të kompanive.</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit</p>	<p>Afatshkurtër</p>
<p>4 Zbatimi i një Strategjie për Rreziqet dhe Mundësitë në Kulturë dhe Trashëgimi. -Krijimi i një regjistri të vendeve të trashëgimisë dhe kulturore vulnerabël ndaj ndikimeve klimatike (p.sh., Kalaja e Rozafës, monumentet fetare dhe kulturore). -Zhvillimi i protokolleve të monitorimit për të ndjekur dëmet e lidhura me klimën. -Zbatimi i llogaritjes së kapitalit natyror për të njohur vlerën ekonomike të aseteve kulturore të lidhura me turizmin dhe mirëqenien..</p>	<p>Drejtoria e Kulturës dhe Trashëgimisë; Ministria e Kulturës; Drejtoria e Turizmit</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>5 Zhvillimi i një Regjistri të Rreziqeve dhe Mundësive për Turizmin. -Vlerësimi i rreziqeve për atraksionet natyrore dhe kulturore (p.sh., Liqeni i Shkodrës, brigjet e lumenjve Buna dhe Drin, destinacionet turistike malore). -Kryerja e analizave kosto-përfitim për investimet e adaptimit në vendet turistike me vlerë të lartë. -Përgatitja e një plani investimi për mbrojtjen dhe adaptimin e aseteve kryesore turistike.</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit; Drejtoria e Planifikimit Urban</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>6 Promovimi i praktikave pune adaptuese për të mbrojtur shëndetin e punonjësve gjatë motit ekstrem (p.sh., përshtatja e orarit të punës gjatë valëve të nxehtësisë, sigurimi i zonave ftohëse, përmirësimi i pajisjeve mbrojtëse personale).</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik; Inspektorati i Punës</p>	<p>Afatmesëm– Afatgjatë</p>
<p>7 Kërkohet që të gjitha bizneset që kanë nevojë për leje mjedisore (stacionet e karburantit, fabrikat e çimentos, përpunimi agro-industrial, industritë e rrezikshme) të vlerësojnë dhe raportojnë rreziqet klimatike për operacionet e tyre dhe të përgatitin masat e adaptimit.</p>	<p>Drejtoria e Mjedisit; Agjencia Kombëtare e Mjedisit</p>	<p>Afatgjatë</p>

<p>8 Prokurimi i gjelbër dhe adaptimi i zinxhirit të furnizimit. -Integrimi i kritereve të adaptimit ndaj klimës në prokurimin e bashkisë. -Nxitja e furnizuesve lokalë dhe të bizneseve të vogla dhe të mesme për të adoptuar standarde të qëndrueshmërisë. -Hartimi i një hartë të rreziqeve të zinxhirit të furnizimit dhe ofrimi i trajnimeve për bizneset.</p>	<p>Drejtoria e Prokurimit Publik; Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik</p>	<p>Afatmesëm</p>
<p>9 Lehtësimi i skemave të Pagesës për Shërbimet e Ekosistemit (PES), veçanërisht në bujqësi, pyje dhe turizëm, duke mundësuar që bizneset të kontribuojnë financiarisht për ruajtjen e ekosistemeve (ligatinat, pyjet) që mbështesin qëndrueshmërinë afatgjatë.</p>	<p>Drejtoria e Mjedisit dhe Bujqësisë; Drejtoria e Turizmit</p>	<p>Afatmesëm– Afatgjatë</p>
<p>10 Zhvillimi i iniciativave inovative të financimit për klimën për të financuar adaptimin në biznes dhe turizëm, si modelet e konçesionit (tarifat e hyrjes, lejet ekologjike), kreditë me kushte ose partneritetet publike–private.</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit; Institucionet Financiare</p>	<p>Afatmesëm– Afatgjatë</p>
<p>11 Forcimi i bashkëpunimit me shkollat dhe institucionet kërkimore për të ofruar bizneseve akses në të dhëna klimatike, kërkime mbi teknologjitë e adaptimit dhe projekte pilote për inovacion të gjelbër.</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik; Universitetet; Institutet Kërkimore</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>12 Mbështetja e kompanive të mëdha për krijimin e departamenteve ose pikave fokale për menaxhimin e rrezikut dhe qëndrueshmërinë ndaj klimës, duke siguruar që adaptimi të bëhet pjesë e qeverisjes korporative.</p>	<p>Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik; Dhoma e Tregtisë</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>13 Bashkëpunimi me aktorët e sektorit privat për të promovuar mobilitetin e qëndrueshëm. -Nxitja e instalimit të stacioneve të karikimit për automjetet elektrike në objektet tregtare. -Promovimi i logjistikës me emetime të ulëta, çiklizmit dhe aksesit të përshtatshëm për këmbësorët drejt qendrave të biznesit.</p>	<p>Drejtoria e Transportit; Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik; Bizneset Private</p>	<p>Afatmesëm– Afatgjatë</p>

9.5.5 Mjedisi natyror

A.4 Mjedisi natyror			
Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)
1	<p>Rritja e qëndrueshmërisë klimatike të infrastrukturës dhe mjedisit të ndërtuar përmes masave natyrore të gjelbërimit si pemët urbane, çatitë e gjelbra, kopshtet e shiut dhe pllakat e përthithshme. Zhvillimi dhe përshtatja e një Strategjie të Infrastrukturës së Gjelbër për të siguruar përmirësimin e habitateve dhe biodiversitetit. Promovimi i masave të eficiencës energjetike, energjisë së rinovueshme dhe kursimit të ujit në zhvillimet e reja. Mbrojtja dhe përmirësimi i hapësirave të gjelbra, habitateve dhe korridoreve ekologjike. Integrimi i zgjidhjeve të infrastrukturës së gjelbër për të mbështetur biodiversitetin, për të lehtësuar stresin nga nxehtësia dhe për të përmirësuar kapacitetin e mbajtjes së ujit dhe uljen e përmbytjeve.</p>	<p>Drejtorja e Planifikimit Urban; Drejtorja e Përgjithshme e Shërbimeve të Infrastrukturës & Njësia e Prokurimeve Publike; Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura (AdZM Shkodër)</p>	<p>Afatshkurtër-Afatmesëm</p>
2	<p>Zhvillimi/Rishikimi i Planit të Menaxhimit të Biodiversitetit të Shkodrës për të identifikuar dhe adresuar rreziqet nga ndryshimet klimatike, duke përfshirë ndryshimet në sezon. Zhvillimi i një strategjie lokale për të arritur një Fitim Neto të Biodiversitetit prej 10% në zhvillimet e reja. Mbrojtja dhe përmirësimi i hapësirave të gjelbra, habitateve dhe korridoreve ekologjike. Promovimi i integritit të biodiversitetit në zhvillime dhe vendosja e tabelave informuese mbi trashëgiminë e biodiversitetit. Integrimi i masave të adaptimit si mbjellja strategjike e pemëve, kullotave dhe speciet rezistente ndaj thatësirës. Sigurimi që hapësirat e gjelbra dhe pemët thithin CO2 dhe përshtaten me ndryshimet klimatike.</p>	<p>Drejtorja e Bujqësisë dhe Mjedisit; Sektori i Pyjeve dhe Kullotave; Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura</p>	<p>Afatmesëm</p>
3	<p>Zhvillimi i një strategjie mbjelljeje pemësh për qëllime ftohjeje në vendet e përcaktuara për biodiversitet në të gjithë Shkodrën. Mbështetja dhe përmirësimi i një programi të mbjelljes së shkurreve dhe pemëve autoktone për Qytetin e Shkodrës, duke përfshirë specie si</p>	<p>Sektori i Pyjeve dhe Kullotave.</p>	<p>Afatmesëm-Afatgjatë</p>

<p>dushku, frashëri dhe panja. Zhvillimi i një procesi inspektimi të pemëve për të minimizuar rreziqet dhe për të mbrojtur pemët ekzistuese. Identifikimi i vendeve të reja për mbjellje shtesë të pemëve për të përmirësuar biodiversitetin dhe për të mbrojtur pemët në toka private. Identifikimi i korridoreve ekologjike dhe çështjeve të lidhshmërisë, dhe krijimi i habitateve të reja për florën dhe faunën autoktone. Sigurimi që mbjellja e pemëve kontribuon në objektivat e adaptimit ndaj klimës, si reduktimi i rrezikut nga përmbytjet dhe ftohja urbane.</p>		
<p>4 Përgatitja e një Plani Menaxhimi të Specieve Invasive për të monitoruar dhe kontrolluar përhapjen e specieve të huaja invazive. Identifikimi dhe adresimi i specieve të dëmshme invazive, veçanërisht atyre që paraqesin rreziqe për shëndetin publik. Zhvillimi i teknikave të menaxhimit për speciet invazive të lidhura me ndryshimet klimatike. Monitorimi i specieve invazive tokësore dhe ujore dhe hulumtimi i metodave miqësore ndaj mjedisit për kontrollin e rritjes së barërave dhe reduktimin e përhapjes së specieve invazive.</p>	<p>Sektori i Pyjeve dhe Kullotave; Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura; Drejtoria Rajonale e Peshkimit dhe Akuakulturës</p>	<p>Afatshkurtër- Afatmesëm</p>
<p>5 Përgatitja e një plani qëndrueshmërie për kontrollin e dëmtuesve dhe insekteve të lidhura me nxehtësinë, si dhe specieve invazive.</p>	<p>Sektori i Pyjeve dhe Kullotave; Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura</p>	<p>Afatmesëm</p>
<p>6 Sigurimi i konvertimit në shkallë të gjerë të zonave të degraduara në hapësira të gjelbra, si pyje urbane, ligatinadhe parqe, ku zhvillimi nuk është i përshtatshëm.</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Urban</p>	<p>Afatmesëm- Afatgjatë</p>
<p>7 Zhvillimi dhe miratimi i një Strategjie të Peizazhit për të siguruar që dizajni strategjik i peizazhit të marrë parasysh ndryshimet klimatike.</p>	<p>Sektori i Urbanistikës, Bujqësisë dhe Pyjeve dhe Kullotave</p>	<p>Afatmesëm</p>
<p>8 Përdorimi i krijimit të habitateve në zona strategjike për të reduktuar rrezikun e erozionit të tokës, veçanërisht përgjatë lumit Buna dhe Liqenit të Shkodrës.</p>	<p>Sektori i Pyjeve dhe Kullotave</p>	<p>Afatshkurtër- Afatmesëm</p>

9	Krijimi i argjinaturave kundër përmbytjeve përmes zgjidhjeve të bazuara në natyrë për mbrojtjen e komuniteteve përgjatë lumenjve Buna dhe Drin.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatshkurtër-Afatmesëm
10	Hartimi dhe zbatimi i masave për të luftuar erozionin bregor dhe të brigjeve lumore, veçanërisht përgjatë Liqenit të Shkodrës dhe lumit Buna. Nxitja e ruajtjes dhe restaurimit të habitateve natyrore dhe promovimi i përdorimit të zonave natyrore bregore.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm-Afatgjatë
11	Restaurimi i zonave dhe pyjeve të degraduara të prekura nga zjarret ose erozioni, duke përdorur zgjidhje të bazuara në natyrë. Fokusimi në zona si Malet e Shkodrës dhe pyjet përreth.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm-Afatgjatë
12	Zbatimi i masave për mbrojtjen nga erozioni i tokave bujqësore në zonat e ndjeshme.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm-Afatgjatë
13	Marrja e masave për mbrojtjen nga përmbytjet për segmentet kritike përgjatë lumenjve Buna dhe Drin.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave	Afatmesëm
14	Përditësimi dhe përgatitja e planeve të menaxhimit të kullotave dhe pyjeve për të përmirësuar praktikatat e qëndrueshme dhe për të ulur intensitetin e shfrytëzimit në zonat e mbingarkuara.	Sektori i Pyjeve dhe Kullotave, AdZM Shkodër	Afatmesëm
15	Kontrolli dhe mirëmbajtja e rrjedhës së rregullt të ujit në Liqenin e Shkodrës dhe trupat ujorë të lidhur për të siguruar ekuilibrin ekologjik dhe ruajtjen e habitateve.	Drejtoria Rajonale e Peshkimit dhe Akuakulturës; AdZM Shkodër; Organizata e Menaxhimit të Peshkimit	Afatmesëm
16	Rikonstruksioni dhe rigjenerimi i zonave ripariane dhe ligatinore rreth Liqenit të Shkodrës dhe lumit Buna. Promovimi i ruajtjes së pellgjeve natyrore ujore për të siguruar mbrojtjen e habitateve të shpendëve ujorë.	Drejtoria e Bujqësisë dhe Mjedisit	Afatmesëm

9.5.6 Asetet dhe aktivitetet e bashkisë

Asetet dhe aktivitetet e bashkisë			
Nr.	Veprimi	Drejtuesi dhe partnerët	Afati kohor (Sh/M/Gj)

<p>1 Rishikimi i shërbimeve bashkiake të Shkodrës për të siguruar që stafi teknik, burimet operative dhe planet e menaxhimit janë në vend për emergjencat e lidhura me klimën. Identifikimi i shërbimeve që janë më të rrezikuara gjatë përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve. Përgatitja e masave të emergjencës për të garantuar vazhdimësinë e shërbimeve thelbësore të bashkisë.</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Urban; Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës & Prokurimeve Publike</p>	<p>Afatmesëm</p>
<p>2 Përmirësimi i hartave të rreziqeve dhe kërcënimeve (me fokus në përmbytjet nga Liqeni i Shkodrës dhe lumi Drin) për të përmirësuar menaxhimin e ujit dhe qëndrueshmërinë. Forcimi i kapaciteteve të sistemeve të paralajmërimit të hershëm. Integrimi i adaptimit ndaj klimës në regjistrin komunal të rrezikut të Shkodrës.</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Territorial; Drejtoria e Menaxhimit të Rreziqeve</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>3 Përmirësimi i ndërtesave dhe aseteve banimi komunale me teknologji rezistente ndaj klimës. Përmirësimi i eficiencës energjetike dhe izolimit për të përballuar temperaturat ekstreme. Vendosja e masave kundër përmbytjeve, energjisë rezervë dhe sistemeve të ventilimit në objektet kyçe (shkolla, spitale, ndërtesa administrative).</p>	<p>Drejtoria e Infrastrukturës; Drejtoria e Punëve Publike</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>4 Zhvillimi i një Kontrolli të Qëndrueshmërisë për të gjitha pronat publike, duke prioritarizuar ndërtesat në zona të rrezikuara nga përmbytjet ose nxehtësia, dhe krijimi i mekanizmave të mbështetjes komunitare.</p>	<p>Drejtoria e Planifikimit Urban; Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>5 Sigurimi që objektet dhe shërbimet e menaxhimit të mbetjeve (mbledhja, magazinimi, trajtimi) të jenë të qëndrueshme ndaj përmbytjeve, rrëshqitjeve të dheut dhe zjarreve. Vlerësimi i dobësive të landfillleve dhe stacioneve të transferimit dhe forcimi i masave mbrojtëse.</p>	<p>Drejtoria e Pastrimit; Drejtoria e Shërbimeve të Infrastrukturës</p>	<p>Afatmesëm – Afatgjatë</p>
<p>6 Rishikimi i planeve të mbrojtjes civile dhe emergjencave për të adresuar rreziqet klimatike. -Përmirësimi i komunikimit të informacionit mbi udhëtimet dhe kushtet meteorologjike. -Sigurimi i mbështetjes së targetuar për banorët e prekshëm, si personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit, fëmijët dhe gratë gjatë emergjencave.</p>	<p>Drejtoria e Mbrojtjes Civile; Drejtoria e Informacionit Publik</p>	<p>Afatmesëm – Afatgjatë</p>

<p>7 Angazhimi i stafit të bashkisë në ndërtimin e qëndrueshmërisë. -Futja e marrëveshjeve fleksibile të punës gjatë motit ekstrem. -Kryerja e vlerësimeve të rregullta të rrezikut në vendin e punës. -Përmirësimi i ambienteve të zyrave të bashkisë për të siguruar kushte pune të sigurta dhe komode gjatë nxehtësisë ekstreme.</p>	<p>Drejtorja e Burimeve Njerëzore; Drejtorja e Shërbimeve të Infrastrukturës</p>	<p>Afatshkurtër– Afatgjatë</p>
<p>8 Përgatitja e një Manuali të Përgjigjes Emergjente që përcakton rolet dhe përgjegjësitë e çdo shërbimi bashkiak gjatë emergjencave të lidhura me klimën, duke siguruar një përgjigje të koordinuar.</p>	<p>Drejtorja e Mbrojtjes Civile; Drejtorja e Planifikimit Urban</p>	<p>Afatmesëm – Afatgjatë</p>
<p>9 Bashkëpunimi me universitete dhe institucione kërkimore për: -Vlerësimin e qëndrueshmërisë së infrastrukturës digjitale, telekomunikacionit dhe sistemeve ICT nën skenarë klimatike. -Hulumtimin e adoptimit të teknologjive inovative klimatike të mbështetura nga fondet kombëtare dhe ato të BE-së.</p>	<p>Drejtorja e Shërbimeve të Informatikës & Digjitale; Drejtorja e Infrastrukturës</p>	<p>Afatshkurtër– Afatgjatë</p>
<p>10 Zbatimi i masave të Menaxhimit Natyror të Përmblyjeve brenda Shkodrës, veçanërisht në basenet e ujërave të prirura ndaj përmblyjeve. -Promovimi i restaurimit të ligatinave, ripyllëzimit dhe stabilizimit të brigjeve të lumenjve për të reduktuar ndikimet e përmblyjeve.</p>	<p>Drejtorja e Mjedisit; Agjencitë e Pyjeve & Burimeve Ujore</p>	<p>Afatmesëm – Afatgjatë</p>
<p>11 Rritja e qëndrueshmërisë së ndërtesave të vjetra dhe të braktisura përmes kryerjes së vlerësimeve të integritetit, reduktimit të rreziqeve për sigurinë publike dhe mbrojtjes së aseteve kulturore nga ndikimet klimatike.</p>	<p>Drejtorja e Planifikimit Urban; Drejtorja e Kulturës & Trashëgimisë</p>	<p>Afatshkurtër– Afatmesëm</p>
<p>12 Zhvillimi i Planeve të Vazhdimësisë së Biznesit dhe Rezervave për të gjitha funksionet kritike të bashkisë, përfshirë IT, energjinë dhe furnizimin me ujë, për të siguruar ofrimin e pandërprerë të shërbimeve gjatë motit ekstrem.</p>	<p>Drejtorja e Infrastrukturës; Drejtorja e Shërbimeve IT</p>	<p>Afatmesëm</p>

9.6 Aneksi vi: Metodologjia për Prioritizimin e Masave të Adaptimit

Duke pasur parasysh se të gjitha veprimet e identifikuar kanë potencial të konsiderueshëm për të kontribuar në adaptim, ushtrimi i prioritizimit u fokusua në tre aspekte kryesore:

- Bashkia ka shprehur dëshirën për të prioritetuar punën mbi dobësitë që lidhen me rreziqet nga përmblytjet, rrëshqitjet e dheut dhe zjarret pyjore.
- Bashkia synon të forcojë veprimet e propozuara që tashmë po zbatohen.

- Duke marrë parasysh vullnetin politik të bashkisë, janë zgjedhur masa shtesë për të forcuar adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA SHKODËR

Nr. 154P Prot

Shkodër, më 23.01.2026

Lënda: Dërgohet projekt- vendim dhe relacion

KËSHILLIT BASHKIAK, SHKODËR

Të nderuar këshilltarë,

Bashkëngjitur ju dërgojmë për kompetencë shqyrtimi projekt-vendimin dhe relacionin:

Per “ Miratimin e Planit Lokal të Veprimit për Zbutjen dhe Përshtatjen ndaj Ndryshime Klimatike 2026-2036 ”

Duke ju uruar punë të mbarë.

Me respekt,

KRYETAR

Benet BECI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

Nr. ____ Prot

Shkodër, më ____ . ____ .2026

PROJEKT-VENDIM

NR. ____ , DATË ____ . ____ .2026

PER

MIRATIMIN E “PLANIT LOKAL TË VEPRIMIT PËR ZBUTJEN DHE PËRSHTATJEN NDAJ NDRYSHIME KLIMATIKE 2026-2036”

Këshilli Bashkiak Shkodër në mbledhjen e tij të datës ____ . ____ .2026, me propozim të Kryetarit të Bashkisë, mbështetur nenin 9 pika 1.2 shkronja ‘c’, nenin 27 pika 5, nenin 54 shkronja ‘k’ të ligjit nr.139 datë 17.12.2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar neni 18, neni 23, neni 29 pika 1 e ligjit nr 155/2020 “ Për ndryshimet klimatike” i ndryshuar VKM nr 466 dt 03.07.2019 “ Për miratimin e dokumentit strategjik dhe planeve kombetare per zbutjen e gazeve me efekt serre dhe per pershtatjen ndaj ndryshimeve klimatike” dhe sipas relacionit të Drejtorisë së Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme nr ____ prot, datë _____

VENDOSI

1. Të miratojë “ Planin Lokal të Veprimit për Zbutjen dhe Përshtatjen ndaj Ndryshime Klimatike 2026-2036”, sipas materialit bashkëlidhur.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohet Kryetari i Bashkisë Shkodër.
3. Ky vendim hyn në fuqi 10 ditë pas shpalljes.

KRYETAR

Benet BECI

Zv. Kryetar

Abdullahu Prekaj

Drejtoria e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme

Arleta Shkalla

Drejtoria e Përgjithëshme Juridike, Burimeve Njerezore dhe Shërbimeve Mbeshtetëse

G. Dume

Drejtoria Juridike

Bojje

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

DREJTORIA E MJEDISIT DHE ENERGJISË SË RINOVUESHME

Nr. 1549 prot

Shkoder me 23.01.2026

RELACION

PER

“ MIRATIMIN E LOKAL TË VEPRIMIT PËR ZBUTJEN DHE PËRSHTATJEN NDAJ NDRYSHIME KLIMATIKE 2026-2036 ”

Plani Lokal për Zbutjen e Ndryshimeve Klimatike i Bashkisë së Shkodrës forcon angazhimin e bashkisë për leadershipin e klimës dhe mbështet vizionin e saj afatgjatë për zhvillim të qëndrueshëm, integrim evropian dhe përmirësimin e cilësisë së jetës për qytetarët. Duke u bazuar në Planin Bashkiak të Veprimit për Energjinë dhe Klimën (MECAP) të miratuar në vitin 2023, ky dokument plotëson dhe përmirëson strategjinë e klimës së bashkisë duke identifikuar veprimet prioritare, duke mbyllur boshllëqet diagnostikuese (detajuar në kapitullin 2: Analiza kritike e diagnozës MECAP të Shkodrës) dhe duke përgatitur Shkodrën për mundësitë e ardhshme të financimit dhe investimit.

Shkodra është një nga bashkitë më të cënueshme ndaj klimës në Shqipëri, duke u përballur me rreziqe në rritje nga përmytjet, thatësira, valët e të nxehtit dhe degradimi i mjedisit. Në të njëjtën kohë, ajo mban asete të rëndësishme natyrore dhe ekonomike që mund të shfrytëzohen për një tranzicion të gjelbër. Ky plan veprimi përputhet me strategjinë kombëtare të klimës dhe detyrimet e ardhshme të BE-së, duke siguruar që Shkodra të mbetet e pranueshme për financimin ndërkombëtar të klimës, mbështetjen e donatorëve dhe programet e bashkëpunimit ndërkufitar.

Për të adresuar këto sfida, Bashkia tani ka:

- 89 masa të zhvilluara tashmë në kuadër të MECAP, në energji, transport, mbetje, bujqësi/pylltari dhe shërbime.
- **Një listë e shkurtër prioritare e veprimeve urgjente, me ndikim të lartë që kërkojnë vëmendje të menjëhershme politike dhe mobilizim të burimeve.**
- **Masa të reja plotësuese të prezantuara në këtë plan për të përforcuar zonat nën përgjegjësi të drejtpërdrejtë Bashkiake: planifikimi i gjelbër urban, prokurimi i qëndrueshëm publik, mbrojtja e pyjeve dhe biodiversitetit, menaxhimi i ujërave të rrugëve dhe shiut, zhvillimi ekonomik dhe mbështetja për familjet që përballen me varfëri energjetike.**

Këto veprime të kombinuara ofrojnë një rrugë realiste drejt objektivave klimatike të Bashkisë 2030 dhe 2040.

Një vizion pozitiv për të ardhmen e Shkodrës

Duke zbatuar këtë plan, Shkodra mund:

- Ulja e kostove të energjisë për familjet dhe institucionet publike.
- Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe shëndetit publik.
- Forcimi i qëndrueshmërisë së tij ndaj ngjarjeve ekstreme të motit.
- Krijoni vende pune të gjelbra dhe mundësi ekonomike lokale.
- Rritja e cilësisë së jetesës, lëvizshmërisë dhe shërbimeve publike për qytetarët.
- Demonstrimi i lidershit midis bashkive shqiptare dhe të Ballkanit Perëndimor.

Plani i rishikuar i Veprimit Lokal për Zbutjen i ofron Shkodrës një kornizë të fortë, të besueshme dhe të zbatueshme për avancimin e tranzicionit të saj klimatik dhe energjetik. Ai u jep udhëheqësve politikë një grup të qartë prioritetesh, rrugësh investimi dhe mekanizmash qeverisjeje për të ofruar ndryshime kuptimplota dhe të dukshme për komunitetin - duke përafuar bashkinë me standardet evropiane dhe qëllimet afatgjata të neutralitetit klimatik.

Inventari aktual i gazeve serave të MECAP përfshin emetimet e lidhura me konsumin e energjisë. Burimet e tjera të emetimeve të gazrave serrë nuk janë përfshire. Kjo çon në një nënvlerësim të emetimeve nga këta sektorë, të cilat mund të jenë dytësore në vëllim, por mbeten të rëndësishme për një inventar të plotë dhe të saktë.

Kategoritë e mëposhtme jo-energjetike, siç përcaktohen në udhëzimet e IPCC, u identifikuan si të munguara:

Proceset industriale (kategoria 2 në udhëzimet e IPCC Paneli Nderqeveritar për ndryshimet klimatike): emetimet e gazeve serrë që ndodhin nga aktivitete industriale përveç djegies së karburantit, kryesisht për shkak të transformimeve kimike, përpunimit të materialeve dhe përdorimit të produkteve.

Bujqësia: mbulon emetimet e gazeve serrë që rezultojnë nga blegtoaria, prodhimi i bimëve dhe menaxhimi i tokës bujqësore, duke përfshirë ato tashmë të llogaritura nën përdorimin e energjisë. Këto emetime përfshijnë kryesisht metanin (CH₄) dhe oksidin e azotit (N₂O), të cilat janë veçanërisht të rëndësishme për ndryshimet klimatike për shkak të potencialit të tyre të lartë të ngrohjes globale.

Përdorimi i tokës, ndryshimi i përdorimit të tokës dhe pylltaria (LULUCF): emetimet dhe heqjet e gazeve serrë që rezultojnë nga mënyra se si menaxhohet toka dhe si ndryshon ajo me kalimin e kohës.

Mbetjet: emetimet e gazeve serrë të krijuara nga asgjësimi dhe trajtimi i mbetjeve të ngurta dhe ujërave të zeza, si dhe nga disa procese të djegies së mbetjeve. Emetimet vijnë kryesisht

nga dekompozimi biologjik i materialit organik, trajtimi kimik i mbetjeve dhe trajtimi i ujërave të zeza.

Ky plan shoqerohet me Planin e Veprimit si edhe me planin financiar.

Plani Vendor i Përshtatjes (PVP) i ofron bashkisë një kuadër strategjik për të mbrojtur popullsinë, për të garantuar sigurinë e aseteve ekonomike dhe për të orientuar zhvillimin e qëndrueshëm.

Shkodra është një nga bashkitë më të ekspozuara ndaj rreziqeve klimatike në Shqipëri. Përmbytjet, valët e të nxehtit, rrëshqitjet e dherave dhe zjarret në natyrë tashmë po ndikojnë në sigurinë e qytetarëve, bujqësis, infrastrukturë dhe në ekonominë vendase. Me përshpejtimin e ndryshimeve klimatike, këto ndikime pritet të intensifikohen gjatë dekadave në vijim. Per këte arsye ***përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike është një prioritet politik***

Vulnerabiliteti i Shkodrës ndaj ndryshimeve të klimes ka pasoja të drejtpërdrejta për financat publike, jetesën, infrastrukturën dhe zhvillimin e territorit. Arsyet kryesore që kërkojnë veprim të menjëhershëm politik përfshijnë:

- Përmbytjet e përsëritura, të cilat rrezikojnë banesat, tokat bujqësore dhe asetet kryesore të bashkisë.
- Rritja e temperaturave, që shton rreziqet për shëndetin publik dhe rrit presionin mbi sistemet e ujit dhe energjisë.
- Rreziqet e rrëshqitjes së dherave, që kanë ndikim tek komunitetet rurale dhe zonat turistike.
- Shtimi i zjarreve në natyrë, si rezultat i verave më të nxehta dhe më të thata.
- Degradimi ekologjik i Liqenit të Shkodrës dhe zonave të mbrojtura.
- Brishtësia socio-ekonomike, e cila ul aftësinë e komuniteteve për t'u përshtatur dhe për t'u rimëkëmbur ndaj fenomeneve ekstreme të klimës.

Per këte arsye Plani Vendor i Përshtatjes (PVP) ofron:

- Një vlerësim gjithëpërfshirës të rreziqeve klimatike.
- Prioritete të qarta sektoriale, të harmonizuara me politikat dhe dokumentet kombëtare.
- Një portofol masash konkrete dhe të zbatueshme.
- Një metodologji prioritizimi për të drejtuar në mënyrë efikase alokimin e burimeve financiare.
- Një kuadër monitorimi dhe raportimi, që mundëson llogaridhënie dhe rrit aksesin në financime.

Ndërsa Prioritetet Strategjike të Bashkisë Plani përcakton gjashtë fusha kryesore prioritare:

1. Mbrojtja nga përmbytjet dhe menaxhimi i burimeve ujore.
2. Mbrojtja e shëndetit të qytetarëve dhe grupeve vulnerabël.
3. Infrastrukturë dhe mobilitet të qëndrueshëm ndaj klimës.
4. Bujqësi dhe zhvillim rural elastik (resilient) ndaj ndryshimeve klimatike.
5. Mbrojtja e ekosistemeve dhe pasurive natyrore.
6. Forcimi i qeverisjes vendore dhe kapaciteteve institucionale.

Përfitimet për të ardhmen e Shkodrës

Zbatimi i PVP-së do të:

- Reduktojë humbjet ekonomike dhe njerëzore të lidhura me ndikimet klimatike.
- Përmirësojë shërbimet dhe infrastrukturën publike.
- Mbrojë pasuritë natyrore që mbështesin turizmin dhe mjetet e jetesës.
- Nxisë rritjen e interesit për investime.

- Mundësojë akses më të madh në financime kombëtare dhe ndërkombëtare.

Realizimi me sukses i ketyre planeve kërkon:

- Mbështetje të fortë politike.
- Integrimin e masave të përshtatjes në procesin e buxhetimit.
- Koordinim me institucionet qendrore dhe partnerët.
- Komunikim të qartë dhe të vazhdueshëm me qytetarët.
- Angazhim për monitorimin dhe raportimin e progresit.

Keshtu Shkodra mund të shndërrohet në një nga bashkitë më të qëndrueshme dhe më të gatshme për sfidat e së ardhmes në Shqipëri.

Kjo është një përmbledhje e shkurtër e asaj çfarë përfaqëson ky plan. Bashkëlidhur keni materialin e plotë të këtij Plani si edhe Planin Financiar.

Mbështetur nenin 27 pika 5 e ligjit nr. 139 datë 17.12.2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar , neni 18, neni 23, neni 29 pika 1 e ligjit nr 155/2020 “ Për ndryshimet klimatike” VKM nr 466 dt 03.07.2019 “ Për miratimin e dokumentit strategjik dhe planeve kombetare per zbutjen e gazeve me efekt serre dhe per pershtatjen ndaj ndryshimeve klimatike”

Kërkojmë

“Miratimin e Planit Lokal të Veprimit për përshtatjen (adaption) dhe zbutjen (mitigation) ndaj ndryshimeve klimatike të bashkisë Shkodër 2026-2036” sipas materialit bashkëlidhur.

Duke ju falenderuar, ju ftojme në miratimin e projekt vendimit,

Drejtorja e Mjedisit dhe Energjisë së Rinovueshme

Aida Shllaku

PLANI FINANCIAR PLANIT TË VEPRIMIT PËR KLIMËN BASHKIA SHKODËR

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Bashkia Shkodër është e angazhuar në forcimin e qëndrueshmërisë së saj ndaj klimës dhe avancimin e tranzicionit të saj drejt një modeli të zhvillimit urban me karbon të ulët dhe të qëndrueshëm. Për ta arritur këtë, ajo duhet të mobilizojë një përzierje të larmishme burimesh financimi të afta për të mbështetur veprimet përgatitore dhe investimet në shkallë të gjerë.

Kjo përmbledhje e konsoliduar harton mekanizmat e financimit lokal, kombëtar dhe ndërkombëtar aktualisht në dispozicion të Shkodrës dhe përshkruan një kornizë fillestare për mobilizimin e tyre strategjik.

Ai është i ankoruar drejtpërdrejt në nevojat e investimeve të identifikuara si në Planin Lokal të Veprimit për Zbutjen ashtu edhe në Planin Lokal të Veprimit të Përshtatjes. Bashkia përballet me kërkesa të konsiderueshme financimi për mbrojtjen nga përmytjet dhe menaxhimin e ujit, infrastrukturën rezistente ndaj klimës, rinovimin e energjisë së ndërtesave dhe vendosjen diellore në çati, përmirësimet e rrjetit, lëvizshmërinë e qëndrueshme, menaxhimin e përmirësuar të mbetjeve dhe mbrojtjen e ekosistemeve dhe zonave bujqësore. Këto nevoja përkthehen në një përzierje të studimeve përgatitore, investimeve Bashkiake dhe prioritetëve të infrastrukturës në shkallë të gjerë. Prandaj, ky Plan Financiar krijon një korrespondencë midis këtyre nevojave dhe burimeve më të përshtatshme të financimit.

Ndërsa planet e zbutjes dhe përshtatjes përshkruajnë qartë zonat ku Shkodra do të duhet të investojë, bashkia ende nuk ka përcaktuar objektivat operacionale të nevojshme për të përcaktuar sasinë e këtyre investimeve. Siç u diskutua gjatë konsultimeve, do të nevojiten udhëzime të mëtejshme politike dhe studime përgatitore përpara se të mund të prodhohen vlerësime të besueshme të kostos. Prandaj, ky Plan Financiar miraton një qasje të orientuar drejt gatishmërisë, duke hartuar opsionet e disponueshme të financimit dhe duke kornizuar kushtet për zhvillimin e një plani investimi me kosto të plotë në fazën tjetër.

Në **nivel lokal**, Shkodra vazhdimisht shpërndan burime për programet kyçe që mbështesin qëndrueshmërinë klimatike, sigurinë publike, qëndrueshmërinë mjedisore dhe shërbimet thelbësore Bashkiake. Këto përfshijnë Mbrojtjen nga Zjarri dhe Civile, Menaxhimin e Ujit dhe Kullimit, Menaxhimin e Pyjeve dhe Kullotave, Ndërgjegjësimin Mjedisor, Shërbimet Publike Lokale, Furnizimin me Ujë dhe Kanalizimet dhe Planifikimin dhe Kontrollin e Territorit dhe Mjedisit.

Në **nivel kombëtar**, Bashkia mund të mbështetet në mekanizma të mëdhenj financimi si:

- Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH), mjeti kryesor kombëtar për financimin e infrastrukturës Bashkiake dhe rajonale, duke përfshirë një program shumëvjeçar me Bankën Evropiane të Investimeve që synon bashkitë veriore si Shkodra;-
- Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipëri (RDPA), që ofron mbështetje të bazuar në grante për ekonominë lokale, turizmin, menaxhimin e burimeve natyrore dhe infrastrukturën e lehtë;-
- Projekti i Bashkiave të Energjisë inteligjente (SEMP), i cili ofron auditime Bashkiake të energjisë, investime në efikasitet në shkallë të vogël dhe planifikim lokal të energjisë.

Këta mekanizma formojnë rrugët kryesore të investimeve për plotësimin e programeve të vetë Shkodrës me burime të jashtme për përshtatjen klimatike, zbutjen dhe zhvillimin lokal.

Përveç kësaj, **instrumentet ndërkombëtare të financimit** ofrojnë një rol plotësues dhe katalitik. Ato mund të zhblllokojnë asistencën teknike, studimet e fizibilitetit dhe financimin koncesionar që ndihmojnë Bashkiat të përgatisin projekte të bankueshme dhe të tërheqin bashkëfinancime nga

burime kombëtare ose të BE-së. Dymbëdhjetë mekanizma relevantë ndërkombëtarë janë identifikuar për Shqipërinë, të organizuar në katër grupe:

- kredi dhe grante të bazuara në politika që mbështesin mjedisin mundësues (p.sh. Programi i Qëndrueshmërisë dhe Rritjes së Gjellbër të AFD-së, DPL e Bankës Botërore);
- lehtësitë e investimeve dhe instrumentet e financimit të përzier (KfW, WBIF, BERZH, BEI) financimi i infrastrukturës elastike, efikasitetit të energjisë dhe lëvizshmërisë urbane;
- programe të bazuara në grante për studime dhe iniciativa pilot (EUKI, IPA III, Fondi i Ballkanit Perëndimor);
- objektet shumëpalëshe klimatike (GCF, GEF, SCCF, GFDRR/CRP) që ofrojnë fonde globale për përshtatjen, transferimin e teknologjisë dhe sistemet e paralajmërimit të hershëm.

Ndër këto, katër mekanizma dallohen si më të zbatueshëm për Shkodrën në afat të shkurtër dhe të mesëm:

1. GFDRR / Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit (Banka Botërore) për të forcuar bazat analitike dhe institucionale për përshtatjen dhe menaxhimin e rrezikut të përmbajtjeve;
2. Financimi i KfW për efikasitetin e energjisë në ndërtesat publike për të rinovuar shkollat dhe ndërtesat administrative dhe për të ulur kostot operative;
3. WBIF (Korniza e Investimeve të BE-së për Ballkanin Perëndimor) për të siguruar bashkëfinancim në shkallë të gjerë pasi projektet të hyjnë në tubacionin kombëtar;
4. EUKI (Iniciativa Evropiane për Klimën) për të mbështetur studimet përgatitore, fushatat ndërgjegjësuese dhe projektet pilot në shkallë të vogël që forcojnë kapacitetet lokale.

Këta mekanizma janë plotësues dhe jo ekskluzivë. Një qasje e sekuencuar, duke kombinuar grantet përgatitore (EUKI, CRP) me financimin e investimeve (KfW, WBIF) mund të ndihmojë Shkodrën të krijojë një rrugë koherente dhe financiarisht të qëndrueshme zhvillimi. Suksesi do të varet nga koordinimi i hershëm me ministrinë kombëtare, përfshirja efektive e projekteve Bashkiake në tubacionet kombëtare të investimeve dhe partneritetet me entitete të akredituara ndërkombëtare. Duke konsoliduar portofolin e saj të projekteve dhe duke i dhënë përparësi investimeve të pjekura dhe të rëndësishme për klimën, Shkodra mund të pozicionohet në mënyrë efektive për të shfrytëzuar mundësitë e financimit vendas dhe ndërkombëtar.;

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje ekzekutive	2
Tabela e përmbajtjes	4
Tabela e akronimeve	7
1 Programet e financimit vendor	8
1.1 Zjarri dhe Mbrojtja Civile (2022–2024).....	8
1.2 Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit (2022–2024).....	8
1.3 Siguria Publike dhe Mbrojtja Civile (2026–2028).....	8
1.4 Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit (2026–2028)	9
2 Programet kombëtare të financimit.....	10
2.1 Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH)	10
2.2 Programi i Zhvillimit Rajonal Shqipëri (RDPA)	10
2.3 Projekti i Bashkiave të Energjisë Zgjuar (SEMP)	11
3 Pasqyrë e programeve të financimit ndërkombëtar	12
3.1 Fondi i Ballkanit Perëndimor - Koalicioni i Qeverive Kombëtare të Ballkanit Perëndimor	13
3.2 Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor - KE, CEB, BERZH, kfw, B, AFD.....	16
3.3 Kredi për Politikën e Zhvillimit të Qëndrueshmërisë dhe Rritjes së Gjelbër – AFD.....	18
3.4 Mekanizmat e financimit të ndërtesave publike me efikasitet energjetik – KfW	20
3.5 Iniciativa Evropiane për Klimën (EUKI) – GIZ	23
3.6 Instrumenti për Asistencë të Para-Anëtarësimit (IPA III) – Dritarja 3: Agjenda e Gjelbër dhe Lidhje e Qëndrueshme.....	26
3.7 Fondi i Gjelbër për Klimën - OKB.....	28
3.8 Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit (CRP) – Banka Botërore	32
3.9 Kredia e dytë për Qëndrueshmëri dhe Politikë për Zhvillim të Gjelbër – Banka Botërore.....	34
3.10 Fondi Special për Ndryshimet Klimatike – Fondi Global i Mjedisit nga Banka Botërore dhe OKB-ja	36
3.11 Fondi Global i Mjedisit (GEF) – Fonds pour l'Environnement Mondial	38
3.12 Mundësi të mundshme të menjëhershme për financim të jashtëm.....	41
4 Përafrimi midis veprimeve prioritare të zbutjes dhe instrumenteve të disponueshme të financimit	43
5 Përafrimi midis veprimeve prioritare të përshtatjes dhe instrumenteve të disponueshme të financimit.....	49
6 Udhërrëfyese me faza për financimin e veprimit klimatik.....	55
7 Përfundim	57
ANEKSI 1: Buxhetet e Bashkisë së Shkodrës në lidhje me programet	59

Lista e tabelave

Tabela 1: Përshkrimi i 4 instrumenteve kryesore të financimit ndërkombëtar 13

Tabela 2: Harta e veprimeve të zbutjes me prioritet të lartë dhe instrumenteve përkatëse të financimit..... 43

Tabela 3: Harta e veprimeve zbutëse me prioritet të lartë dhe instrumenteve përkatëse të financimit 49

NN/Réf.	Ind.	Data	Shkrimtar	Veprimi
		01/10/2025	Meivis Struga	Shkrimi
		06/10/2025	Hélène Allanic	Shkrimi
		24/11/2025	Hélène Allanic	Shkrimi
		24/11/2025	Matthieu CLAUS	Korrigjimi

TABELA E AKRONIMEVE

ADF	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
AFD	Agence Française de Développement [fr] / Agjencia Franceze e Zhvillimit [en]
BMWK	Ministria Federale Gjermane për Çështjet Ekonomike dhe Veprimin Klimatik
BMZ	Ministria Federale Gjermane për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim
KAPAKU	Plani i Veprimit për Klimën
CEB	Banka e Zhvillimit të Këshillit të Evropës
CRP	Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit
DFI	Institucioni Financiar i Zhvillimit
DG AFËR	Drejtoria e Përgjithshme për Fqinjësinë dhe Negociatat e Zgjerimit
DRM	Menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
EF	Ekspertizë Francë – Agjencia franceze e bashkëpunimit teknik, Grupi AFD
EFSD+	Fondi Evropian për Zhvillim të Qëndrueshëm Plus
EIB	Banka Evropiane e Investimeve
BE	Bashkimi Evropian
EUKI	Iniciativa Evropiane për Klimën
GCF	Fondi i Gjelbër për Klimën
GEF	Instrumenti Global i Mjedisit
GFDRR	Instrumenti Global për Reduktimin dhe Rimëkëmbjen e Fatkeqësive
GHG	Gaz serrë
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit [DE] / Agjencia Gjermane e Zhvillimit [en]
ILO	Organizata Ndërkombëtare e Punës
IPA III	Instrumenti për Ndihmë të Para-Anëtarësimit, Faza III
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau [De] / Banka Gjermane për Zhvillim [EN]
LËVIZ	Skema e Granteve të Lëvizshmërisë nën WBF
MRV	Monitorimi, raportimi dhe verifikimi
OJQ	Organizata joqeveritare
NIPAC	Koordinator Kombëtar IPA
RDPA	Programi i Zhvillimit Rajonal Shqipëri
SCCF	Fondi Special për Ndryshimet Klimatike
SEMP	Programi i Bashkiave të Energjisë Zgjuar
TA	Asistencë teknike
UNDP	Programi i Zhvillimit të Kombeve të Bashkuara
WB	Banka Botërore
WBF	Fondi i Ballkanit Perëndimor
WBIF	Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor
WPIP	Programi i Performancës dhe Investimeve të Sektorit të Ujit

1 PROGRAMET E FINANCIMIT VENDOR

Bashkia e Shkodrës ka investuar vazhdimisht në programe kritike lokale. Të dhënat nga periudha 2022-2024 pasqyrojnë angazhimin e vazhdueshëm të bashkisë për forcimin e qëndrueshmërisë, mbrojtjen e qytetarëve dhe mbështetjen e zhvillimit të qëndrueshëm lokal.

1.1 Zjarri dhe Mbrojtja Civile (2022–2024)

Ky program synon të garantojë ofrimin e shërbimeve të mbrojtjes nga zjarri dhe të sigurojë gatishmërinë për emergjenca të ndryshme në të gjithë komunën. Ai fokusohet në funksionimin e njësive zjarrfikëse, administrimin e strukturave të mbrojtjes civile dhe aktivitetet e trajnimit për të rritur kapacitetin e gatishmërisë dhe parandalimit të komunitetit. Përveç shërbimeve tradicionale të zjarrfikësve, programi përfshin operacionet e shpëtimit malor, mbikëqyrjen e plazhit dhe evakuimin e zonave të prirura nga përmbytjet, duke kontribuar në një kornizë gjithëpërfshirëse të mbrojtjes civile.

Alokimi financiar për këtë program tregon mbështetje të qëndrueshme Bashkiake, me **një buxhet fillestar për vitin 2021 prej 1.925 milionë euro**, i ndjekur nga alokimet vjetore prej **1.452 milionë euro (2022)**, **1.478 milionë euro (2023)** dhe **1.507 milionë euro (2024)**.

Megjithëse shifrat më të fundit të buxhetit i referohen ciklit 2022-2024, ky program përfaqëson një sërë përgjegjësish të vazhdueshme Bashkiake. Funksionet e mbrojtjes nga zjarri, reagimi ndaj emergjencave dhe mbrojtjes civile janë mandate të vazhdueshme sipas legjislacionit kombëtar dhe vazhdojnë përtej periudhës për të cilën janë të disponueshme të dhënat buxhetore. Asnjë vlerësim publik nuk është lëshuar për të konfirmuar arritjen e objektivave specifike.

1.2 Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit (2022–2024)

Ky program fokusohet në menaxhimin dhe rehabilitimin e infrastrukturës ujitëse dhe kulluese brenda territorit të Shkodrës. Qëllimi i tij është të përmirësojë prodhimin bujqësor duke siguruar sisteme të besueshme të menaxhimit të ujit që parandalojnë përmbytjet dhe mbështesin ujitjen e të korrave.

Aktivitetet e komunës përfshijnë ndërtimin dhe mirëmbajtjen e sistemeve të kontrollit të përmbytjeve, administrimin e rrjeteve të ujitjes dhe koordinimin në nivel lokal për përdorimin e infrastrukturës.

Financiarisht, shpërndarja e programit pasqyron një angazhim të qëndrueshëm për mbështetjen bujqësore, me **442,638 Euro të alokuara në vitin 2021** dhe një buxhet të qëndrueshëm vjetor në vitet në vijim, **390,874 Euro (2022)**, **392,331 Euro (2023)** dhe **402,663 Euro (2024)**.

Këto programe ilustrjnë fokusin e dyfishtë të Bashkisë Shkodër në rezistencën ndaj fatkeqësive dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve, në përputhje me prioritetet lokale dhe kombëtare për sigurinë, mjedisin dhe mirëqenien ekonomike. Gjithashtu, këto programe u përsëritën edhe për periudhat **2023 – 2025 dhe 2024 – 2026**.

Tabela e paraqitur në Aneksin 1 pasqyron Kornizën Buxhetore Afatmesme (2026-2028) e cila përshkruan prioritetet largpamëse të investimeve të Bashkisë Shkodër. Fokusi mbetet në forcimin e kapaciteteve institucionale, përmirësimin e qeverisjes lokale dhe integrimin e qëndrueshmërisë mjedisore dhe sigurisë publike në operacionet Bashkiake.

1.3 Siguria Publike dhe Mbrojtja Civile (2026–2028)

Ky program konsolidon veprimet Bashkiake për rendin publik, sigurinë dhe mbrojtjen civile, duke theksuar masat parandaluese dhe të përgjegjshme. Ai përfshin administrimin e shërbimeve të lidhura me policinë lokale, koordinimin e ngjarjeve publike dhe masat për të rritur besimin e qytetarëve përmes qeverisjes transparente dhe të përgjegjshme. Një komponent thelbësor i programit është funksionimi i shërbimeve të zjarrit dhe emergjencave, duke përfshirë parandalimin e zjarrit,

menaxhimin e mbrojtjes civile dhe fushatat ndërgjegjësuese të bazuara në komunitet. Aktivitetet e programit janë krijuar për të siguruar një komunitet të sigurt, paqësor dhe elastik.

Alokimet buxhetore demonstrojnë një angazhim të qëndrueshëm Bashkial, me një **alokim fillestar për vitin 2025 prej 2.015 milionë euro**, i ndjekur nga **2.012 milionë euro (2026)**, **2.015 milionë euro (2027)** dhe **2.022 milionë euro (2028)**, duke ruajtur një nivel të qëndrueshëm financimi për të garantuar vazhdimësinë e shërbimit dhe gatishmërinë emergjente.

1.4 Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit (2026–2028)

Ky program strategjik trajton planifikimin e territorit, menaxhimin e infrastrukturës dhe qeverisjen mjedisore. Ai mbulon një gamë të gjerë ndërhyrjesh, duke përfshirë planifikimin e zhvillimit urban, infrastrukturën e transportit lokal (rrugë, ura, trotuare) dhe menaxhimin e burimeve pyjore dhe ujore brenda juridiksionit të komunës. Programi përfshin gjithashtu iniciativa për mbrojtjen e mjedisit, të tilla si ripyllëzimi, kontrolli i dëmtuesve dhe sëmundjeve dhe parandalimi i zjarreve në pyje, si dhe koordinimi i shërbimeve komunitare në lidhje me përdorimin e tokës dhe qëndrueshmërinë mjedisore.

Projeksionet buxhetore pasqyrojnë një trend në rritje të investimeve, duke filluar me **3.065 milionë euro në vitin 2025** dhe duke u rritur në mënyrë progresive në **3.487 milionë euro (2026)**, **3.772 milionë euro (2027)** dhe **3.989 milionë euro (2028)**.

Ndërsa në shërbimet publike lokale, fokusi mbetet administrimi dhe mirëmbajtja e kanaleve të ujitjes dhe kullimit për qëllime bujqësore dhe parandalimi i rasteve të përmytjeve.

2 PROGRAMET KOMBËTARE TË FINANCIMIT

2.1 Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH)

FSHZH është mjete qendror publik për financimin e infrastrukturës rajonale dhe lokale në Shqipëri (rrugë, ujë, turizëm, shërbime lokale), duke vepruar si krahu zbatues si për fondet buxhetore kombëtare ashtu edhe për mbështetjen e donatorëve. Portofoli i saj përfshin një program të dedikuar "Infrastrukturë Lokale dhe Rajonale" me një buxhet prej 10.3 miliardë lekësh (~90-95 milionë euro në varësi të këmbimit valutor), të fokusuar në investimet Bashkiake dhe rajonale.

Paralelisht, FSHZH është promovues i një programi shumëvjeçar me BEI-në për "Punime Infrastrukturore Bashkiake në Portën e Alpeve" me deri në 100 miliardë lekë (rreth 872 milionë euro), që mbulon periudhën 2022-2028.

Një operacion i asistencës teknike të BEI-së i lidhur me këtë program synon Shqipërinë e Veriut, duke përfshirë bashkitë e Shkodrës, si fushë fokusi për përgatitjen e investimeve të qëndrueshme në infrastrukturë.

Shkodra nuk mund të aplikojë si klient i pavarur, por është drejtpërdrejt brenda fokusit gjeografik të gazsjellësit "Porta në Alpe" të FSHZH/BEI. Në terma praktikë, kjo do të thotë:

- Për përshtatje, FSHZH mund të bashkëfinancojë mbrojtjen nga përmbytjet, punimet e bregut të lumenjve dhe kullimit, rrugët elastike dhe urat e vogla, si dhe zgjidhjet e bazuara në natyrë në Liqenin e Shkodrës
- Për zbutje, të njëjtat dritare mund të mbështesin infrastrukturën urbane me karbon të ulët (rrugë, rrugë çiklizmi dhe ecje, hapësira publike, asete Bashkiake me efikasitet energjetik) nëse integrohen në programet e investimeve të FSHZH-së.

Megjithatë, të gjitha projektet duhet të jepen përparësi dhe të përgatiten me FSHZH, dhe konkurrenca me rajonet e tjera është e fortë. Financimi është i bazuar në projekte dhe kërkon fizibilitet solid, kujdes të duhur mjedisor dhe social dhe përafrim me strategjitë kombëtare.

2.2 Programi i Zhvillimit Rajonal Shqipëri (RDPA)

Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipëri (RDPA), i financuar nga Zvicra (SDC) dhe Austria (ADA) dhe zbatuar me FSHZH, është një program kombëtar për të reduktuar pabarazitë territoriale duke financuar projekte të zhvillimit rajonal dhe duke forcuar kuadrin institucional për politikën rajonale.

Faza IV e RDPA (2019-2023) përfshinte një skemë grantesh për Bashkiat dhe bashkëpunimin ndërBashkial. Bashkëpunimi zvicëran vëren se rreth 3.4 milionë euro projekte zhvillimore financohen përmes granteve, nga të cilat përfitojnë rreth 35,000 banorë në 30 Bashkia. Në vitin 2021, u lançua një paketë specifike grantesh prej 1.2 milionë euro për të mbështetur bashkitë dhe bashkëpunimin ndërBashkial midis rajoneve në Shqipëri në kuadër të "Programit për Zhvillimin e Integruar dhe të Qëndrueshëm të 100+ Fshatrave të Shqipërisë 2022–2026" të qeverisë.

Projektet e pranueshme në kuadër të kësaj skeme grantesh përfshijnë mbështetjen për potencialet turistike, ekonominë lokale, zhvillimin e kapaciteteve dhe infrastrukturën e lehtë, me ndërhyrje që pritet të përmirësojnë menaxhimin e burimeve natyrore ndër përfitimet e tjera.

- Për zbutje, grantet e RDPA-së mund të mbështesin në mënyrë indirekte turizmin me karbon të ulët, objektet e vogla me efikasitet energjetik dhe shërbimet lokale të përmirësuara në zonat dhe fshatrat rurale të Shkodrës (për shembull, rrugët e eko-turizmit, infrastruktura e vogël e qëndrueshme, iniciativa të ekonomisë qarkulluese të lidhura me turizmin...).

- Për përshtatje, komponentët e "menaxhimit të burimeve natyrore" dhe "infrastrukturës së lehtë" mund të mobilizohen për të financuar investime në shkallë të vogël të qëndrueshmërisë në fshatrat vulnerabël përreth Shkodrës (kontrolli i erozionit, punimet e vogla mbrojtëse, rrugët elastike hyrëse).

Zarfat individuale të granteve janë modeste dhe fokusohen në zhvillimin rajonal dhe jo thjesht në klimë. Shkodra gjithashtu duhet të jetë pjesë e programit "100+ fshatra" ose prioritete të ngjashme kombëtare dhe të punojë përmes FSHZH-së/Këshillave të Zhvillimit Rajonal.

2.3 Projekti i Bashkiave të Energjisë Zgjuar (SEMP)

Nisma SEMP është një program i financuar nga donatorët i zbatuar në disa bashki shqiptare, përfshirë Shkodrën, që synon të mbështesë tranzicionin drejt sistemeve energjetike lokale më efikase dhe të qëndrueshme. Programi ka një buxhet total prej 384 574 euro, nga të cilat më shumë se gjysma mbulohet nga financimi i donatorëve të jashtëm dhe 87,300 euro nga bashkëfinancimi i përfituesve. Periudha e zbatimit zgjat nga nëntori 2019 deri në dhjetor 2026. Programi zakonisht mbështet veprime të tilla si auditimet Bashkiake të energjisë, masat e efikasitetit të energjisë në ndërtesat publike ose zhvillimi i planeve lokale të menaxhimit të energjisë.

Për Shkodrën, ky përfaqëson një nga programet e pakta të konfirmuara të energjisë në nivel kombëtar tashmë aktive në bashki. Rëndësia e tij qëndron në fokusin e tij në përmirësimet operacionale (ulja e kostove Bashkiake të energjisë, monitorimi i performancës, pajtueshmëria me kërkesat e BE-së për energji) dhe mund të plotësojë instrumentet më të mëdha të financimit (për shembull, programet e rinovimit të ndërtesave publike të KfW ose infrastrukturën e energjisë së pastër WFI) duke përmirësuar gatishmërinë teknike të qytetit. Shkalla modeste dhe kërkesa për bashkëfinancim mbeten kufizime, por SEMP ofron një pikë hyrëse konkrete në përpjekjet e koordinuara kombëtare për tranzicionin e energjisë.

SEMP është kryesisht asistencë teknike dhe ngritje kapacitetesh, me mbështjellje relativisht të vogla investimesh në nivel Bashkial. Ajo duhet parë si një mundësues për projektet më të mëdha të investimeve të Shkodrës, jo si burimi kryesor i shpenzimeve kapitale.

3 PASQYRË E PROGRAMEVE TË FINANCIMIT NDËRKOMBËTAR

Ky seksion ofron një pasqyrë të mundësive të financimit ndërkombëtar që mund të mbështesin Bashkinë Shkodër në përpjekjet e saj për zbutjen dhe përshtatjen e ndryshimeve klimatike.

Ndërsa programet kombëtare dhe fondet vendase mbeten burimet kryesore dhe më të drejtpërdrejta të financimit për qeveritë lokale, zhvillimi i një kuptimi të qartë të instrumenteve ndërkombëtare është gjithashtu thelbësor.

Mekanizma të tillë nuk duhet të shihen si konkurrues me burimet kombëtare, por si një mënyrë plotësuese për të zhbllokuar levën shtesë.

Për Shkodrën, shikueshmëria mbi mundësitë ndërkombëtare mund të ndihmojë në diversifikimin e pikave të mundshme të hyrjes, parashikimin e nevojave të bashkëfinancimit dhe përgatitjen e projekteve që më vonë mund të integrohen në tubacionet kombëtare ose rajonale.

Eksplorimi i këtyre rrugëve do të thotë forcimi i qëndrueshmërisë së qytetit dhe aftësisë së tij për të mobilizuar mbështetje nga partnerë të shumtë, veçanërisht kur buxhetet kombëtare vetëm nuk mund të përmbushin plotësisht shkallën e investimeve të kërkuara për përshtatjen dhe zbutjen klimatike. Megjithatë, është e rëndësishme të mbani në mend se këto mekanizma kërkojnë navigim të kujdesshëm duke pasur parasysh kushtet e tyre të aksesit, kërkesat e bashkëfinancimit dhe ciklet e miratimit.

Kjo përmbledhje nxjerr në pah **12 instrumente ndërkombëtare** që duken potencialisht të rëndësishme dhe të mobilueshme për Shkodrën në këtë fazë. Ndihmon në qartësimin se kush janë aktorët kryesorë ndërkombëtarë, çfarë financojnë, në çfarë kushtesh dhe sa kohë zgjasin procedurat e tyre. Ai gjithashtu vë në dukje rreziqet dhe kufizimet kryesore, në mënyrë që Bashkia t'i qaset këtyre mekanizmave në mënyrë strategjike dhe reale.

Katër kategoritë kryesore të identifikuara

Peizazhi ndërkombëtar është i strukturuar rreth katër modaliteteve kryesore:

- **kreditë e bazuara në politika që formojnë mjedisin mundësues**
- **kredi investimesh dhe lehtësira të përbashkëta për infrastrukturën**
- **Grante për studime dhe veprime pilot**
- **Objektet globale shumëpalëshe të klimës**

Tabela 1: Përshkrimi i 4 instrumenteve kryesore të financimit ndërkombëtar

Kategoria	Instrumentet kryesore	Natyra	Potenciali/ Shkalla treguese	Modaliteti i aksesit financiar	Rëndësia për Shkodrën
Grante të bazuara në politika	AFD – Programi i Qëndrueshmërisë dhe Rritjes së Gjelbër (bashkëfinancuar me Bankën Botërore)	Kredi sovrane + asistencë teknike	~120 milionë euro	Bilaterale me Ministrinë e Financave	Indirekte Krijon kornizë mundësuese për planifikimin Bashkial të klimës
Programet dhe lehtësirat e investimeve	Banka e KfW për Zhvillim, WBIF, BEI, BERZH	Kredi koncesionare dhe grante të përziera	5-50 milionë euro për projekt	Përmes tubacionit kombëtar (ADF, NIPAC)	E lartë Financimi i infrastrukturës elastike, lëvizshmëria...
Mbështetje e bazuar në grante për pilotët dhe studimet	IPA III (DG NEAR), GIZ / EUKI, Fondi i Ballkanit Perëndimor	Grante për ngritjen e kapaciteteve, auditime dhe pilota në shkallë të vogël	0.02-5 milionë euro	Thirrje të hapura ose periodike	E lartë Të aksesueshme për bashkitë; ideale për përgatitjen e projektit
Objektet shumëpalëshe klimatike dhe asistencë teknike	GFDRR / CRP, Projekti DRM i Bankës Botërore, GCF, GEF	Grante të asistencës teknike ose financime koncesionare	0.5-25 milionë euro	Përmes BB ose agjencive të akredituara (UNDP, GIZ, etj.)	E lartë Mbështet hartimin e projektit, të dhënat e rrezikut dhe gatishmërinë e përshtatjes

3.1 Fondi i Ballkanit Perëndimor - Koalicioni i Qeverive Kombëtare të Ballkanit Perëndimor

Fondi i Ballkanit Perëndimor (WBF) është një organizatë ndërqeveritare e themeluar në vitin 2014 nga gjashtë qeveritë e Ballkanit Perëndimor (Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Kosova, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut dhe Serbia).

Ai ofron thirrje vjetore për grante, thirrje të përbashkëta për projekte BE-WBF dhe skema specifike të tilla si grantet individuale të lëvizshmërisë (MOVE) ose grantet përkatëse, për të promovuar bashkëpunimin rajonal, dialogun ndërkufitar dhe kohezionin socio-ekonomik.

Objektivi kryesor i tij është forcimi i integritit dhe pajtimit rajonal përmes projekteve të vogla dhe të mesme që nxisin bashkëpunimin në kulturë, arsim, kërkim, zhvillim të qëndrueshëm, mjedis, angazhim të rinjve, barazi gjinore dhe bashkëpunim mediatik.

BB vepron si një ekuivalent rajonal i Fondit të Vishegradit (mekanizmi rajonal i granteve i krijuar në vitin 2000 nga qeveritë e vendeve të Grupit të Vishegradit: Republika Çeke, Hungaria, Polonia dhe Sllovakia), duke shërbyer si një platformë për bashkëpunim nga poshtë-lart midis institucioneve, shoqërisë civile dhe autoriteteve lokale.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarf dhe struktura financiare

- Nuk ka zarf global për vend, fonde të alokuara përmes thirrjeve vjetore
- Për grantet vjetore, financimi maksimal është 15,000 € për projekt
- Projektet me nivele më të larta të bashkëfinancimit (të paktën 20%) janë prioritet
- Grantet e lëvizshmërisë (MOVE) janë më të vogla, plotësisht të bazuara në grante dhe nuk kërkojnë bashkëfinancim

Mbulimi dhe kushtet e përshtatshmërisë

- Hapur për të gjashtë vendet anëtare të Fondit të Ballkanit Perëndimor
- Projektet duhet të përfshijnë të paktën dy entitete nga vende të ndryshme të WBF për të siguruar bashkëpunimin rajonal.
- Kohëzgjatja e pranueshme: 3 deri në 6 muaj, duke përfshirë një periudhë përfundimtare raportimi prej 30 ditësh

Subjektet e pranueshme

- Organizatat e shoqërisë civile dhe OJQ-të
- Autoritetet publike lokale dhe rajonale
- Fondacionet, dhomat e tregtisë, shoqatat profesionale dhe shoqatat turistike
- Institucionet akademike dhe kërkimore (universitete, shkolla, biblioteka, akademi)
- Institucionet e artit dhe kulturës (muze, teatro, galeri)
- Shoqatat sportive dhe rrjetet që promovojnë kohezionin social

Përdorimet e pranueshme

- Bashkëpunimi kulturor dhe promovimi i trashëgimisë: organizimi i ekspozitave rajonale të artit, festivaleve kulturore ose programeve të shkëmbimit...
- Edukimi dhe shkëmbimi shkencor: konferenca, panairë inovacioni, forume startup dhe iniciativa për transferimin e njohurive midis universiteteve ose bizneseve
- Zhvillimi i qëndrueshëm dhe mjedisi: projekte që integrojnë praktikave të gjelbra në zhvillimin lokal, rritjen e ndërgjegjësimit për ndryshimet klimatike ose promovimin e turizmit të qëndrueshëm
- Zhvillimi ekonomik lokal: mbështetje për bashkëpunimin ndërkufitar Bashkial, përmirësimi i aftësive profesionale dhe punësueshmërisë, dhe shkëmbimi i praktikave më të mira për një qeverisje lokale transparente

Kushtet dhe pranueshmëria

- 20% bashkëfinancim i kërkuar për grantet vjetore (nuk kërkohet për grantet e lëvizshmërisë)
- Projektet duhet të demonstrojnë qartë bashkëpunimin rajonal dhe kontributin në kohezionin ndërkufitar
- Shpenzimet e pranueshme duhet të lidhen drejtpërdrejt me zbatimin dhe të kryhen gjatë periudhës së projektit
- Vlerësimi i paraqitjes bazuar në nivelin e bashkëpunimit, ndikimin dhe përshtatshmërinë e buxhetit. Nënshkrimi i kontratës ndodh afërsisht 2-3 muaj pas afatit të dorëzimit.
- Përfituesit duhet të dorëzojnë një raport përfundimtar, dëshmi të bashkëfinancimit dhe dokumentacion ligjor

Koncesionaliteti

- Mekanizëm mbështetës plotësisht i bazuar në grante. Nuk ka kredi ose garanci.
- Kërkon bashkëfinancim për shumicën e programeve, duke forcuar pronësinë lokale dhe qëndrueshmërinë.

Zbatimi

- Menaxhohet drejtpërdrejt nga Sekretariati i WBF në koordinim me qeveritë pjesëmarrëse
- Nuk ka prokurim publik: shpërndarja pason një thirrje konkurruese për propozime. Procesi i vlerësimit përfshin shqyrtimin nga stafi i WBF dhe miratimin përfundimtar bazuar në ndikimin dhe cilësinë e bashkëpunimit rajonal.
- Modalitetet e zbatimit dhe prioritetet tematike përditësohen çdo vit në varësi të thirrjeve të reja, e fundit është Thirrja e 7-të Vjetore me afat dorëzimi që ishte shkurt 2025

Rëndësia për Bashkinë e Shkodrës

Për Shkodrën, Fondi i Ballkanit Perëndimor mund të shërbejë si një mekanizëm i kufizuar por i dobishëm për të mbështetur projekte të vogla, jo-infrastrukturore që promovojnë bashkëpunimin me bashkitë fqinje ose organizatat e shoqërisë civile në rajon. Duke pasur parasysh madhësinë e tij modeste financiare (deri në 15,000 € për projekt) dhe fokusin e saj tematik në arsim, kulturë, rritjen e ndërgjegjësimit dhe zhvillimin e qëndrueshëm, WBF nuk është projektuar për investime të mëdha të përshtatjes ose zbutjes së klimës.

Megjithatë, ai mbetet i rëndësishëm si një instrument i butë për të plotësuar burime më të mëdha financimi.

Për shembull, Shkodra mund të përdorë një projekt të WBF për të nisur fushata ndërgjegjësuese, për të organizuar seminare rajonale mbi qëndrueshmërinë urbane ose turizmin e qëndrueshëm, ose për të ndërtuar partneritete që më vonë do të lehtësojnë aksesin në programet e investimeve të tipit BE ose WBIF.

Kërkesa për bashkëfinancim prej 20% dhe bashkëpunim ndërkufitar mund të përfaqësojë një kufizim praktik për një komunë me burime të kufizuara, por procesi administrativ është relativisht i lehtë në krahasim me donatorët e tjerë ndërkombëtarë.

Pikat e vëmendjes

Grantet e WBF janë modeste, rrallë i kalojnë 15,000 €. Prandaj ato nuk janë të përshtatshme për projekte të mëdha infrastrukturore ose investimi, por për iniciativa të vogla bashkëpunimi, ndërgjegjësimi ose kërkimi. Periudhat e zbatimit janë të shkurtra (nga tre deri në gjashtë muaj) gjë që kufizon mundësinë e kryerjes së aktiviteteve komplekse ose afatgjata. Për më tepër, projektet duhet të përfshijnë partnerë nga disa vende të Ballkanit Perëndimor, pasi bashkëpunimi ndërkuftar është një kriter kyç i përzgjedhjes. Projektet lokale pa dimension rajonal kanë më pak shanse suksesi.

3.2 Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor - KE, CEB, BERZH, KfW, B, AFD

Korniza e Investimeve për Ballkanin Perëndimor (WBIF) është një iniciativë e përbashkët e Komisionit Evropian, Bankës së Zhvillimit të Këshillit të Evropës (CEB), Bankës Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH), KfW, Bankës Botërore dhe donatorëve të tjerë dypalësh.

Ai synon të mbështesë investimet strategjike në Ballkanin Perëndimor në sektorë kyç si energjia, mjedisi, transporti, infrastruktura sociale dhe digjitalizimi, si dhe zhvillimi i sektorit privat.

WBIF kombinon grantet (Joint Grant Facility) dhe kreditë (Joint Lending Facility) në paketa të përziera financimi për projekte infrastrukturore në shkallë të gjerë. Ai shërben si një gur themeli i Planit Ekonomik dhe të Investimeve të BE-së për Ballkanin Perëndimor, duke lehtësuar përafrimin midis reformave strukturore, projekteve infrastrukturore dhe mobilizimit financiar rajonal.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Nuk ka madhësi formale minimale ose maksimale, por projektet janë përgjithësisht "të shkallës së konsiderueshme".
- Struktura e financimit: përzjerja e granteve dhe kredive koncesionare, duke kombinuar mbështetjen e granteve të BE-së me bashkëfinancimin nga institucionet financiare ndërkombëtare
- Shembujt e madhësisë së investimeve ndryshojnë nga infrastruktura kombëtare deri te rrjetet ndërkuftare të energjisë dhe transportit

Normat e bashkëfinancimit dhe mbulimit (sipas sektorëve)

- Hekurudhat (përfshirë sinjalizimin dhe telekomunikacionin): 50%
- Rrugët dhe teknologjitë e transportit dixhital: 40%
- Sistemet e transportit të shpejtë urban: 40%
- Rrugët ujore të brendshme dhe portet lumore: 50%
- Portet detare: 50%
- Ndërlidhjet, transporti/shpërndarja, elektrifikimi: 20%
- Rehabilitimi i energjisë së rinovueshme dhe hidrocentraleve: deri në 30%
- Efikasiteti i energjisë në ndërtesa (përfshirë REEP): 30%
- Mjedisi dhe klima: 70%
- Digjitalizimi: 30%
- Kapitali njerëzor (arsimi, shëndetësia, përfshirja): 30%

Subjektet e pranueshme

Qeveritë kombëtare, agjencitë publike dhe operatorët e infrastrukturës nga vendet kandidate ose kandidate potenciale të Ballkanit Perëndimor. Çdo vend përfaqësohet nga Koordinator i tij Kombëtar IPA (NIPAC), përgjegjës për paraqitjen e projekteve të pranueshme në tubacionin WFI.

Përdorimet e pranueshme dhe shembujt e projekteve të mbështetura

- Projekte strategjike investimesh që rrisin konkurrencën, rritjen dhe krijimin e vendeve të punës përmes studimeve të fizibilitetit dhe mjedisit, punimeve dhe pajisjeve infrastrukturore dhe iniciativave të zhvillimit të sektorit privat

Shembujt përfshijnë:

- Rehabilitimi i infrastrukturës ekzistuese të transportit
- Objektet e ruajtjes së energjisë për të përshpejtuar vendosjen e rinovueshme
- Rehabilitimi dhe modernizimi i hidrocentraleve
- Bimët
- Digjitalizimi i rrjeteve të transmetimit dhe shpërndarjes së energjisë
- Qendrat e të dhënave për qëndrueshmëri kibernetike
- Investime për përmirësimin e efikasitetit të energjisë dhe digjitalizimin në infrastrukturën arsimore dhe shëndetësore

Kushtet dhe përshtatshmëria

Projektet duhet:

- Përputhja me prioritetet e anëtarësimit në BE dhe Agjendës së Gjelbër, duke demonstruar kontribut të qartë në rritjen e qëndrueshme, lidhjen rajonale ose qëllimet e dekarbonizimit
- Të përfshihet zyrtarisht në tubacionin kombëtar të investimeve të koordinuar nga Koordinator i Kombëtar IPA (NIPAC), duke siguruar miratimin e qeverisë dhe përshtatshmërinë për rishikimin e WBIF
- Plotësoni kriteret sektoriale të përshtatshmërisë, veçanërisht në energji, mjedis, transport, infrastrukturë dixhitale ose zhvillimin e kapitalit njerëzor.

Afati kohor i përpunimit

- Grantet e asistencës teknike: rreth 3 muaj, që mbulojnë shqyrtimin, vlerësimin nga institucionet financiare ndërkombëtare (IFI) dhe validimin e Komitetit Drejtues.
- Grantet e investimeve: në mënyrë tipike, më pak se një vit, duke përfshirë vlerësimin, rishikimin e Grupit të Financuesve të Projektit (PFG) dhe miratimin përfundimtar nga Komisioni Evropian

Koncesionaliteti

Grantet kombinohen me kredi koncesionare IFI nën struktura financiare të përziera.

Zbatimi

- Operacionet e granteve miratohen dhe mbikëqyren nga Komiteti Drejtues i WBIF, përgatiten dhe ndiqen nga Grupi i Koordinimit të Donatorëve. Mbështetja administrative, teknike dhe logjistike ofrohet nga Sekretariati i WFI.
- Vendimi hyn në fuqi pasi të lëshohet njoftimi zyrtar i dhënies së grantit.

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Në rastin e Shkodrës, WBIF ofron qasje potenciale në programe investimesh rajonale dhe kombëtare në shkallë të gjerë, veçanërisht në eficiencën e energjisë, ujin dhe infrastrukturën urbane. Megjithatë, qasja është rreptësisht indirekte, bashkitë nuk mund të aplikojnë në mënyrë të pavarur.

Nëse Shkodra identifikon projekte të pjekura në përputhje me prioritetet kombëtare të investimeve (kullimi i gjelbër urban, rezistenca ndaj përmbytjeve ose ndërtesa publike me efikasitet energjetik...), ajo mund t'i pozicionojë ato për përfshirje në tubacionin WBIF të Shqipërisë, ndoshta me mbështetje të asistencës teknike për studime fizibiliteti.

Duke pasur parasysh normat e larta të bashkëfinancimit në sektorin e mjedisit (deri në 70%), WBIF mund të zvogëlojë ndjeshëm presionin financiar mbi qytetin, duke siguruar përafrim të fortë me strategjitë kombëtare dhe gatishmëri për të respektuar standardet e prokurimit dhe monitorimit të IFI.

Në këtë mënyrë, duke konsideruar një bashki të mesme si Shkodra, WBIF është më e rëndësishme për infrastrukturën e bashkëfinancuar ose të përbashkët rajonale, jo për veprime të vogla të pavarura. Partneritetet me Fondin Shqiptar të Zhvillimit ose ministritë e linjës do të ishin thelbësore për të shfrytëzuar në mënyrë efektive këtë mekanizëm.

Pikat e vëmendjes

Objekti synon investime strategjike në shkallë të gjerë dhe jo projekte të pavarura lokale, që do të thotë se iniciativat më të vogla duhet të integrohen në programet kombëtare ose rajonale. Qeverisja e saj përfshin institucione të shumta që rezultojnë në cikle të gjata përgatitjeje dhe miratimi. Pranohen vetëm projekte teknikisht të pjekura dhe të gatshme për prokurime, duke e bërë përafrimin e hershëm me portofolin kombëtar të WBIF të Shqipërisë thelbësor për përfitimin e Shkodrës

3.3 Kredi për Politikat e Zhvillimit të Qëndrueshmërisë dhe Rritjes së Gjelbër – AFD

Ky program mbështet tranzicionin e Shqipërisë drejt zhvillimit të gjelbër dhe elastik, duke ndihmuar qeverinë të integrojë objektivat klimatike dhe mjedisore në politikat kombëtare.

Ai fokusohet në forcimin e kornizave institucionale, legjislativë dhe financiare të nevojshme për të përshpejtuar tranzicionin energjetik të vendit, për të përmirësuar qëndrueshmërinë ndaj klimës dhe për të siguruar menaxhim të qëndrueshëm të burimeve. E koordinuar me Bankën Botërore, kjo kredi është pjesë e një qasjeje të koordinuar midis të dy institucioneve për të ndihmuar Shqipërinë të përmbushë angazhimet e saj në Axfordën e Gjelbër të BE-së dhe të përgatitet për investimet e ardhshme klimatike.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi financiar (kontributi i AFD):

- Kredi koncesionare sovranë prej 120 milionë eurosh, miratuar në vitin 2024, duke ofruar mbështetje buxhetore për Qeverinë e Shqipërisë për reformat e saj të gjelbërta dhe të qëndrueshmërisë

- 0.8 milionë euro grant i asistencës teknike, i zbatuar nga Expertise France, për të forcuar kapacitetet institucionale, monitorimin e politikave dhe sistemet e të dhënave
- Banka Botërore bashkëfinancon operacionin përmes një kredie politike prej 110.8 milionë eurosh, në përputhje me të njëjtën matricë reformash
- Të dy institucionet koordinojnë dialogun e politikave për të siguruar koherencë midis mbështetjes financiare dhe sekuencës së reformave

Mbulimi:

- Financimi mund të mbulojë deri në 100% të masave të pranueshme reformuese në nivel sovran
- Disbursimet janë të bazuara në rezultate, publikohen pasi të arrihen piketa specifike të politikave (ligje, dekrete, korniza operacionale)

Subjektet e pranueshme:

- Qeveria e Shqipërisë, e përfaqësuar nga Ministria e Financave si huamarrës.
- Ministrinë e linjës, veçanërisht Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, janë përgjegjëse për zbatimin e masave të energjisë, klimës dhe mjedisit

Përdorimet e pranueshme:

- Reformat legjislativë dhe rregullatore në efikasitetin e energjisë, energjinë e rinovueshme dhe menaxhimin e mbetjeve
- Forcimi institucional dhe krijimi i organeve të reja si Operatori i Energjisë së Rinovueshme
- Përmirësimet e qeverisjes klimatike, duke përfshirë krijimin e një sistemi kombëtar MRV (*Monitorim, Raportim dhe Verifikim*) për emetimet e GHG
- Ngritja e kapaciteteve dhe mekanizmat e koordinimit të politikave nëpër ministri

Modalitetet e zbatimit:

- Disbursimet janë të lidhura me miratimin e reformave kryesore legjislativë dhe rregullatore, dhe jo me projekte individuale investimi
- Rishikimet vjetore mbahen së bashku nga AFD dhe Banka Botërore për të monitoruar progresin dhe për të autorizuar këste të mëvonshme

Koncesionaliteti:

- Kredia AFD përfiton nga kushte të favorshme financiare, duke përfshirë maturimin e zgjatur dhe normat e interesit nën tregun.
- Komponenti i grantit (TA) është i parimbursueshëm dhe fokusohet në mbështetjen e zbatimit të reformave.

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Edhe pse bashkitë si Shkodra nuk janë përfitues të drejtpërdrejtë të kredisë së FSHF-së, ato megjithatë mund të nxjerrin avantazhe të konsiderueshme indirekte nga reformat që mbështet. Masat e politikave të financuara në kuadër të DPL Qëndrueshmëri dhe Rritje e Gjelbër do të kontribuojnë në një kornizë kombëtare më koherente për efikasitetin e energjisë, zhvillimin e energjisë së rinovueshme dhe

përshtatjen ndaj klimës, tre fusha që janë në thelb të strategjisë lokale të Shkodrës për përshtatjen dhe zbutjen e ndryshimeve klimatike. Asistenca teknike e zbatuar nga Expertise France pritet të prodhojë mjete metodologjike, sisteme të dhënash dhe udhëzime institucionale që Bashkiat mund të përdoren më vonë kur përgatitin projektet ose studimet e tyre të fizibilitetit. Në këtë mënyrë, edhe pse DPL nuk financon drejtpërdrejt iniciativat Bashkiake, ajo krijon mjedisin mundësues të nevojshëm për qytete si Shkodra për të aksesuar investime në shkallë më të madhe përmes instrumenteve si WBIF, KfW ose BERZH Green Cities.

Pikat e vëmendjes

Qasja në këtë program është indirekte, pasi të gjitha fondet kanalizohen përmes Ministrisë së Financave, duke mos lënë asnjë dritare të drejtpërdrejtë për bashkitë. Për shkak se disbursimet janë të kushtëzuara nga arritjet e politikave dhe jo nga zbatimi i projektit, ndikimi i programit do të bëhet i dukshëm vetëm në afat të mesëm, pasi reformat kombëtare përkthehen progresivisht në përfitime lokale. Për të shfrytëzuar sa më shumë këto mundësi, Shkodra do të duhet të mbajë koordinim të ngushtë me autoritetet kombëtare, duke siguruar që ato të mbeten në linjë me axhendën në zhvillim të reformave dhe të pozicionuara për të përfituar nga rezultatet e saj.

Instrumentet më të gjera të financimit të AFD

Përtej instrumentit FB-PP të përmendur tashmë, AFD vë në dispozicion edhe një gamë më të gjerë mjetesh financimi në Shqipëri dhe në Ballkanin Perëndimor. Këto përfshijnë kredi të bazuara në politika, të tilla si:

- Operacioni që mbështet reformat e qëndrueshmërisë dhe zhvillimit të gjelbër të zbatuara në nivel kombëtar
- Kreditë për investime që AFD vendos në rajon për të mbështetur infrastrukturën, energjinë dhe shërbimet urbane
- Grantet e asistencës teknike të kanalizuar përmes Expertise France, të cilat përdoren për forcimin e institucioneve dhe përgatitjen e projekteve

Këto instrumente përbëjnë një kuti më të gjerë mjetesh të FSHF-së që mund të mobilizohet me zhvillimin e projekteve dhe gatishmërinë institucionale të Shkodrës.

3.4 Mekanizmat e financimit të ndërtesave publike me efikasitet energjetik – KfW

Banka Gjermane për Zhvillim (KfW) ofron financim të bazuar në projekte për të mbështetur investimet në infrastrukturën ekonomike dhe sociale, mbrojtjen e mjedisit dhe menaxhimin e burimeve natyrore në vendet partnere, përfshirë Shqipërinë. Qasja është kryesisht dypalëshe, e negociuar drejtpërdrejt midis KfW dhe qeverisë shqiptare, dhe fokusohet në projekte konkrete investimi dhe jo në kredi të bazuara në politika.

Financimi kombinon kreditë dhe grantet për investime për të mbuluar punët dhe asistencën teknike, shpesh në bashkëfinancim me partnerë të tjerë ndërkombëtarë si BE, Banka Botërore ose BERZH.

Portofoli i KfW në Shqipëri synon tre fusha prioritare:

- Energjia (efikasiteti i energjisë dhe energjia e rinovueshme),
- Infrastruktura Bashkiake (ujë, ujëra të zeza, menaxhimi i mbetjeve të ngurta)
- Zhvillimi i qëndrueshëm ekonomik (nxitja e punësimit dhe trajnimi profesional)

Mekanizmi i KfW ofron financim të përzier, duke kombinuar kreditë koncesionare dhe komponentët e mundshëm të granteve. Komponenti kryesor është një kredi koncesionare sovrane e financuar nga burimet buxhetore të BMZ dhe e menaxhuar nga KfW. Kreditë janë sovrane: Ministria e Financave nënshkruan si huamarrëse dhe mund t'u japë hua enteve publike (ministri, agjenci ose Bashkia).

Grantet mund t'u jepen drejtpërdrejt entiteteve kombëtare ose lokale për asistencë teknike (studime fizibiliteti, ngritje kapacitetesh, ekspertizë e jashtme...), projekte pilot, bashkëfinancim me donatorë të BE-së ose donatorë të tjerë ndërkombëtarë. Ai synon të ndihmojë Bashkiat dhe agjencitë kombëtare të investojnë në infrastrukturën e kursimit të energjisë duke reduktuar kostot operacionale dhe emetimet.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfë dhe struktura financiare

- Nuk ka zarf të përgjithshëm fiks për Shqipërinë: financimi në nivel projekti negocohet në mënyrë dypalëshe
- Për projektet e kaluara në Shqipëri, shumat varionin nga 0.5 deri në 23 milionë euro në varësi të shkallës dhe sektorit të projektit
- Për shembull, një kredi prej 20 milionë eurosh u nënshkrua për një projekt për përmirësimin e sigurisë së digave, e plotësuar me një grant prej 320,000 eurosh për financimin e studimeve dhe asistencës teknike (2015). Struktura të ngjashme financiare priten për programet e efikasitetit të energjisë në ndërtesat publike, duke kombinuar kreditë koncesionare sovrane dhe mbështetjen teknike të financuar nga grantet

Mbulimi

- KfW zakonisht funksionon sipas një logjike bashkëfinancimi. Kreditë e KfW në përgjithësi mbulojnë 70-85% të kostove totale të pranueshme të projektit, në varësi të kapacitetit kombëtar të bashkëfinancimit. Financimi i mbetur mund të vijë nga kontributet e buxhetit kombëtar, bashkëfinancimi Bashkial ose donatorë të tjerë
- Pjesa e kredisë kundrejt grantit varet nga prioritetet sektoriale dhe koordinimi i donatorëve

Subjektet e pranueshme

- Qeveria e Shqipërisë, e përfaqësuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë ose institucione të tjera relevante kombëtare
- Bashkitë, si përfitues përfundimtarë, mund të marrin pjesë përmes nënprojekteve të integruara në kornizat kombëtare ose të menaxhuara nga FSHZH

Përdorimet dhe shembujt e pranueshëm të projekteve të mbështetura

- Rehabilitimi me efikasitet energjetik i ndërtesave publike, duke përfshirë izolimin, zëvendësimin e dritareve, sistemet e ngrohjes dhe ndriçimit
- Energjia dhe klima: projektet e efikasitetit të energjisë dhe energjisë së rinovueshme, si rehabilitimi i rezidencave studentore dhe modernizimi i hidrocentraleve (HEC Fierza).
- Infrastruktura Bashkiake:
  - Studime fizibiliteti për deponitë sanitare rajonale (Vlorë),
  - Programet e ujësjellësit rural (Ujësjellësi në zonat rurale III – IAP 2013),

- Hartimi dhe mbikëqyrja e detajuar për Programin e Performancës dhe Investimeve të Sektorit të Ujit (WPIP) sipas kornizave WBIF dhe IPA
- Ndërlidhjet ndërkufitare të energjisë: projektimi dhe grantet e investimeve për linjën 400 kV Shqipëri-Maqedoni e Veriut (bashkëfinancuar nga WBIF)
- Krijimi i një fondi të garancisë së kredisë rurale

Kushtet dhe përshtatshmëria

- Projektet duhet të përfshihen në marrëveshjet dypalëshe të financimit midis qeverisë shqiptare dhe KfW.
- Aplikantët duhet të respektojnë standardet mjedisore, sociale dhe qeverisëse të KfW (ESHS, konventat e ILO-s, anti-korrupsion).
- Rregullat e prokurimit kërkojnë:
  - Një deklaratë e nënshkruar e angazhimit,
  - Dëshmi e përvojës dhe kapacitetit financiar,
  - Pajtueshmëria me tenderin konkurrues dhe transparent,
  - Përgatitja e planit të prokurimit që mbulon të paktën 18 muajt pas miratimit të financimit, në varësi të "Asnjë kundërshtim" të KfW-së.
- Dokumentacioni duhet të mbahet për të paktën gjashtë vjet dhe subjektet i nënshtrohen auditimeve dhe sanksioneve kombëtare/të BE-së nëse është e aplikueshme

Koncesionaliteti

- Kushtet koncesionare të financimit sovran
- Përfshin komponentë të financuar nga grante për studime përgatitore dhe asistencë teknike
- Natyra koncesionare e kredisë rezulton në kushte më të favorshme shlyerjeje në krahasim me huamarrjen e bazuar në treg

Zbatimi

- Programi zbatohet sipas marrëveshjeve dypalëshe midis KfW dhe Qeverisë së Shqipërisë
- Projektet identifikohen gjatë negociatave dypalëshe: qeveria gjermane përcakton tavanin e financimit që do të angazhohet. Nënshkruhet një marrëveshje financimi ndërqeveritare, ku përcaktohen kushtet e kredisë dhe/ose grantit. Pasi të miratohet, KfW nënshkruan një marrëveshje financimi me agjencinë zbatuese (ministri, komunë ose operatorin).

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

KfW përfaqëson një partner dypalësh të besueshëm dhe me përvojë të aftë për të mbështetur projektet e infrastrukturës dhe tranzicionit të energjisë që përputhen me strategjinë e qytetit për ndryshimet klimatike.

Korniza ekzistuese e bashkëpunimit midis KfW dhe Shqipërisë i ofron bashkisë një kanal për të integruar projektet e veta infrastrukturore (rinovimi energjetik i shkollave ose objekteve publike...) brenda programeve kombëtare të financimit të koordinuara nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH).

Përveç kësaj, komponenti i asistencës teknike të financuar nga grantet mund të ndihmojë Shkodrën të ketë qasje në ekspertizë të jashtme për studime fizibiliteti, vlerësime mjedisore ose mbikëqyrje të projektit, duke përmirësuar kështu gatishmërinë e projektit dhe përputhshmërinë me standardet ndërkombëtare.

Duke pasur parasysh shembullin e mbulimit prej 70% të projekteve të KfW dhe mundësinë e bashkëfinancimit me instrumentet e BE-së ose Bankës Botërore, ky mekanizëm ofron një rrugë efikase për mobilizimin e burimeve të përziera për strategjinë e investimeve klimatike të qytetit.

Kërkesat administrative dhe të prokurimit janë rigorozë, shpesh kërkojnë ekspertizë të jashtme dhe faza të gjata përgatitore përpara disbursimit. Për më tepër, ndërsa kreditë dhe grantet koncesionare të KfW janë tërheqëse, madhësia dhe kompleksiteti i procedurave mund të vonojnë zbatimin, duke e bërë këtë instrument më të përshtatshëm për programe Bashkiake të përgatitura mirë dhe në shkallë të gjerë sesa për projekte të vogla ose të zbatueshme me shpejtësi.

Pikat e vëmendjes

Qasja në fondet e KfW është e tërthortë: Bashkia nuk mund të aplikojë në mënyrë autonome, pasi të gjitha operacionet kanalizohen përmes marrëveshjeve sovrane me Ministrinë e Financave. Prandaj, projektet duhet të përputhen me prioritetet kombëtare dhe të paraqiten përmes FSHZH-së ose ministrive përkatëse gjatë negociatave dypalëshe.

Ndërsa financimi i KfW është teknikisht i fuqishëm dhe financiarisht i dobishëm, kërkon përgatitje të fortë, veçanërisht në prokurimin, pajtueshmërinë dhe dokumentacionin. Vonesa mesatare gjashtëmujore e udhëzimit zbatohet vetëm pas dorëzimit të një dosjeje të plotë dhe zbatimi i plotë i projektit zakonisht përfshin disa vite.

Për shkak se KfW gjithnjë e më shumë plotëson kreditë me komponentë të asistencës teknike të financuara nga grantet, madhësia e projektit mund të jetë e kufizuar, por këto grante mbeten të vlefshme për të nisur projekte të prekshme dhe të përhapura në përputhje me qëllimet kombëtare dhe Bashkiake të klimës.

3.5 Iniciativa Evropiane për Klimën (EUKI) – GIZ

Iniciativa Evropiane për Klimën (EUKI) është një instrument financimi i Ministrisë Federale Gjermane për Çështjet Ekonomike dhe Veprimin Klimatik (BMWK), i zbatuar nga GIZ.

Ai përbën një gur themeli të bashkëpunimit ndërkombëtar të Gjermanisë për klimën, duke synuar forcimin e dialogut dhe bashkëpunimit në të gjithë Evropën për veprim efektiv klimatik.

EUKI promovon shkëmbimin e njohurive, zbatimin e përbashkët të projekteve dhe krijimin e rrjeteve ndërkufitare të aktorëve të klimës. Ai fokusohet në zbutjen dhe ngritjen e kapaciteteve dhe jo në infrastrukturën në shkallë të gjerë, duke e bërë atë veçanërisht të aksesueshme për Bashkiat, shoqërinë civile dhe institucionet kërkimore.

Programi funksionon përmes dy mekanizmave plotësues:

- **Qasja nga poshtë-lart (thirrje për ide projektesh)**
Thirrjet vjetore të hapura përmes të cilave aplikantët paraqesin koncepte inovative të projekteve, propozimet e përzgjedhura më pas ftohen të paraqesin aplikime të plota
- **Qasja nga lart-poshtë (Kontratat e Shërbimit)**
Tenderët e porositur drejtpërdrejt nga BMWK për prioritate specifike të politikave, të tilla si kapja e karbonit, lëvizshmëria e qëndrueshme ose integrimi i rinovueshëm.

Shqipëria dhe Ballkani Perëndimor janë të pranueshëm në mënyrë eksplicite sipas EUKI. Të paktën 50% e buxhetit vjetor të EUKI-së drejtohet në Evropën Qendrore dhe Lindore, Ballkanin Perëndimor dhe Shtetet Baltike.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- EUKI financon projekte midis 120,000 dhe 1 milion euro, në varësi të ambicies së projektit, madhësisë së partneritetit dhe ndikimit të pritshëm në klimë

Mbulimi

- Vendet e pranueshme përfshijnë të gjitha shtetet anëtare të BE-së dhe vendet kandidatë ose potenciale kandidatë në BE (Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Kosova, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut, Serbia).
- Projektet duhet të përfshijnë të paktën dy vende pjesëmarrëse, duke siguruar një dimension të bashkëpunimit rajonal dhe potencial të ndër-mësimit.

Subjektet e pranueshme

- Autoritetet publike lokale dhe rajonale
- Organizatat joqeveritare (OJQ) dhe ndërmarrjet jofitimprurëse
- Universitetet, shkollat dhe institucionet kërkimore
- Aplikantët duhet të jenë të vendosur ligjërisht në një vend anëtar të BE-së ose vend partner të kualifikuar dhe të demonstrojnë kapacitet adekuat menaxhues administrativ dhe financiar

Përdorimet e pranueshme dhe shembujt e projekteve të mbështetura

- Promovimi i energjisë së rinovueshme dhe efikasitetit të energjisë (zgjidhje pilot, fushata ndërgjegjësimi ose udhërrëfyes strategjikë). Për referencë, projekti RenewStart (që përfshin Shqipërinë, Poloninë, Lituaninë dhe Bullgarinë) mori fonde nga EUKI për të promovuar integrimin e hidrogjenit dhe energjisë së rinovueshme, duke ilustruar natyrën transnacionale dhe të orientuar drejt teknologjisë së programit
- Mbështetje për masat e reduktimit të CO₂ dhe iniciativat e tranzicionit të drejtë, duke përfshirë trajnimin dhe komponentët lokalë të punësimit
- Zhvillimi i mjeteve edukative dhe komunikuese mbi ndryshimet klimatike dhe qëndrueshmërinë
- Përgatitja e studimeve të fizibilitetit dhe para-investimit për projektet e ardhshme të zbutjes
- Aktivitetet e rrjetëzimit transnacional që nxisin mësimin nga kolegët midis qyteteve të BE-së dhe Ballkanit

Kushtet dhe përshtatshmëria

- Çdo projekt duhet të përfshijë të paktën dy vende në bashkëpunim
- Aplikantët duhet të justifikojnë potencialin për reduktimin ose shmangien e GHG, duke ofruar metoda transparente dhe të besueshme vlerësimi
- Projektet duhet të demonstrojnë shkallëzueshmëri, potencialin për të zgjeruar qasjet e suksesshme përtej fazës pilot
- EUKI përjashton projektet e fokusuara kryesisht në investimet në infrastrukturë, energjinë bërthamore ose veprimet vetëm për përshtatje
- Propozimet i nënshtrohen një procesi përzgjedhjeje me dy hapa: dorëzimi i një shënimi koncepti, propozimi i plotë pas përzgjedhjes paraprake

Koncesionaliteti

- Instrument plotësisht i bazuar në grant (pa shlyerje)
- Bashkëfinancimi është opsional, por mund të rrisë konkurrencën e projekteve, veçanërisht për partneritetet shumë-vendëshe

Modalitetet e zbatimit

- Për thirrjet nga poshtë lart: marrëveshjet e drejtpërdrejta të grantit të nënshkruara midis GIZ (mandatuar nga BMWK) dhe aplikantit kryesor të projektit
- Për kontratat e shërbimeve nga lart-poshtë: procedurat e prokurimit publik të menaxhuara drejtpërdrejt nga BMWK
- Faza e vlerësimit zgjat 4-8 javë pas dorëzimit, me fillimin e projektit me nënshkrimin e marrëveshjes së grantit
- Projektet zakonisht zgjasin 12-24 muaj, në varësi të fushëveprimit të tyre dhe rezultateve të pritshme

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

EUKI ofron një mundësi potencialisht të vlefshme, por selektive për të hyrë në financimin ndërkombëtar të klimës.

Struktura e tij plotësisht e bazuar në grante është në përputhje me kapacitetin e kufizuar fiskal të qytetit, pasi nuk kërkon bashkëfinancim ose borxh. Programi mund të shërbejë kështu si një levë e parë për të zhvilluar veprime demonstrative në shkallë të vogël në përshtatje ose zbutje (studime fizibiliteti, projekte pilot të rinovimit ose fushata ndërgjegjësimit mbi tranzicionin e energjisë...)

Megjithatë, ndërsa formati i EUKI-t është i përshtatshëm financiarisht, shtrirja e tij strategjike mund të jetë më e ngushtë se nevojat kryesore të investimeve të Shkodrës. EUKI financon kryesisht masa të buta (studime, projekte pilot ose rrjete bashkëpunimi...) në vend të infrastrukturës ose punëve të përshtatjes në shkallë të gjerë. Kjo do të thotë se megjithëse mund të ndihmojë në përgatitjen e terrenit për investime të ardhshme (për shembull, duke prodhuar studime fizibiliteti ose zgjidhje testimi), nuk

mund të financojë drejtpërdrejt projekte të mëdha urbane si sistemet e kullimit ose mbrojtjen nga përmbytjet.

Megjithatë, për një bashki si Shkodra që kërkon të ndërtojë bazën e saj teknike dhe partneriteti, EUKI mund të veprojë si një përshpejtues i ngritjes së kapaciteteve, veçanërisht kur kombinohet me instrumente të tjera si KfW ose WBIF në fazat e mëvonshme.

Pikat e vëmendjes

EUKI mbetet një instrument fleksibël dhe plotësisht i bazuar në grante, por disa kufizime dhe pika vigjilencë duhet të merren parasysh. Konkurrenca për financim është e lartë, pasi çdo thirrje tërheq aplikantë të shumtë nga e gjithë Evropa. Prandaj, sukcesi varet nga cilësia e dizajnit të projektit, shkalla e inovacionit dhe forca e partneriteteve të krijuara. Përveç kësaj, fokusi i EUKI nuk është në investime në infrastrukturë, por në projekte përgatitore, arsimore ose pilot, që do të thotë se nuk mund të financojë drejtpërdrejt ndërtim ose përshtatje në shkallë të gjerë.

Projektet e orientuara drejt zbutjes duhet të paraqesin gjithashtu një metodologji të qartë dhe transparente për llogaritjen e reduktimeve të tyre të mundshme të gazeve serrë, e cila shpesh kërkon mbështetje teknike të specializuar. Për më tepër, EUKI kërkon rreptësisht bashkëpunim transnacional: projektet duhet të përfshijnë të paktën dy vende partnere për t'u kualifikuar. Së fundi, kapaciteti i fortë administrativ dhe menaxhimi i projektit në gjuhën angleze janë thelbësore për zbatimin dhe raportimin e qetë.

3.6 Instrumenti për Asistencë të Para-Anëtarësimit (IPA III) – Dritarja 3: Agjenda e Gjellbër dhe Lidhje e Qëndrueshme

Instrumenti për Asistencë të Para-Anëtarësimit (IPA III) është instrumenti kryesor financiar i Bashkimit Evropian për të mbështetur vendet kandidatë dhe kandidatë potenciale në rrugën e tyre drejt anëtarësimit në BE. Ndryshe nga programet dypalëshe të zhvillimit, IPA III është një mekanizëm shumëpalësh, i menaxhuar në mënyrë qendrore i zbatuar nga DG NEAR nën politikën e zgjerimit të Komisionit Evropian. Ajo operon në të gjithë Ballkanin Perëndimor dhe vendet kandidatë, në vend të marrëveshjeve specifike për vendet. Objektivi i tij është të ndihmojë përfituesit të miratojnë dhe zbatojnë reformat politike, institucionale, ligjore, administrative, sociale dhe ekonomike të nevojshme për t'u përafuar në mënyrë progresive me vlerat, standardet dhe legjislacionin e BE-së.

Brenda IPA III, Dritarja 3, "Agjenda e Gjellbër dhe Lidhshmëria e Qëndrueshme" synon në mënyrë specifike:

- Mbrojtja e mjedisit
- Veprimi për klimën
- Transport i qëndrueshëm
- Efikasiteti i burimeve në përputhje me Marrëveshjen e Gjellbër të BE-së dhe Agjendën e Gjellbër për Ballkanin Perëndimor

Financimi sigurohet kryesisht përmes projekteve të bazuara në grante ose operacioneve hibride që kombinojnë grantet e BE-së dhe kreditë koncesionare nga institucionet financiare të zhvillimit si BEI, BERZH ose KfW.

Vendet përfituese përfshijnë Shqipërinë, Bosnjën dhe Hercegovinën, Kosovën, Malin e Zi, Maqedoninë e Veriut, Serbinë dhe Turqinë. Nivelet e alokimit varen nga progresi në reforma dhe kapaciteti absorbues.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Nuk ka shpërndarje fikse të vendit. Financimi varet nga programimi vjetor dhe progresi i reformave.

Mbulimi dhe bashkëfinancimi

- Projektet e financuara sipas IPA III zakonisht kërkojnë bashkëfinancim kombëtar
- Për instrumentet hibride, granti i BE-së përdoret për të shfrytëzuar kredi shtesë në kuadër të WBIF ose EFSD+, duke përmirësuar përballueshmërinë dhe ndarjen e rrezikut për investimet publike

Subjektet e pranueshme

- Shtetet përfituese përmes ministrive të tyre të linjës, agjencive kombëtare ose institucioneve publike
- Qeveritë lokale dhe Bashkiat, shpesh pjesëmarrëse si përfitues përfundimtarë ose partnerë të projektit në kuadër të programeve kombëtare ose rajonale
- OJQ-të, organizatat e shoqërisë civile, universitetet ose konsorciumi që përfshijnë shumë vende mund të aplikojnë gjithashtu sipas thirrjeve specifike

Përdorimet e pranueshme

- Projektet duhet të bien nën Dritaren 3 (Agjenda e Gjellbër dhe Lidhje e Qëndrueshme), e cila fokusohet në:
  - Zbutja dhe përshtatja e ndryshimeve klimatike
  - Mbrojtja e mjedisit
  - Lidhje e qëndrueshme
- Prioritetet tërthore përfshijnë pjesëmarrjen e shoqërisë civile, barazinë gjinore, të drejtat e njeriut dhe qeverisjen mjedisore
- Shembull: Projekti "BE për Ajër të Pastër" në Maqedoninë e Veriut (10 milionë euro), përmirësimi i cilësisë së ajrit përmes transportit publik me emetime të ulëta dhe gjelbërimit urban

Kushtet dhe përshtatshmëria

Aplikantët duhet të demonstrojnë:

- Përafrimi me prioritetet e integritimit në BE
- Një ndikim i qartë klimatik dhe kontribut i matshëm në zbutjen ose përshtatjen
- Kapaciteti administrativ dhe teknik i zbatimit
- Pjekuria teknike, që do të thotë se projekti duhet të jetë gati për të nisur procedurat e prokurimit menjëherë pas nënshkrimit të grantit
- Kërkohet bashkëfinancim kombëtar për shumicën e operacioneve

Modalitetet e zbatimit

- Çdo vend përfitues nënshkruan një Marrëveshje Kornizë Partneriteti Financiar (FFPA) me Komisionin Evropian, duke përcaktuar rolet, përgjegjësitë dhe rregullat e menaxhimit të fondeve
- Grantet zbatohen përmes menaxhimit të drejtpërdrejtë nga Delegacioni i BE-së ose menaxhimit indirekt përmes autoriteteve kombëtare
- Monitorimi fokusohet në rezultatet dhe përafrimin me standardet e anëtarësimit

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Për Shkodrën, IPA III teorikisht përfaqëson një nga burimet më të mëdha dhe më të strukturuar të financimit të BE-së për zbutjen dhe përshtatjen e klimës në Ballkanin Perëndimor. Megjithatë, rruga praktike e aksesit është komplekse. Bashkia nuk mund të aplikojë drejtpërdrejt, pasi fondet kanalizohen përmes qeverisë shqiptare sipas Marrëveshjes së Partneritetit Kornizë Financiare (FFPA) të nënshkruar me Komisionin Evropian. Në rastin e Shkodrës, kjo do të thotë se aksesit i drejtpërdrejtë në grante është i kufizuar dhe çdo pjesëmarrje do të kërkonte koordinim të ngushtë me homologët kombëtarë dhe gatishmëri të fortë teknike.

Natyra hibride e IPA III, në parim, mund të zvogëlojë barrën financiare të qytetit për infrastrukturën ose projektet e lëvizshmërisë së gjelbër, por vetëm nëse ato projekte janë të paracaktuara në nivel kombëtar dhe të gatshme për bashkëfinancim. Projektet ndërkufitare ose rajonale, të tilla si qëndrueshmëria e përbashkët ndaj klimës, mund të ofrojnë një pikë hyrëse më realiste përmes IPA CBC ose programeve ndërrajonale IPA.

Pikat e vëmendjes

Ndërsa IPA III ofron potencial të konsiderueshëm financiar, ai gjithashtu përfshin disa kufizime dhe rreziqe për bashkitë:

- Konkurrencë e lartë: financimi shpërndahet midis të gjitha vendeve të Ballkanit Perëndimor bazuar në progresin e reformave dhe kapacitetin absorbues
- Barra administrative: kërkesat e aplikimit dhe raportimit janë thelbësore dhe kërkojnë aftësi të forta të menaxhimit të projektit
- Kërkesa për bashkëfinancim: subjektet lokale duhet të mobilizojnë një pjesë të financimit, gjë që mund të jetë sfiduese për Bashkitë e vogla
- Preferenca për projekte të pjekura: IPA III i jep përparësi projekteve që tashmë janë teknikisht dhe institucionalisht gati për zbatim

IPA III është një mundësi kërkuese e përshtatshme për projekte të përgatitura mirë dhe me ndikim të lartë që mund të demonstrojnë përfitime të qarta klimatike dhe të kontribuojnë në rrugën e integritetit të Shqipërisë në BE.

3.7 Fondi i Gjelbër për Klimën - OKB

Fondi i Gjelbër për Klimën (GCF), i themeluar nën UNFCCC, është mekanizmi më i madh shumëpalësh i financimit të klimës i dedikuar për të mbështetur vendet në zhvillim dhe me të ardhura

të mesme në arritjen e një tranzicioni me karbon të ulët dhe rezistent ndaj klimës. Shqipëria, si një vend në zhvillim me të ardhura të mesme të larta nën klasifikimin jo-aneks I të UNFCCC, është i pranueshëm.

Ai synon të promovojë një ndryshim paradigme duke financuar projekte dhe programe që demonstrojnë potencial transformues si në zbutje ashtu edhe në përshtatje. Fondi ofron një përzierje të granteve, kredive koncesionare, investimeve të kapitalit dhe garancive, të aksesueshme përmes entiteteve zbatuese të akredituara.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Nuk ka tavan fiks: Fondi pranon projekte mikro dhe në shkallë të gjerë, me procedura të thjeshtuara për ato nën 25 milionë dollarë
- Për sektorin publik, deri në 100% e kostove të projektit mund të financohen. Për sektorin privat, mbështetja e granteve është e kufizuar në 5% të kostove totale, duke inkurajuar strukturat e përziera.
- Shembull në Shqipëri: ALBAdapt : Climate Services for a Resilient Albania, zbatuar nga GIZ në kuadër të SAP , i cili mbështeti modernizimin e Shërbimit Kombëtar Meteorologjik dhe Hidrologjik, zhvillimin e sistemeve të paralajmërimit të hershëm të bazuar në ndikim, inventarin e stacioneve meteorologjike dhe fushatat e ndërgjegjësimit të komunitetit mbi gatishmërinë ndaj rrezikut klimatik.

Mbulimi dhe aksesimi

GCF operon përmes subjekteve të akredituara, të cilat mund të jenë:

- Entitetet kombëtare ose rajonale (ministritë, bankat kombëtare të zhvillimit ose OJQ-të) me qasje të drejtpërdrejtë
- Organizatat ndërkombëtare (UNDP, Banka Botërore, FAO ...) me qasje ndërkombëtare
- Të gjitha propozimet e financimit duhet të miratohen nga një autoritet kombëtar i caktuar përmes një letre moskundërshtimi, duke siguruar përafrimin me prioritetet kombëtare klimatike.

Subjektet e pranueshme

- Organe publike të akredituara kombëtare ose rajonale, OJQ ose banka zhvillimi
- Institucionet ndërkombëtare dhe institucionet financiare ndërkombëtare të akredituara në kuadër të Fondit
- Ndërmjetësit e sektorit privat që mbështesin investimet e gjelbra lokale ose ndërmarrjet e mesme/të vogla/të mesme

Përdorimet e pranueshme

- Infrastruktura rezistente ndaj klimës dhe me emetime të ulëta (energji, transporti, ndërtesat dhe sistemet e ujit).
- Mbrojtja dhe restaurimi i ekosistemeve natyrore (pyjet, pellgjet ujore, zonat bregdetare)
- Sistemet e paralajmërimit të hershëm dhe shërbimet e informacionit të klimës
- Qasja në financa të gjelbra për ndërmarrjet lokale dhe startup-et

- Asistencë teknike, ngritje kapacitetesh dhe programe pilot për përshtatje ose zbutje

Kushtet dhe përshtatshmëria

- Letër moskundërshtimi kërkohet nga Autoriteti Kombëtar i Caktuar i vendit (ADN)
- Nuk ka prag të detyrueshëm bashkëfinancimi, por bashkëfinancimi inkurajohet për të rritur levën
- Subjektet e akredituara duhet:
  - Demonstroni standarde dhe masa mbrojtëse të forta fiduciare.
  - Siguroni menaxhim dhe monitorim transparent financiar.
  - Raportoni rregullisht për ndikimin dhe progresin në Sekretariatit e GCF.

Koha e përpunimit dhe koncesioni

- Nuk ka afat kohor zyrtar, por procedurat dihet se janë të ngadalta, me disa qindra propozime në shqyrtim në çdo kohë
- Në vitin 2018, nga 297 paraqitje, 200 u miratuan, duke treguar një shkallë relativisht të lartë suksesi pavarësisht cikleve të gjata të përpunimit
- GCF siguron koncesionaritetin minimal të nevojshëm për t'i bërë projektet të qëndrueshme

Modalitetet e zbatimit

- GCF nuk financon qeveritë ose projektet drejtpërdrejt, por vepron përmes ndërmjetësve të akredituar
- Projektet ndjekin një rrugë të përcaktuar: dizajni i konceptit, letra e moskundërshtimit, dorëzimi në Sekretariatit e GCF, vlerësimi dhe miratimi nga Bordi i GCF
- Subjektet e akredituara duhet të dorëzojnë raporte periodike financiare dhe të performancës

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Ky fond ofron një nga mekanizmat shumëpalësh të krijuar posaçërisht për të financuar projekte në shkallë të gjerë të përshtatjes klimatike dhe qëndrueshmërisë, ndryshe nga instrumentet dypalëshe ose rajonale të përshkruara më parë (AFD, KfW ose WBIF), të cilat kryesisht mbështesin infrastrukturën kombëtare ose reformat sektoriale.

Në teori, GCF mund të financojë komponentët e infrastrukturës dhe ngritjes së kapaciteteve që lidhen me prioritetet e bashkisë, të tilla si parandalimi i rrezikut nga përmbytjet, planifikimi urban elastik ose sistemi i paralajmërimit të hershëm, siç ilustron nga projekti ALBAdapt i zbatuar nga GIZ në Shqipëri.

Megjithatë, shkalla dhe kompleksiteti procedural i GCF e bëjnë atë më pak të aksesueshëm për një bashki si Shkodra në krahasim me programet më të synuara si EUKI ose KfW. Qasja në financim varet nga entitete të akredituara kombëtare ose ndërkombëtare, dhe zhvillimi i projektit përfshin dokumentacion të gjerë, standarde fiduciare dhe masa mbrojtëse gjinore dhe mjedisore.

Prandaj, qasja më realiste për Shkodrën do të ishte të pozicionohej brenda propozimeve kombëtare ose rajonale të GCF, në vend që të ndjekë një paraqitje individuale. Duke përafuar prioritetet e saj lokale të përshtatjes me strategjinë kombëtare të klimës dhe duke bashkëpunuar herët me institucionet e akredituara, bashkia mund të përfitojë në mënyrë indirekte nga programet e financuara nga GCF duke përgatitur projekte më të forta dhe të bankueshme për mekanizmat e ardhshëm dypalësh ose të BE-së.

Pikat e vëmendjes

Procesi i aplikimit dhe vlerësimit është i gjatë dhe shumë konkurrues, shpesh kërkon përgatitje të konsiderueshme teknike dhe marrëveshje bashkëfinancimi.

Ndërsa Fondi mund të mbulojë deri në 100% të kostove të projektit të sektorit publik, ai u jep përparësi iniciativave me ndikim transformues të demonstruar dhe arsyetim të qartë të klimës.

Për Shkodrën, GCF mund të shërbejë si një rrugë financimi afatgjatë pasi të krijohet dokumentacion i fortë i projektit dhe partneritete, por nuk është një burim i menjëhershëm ose lehtësisht i aksesueshëm i financimit për punimet infrastrukturore lokale.

3.8 Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit (CRP) – Banka Botërore

Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit (CRP), i menaxhuar nga Fondi Global për Reduktimin dhe Rimëkëmbjen e Fatkeqësive (GFDRR) dhe zbatuar nga Banka Botërore, ofron asistencë teknike të bazuar në grante për të ndihmuar qytetet të forcojnë kapacitetet e tyre për të planifikuar, financuar dhe zbatuar investime të qëndrueshmërisë urbane.

Programi synon të mbështesë Bashkiat në të kuptuarit, menaxhimin dhe financimin e rreziqeve klimatike dhe fatkeqësive, duke nxitur kështu zhvillimin urban elastik.

Shqipëria është pjesë e kësaj nisme globale: Tirana dhe Shkodra janë përfshirë në aktivitete të mbështetura nga CRP, së bashku me më shumë se 140 qytete në 60 vende të botës.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- CRP financohet kryesisht përmes granteve të GFDRR, zakonisht në intervalin prej disa qindra mijëra eurosh për qytet.
- Për shembull, Shqipëria mori një grant prej 500,000 € për të forcuar kapacitetin e saj të Menaxhimit të Rrezikut nga Zjarri dhe Kërkim-Shpëtimit
- Financimi fokusohet në asistencë teknike dhe jo në punë të drejtpërdrejta infrastrukturore, shpesh duke shërbyer si një fazë përgatitore për operacione më të mëdha të Bankës Botërore

Subjektet e pranueshme

- Qytetet në vendet në zhvillim janë përfituesit kryesorë, përmes bashkëpunimit me ministritë kombëtare dhe zyrën e Bankës Botërore
- Qasja fillon përmes një kërkesë nga Ministria e Financave dhe Buxhetit dhe kërkon përafrim me kornizën e partneritetit Bankë Botërore dhe vend

Aktivitetet e mbështetura

CRP kombinon tre linja kryesore të ndërhyrjes:

- *Resilience Analytics*: mbështetje operacionale dhe teknike për të ndihmuar qytetet të vlerësojnë rreziqet klimatike dhe fatkeqësive dhe t'i japin përparësi ndërhyrjeve. Mjetet përfshijnë skanimin e qytetit dhe analizën e rrezikut të klimës urbane, duke ofruar diagnostikim të standardizuar për vendimmarrje
- *Këshillimi për Financimin e Projektit*: këshillim në rrjedhën e sipërme për mobilizimin e financimit publik dhe privat për investimet e qëndrueshmërisë urbane. Aktivitetet përfshijnë testimin e konceptit, konsultimet me investitorët, strukturimin e PPP, analizën e kostos dhe rrezikut dhe vlerësimet e përballeshmërisë së infrastrukturës
- *Ndërtimi i njohurive dhe kapaciteteve*: lidhja e qyteteve me partnerët e zhvillimit, investitorët, akademikët dhe firmat private për të hartuar dhe financuar projekte të qëndrueshmërisë. Shembull: Në Shqipëri, CRP mbështeti studiuesit lokalë të klimës dhe vullnetarët e komunitetit për të hartuar ishujt e nxehtësisë urbane në Tiranë, Shkodër dhe Vlorë

Kushtet dhe përshtatshmëria

- Kërkesa për financim duhet të vijë nga Ministria e Financave dhe Buxhetit dhe të përputhet me kuadrin e partneritetit Bankë Botërore-vend
- Projektet duhet të priorizohen në Komitetin Kombëtar të Menaxhimit të Investimeve Publike dhe të miratohen nga Drejtori i Bankës Botërore
- Pajtueshmëria me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore (ESF) dhe standardet e prokurimit është e detyrueshme
- Disa projekte kërkojnë një kontekst adekuat makro/fiskal për të siguruar qëndrueshmëri

Koha e përpunimit

Procesi i shqyrtimit dhe miratimit zgjat 10 deri në 18 muaj pas dorëzimit, në varësi të kompleksitetit të projektit

Koncesionaliteti

GFDRR ofron asistencë teknike të bazuar në grante dhe financimin minimal koncesionar të nevojshëm për të zhbllokuar investimet e mëvonshme të Bankës Botërore ose private.

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Ky program përfaqëson një mekanizëm teknikisht të fortë, por selektiv.

Ndryshe nga programet dypalëshe si EUKI ose KfW, CRP mbështet qytetet në përgatitjen e projekteve të fuqishme dhe të gatshme për investime që më vonë mund të tërheqin fonde nga Banka Botërore, WBIF ose institucione të tjera financiare.

Prania e Shkodrës në punën e mëparshme analitike të CRP (harta e nxehësisë urbane) tregon dukshmërinë dhe përshtatshmërinë e mundshme të saj. Megjithatë, qasja në mbështetjen e re të CRP do të kërkonte koordinim kombëtar, pasi aplikimet duhet të vijnë nga Ministria e Financave dhe të përputhen me prioritetet kombëtare të qëndrueshmërisë së Shqipërisë.

Duke pasur parasysh natyrën e saj të bazuar në grante dhe fokusin në përgatitjen e projekteve, CRP mund të shërbejë si një pikë hyrëse e vlefshme për Shkodrën për të forcuar diagnostikimin teknik, për të përmirësuar konceptet e projekteve dhe për të pozicionuar veten për financimin e ardhshëm të klimës dhe qëndrueshmërisë përmes instrumenteve më të mëdha si WBIF ose Fondi i Gjellbër për Klimën.

Pikat e vëmendjes

Qasja në asistencën e CRP është indirekte dhe shumë konkurruese, pa mekanizëm të hapur aplikimi.

Projektet duhet të kalojnë nëpër zyrën e Bankës Botërore dhe të kenë përparësi bazuar në përfrimin me programet kombëtare të vazhdueshme dhe nivelin e angazhimit të qeverisë. Procesi mund të jetë i gjatë (10-18 muaj) dhe shumat e financimit mbeten relativisht modeste, të kufizuara në punë teknike përgatitore dhe jo në investime kapitale.

Megjithatë, për Shkodrën, pjesëmarrja në CRP mund të rrisë ndjeshëm kapacitetet institucionale dhe të forcojë tubacionin e saj të investimeve, veçanërisht nëse integrohet me burime të tjera financimi si WBIF ose KfW.

3.9 Kredia e dytë për Qëndrueshmëri dhe Politikë për Zhvillim të Gjellbër – Banka Botërore

Kredia e Dytë për Qëndrueshmëri dhe Politikën e Zhvillimit të Gjellbër mbështet tranzicionin e Shqipërisë drejt një ekonomie me karbon të ulët dhe rezistente ndaj klimës duke financuar reformat kryesore të politikave dhe institucionale. Programi synon të forcojë qëndrueshmërinë në të gjithë qeverinë dhe familjet, të përmirësojë kornizën e tregut të energjisë dhe të zvogëlojë gjurmën e përgjithshme të karbonit të vendit.

➤ Qëndrueshmëria institucionale dhe sociale

Kredia ndihmon në përmirësimin e stabilitetit fiskal, integrimin e menaxhimit të rrezikut nga fatkeqësitë në buxhetimin publik dhe forcimin e sistemeve të mbrojtjes sociale për të mbështetur më mirë familjet që përballen me goditje klimatike dhe ekonomike.

➤ Tranzicioni dhe efikasiteti i energjisë

Ai mbështet reformat që zgjerojnë energjinë e rinovueshme (hidro, era, diellore), promovojnë investimet private dhe funksionalizojnë një treg të vetëm kombëtar me shumicë. Programi gjithashtu krijon një Operator të Energjisë së Rinovueshme dhe rregullon stimujt e familjeve për të nxitur përdorimin efikas të energjisë.

➤ Mbrojtja e mjedisit dhe reduktimi i emetimeve

Operacioni prezanton ligje të reja për ndotjen e mbetjeve, krijon një sistem kombëtar të monitorimit, raportimit dhe verifikimit (MRV) për emetimet e gazeve serrë dhe forcon kontrollet mbi gazrat e fluoruar për të përafuar Shqipërinë me standardet klimatike të BE-së.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Kredi për politikën sovranë prej 120 milionë dollarësh, miratuar më 12 shkurt 2025, aktualisht në pritje të ratifikimit parlamentar
- Periudha e zbatimit: 2025–2026 me përfundim të zbatimit më 31 dhjetor 2026.
- Financimi disbursohet në këste pas përmbushjes së arritjeve të reformave të përcaktuara në matricën e politikave të dakorduara
- Operacioni përfshin një komponent të asistencës teknike për të forcuar monitorimin, vlerësimin dhe kapacitetet institucionale

Subjektet e pranueshme

- Huamarrësi kryesor: Qeveria e Shqipërisë, nëpërmjet Ministrisë së Financave (MSH)
- Mbështetje për zbatimin: Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Autoriteti Shqiptar i Mbikëqyrjes Financiare

Aktivitetet e mbështetura

- Promovimi i prodhimit të energjisë së rinovueshme të bazuar në treg, duke përfshirë hidroenergjinë, erën dhe diellin
- Adoptimi i energjisë së pastër

- Krijimi i një Operatori të Energjisë së Rinovueshme për të menaxhuar integrimin e rinovueshëm në rrjetin kombëtar
- Operacionalizimi i një tregu të vetëm të energjisë me shumicë, duke përmirësuar transparencën dhe konkurrencën në sektorin e energjisë
- Miratimi i legjislacionit të ri për të kufizuar ndotjen e lidhur me mbetjet
- Krijimi i një mekanizmi të monitorimit, raportimit dhe verifikimit (MRV) për emetimet e gazeve serrë
- Zbatimi i masave për kontrollin e gazrave të fluoruar, duke reduktuar ndikimin e tyre mjedisor

Kushtet e pranueshmërisë dhe disbursimit

Përmbushja e "veprimeve paraprake" të dakorduara në matricën e reformës së DPL-së:

- Ratifikimi parlamentar i kredisë
- Ruajtja e një kuadri adekuat makroekonomik gjatë gjithë zbatimit
- Përafrimi me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore dhe standardet fiduciare

Përpunimi dhe zbatimi

- Disbursimi bëhet pas verifikimit të reformave të përfunduara: Ministria e Financave koordinon zbatimin dhe raportimin
- Banka Botërore monitoron progresin së bashku me ministrinë shqiptare përmes misionëve të rregullta rishikuese
- Treguesit e monitorimit gjurmojnë progresin e reformave dhe ndikimin e matshëm në elasticitetin, efikasitetin e energjisë dhe reduktimin e emetimeve

Koncesionaliteti

Kushtet standarde të financimit sovran koncesionar nga Banka Botërore. Nuk ka grant të drejtpërdrejtë Bashkial ose dritare projekti.

Rëndësia për bashkinë e Shkodrës

Kjo kredi ofron përfitime indirekte, por strategjike. Si një operacion politik në nivel kombëtar, ai nuk ndan fonde për Bashkiat ose projekte specifike infrastrukturore. Megjithatë, duke forcuar kuadrin legjislativ dhe të tregut për energjinë e rinovueshme dhe efikasitetin, ai krijon një mjedis të favorshëm për investime lokale që përputhet me këto reforma kombëtare.

Në terma praktikë, pasi rregulloret e reja dhe mekanizmat institucionalë të jenë funksionalë, Shkodra mund t'i shfrytëzojë ato për të zhvilluar dhe financuar projekte lokale të rinovueshme ose të efikasitetit me projekte si:

- Instalimi i paneleve diellore fotovoltaike në ndërtesat publike (shkolla, bashki, spitale)
- Kryerja e auditimeve energjetike dhe zbatimi i planeve të rinovimit të objekteve Bashkiake
- Përmirësimi i sistemeve të ndriçimit publik në teknologjinë LED
-

DPL nuk është një kanal financimi i drejtpërdrejtë për Shkodrën, por një mbështetje strukturore që përmirëson politikën kombëtare dhe kushtet e tregut për veprimin klimatik. Nëse qyteti përafron tubacionin e tij të ardhshëm të projekteve me reformat e financuara nga kjo DPL, ai mund të pozicionohet për të pasur akses në fonde plotësuese të investimeve nga partnerë të tjerë.

Pikat e vëmendjes

Ashtu si instrumentet e tjera, qasja për Bashkiat është indirekte dhe varet shumë nga koordinimi kombëtar përmes Ministrisë së Financave. Disbursimet janë të lidhura me arritjet e reformave, jo me zbatimin e projekteve, që do të thotë se përfitimet për qeverisjet vendore do të shfaqen gradualisht, pasi zbatohen ndryshimet rregullatore dhe institucionale.

Ndërsa ky mekanizëm përforcon qeverisjen klimatike të Shqipërisë, ndikimi i tij në Shkodër do të varet nga kapaciteti i qytetit për të përkthyer kornizat e reja kombëtare në projekte lokale të zbatueshme dhe për të mbetur në linjë me axhendën kombëtare të reformave.

3.10 Fondi Special për Ndryshimet Klimatike – Fondi Global i Mjedisit nga Banka Botërore dhe OKB-ja

Fondi Special i Ndryshimeve Klimatike (SCCF) u krijua në vitin 2001 nën Konventën Kornizë të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) dhe menaxhohet nga Global Environment Facility (GEF), një partneritet shumëpalësh i krijuar në Samitin e Tokës në Rio në 1992.

Ai ofron financim të bazuar në grante për të mbështetur përshtatjen klimatike dhe transferimin e teknologjisë në vendet në zhvillim. Shqipëria, si një vend në zhvillim, jo në Aneksin I, ka të drejtë për financim SCCF. SCCF plotëson mekanizmat e tjerë të klimës GEF duke u fokusuar në mënyrë specifike në teknologjinë, inovacionin dhe angazhimin e sektorit privat në zhvillimin rezistent ndaj klimës.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Nuk ka shumë fikse minimale ose maksimale për projekt. Në ciklin e fundit të GEF-8, Shqipëria mori një alokim indikativ prej 1 milion USD për projekte të lidhura me klimën. Në ciklet e mëparshme, alokimet arritën në 2-3.5 milionë USD.
- Raportet tipike të bashkëfinancimit ndryshojnë sipas llojit të projektit:
  - Projekte me madhësi të plotë: 1 USD nga SCCF për çdo 5 USD nga burime të tjera
  - Projektet e mesme: 1 USD për çdo 3 USD
  - Aktivitetet mundësuese: 1 USD për çdo 1 USD

Mbulimi dhe kushtet e përshtatshmërisë

- Vendet e pranueshme: vendet në zhvillim (jo në Aneksin I) përfshirë Shqipërinë. Përparësi u jepet shteteve të vogla ishullore në zhvillim (SIDS) dhe vendeve në zhvillim që nuk klasifikohen si vendet më pak të zhvilluara (LDC)
- SCCF fokusohet në vendet me:
  - Qasja e kufizuar në teknologji dhe infrastrukturë elastike
  - Kapaciteti i dobët institucional për të parashikuar dhe menaxhuar rreziqet klimatike
  - Përfshirja e ulët e sektorit privat në përshtatje dhe inovacion
  - Qasje e kufizuar në financimin publik dhe të bazuar në treg

Subjektet e pranueshme

- Institucionet publike, ministritë dhe agjencitë.
- OJQ-të, organizatat e komunitetit dhe shoqëria civile.
- Aktorët e sektorit privat, duke përfshirë ndërmarrjet mikro, të vogla dhe të mesme
- Entitetet ndërkombëtare ose rajonale të akredituara nga GEF

Zbatimi kombëtar kërkon bashkëpunim me një agjenci partnere të GEF, pasi vetëm agjencitë e akredituara mund të kenë akses të drejtpërdrejtë në burimet e SCCF në emër të qeverive të pranueshme. Kjo siguron llogaridhënie fiduciare dhe përafrim me standardet operacionale të GEF.

Përdorimet e pranueshme

- Aktivitetet mundësuese (1 milion ≤ USD): përgatitja ose përditësimi i komunikimeve kombëtare, planeve të përshtatjes ose inventarëve të GHG
- Projekte të mesme (2 milionë ≤ USD): ndërhyrje pilot ose të synuara me miratim të thjeshtuar nga Sekretariati i GEF
- Projekte me madhësi të plotë (> 2 milionë USD): operacione të mëdha që kërkojnë miratimin e Këshillit të GEF dhe dokumentacionin e plotë
- Qasjet programatike: korniza të koordinuara që grupojnë projekte të shumta, ndonjëherë më shumë se 50 milionë USD

Fushat kryesore tematike të mbështetura nga Fondi Special për Ndryshimet Klimatike përfshijnë menaxhimin e ujit, bujqësinë e qëndrueshme, shërbimet e informacionit të klimës dhe zgjidhjet e bazuara në natyrë, si dhe menaxhimin e rrezikut nga fatkeqësitë, infrastrukturën elastike dhe sistemet e transportit, menaxhimin e zonave bregdetare dhe promovimin e mjeteve të qëndrueshme të jetesës.

Shembull në Shqipëri: ALBAdapt – Climate Services for a Resilient Albania (procesi i thjeshtuar i miratimit, zbatuar nga GIZ). Projekti u fokusua në ristrukturimin e shërbimit kombëtar hidrometeorologjik, krijimin e një sistemi të paralajmërimit të hershëm të bazuar në ndikim për të parashikuar ngjarjet klimatike si përmbytjet dhe stuhitë, dhe kryerjen e fushatave ndërgjegjëse të komunitetit për të forcuar mirëkuptimin dhe gatishmërinë lokale për rreziqet klimatike.

Kushtet dhe përshtatshmëria

- Projektet duhet të dorëzohen përmes një agjencie partnere të GEF që vepron në emër të qeverisë kombëtare
- Kërkohet një letër moskundërshtimi nga Autoriteti Kombëtar i Caktuar i vendit (ADN)
- Subjektet duhet të demonstrojnë pajtueshmëri me masat mbrojtëse fiduciare, mjedisore dhe sociale, si dhe me politikën gjinore të GEF

Koncesionaliteti

- 100% financim i bazuar në grant
- Bashkëfinancimi pritët, por jo i detyrueshëm me normë fikse
- GEF siguron koncesionalitetin minimal të nevojshëm për t'i bërë projektet të qëndrueshme

Zbatimi

- Financimi sigurohet përmes agjencive të akredituara nga GEF (Banka Botërore, UNDP, FAO, UNEP...)

- Kornizat kohore:
  - Përgatitja e Dokumentit të Plotë të Projektit: deri në 18 muaj
  - Proces më i shpejtë për projekte të mesme (FPD + miratim i drejtpërdrejtë).
- Agjencitë zbatuese duhet të paraqesin raportet vjetore të progresit (PIR), një rishikim afatmesëm dhe një vlerësim përfundimtar brenda 12 muajve nga mbyllja.

Rëndësia për Bashkinë e Shkodrës

Ky fond paraqet një mundësi potencialisht të rëndësishme, por shumë selektive. Ndryshe nga instrumentet si KfW ose WBIF, të cilat fokusohen në investimet në infrastrukturë, SCCF mbështet kryesisht projekte demonstruese të orientuara drejt teknologjisë përmes zbatimit shumëpalësh. Kjo do të thotë se ndërsa Bashkia nuk mund të aplikojë drejtpërdrejt, ajo mund të përfitojë indirekt duke marrë pjesë në programe të koordinuara ose përshtatjeje kombëtare.

Megjithatë, krahasuar me mekanizmat më të aksesueshëm si EUKI ose WBIF, SCCF është më pak i parashikueshëm dhe më i ngadalshëm, pasi funksionon në bazë të paraqitjes me afate të gjata përgatitore dhe varet nga miratimi i një agjencie të akredituar. Për një qytet si Shkodëra, me kapacitete të kufizuara teknike dhe financiare, angazhimi i drejtpërdrejtë me SCCF është më pak i drejtpërdrejtë. Vlera e shtuar e tij do të qëndronte në partneritet me ministrinë kombëtare ose organizatat e akredituara nga GEF për të integruar Shkodrën si një vend pilot brenda një nisme më të gjerë kombëtare përshtatjeje, të ngjashme me projektin ALBAdapt.

Pikat e vëmendjes

SCCF funksionon pa thirrje të hapura publike dhe mbështetet në propozimet e paraqitura përmes agjencive të akredituara, të cilat mund të kufizojnë aksesin e drejtpërdrejtë Bashkial. Përgatitja e projektit shpesh është e gjatë (deri në 18 muaj) dhe kërkon mbështetje të fortë institucionale nga niveli kombëtar. Pritshmëritë e bashkëfinancimit ndryshojnë, por mund të komplikojnë strukturimin e projekteve lokale.

3.11 Fondi Global i Mjedisit (GEF) – Fonds pour l'Environnement Mondial

Global Environment Facility (GEF) u krijua në Samitin e Tokës në Rio 1992 si një mekanizëm financiar shumëpalësh që mbështet zbatimin e konventave kryesore ndërkombëtare mjedisore, duke përfshirë ato mbi biodiversitetin, ndryshimet klimatike, ndotësit organikë të vazhdueshëm dhe shkretëtirëzimin. Ajo funksionon si një platformë e përbashkët midis Bankës Botërore, Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim (UNDP) dhe agjencive të tjera të OKB-së, duke ofruar grante dhe kredi koncesionare për vendet në zhvillim dhe në tranzicion për t'i ndihmuar ato të adresojnë sfidat globale mjedisore.

GEF financon projekte që gjenerojnë përfitime globale mjedisore, duke u fokusuar në mbrojtjen e biodiversitetit, zbutjen dhe përshtatjen e ndryshimeve klimatike, reduktimin e ndotjes, kontrollin e degradimit të tokës dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore.

Parametrat kryesorë financiarë dhe operacionalë

Zarfi dhe struktura financiare

- Financimi kryesisht merr formën e granteve, të plotësuara me kredi koncesionare për të mobilizuar investimet private përmes instrumenteve financiare inovative
- Për ciklin e 8-të të financimit të GEF (GEF-8), Shqipëria mori një alokim prej rreth 1 milion USD për projekte të lidhura me klimën. Në ciklet e mëparshme të financimit, alokimet për Shqipërinë arritën në 2 deri në 3.5 milionë dollarë, në varësi të maturimit të projektit dhe rreshtimit strategjik
- Nuk përcaktohet kufi i sipërm i rreptë për projekt, pasi nivelet e financimit varen nga shkalla e projektit dhe burimet e disponueshme

Mbulimi dhe kushtet e përshtatshmërisë

- Vendet e pranueshme: ekonomitë në zhvillim dhe në tranzicion, përfshirë Shqipërinë
- Aktivitetet e pranueshme duhet të adresojnë kostot në rritje të nevojshme për të arritur përfitimet globale mjedisore dhe të përfshijnë pjesëmarrjen e publikut gjatë projektimit dhe zbatimit
- Miratimi kombëtar dhe bashkëfinancimi janë kushte të detyrueshme për pranueshmëri
- Projektet duhet të japin ndikime pozitive globale mjedisore, të jenë në përputhje me strategjitë kombëtare dhe të marrin miratimin nga Pika Qendrore Operacionale brenda Departamentit të Çështjeve të Mjedisit

Subjektet e pranueshme

- Organizatat qeveritare, ministritë dhe agjencitë publike
- Aktorët e sektorit privat, duke përfshirë ndërmarrjet e angazhuara në inovacionin e gjelbër ose energjinë e rinovueshme
- Organizatat e bazuara në komunitet, OJQ-të dhe grupet e shoqërisë civile

Projektet duhet të zbatohen në partneritet me një agjenci partnere të GEF (si UNDP, FAO, IFAD, Banka Botërore...) e cila ka autoritetin për të hyrë në fondet e GEF në emër të qeverisë marrëse.

Përdorimet e pranueshme dhe aktivitetet e mbështetura

- Projektet që trajtojnë prioritetet e zbutjes së ndryshimeve klimatike dhe përshtatjes, duke përfshirë:
  - Zhvillimi i energjisë së rinovueshme dhe transporti i qëndrueshëm urban
  - Përmirësimi i efikasitetit të energjisë
  - Forcimi i kapacitetit adaptues dhe vlerësimi i ndikimeve klimatike
  - Zgjidhjet e bazuara në natyrë dhe restaurimi i ekosistemit për elasticitet

Në Shqipëri, një shembull është projekti "Identifikimi dhe Zbatimi i Masave të Përshtatjes në Deltat e Lumit Drin dhe Mati", i realizuar nga UNDP. Ai është i fokusuar në rritjen e kapaciteteve lokale dhe institucionale për përshtatje të bazuar në ekosistem duke zbatuar masa demonstruese në zonat e cenueshme deltaike, si dhe në rritjen e ndërgjegjësimit midis komuniteteve lokale për praktikatat efektive të përshtatjes.

Kushtet dhe përshtatshmëria

Projektet duhet:

- Demonstroni përfitime të matshme globale mjedisore
- Jini në përputhje me strategjitë e GEF dhe prioritetet kombëtare të zhvillimit
- Përfshini konsultimin publik dhe qasjet pjesëmarrëse
- Të miratohet nga qeveria kombëtare dhe Pika Qendrore Operacionale e GEF
- Sigurimi i bashkëfinancimit, veçanërisht për projekte më të mëdha

Për komponentët e kredisë koncesionare, ajo duhet të sigurojë plane të qarta të strukturimit financiar dhe shlyerjes.

Koncesionaliteti

Kryesisht të bazuara në grante, me mjete shtesë financiare koncesionare (kredi, mekanizma të përzier) për të tërhequr pjesëmarrjen e sektorit privat. GEF kohët e fundit ka zgjeruar instrumentet e saj jo-grant për të katalizuar kapitalin privat për investime të gjelbra duke ruajtur funksionin e saj kryesor si një strukturë globale grantesh.

Zbatimi

Sekretariati i GEF koordinon strategjitë e politikave dhe operacionale, ndërsa mbikëqyrja e projektit u delegohet agjencive partnere zbatuese (UNDP, FAO, Banka Botërore...). Pika Qendrore Operacionale në Shqipëri vërteton propozimet e projekteve për të siguruar përafrimin me prioritetet kombëtare. Përgatitja e projektit zakonisht zgjat disa muaj, në varësi të kapacitetit të agjencisë dhe numrit të propozimeve në shqyrtim. Pasi të miratohet nga Drejtori i Përgjithshëm Ekzekutiv i GEF, zbatimi mund të fillojë brenda 10 ditëve të punës

Rëndësia për Bashkinë e Shkodrës

GEF përfaqëson një rrugë financimi potencialisht strategjike, por komplekse. Si një mekanizëm i krijuar për iniciativa kombëtare ose me shumë aktorë dhe jo për qasje të drejtpërdrejtë Bashkiake, ai ndryshon nga programet si WBIF ose KfW, të cilat ofrojnë rrugë më të qarta për financimin e infrastrukturës lokale. Megjithatë, duke pasur parasysh ekspozimin e Shkodrës ndaj rreziqeve klimatike dhe mjedisore, veçanërisht në zonat e prirura nga përmytjet e deltës së lumit Drin, fokusi i GEF në përshtatjen e bazuar në ekosistem dhe planifikimin e qëndrueshmërisë përputhet mirë me nevojat e qytetit.

Pjesëmarrja në një projekt tjetër të mbështetur nga GEF mund t'i lejojë komunës të përfitojë nga asistenca teknike, të dhëna dhe masa pilot pa menaxhuar drejtpërdrejt fondet. Kjo është në kontrast me instrumentet si EUKI, të cilat mbështesin bashkëpunim më të vogël, të bazuar në projekte, ose SCCF, i cili synon qëllime të ngjashme përshtatjeje, por përmes dritareve më të vogla dhe të specializuara.

Megjithatë, qasja në fondet e GEF kërkon partneritet me një agjenci zbatuese të akredituar, shtrirje të fortë kombëtare dhe kapacitet bashkëfinancimi, gjë që mund të jetë sfiduese për një komunë të mesme me burime të kufizuara administrative.

3.12 Mundësi të mundshme të menjëhershme për financim të jashtëm

Ndër dymbëdhjetë instrumentet ndërkombëtare të identifikuar, *katër dallohen si më të rëndësishme dhe më të zbatueshme për Bashkinë e Shkodrës*. Së bashku, ato mund të formojnë një rrugë koherente, nga përgatitja e projektit dhe planifikimi i bazuar në të dhëna deri te investimet në shkallë të gjerë dhe përfaqësojnë pika të mira hyrëse për mobilizimin e financave të jashtme klimatike në afat të shkurtër dhe të mesëm.

- **Mbështetja e Rrezikut dhe Qëndrueshmërisë ndaj Fatkeqësive (GFDRR / Banka Botërore)**

Ky instrument ofron asistencë teknike dhe baza analitike për përshtatjen klimatike, duke shfrytëzuar iniciativat ekzistuese si Përmirësimi i Informacionit të Rrezikut dhe Humbjeve të Fatkeqësive në Shqipëri. Ky mekanizëm mund të ndihmojë Shkodrën të ndërtojë një bazë provash mbi përmytjet dhe ekspozimin, të strukturojë prioritetet e përshtatjes dhe të përgatisë propozime për dritare më të mëdha financimi.

- **Mekanizmat e financimit për efikasitetin e energjisë në ndërtesat publike (KfW)**

Ai synon investimet direkte në asetet Bashkiake (shkolla, ndërtesa administrative, ndriçim publik) përmes kredive koncesionare dhe financave të përziera. Fokusi në kursimet e prekshme të energjisë dhe reduktimin e CO₂ e bën atë shumë të rëndësishëm për objektivat e dekarbonizimit të Shkodrës dhe për rezultate të shpejta dhe të dukshme në nivel lokal.

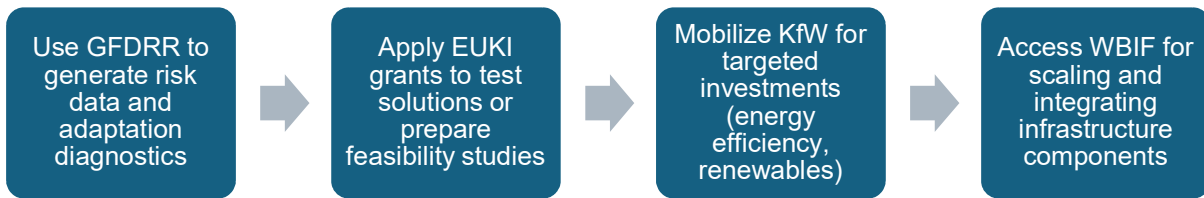
- **Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor (EU WBIF)**

Një mekanizëm themeli për rajonin, duke kombinuar grantet e BE-së (deri në 70%) me kreditë e IFI (BEI, KfW, BERZH). Ai siguron akses në fonde të konsiderueshme për projekte infrastrukturore elastike (mbrojtja nga përmytjet, lëvizshmëria dhe menaxhimi i ujërave të zeza...) pasi të përfshihen në tubacionin kombëtar.

- **EUKI (Iniciativa Evropiane për Klimën)**

Edhe pse më e vogël në shkallë, EUKI mund të luajë një rol plotësues. Ai ofron grante të aksesueshme për studime fizibiliteti, projekte ndërgjegjëse dhe veprime pilot që mund të hapin rrugën për investime në kuadër të KfW ose WBIF më vonë. Për një qytet si Shkodra, EUKI mund të financojë punë përgatitore ose projekte pilot që ndërtojnë kapacitete institucionale dhe gjenerojnë të dhëna për t'u ushqyer në propozime më të mëdha.

Këto instrumente nuk përjashtojnë njëra-tjetrën. Në fakt, ato mund të jenë më efektive kur sekuencohen strategjikisht. Për shembull, mund të imagjinojmë strategjinë e mëposhtme:

Një qasje e tillë me shtresa mund t'i mundësojë Shkodrës të kalojë në mënyrë progresive nga planifikimi në investime, duke diversifikuar burimet e saj të mbështetjes dhe duke reduktuar varësinë dhe rreziqet në një kanal të vetëm financimi.

4 PËRAFRIMI MIDIS VEPRIMEVE PRIORITARE TË ZBUTJES DHE INSTRUMENTEVE TË DISPONUESHME TË FINANCIIMIT

Tabela 2: Harta e veprimeve të zbutjes me prioritet të lartë dhe instrumenteve përkatëse të financimit

Veprimet zbutëse me prioritet të lartë	Programet kryesore lokale/kombëtare për mobilizim	Instrumentet më relevante ndërkombëtare	Si mund të mbështesin këto instrumente veprimin	Kufijtë kryesorë / pikat e vigjilencës
<p>Fusha 6 – Mbështetja e ruajtjes dhe menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve</p>	<p>Menaxhimi i pyjeve dhe kullotave (administrim, ruajtja, ripyllëzimi, menaxhimi i kullotave)</p> <p>RDPA</p>	<p>Fondi bazë i GEF</p> <p>EUKI / WBF (për projekte ndërgjegjësimit dhe bashkëpunimi)</p>	<p>Programet lokale të pyjeve dhe kullotave mund të sigurojnë menaxhim në terren, ndërsa financimi ndërkombëtar përforcon përfitimet afatgjata të përshtatjes dhe zbutjes. Megjithëse zarfet janë modeste, RDPA është një nga skemat e vetme kombëtare të granteve në përputhje me menaxhimin e ekosistemit në zonat rurale. GEF dhe SCCF janë shumë të rëndësishme sepse mbështesin përshtatjen e bazuar në ekosistem, ruajtjen e biodiversitetit dhe mbrojtjen e lavamanit të karbonit - të lidhura drejtpërdrejt me menaxhimin e pyjeve. EUKI dhe WBF e plotësojnë këtë duke financuar ndërgjegjësimin, edukimin dhe bashkëpunimin ndërkufitar mbi praktikatat e qëndrueshme pyjore.</p>	<p>Qasja në GEF ndërmjetësohet nga pika qendrore kombëtare dhe agjencitë e akredituara. Shkodër nuk ka dritare direkte. Financimi është më i përshtatshëm për pilotët dhe menaxhimin e ekosistemit.</p>
<p>Zona 2 – Menaxhoni rrugët në mënyrë të qëndrueshme</p>	<p>Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit (rrugë, ura, transport publik, korsi biçikletash)</p> <p>ADF</p>	<p>WBIF (dritarja e transportit)</p> <p>KfW (infrastruktura Bashkiake)</p>	<p>Programet lokale të planifikimit territorial dhe mjedisor janë thelbësore për menaxhimin e transportit dhe rrugëve. Shkodra bie drejtpërdrejt në prioritetet e investimeve të FSHZH-së, duke e bërë këtë një nga mjetet më të rëndësishme kombëtare për lëvizshmëri</p>	<p>Skemat e mëdha të IFI-ve kërkojnë përfshirje në tubacionin kombëtar dhe përgatitje të fortë të projektit.</p> <p>Kërkesa për bashkëfinancim dhe afate kohore të gjata.</p>

		EUKI, IPA III (për pilota të lëvizshmërisë së qëndrueshme, studime)	të qëndrueshme. WBIF është e rëndësishme sepse financon investime të mëdha në transport, hekurudhor, rrugë, lëvizshmëri urbane, në kuadër të Agjendës së Gjellbër për Ballkanin Perëndimor dhe Shkodra mund të përfitojë pasi të përfshihet në tubacionet kombëtare. KfW e plotëson këtë duke financuar infrastrukturën Bashkiake si përmirësimi i rrugëve, masat e lëvizshmërisë së qëndrueshme dhe ndriçimi. EUKI mund të mbështesë studimet e fizibilitetit, strategjitë e lëvizshmërisë dhe fushatat e ndryshimit të sjelljes. Këto mjete përputhen mirë me një strategji progresive që kombinon planifikimin, veprimet pilot dhe investimet.	E rëndësishme të kombinohet me grante më të vogla përgatitore (EUKI, IPA III).
Zona 3 – Ruajtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i hapësirave të gjelbra	Shërbimet publike lokale (parqe, kopshte, hapësira të gjelbra) Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit RDPA	EUKI GEF / SCCF (biodiversiteti) WBF (bashkëpunim rajonal për korridoret e gjelbra, eko-turizëm)	Shërbimet publike lokale dhe planifikimi i territorit janë zbatuesit kryesorë të zhvillimit të hapësirave të gjelbra. RDPA mund të ndihmojë Bashkiat të zbatojnë përmirësime të biodiversitetit ose hapësirave të gjelbra në shkallë të vogël në zonat rurale ose peri-urbane. GEF/SCCF është e rëndësishme për mbrojtjen e biodiversitetit dhe masat e përshtatjes së bazuara në ekosistem që mund të përfitojnë zonat urbane dhe peri-urbane. EUKI mbështet projekte projektuese dhe pilot për zgjidhje të bazuara në natyrë ose strategji urbane-gjelbër. WBF mund të financojë	Investimet kryesore për parqet dhe infrastrukturën e gjelbër do të mbështeten ende në buxhetin lokal ose kreditë më të mëdha të BE/IFI. Grantet ndërkombëtare këtu janë kryesisht për pilotim dhe planifikim.

			bashkëpunimin ndërkufitar për korridoret e biodiversitetit dhe turizmin e qëndrueshëm	
Zona 6 – Inkurajoni konsumin e përgjegjshëm dhe kufizoni ndikimin e reklamave	Programi i ndërgjegjësimit mjedisor (edukim, informacion mbi mbrojtjen e mjedisit)	EUKI WBF	<p>Programet lokale të ndërgjegjësimit ofrojnë bazën operationale. EUKI mund të financojë fushata, programe shkollore dhe bashkëpunim me qytetet e BE-së për konsum të përgjegjshëm dhe reduktimin e mbetjeve.</p> <p>WBF mund të mbështesë projekte të vogla rajonale për stilin e qëndrueshëm të jetesës dhe ndërgjegjësimin për ekonominë qarkulluese.</p>	<p>-Masa më "të buta". Donatorët ndërkombëtarë mund të presin bashkëpunim të qartë rajonal dhe tregues të matshëm të ndryshimit të sjelljes.</p> <p>- Kryesisht buxhete të vogla: financimi Bashkial mbetet thelbësor</p>
Fusha 5 – Jini shembullorë në prokurimin publik eko-përgjegjës	Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit + programe buxhetore ndërsektorale Bashkiake (rrugë, ndërtesa, shërbime)	IPA III – komponentët e qeverisjes / prokurimit të gjelbër EUKI (ngritja e kapaciteteve)	<p>Buxhetet ndërsektorale lokale dhe instrumentet e planifikimit mbështesin reformën e prokurimit, ndërsa mjetet ndërkombëtare forcojnë kapacitetet.</p> <p>IPA III mund të mbështesë reformat kombëtare dhe ngritjen e kapaciteteve për prokurimin publik të gjelbër, në të cilin Shkodra mund të marrë pjesë si bashki pilot.</p> <p>EUKI mund të financojë trajnime dhe shkëmbime mbi kriteret e prokurimit të qëndrueshëm me qytetet e BE-së/Ballkanit.</p>	<p>Kjo është kryesisht rregullatore dhe organizative. Nuk ka komponent të madh investimi.</p> <p>Qasja do të varet nga projektet e reformave kombëtare, jo nga një linjë autonome e financimit Bashkial.</p>
Fusha 6 – Nxitja e aktiviteteve të qëndrueshme ekonomike	Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit (mjedisi)	IPA III (masat e sektorit privat dhe ekonomisë së gjelbër)	Programet lokale të planifikimit të territorit dhe biznesit kornizojnë zhvillimin ekonomik, ndërsa instrumentet ndërkombëtare	Instrumentet janë kryesisht kombëtare ose rajonale. Roli i Shkodrës është të pozicionohet si territor

	<p>i biznesit, planifikimi i përdorimit të tokës).</p> <p>ADF</p> <p>RDPA</p>	<p>WBF (forumet rajonale të biznesit, rrjetëzimi i SME-ve)</p> <p>GEF/SCCF (nëse Shqipëria harton programe të përshtatjes së sektorit privat ose të ndërmarrjeve të gjelbra)</p>	<p>mbështesin tranzicionet e ekonomisë së gjelbër. FSHZH mund të financojë infrastrukturën lokale që mbështet aktivitetin ekonomik të gjelbër. RDPA mbështet zhvillimin ekonomik lokal, rrjetëzimin e SME-ve dhe iniciativat e ekonomisë qarkulluese përmes granteve. IPA III është e përshtatshme për programet kombëtare që promovojnë NVM-të e gjelbra, ekoturizmin ose ekonominë qarkulluese, nga të cilat mund të përfitojnë Shkodra. WBF mund të mbështesë ngjarjet rajonale të rrjetëzimit, forumet e biznesit dhe shkëmbimet e inovacionit. GEF/SCCF mund të plotësojë përmes financimit për jetesë rezistente ndaj klimës ose sipërmarrje të gjelbër. Ky kombinim mbështet kornizat institucionale dhe aktorët ekonomikë lokalë.</p>	<p>demonstrues dhe jo të udhëheqë.</p> <p>Për mbështetjen e drejtpërdrejtë të ndërmarrjeve të vogla/të mesme, skemat e zhvillimit ekonomik lokal/rajonal janë ende kyçe.</p>
<p>Fusha 3 – i të Optimizimi menaxhimit ujërave të shiut</p>	<p>Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit</p> <p>Ujësjellës-kanalizime Shërbimet publike lokale (mirëmbajtja e kanaleve kulluese)</p> <p>ADF</p>	<p>WBIF (mjedisi dhe klima)</p> <p>KfW (programet e ujit dhe ujërave të zeza) GFDRR / CRP (për mjetet e planifikimit)</p>	<p>Programet lokale të kullimit, furnizimit me ujë dhe mirëmbajtjes menaxhojnë infrastrukturën e nevojshme për këtë veprim. FSHZH është një nga burimet e pakta kombëtare të afta për të mbuluar kostot kapitale të punëve elastike të menaxhimit të ujit. GFDRR/CRP mund të mbështesë diagnostikimin dhe hartimin e strategjive të integruara të ujërave të shiut duke përdorur të dhëna të rrezikut të klimës.</p>	<p>Konkurrencë e fortë për burimet WBIF, projektet duhet të demonstrojnë rëndësi rajonale dhe përfitime klimatike.</p> <p>Kërkon studime të fuqishme teknike dhe vlerësim të ndikimit në mjedis / social përpara vendimeve të financimit.</p>

			WBIF dhe KfW mund të bashkëfinancojnë infrastrukturën e madhe të kullimit dhe ujërave të shiut (kanalizime të ndara, pellgje mbajtëse) kur projektet arrijnë fazën e investimit.	
Fusha 5 – Drejtimi dhe udhëheqja politike e politikës klimatike	Të gjitha programet Bashkiake tërthore; veçanërisht ndërgjegjësimin mjedisor dhe planifikimin dhe kontrollin e territorit dhe mjedisit	EUKI IPA III (komponentët e qeverisjes / politikave klimatike) Kreditë e politikave të AFD/BP (indirekt, nëpërmjet reformave kombëtare)	Qeverisja lokale dhe programet e ndërgjegjësimit mbështesin udhëheqjen Bashkiake. EUKI mund të financojë ngritjen e kapaciteteve për qeverisjen Bashkiake të klimës, zyrat klimatike dhe proceset pjesëmarrëse me qytete të tjera evropiane. IPA III mund të mbështesë projekte kombëtare për qeverisjen e klimës me shumë nivele në të cilat Shkodra mund të jetë një qytet pilot. Kreditë e politikave të AFD/BB krijojnë kornizën kombëtare (ligjet, sistemet MRV) brenda së cilës vepron lidershipi i Shkodrës	Pjesa më e madhe e punës "të vështirë" është institucionale dhe e brendshme. Financat e jashtme kryesisht mbështesin trajnimin dhe hartimin e proceseve. Kreditë e politikave nuk ofrojnë financim të drejtpërdrejtë Bashkial.
Fusha 1 – Përdorimi i dokumenteve të planifikimit urban për të arritur objektivat klimë-ajër-energji dhe për të kufizuar vulosjen e tokës	Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit (planifikimi urban, shfrytëzimi i tokës, transporti) ADF	EUKI (mbështetje planifikimi, studime pilot) IPA III (projekte të zhvillimit urban me fokus në klimë) WBIF / KfW (pasi planet çojnë në investime specifike)	Programet lokale të planifikimit urban udhëheqin veprimin, ndërsa mjetet ndërkombëtare ndihmojnë në integrimin e konsideratave klimatike. ADF nuk mund të financojë vetë planifikimin, por mund të financojë infrastrukturën që del nga planet e reja të përafruara me klimën. EUKI mund të financojë asistencë teknike për të integruar aspektet klimatike, të cilësisë së ajrit dhe energjisë në planet lokale	Vetë reformat e planifikimit sjellin fonde të kufizuara të jashtme; vlera kryesore është zhblllokimi i investimeve të mëvonshme. Nevoja për të siguruar përafrim me kornizat kombëtare të planifikimit hapësinor dhe Planeve

			<p>dhe për të ndarë përvojat me qytetet e tjera.</p> <p>IPA III mund të bashkëfinancojë projekte demonstruese që zbatojnë qasje të reja planifikimi (rizhvillimi i zonave të braktisura, zonat me emetim të ulët).</p> <p>Kur shfaqen projekte konkrete (ngrohje qendrore, rizhvillim kompakt, transport i gjelbër), WBIF/KfW mund të bëhet mjetet kryesore të investimit</p>	<p>Kombëtare të Energjisë dhe Klimës.</p>
<p>Aera 6 – Parandalimi dhe luftimi i varfërisë energjetike</p>	<p>Shërbimet publike lokale (ndriçimi rrugor, shërbimet publike) dhe programet e politikave sociale në nivel Bashkial</p> <p>SEMP</p>	<p>KfW (efikasiteti i energjisë në ndërtesat publike dhe banesa)</p> <p>Kredia e dytë e BB për Qëndrueshmërinë dhe Politikën e Zhvillimit të Gjelbër (indirekt, përmes reformave kombëtare të tregut të energjisë dhe stimujve të familjeve)</p> <p>EUKI (skema ndërgjegjësuese dhe pilot)</p>	<p>Programet lokale të shërbimit publik dhe politikave sociale adresojnë familjet e cenueshme. SEMP mbështet drejtpërdrejt auditimet Bashkiake të energjisë, veprimet e efikasitetit dhe menaxhimin lokal të energjisë, duke reduktuar kostot për familjet vulnerabël dhe shërbimet publike.</p> <p>Kreditë e KfW për efikasitet energjetik në ndërtesat publike mund të ulin kostot Bashkiake të energjisë dhe të lirojnë burime për mbështetje sociale, duke përmirësuar komoditetin për përdoruesit vulnerabël (shkollat, qendrat shëndetësore).</p> <p>Kredia e politikës së BP mbështet reformat në energjinë e rinovueshme, tregjet me shumicë dhe stimujt e familjeve, të cilat mund të përmirësojnë përbalueshmërinë dhe të krijojnë</p>	<p>Subvencionet direkte për familjet janë kryesisht përgjegjësi kombëtare, hapësira Bashkiake për veprim është e kufizuar.</p> <p>Investimet e KfW kërkojnë miratim kombëtar dhe bashkëfinancim; ato ulin faturat, por nuk subvencionojnë drejtpërdrejt familjet.</p> <p>Veprimet e varfërisë energjetike kanë nevojë për koordinim të kujdesshëm me social-pr kombëtar</p>

			<p>skema kombëtare në të cilat banorët e Shkodrës mund të kenë akses.</p> <p>EUKI mund të financojë projekte pilot për diagnostikimin e varfërisë energjetike, shërbime këshilluese ose zgjidhje komunitare në shkallë të vogël.</p>
--	--	--	--

5 PËRAFRIMI MIDIS VEPRIMEVE PRIORITARE TË PËRSHTATJES DHE INSTRUMENTEVE TË DISPONUESHME TË FINANCIIMIT

Tabela 3: Harta e veprimeve zbutëse me prioritet të lartë dhe instrumenteve përkatëse të financimit

Veprimet e përshtatjes me prioritet të lartë	Programet kryesore lokale/kombëtare për mobilizim	Instrumentet më relevante ndërkombëtare	Si mund të mbështesin këto instrumente veprimin	Kufijtë kryesorë / pikat e vëzhgimit
Krijimi i një sistemi të centralizuar raportimi për ngjarjet ekstreme të motit	<p>planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit; Shërbimet Publike Vendore</p> <p>Sistemet Bashkiake të raportimit të emergjencave</p> <p>ADF</p>	<p>GFDRR / Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit</p> <p>SCCF</p> <p>Fondi bazë i GEF</p> <p>EUKI (projekte bashkëpunimi të lidhura me të dhënat)</p>	<p>Shkodra mund ta përdorë këtë veprim për të ndërtuar justifikim teknik për punimet infrastrukturore elastike të financuara nga FSSHZH. Programet lokale ofrojnë bazën institucionale për mbledhjen e informacionit të ngjarjeve të motit dhe GFDRR/CRP mund t'i plotësojë ato duke financuar asistencë teknike për të hartuar sistemet e raportimit dixhital, mjetet e paralajmërimit të hershëm dhe proceset e strukturuar të dokumentimit pas ngjarjes. SCCF ose GEF</p>	<p>Qasja në GFDRR/CRP kërkon miratim kombëtar dhe prioritet të Bankës Botërore</p> <p>GEF/SCCF nuk janë të aksesueshme nga Bashkiat pa një pikë qendrore kombëtare</p> <p>Financimi i EUKI është në shkallë të vogël dhe nuk është i përshtatshëm për infrastrukturë të rëndë IT.</p>

			mund të mbështesin përmirësimet e sistemit të informacionit të klimës në nivel kombëtar që përfshijnë Shkodrën. EUKI mund të financojë pilotë të vegjël për raportimin dixhital ose monitorimin e bazuar në komunitet.	
Zhvillimi i një harte të cenueshmërisë klimatike dhe regjistër i aseteve/shërbimeve/popullatave të cenueshme	<p>Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit</p> <p>Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit</p> <p>Shërbimet Publike Vendore</p>	<p>GFDRR / CRP</p> <p>SCCF (përshtatja e bazuar në ekosistem dhe informacioni i klimës)</p> <p>GEF</p> <p>EUKI (studime të planifikimit të klimës)</p>	<p>Programet lokale ofrojnë të dhëna të planifikimit hapësinor dhe të dhënat Bashkiake. Në një perspektivë plotësuese, GFDRR/CRP mund të ofrojë mjete analitike si harta e rrezikut të klimës dhe diagnostikimi i bazuar në GIS. SCCF dhe GEF mund të mbështesin vlerësimet e cenueshmërisë të bazuara në ekosistem ose integrimin e të dhënave në shkallë kombëtare që Shkodra mund t'i përdorë. EUKI mund të financojë studime teknike ose projekte bashkëpunimi për të zhvilluar hartën pjesëmarrëse me Bashkiat e BE-së ose Ballkanike.</p>	<p>Harta dhe vlerësimet e cenueshmërisë kërkojnë koordinim të fortë me agjencitë kombëtare</p> <p>Mbështetja e GFDRR është shumë konkurruese</p> <p>GEF/SCCF mbështeten në agjencitë e akredituara të OKB-së ose BB</p> <p>EUKI siguron fonde vetëm për studime, jo për sisteme analitike në shkallë të plotë.</p>
Krijimi i një kornize vlerësimi të bazuar në rrezik dhe integrimi i tij në regjistrin e riskut bashkiakë të Shkodrës	<p>planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit;</p> <p>Shërbimet Publike Vendore</p>	<p>GFDRR / CRP</p> <p>EUKI (pilotët e metodologjisë së qeverisjes dhe rrezikut)</p>	<p>Programet lokale ofrojnë bazën administrative për integrimin e rrezikut të klimës në vendimmarrjen Bashkiake, ndërsa GFDRR/Programi i Qëndrueshmërisë së Qytetit</p>	<p>Mbështetja e GFDRR varet nga prioritetet kombëtare</p> <p>EUKI është konkurrues dhe financon vetëm</p>

	Planet Bashkiake të emergjencave dhe mbrojtjes civile	Kredia e dytë për qëndrueshmërinë dhe politikën e zhvillimit të gjelbër (forcimi i qeverisjes indirekte)	mund të ofrojë asistencën teknike të specializuar të nevojshme për të ndërtuar metodologjitë e pikëzimit, për të përcaktuar kriteret e rrezikut dhe për të vendosur matjet e ekspozimit. EUKI mund ta plotësojë këtë duke financuar ngritjen e kapaciteteve dhe shkëmbimet mbi qeverisjen e riskut me Bashkiat evropiane. Në nivel kombëtar, kredia e Bankës Botërore përforcon MRV dhe sistemet e menaxhimit të rrezikut të fatkeqësive të Shqipërisë, duke krijuar mjedisin rregullator brenda të cilit Shkodra duhet të strukturojë proceset e veta të vlerësimit të rrezikut.	komponentë të butë, kreditë e politikave nuk sjellin financim të drejtpërdrejtë për bashkitë Metodologjia e rrezikut kërkon angazhim institucional afatgjatë.
Përmirësimi i mbledhjes dhe analizës së të dhënave mbi ndikimet klimatike (GIS, humbje ekonomike, sistemi i raportimit)	Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit Shërbimet Publike Vendore Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit	GFDRR / CRP GEF SCCF EUKI (projekte të dhënash dhe ndërgjegjësimi)	Shërbimet Bashkiake ofrojnë grupe të dhënash bazë. GFDRR/CRP mund të forcojë sistemet e monitorimit dhe analizën e ndikimit pas ngjarjes. GEF dhe SCCF mund të kontribuojnë përmes projekteve kombëtare për shërbimet e informacionit të klimës dhe vlerësimin e ndikimeve klimatike, nga të cilat mund të përfitojë Shkodra. EUKI mund të mbështesë trajnime ose iniciativa pilot për mbledhjen e	Fondet ndërkombëtare për sistemet e të dhënave shpesh kërkojnë koordinim kombëtar. Kapaciteti teknik Bashkial mund të kufizojë përthithjen. Grantet ndërkombëtare nuk do të financojnë infrastrukturën e plotë të IT Buxhetet e EUKI mbeten të vogla.

			të dhënave ose kontabilitetin e kostos së dëmit.	
Krijoni një sistem për të dokumentuar, monitoruar dhe analizuar infrastrukturën e cenueshme nga moti ekstrem	Ujësjetës dhe kanalizime Shërbimet Publike Vendore Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit	WBIF (dritarja e mjedisit dhe klimës) KfW (ujë, ujëra të zeza dhe infrastruktura Bashkiake) GFDRR / CRP	Programet lokale sigurojnë menaxhimin operacional të rrugëve, urave dhe transportit publik. GFDRR/CRP mund të ndihmojë në zhvillimin e inventarëve të cenueshmërisë, metodave të inspektimit pas ngjarjes dhe mjeteve të prioritizimit të bazuara në rrezik. WBIF dhe KfW mund të financojnë përmirësime të mëdha në infrastrukturën e ndjeshme ndaj stuhisë ose të ekspozuar ndaj klimës pasi këto diagnostikime të jenë në vend.	WBIF kërkon shtrirje të fortë kombëtare dhe pjekuri të projektit KfW kërkon miratim sovran dhe bashkëfinancim të mundshëm Asistenca teknike e GFDRR varet nga prioritizimi nga Banka Botërore Puna diagnostikuese duhet t'i paraprijë çdo investimi.
Krijimi i një regjistri të rrezikut dhe mundësive për të gjitha asetet kritike Bashkiake (rrugë, ndërtesa, shërbime)	Planifikimi dhe kontrolli i territorit dhe mjedisit Shërbimet Publike Vendore Ujësjetës dhe Kanalizime	GFDRR / CRP EUKI Kredia e politikave të BB (përafrimi i qeverisjes indirekte)	Programet lokale ofrojnë inventarë të aseteve dhe përgjegjësi mirëmbajtjeje. EUKI mund të financojë ngritjen e kapaciteteve dhe mësimin nga kolegët me Bashkiat e BE-së për menaxhimin e rrezikut të aktiveve. Kredia e politikës së BB-së përforcon strukturat qeverisëse kombëtare që kornizojnë regjistrat e riskut Bashkialë.	Nuk ka financim të drejtpërdrejtë Bashkial në kuadër të kredisë së policës Mbështetja e GFDRR varet nga prioritetet kombëtare EUKI mbetet i vogël dhe konkurrues Sistemet e menaxhimit të aseteve kanë nevojë për

				burime Bashkiake afatgjata
Zhvillimi i një regjistri dhe plani i menaxhimit të infrastrukturës së mbrojtjes nga përmbytjet (përfshirë vlerësimet e rrezikut, përmirësimet e kullimit, sensorët)	Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit Ujësjiellës dhe kanalizime Shërbimet Publike Vendore ADF	WBIF (mjedisi dhe klima) KfW (projektet e ujit dhe kullimit) GFDRR / CRP SCCF (përshtatja ndaj përmbytjeve të bazuara në ekosistem)	Programet lokale të kullimit dhe menaxhimit të ujit sigurojnë bazën operacionale. FSHZH është mjete kryesor kombëtar për financimin e infrastrukturës së mbrojtjes nga përmbytjet dhe kullimit në nivel Bashkiake. GFDRR/CRP mund të mbështesë vlerësimet e rrezikut të përmbytjeve, planet e menaxhimit të ujërave sipërfaqësore dhe pilotët e sensorit në distancë. WBIF dhe KfW mund të financojnë përmirësimet e mëdha të kullimit, përfundimin e urave dhe kanaleve dhe infrastrukturën e menaxhimit të përmbytjeve. SCCF mund të mbështesë projektet kombëtare të përshtatjes ndaj përmbytjeve të bazuara në ekosistem nga të cilat mund të përfitojë Shkodra.	WBIF kërkon përgatitje të fortë teknike dhe integrim kombëtar KfW kërkon miratim sovran dhe mund të kërkojë bashkëfinancim GFDRR është selektive Qasja në SCCF ndërmjetësohet përmes agjencive të akredituara të OKB-së ose BB Masat e bazuara në ekosistem mund të kërkojnë bashkëpunim me autoritetet kombëtare mjedisore.

Angazhimi me këtë mekanizëm do të kërkonte lundrimin e disa kufizimeve të rëndësishme. Procesi i financimit është kompleks dhe i gjatë, duke e bërë të vështirë përdorimin për projekte të shpejta ose të vogla të përshtatjes Bashkiake. Qasja në fond është me miratimin kombëtar nga Pika Qendrore Operacionale Shqiptare. Kjo mbështetje nga ndërmjetësit kombëtarë dhe ndërkombëtarë kufizon autonominë e komunës dhe mund të vonojë zbatimin.

Për më tepër, financimi i GEF kërkon dokumentacion teknik solid, përfitime të matshme globale mjedisore dhe bashkëfinancim të demonstruar. Këto kërkesa mund të paraqesin sfida për bashkinë me burime të kufizuara financiare dhe njerëzore. Shpërndarja kombëtare e Shqipërisë në kuadër të ciklit

Plani financiar i Planit të Veprimit për Klimën - Bashkia Shkodër

aktual të GEF është relativisht modeste, gjë që rrit konkurrencën midis projekteve të propozuara. Në rastin e Shkodrës, kjo do të thotë se vetëm iniciativat e përgatitura mirë që kombinojnë masat lokale të përshtatjes me rëndësi më të gjerë mjedisore dhe partneritete të forta institucionale realisht do të kishin një shans për t'u mbështetur.

6 Udhërrëfyti me faza për financimin e veprimit klimatik

Climate Investment Roadmap (2026–2028)

Për të kaluar nga planifikimi strategjik në projekte të gatshme për investime, Bashkia Shkodër do të duhet të ndjekë një rrugë gatishmërie në faza. Në këtë fazë, nuk është e mundur të vlerësohet kostoja e çdo veprimi zbutës ose përshtatjeje individualisht, duke pasur parasysh mungesën e objektivave operacionale të vërtetuara, mungesën e udhëzimeve politike për nivelet e ambicies. Prandaj, shifrat e përmendura këtu janë vlerësime paraprake të rendit të madhësisë. Afati kohor tregues mund të ndryshojë në varësi të prioritetëve politike, mobilizimit të burimeve dhe vendimeve të ardhshme strategjike. Sekuenca përfundimtare dhe buxhetimi do të kërkojnë arbitrazhe Bashkiake në ciklin e ardhshëm të planifikimit

2026 – Forcimi i kapaciteteve dhe studime përgatitore

Shkodra kërkon kapacitet shtesë të brendshëm të vlerësuar në katër staf teknik të dedikuar për planifikimin e klimës dhe zhvillimin e projekteve. Studimet përgatitore dhe diagnostikuese pritet të përfaqësojnë afërsisht 100,000 € për zbutjen dhe 100,000 € për përshtatjen. Këto studime do të përcaktojnë objektivat operacionale dhe do të ofrojnë bazën teknike për kostos më të saktë. Si qëllimi ashtu edhe afati kohor i kësaj faze mund të rregullohen me zhvillimin e prioriteteve institucionale.

2027 – Zhvillimi dhe testimi i projekteve pilot

Pas ngritjes së kapaciteteve dhe studimeve fillestare, Bashkia mund të fillojë ndërhyrje pilot në sektorë prioritarë si menaxhimi i përmytjeve, efikasiteti i energjisë ose lëvizshmëria e qëndrueshme. Një zarf paraprak prej rreth 1 milion euro për pilotët e zbutjes dhe 1 milion euro për pilotët e përshtatjes mund të mbështesë validimin e zgjidhjeve teknike dhe përgatitjen e modeleve të shkallës së investimit.

2028 – Rritja e infrastrukturës prioritare

Nga viti 2028 e tutje, dhe në varësi të gatishmërisë së bashkisë, Shkodra mund të rrisë investimet e saj klimatike përmes financimit të përzier me fonde kombëtare dhe partnerë ndërkombëtarë. Masifikimi fillestar i infrastrukturës prioritare vlerësohet midis 10-15 milionë euro, në pritje të inxhinierisë së detajuar, vlerësimeve mjedisore dhe përafrimit me dritaret kombëtare të financimit. Data e nisjes së kësaj faze do të varet nga vendimet strategjike të marra në vitet e ardhshme.

7 PËRFUNDIM

Pamja e financimit në dispozicion të Shkodrës kombinon baza të forta të investimeve Bashkiake me programe kombëtare selektive, por relevante të afta për të shkallëzuar veprimin lokal. FSHZH është investitori kombëtar më i rëndësishëm strukturalisht për infrastrukturën e rëndësishme për klimën, duke ofruar potencialin më të madh për mbrojtjen nga përmbytjet, lëvizshmërinë elastike, sistemet ujore dhe përmirësimet urbane.

RDPA ofron mundësi plotësuese për zhvillimin rural dhe rajonal, veçanërisht për përshtatjen në shkallë të vogël.

SEMP ofron mbështetje të synuar për të forcuar kapacitetet e menaxhimit të energjisë në Shkodër, duke vepruar si një program mundësues për investime më të konsiderueshme në të ardhmen. Ndërsa këto mekanizma paraqesin mundësi domethënëse, ato gjithashtu kërkojnë që Shkodra të pozicionohet në mënyrë proaktive brenda prioriteteve kombëtare, të përgatisë projekte teknikisht të fuqishme dhe të koordinohet ngushtë me FSHZH-në dhe strukturat rajonale. Mobilizimi efektiv i këtyre programeve do të forcojë aftësinë e Shkodrës për të përmbushur axhendën e saj të përshtatjes dhe zbutjes së klimës dhe për të rritur qëndrueshmërinë për komunitetet e saj.

Përveç këtyre mundësive kombëtare, Shkodra mund të shfrytëzojë edhe disa instrumente ndërkombëtare.

Rishikimi i mekanizmave ndërkombëtarë tregon se secili nga prioritetet kryesore klimatike të Shkodrës mund të lidhet me mundësi specifike financimi tashmë në dispozicion të Shqipërisë. Masat për rezistencën ndaj përmbytjeve dhe kullimin urban korrespondojnë ngushtë me instrumente të tilla si Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor (WBIF) dhe Programi i Bankës Botërore për Qëndrueshmërinë e Qyteteve (CRP), të cilat financojnë qëndrueshmërinë urbane dhe planifikimin e përshtatjes. Në afat më të gjatë, Fondi i Gjellbër i Klimës (GCF) mund të sigurojë gjithashtu burime shtesë për përshtatje në shkallë të gjerë pasi të sigurohet koordinimi kombëtar. Projektet për eficiencën e energjisë dhe energjinë e rinovueshme në ndërtesat publike përputhen më së miri me financimin e KfW dhe IPA III, të cilat mbështesin rinovimin e energjisë dhe solarizimin përmes kredive dhe granteve koncesionare.

Këto veprime kontribuojnë drejtpërdrejt në tranzicionin e vazhdueshëm energjetik të Shqipërisë, mbështetur edhe nga programet e politikave të Bankës Botërore dhe AFD. Për lëvizshmëri të qëndrueshme, mundësitë qëndrojnë kryesisht në WBIF dhe IPA III, të plotësuara nga grantet e EUKI për studime fizibiliteti dhe aktivitete ndërgjegjësuese. Masat e buta si edukimi, bashkëpunimi dhe ndërgjegjësimi për çështjet klimatike mund të mbështeten në mekanizma më të vegjël, plotësisht të bazuar në grante si EUKI ose Fondi i Ballkanit Perëndimor (WBF), ndërsa mbështetja e GFDRR/CRP mbetet e vlefshme për forcimin e të dhënave dhe kapaciteteve të paralajmërimit të hershëm. Në përgjithësi, ky ushtrim përputhjeje tregon se Shkodra mund të strukturojë strategjinë e saj të financimit të klimës rreth një qasjeje të shtresuar dhe plotësuese:

- Në afat të shkurtër, fokusimi në veprimet përgatitore dhe pilot të financuara nga grantet (EUKI, WBF, GFDRR/CRP)

- Në afat të mesëm, zhvillimi i projekteve të gatshme për investime të pranueshme për bashkëfinancim përmes WBIF ose DFI-ve ndërkombëtare

Në planin afatgjatë, shfrytëzimi i objekteve shumëpalëshe si GCF ose GEF për programe përshtatjeje në shkallë të gjerë Duke përafuar prioritetet e saj lokale me këto dritare financimi dhe duke u koordinuar ngushtë me institucionet kombëtare, Bashkia e Shkodrës mund të kalojë progresivisht nga projekt-hartimi

APPENDIX-ANEKSI 1: BUXHETET E BASHKISË SË SHKODRËS NË LIDHJE ME PROGRAMET

Kodi i programit	Emri i programit	Përshkrimi i përgjithshëm i programit	Sfondi i programit	Financimi i Programit (Euro)
03280	Mbrojtja nga zjarri dhe civile (2022 - 2024)	Garantimi i shërbimit zjarrfikës në nivel vendor dhe administrimi i strukturave përkatëse; Parandalimi, mbrojtjen nga zjarri dhe përballimin e emergjencave të tjera që vijnë nga rreziqet natyrore ose aksidentet e trafikut rrugor	Funksionimi i njësive zjarrfikëse dhe shërbimeve të parandalimit/mbrojtjes nga zjarri, duke përfshirë mbështetjen për programet e trajnimit përkatës. Shërbimet dhe administrata e mbrojtjes civile, duke mbuluar ndërhyrje të tilla si shpëtimi malor, mbikëqyrja e plazheve dhe evakuimi i zonave të përmbytura.	Buxheti fillestar i vitit 2021 – 1,925,630 2022 – 1,452,294 2023 – 1,478,972 2024 – 1,507,147
P04240	Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit (2022 - 2024)	Programi mbulon menaxhimin e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit në territorin e Bashkisë së Shkodrës. Përmirësimi i rrjetit kullues dhe ujitës që është në inventarin e tij dhe përdorimi i tij për të përmirësuar prodhimin bujqësor.	1. Ndërtimi ose organizimi i sistemeve të kontrollit të përmbytjeve, sistemeve të ujitjes dhe kullimit, duke përfshirë grantet, kreditë dhe financimin për vepra të tilla 2. Administrimi, përdorimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit nën përgjegjësinë e njësive të vetëqeverisjes lokale.	Buxheti fillestar 2021 – 442,638 2022 – 390,874 2023 – 392,331 2024 – 402,663
04260	Menaxhimi i pyjeve dhe kullotave (2022 - 2024)	Në këtë program buxhetor, Bashkia planifikon shpenzimet buxhetore për sigurimin e administrimit të çështjeve dhe shërbimeve pyjore, administrimin e fondit pyjor dhe kullotave, shfrytëzimin	Administrimi i çështjeve pyjore, duke përfshirë pyjet publike dhe fondet e kullotave, dhe ruajtja, zgjerimi dhe përdorimi racional i rezervave pyjore.	Buxheti fillestar i vitit 2021 – 360,240 2022 – 185,348

		<p>racional të rezervave pyjore dhe kullotave, ruajtjen dhe zgjerimin e tyre. Bashkia siguron mbikëqyrjen dhe disiplinën e operacioneve pyjore, lëshimin e licencave për prerjen e pemëve, ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve dhe sëmundjeve dhe ofrimin e shërbimeve për operatorët pyjorë.</p>	<p>Mbikëqyrja e operacioneve pyjore, licencimi për prerjen e pemëve dhe mbështetja për ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve/sëmundjeve, shërbimet zjarrfikëse dhe ndihmën për operatorët pyjorë.</p> <p>Prodhimi dhe shpërndarja e informacionit, dokumentacionit dhe statistikave pyjore, plus grante ose kredi për pylltari komerciale.</p> <p>Shpërndarja dhe menaxhimi i kullotave, përfshirë kullotën.</p>	<p>2023 – 169,116 2024 – 169,116</p>
05630	Ndërgjegjësimi mjedisor (2022 - 2024)	<p>Bashkia buxheton shpenzimet për mbrojtjen, ruajtjen dhe përmirësimin e mjedisit, si dhe për parandalimin dhe reduktimin e rreziqeve për shëndetin dhe sigurinë e qytetarëve. Ai zbaton kërkesat ligjore përmes strategjive, programeve dhe projekteve për përmirësimin e vazhdueshëm të mjedisit dhe rrit ndërgjegjësimin e publikut përmes nismave edukative për ruajtjen e mjedisit.</p>	<p>Administrimi, koordinimi dhe monitorimi i politikave, planeve, programeve dhe buxheteve të mbrojtjes së mjedisit.</p> <p>Prodhimi dhe shpërndarja e informacionit dhe ndërgjegjësimin mjedisor.</p> <p>Identifikimi, kontrolli dhe menaxhimi i burimeve ujore lokale.</p>	
03280	Mbrojtja nga zjarri dhe mbrojtja civile (2023 - 2025)	<p>Garantimi i shërbimeve zjarrfikëse në nivel lokal dhe administrimi i strukturave përkatëse; Parandalimin, mbrojtjen nga zjarri dhe përbalimin e emergjencave të tjera që vijnë nga rreziqet natyrore ose aksidentet e trafikut rrugor.</p>	<p>Funksionimi i njësive zjarrfikëse dhe shërbimeve të tjera të parandalimit/mbrojtjes nga zjarri, duke përfshirë mbështetjen për programet e trajnimit përkatës.</p> <p>Mbrojtja civile dhe administrimi i strukturave të saj, duke mbuluar shërbime të tilla si</p>	<p>Buxheti fillestar i vitit 2022 – 1,771,908</p> <p>2023 – 1,677,307 2024 –</p>

			shpëtimi malor, mbikëqyrja e plazheve dhe evakuimet nga përmbytjet.	1,649,565 2025 – 1,658,017
04240	Menaxhimi i infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit (2023 - 2025)	Mbështetja e zhvillimit të qëndrueshëm të prodhimit bujqësor, mbrojtjes së konsumatorit, ujitjes dhe menaxhimit të kullimit.	Ndërtimi ose organizimi i sistemeve të kontrollit të përmbytjeve, sistemeve të ujitjes dhe kullimit, duke përfshirë grantet, kreditë dhe financimin për punime të tilla. Administrimi, përdorimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit nën përgjegjësinë e njësisë të vetëqeverisjes lokale.	Buxheti fillestar i vitit 2022 – 466,640 2023 – 391,205 2024 – 391,205 2025 – 391,205
04260	Menaxhimi i pyjeve dhe kullotave (2023 - 2025)	Në këtë program buxhetor, Bashkia planifikon shpenzime buxhetore për sigurimin e administrimit të çështjeve dhe shërbimeve pyjore, administrimin e fondit pyjor dhe kullotave, shfrytëzimin racional të rezervave pyjore dhe kullotave, ruajtjen dhe zgjerimin e tyre. Bashkia siguron mbikëqyrjen dhe disiplinën e operacioneve pyjore, lëshimin e licencave për prerjen e pemëve, ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve dhe sëmundjeve dhe ofrimin e shërbimeve për operatorët pyjore.	Administrimi i shërbimeve pyjore, duke përfshirë pyjet publike, kullotat dhe ruajtjen, zgjerimin dhe përdorimin racional të rezervave pyjore. Mbikëqyrja e operacioneve pyjore, licencimi për prerjen e pemëve dhe mbështetja për ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve/sëmundjeve, shërbimet zjarrfikëse dhe shërbimet për operatorët pyjorë. Prodhimi dhe shpërndarja e informacionit, dokumentacionit dhe statistikave pyjore, plus grante ose kredi për pylltarinë komerciale. Shpërndarja dhe menaxhimi i kullotave, përfshirë kullotën.	Buxheti fillestar i vitit 2022 – 347,211 2023 – 170,841 2024 – 170,841 2025 – 170,841

Plani financiar i Planit të Veprimit për Klimën - Bashkia Shkodër

06260	Shërbimet publike lokale (2023 - 2025)	Sigurimi i ofrimit të shërbimeve publike vendore	Mbjellja e bimësisë dekorative për të përmirësuar hapësirat e gjelbra lokale; menaxhimi i parqeve, kopshteve dhe zonave të gjelbra publike; dhe administrimin, instalimin, mirëmbajtjen dhe përmirësimin e ndriçimit rrugor dhe hapësirave publike.	Buxheti fillestar i vitit 2022 – 2,616,436 2023 – 2,509,467 2024 – 2,423,173 2025 – 2,504,343
03280	Mbrojtja nga zjarri dhe mbrojtja civile (2024 - 2026)	Garantimi i shërbimeve zjarrfikëse në nivel lokal dhe administrimi i strukturave përkatëse; Parandalimin, mbrojtjen nga zjarri dhe përballimin e emergjencave të tjera që vijnë nga rreziqet natyrore ose aksidentet e trafikut rrugor.	Funksionimi i njësive zjarrfikëse dhe shërbimeve të tjera të parandalimit/mbrojtjes nga zjarri, duke përfshirë mbështetjen për programet e trajnimit përkatës. Mbrojtja civile dhe menaxhimi i strukturave të saj, duke mbuluar shërbime të tilla si shpëtimi malor, mbikëqyrja e plazheve dhe evakuimet nga përmbytjet.	Buxheti fillestar i vitit 2023 – 783,247 2024 – 869,676 2025 – 888,015 2026 – 907,729
P04240	Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit (2024 - 2026)	Programi menaxhon infrastrukturën e ujitjes dhe kullimit të komunës dhe përmirëson rrjetin nën inventarin e saj për të rritur prodhimin bujqësor.	Ndërtimi dhe financimi i sistemeve të kontrollit të përmytjeve, ujitjes dhe kullimit, si dhe administrimi, përdorimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së tillë të menaxhuar nga njësitë e vetëqeverisjes vendore.	Buxheti fillestar i vitit 2023 – 391,205 2024 – 450,522 2025 – 439,766 2026 – 439,487
04260	Menaxhimi i pyjeve dhe kullotave (2024 - 2026)	Ky program mbulon shpenzimet buxhetore për administrimin e shërbimeve pyjore dhe fondin pyjor/kullota, duke siguruar përdorimin	Administrimi i shërbimeve pyjore, duke përfshirë pyjet publike, kullotat dhe ruajtjen, zgjerimin dhe përdorimin racional të rezervave pyjore. Mbikëqyrja e operacioneve	Buxheti fillestar i vitit 2023 – 170,841

		racional, ruajtjen dhe zgjerimin e këtyre rezervave. Ai gjithashtu përfshin mbikëqyrjen e operacioneve pyjore, lëshimin e licencave për prerjen e pemëve dhe mbështetjen e ripyllëzimit, kontrollin e dëmtuesve/sëmundjeve dhe shërbimet për operatorët pyjore.	pyjore dhe licencave të prerjes së pemëve; mbështetje për ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve/sëmundjeve dhe shërbimet pyjore të lidhura me zjarret. Prodhimi i informacionit dhe statistikave pyjore, mbështetje financiare për pylltarinë komerciale dhe menaxhimi i shpërndarjes dhe kullotës së kullotave.	2024 – 207,851 2025 – 207,727 2026 – 184,056
06260	Shërbimet publike lokale (2024 - 2026)	Sigurimi i ofrimit të shërbimeve publike vendore	Mbjellja e bimësisë dekorative për të përmirësuar zonat e gjelbra lokale; menaxhimi i parqeve, kopshteve dhe hapësirave të gjelbra publike; dhe administrimin, instalimin, mirëmbajtjen dhe përmirësimin e ndriçimit rrugor dhe hapësirave publike.	Buxheti fillestar i vitit 2023 – 2,509,467 2024 – 3,180,787 2025 – 3,042,078 2026 – 3,084,481
06370	Ujësjellës dhe kanalizime (2024 - 2026)	Sigurimi i ujit të pijshëm për banorët dhe bizneset, operimi i sistemit të trajtimit të ujërave të zeza dhe të zeza dhe ndërtimi dhe menaxhimi i kolektorëve, kanaleve, tubacioneve dhe pompave për largimin e të gjitha ujërave të zeza.	Administrimi, mbikëqyrja dhe mbështetja e sistemeve të kanalizimeve dhe trajtimit të ujërave të zeza, si dhe ndërtimi dhe menaxhimi i kolektorëve, kanaleve, tubacioneve dhe pompave për largimin e të gjitha llojeve të ujërave të zeza.	Buxheti fillestar i vitit 2023 – 382,567 2024 – 154,981 2025 – 154,981 2026 – 154,981

Plani financiar i Planit të Veprimit për Klimën - Bashkia Shkodër

AB141	Siguria Publike dhe Mbrojtja Civile (2026 - 2028)	Administrimi i shërbimeve policore për të siguruar rendin publik, paqen, mbështetjen për punët publike, sportin, aktivitetet kulturore dhe parandalimin/zbulimin e informalitetit. Masat për të forcuar besimin e qytetarëve dhe për të përafruar shërbimet me nevojat e komunitetit. Garantimi i shërbimeve lokale zjarrfikëse dhe menaxhimi i strukturave përkatëse, duke përfshirë parandalimin e zjarrit, mbrojtjen dhe reagimin ndaj emergjencave të shkaktuara nga rreziqet natyrore ose aksidentet e trafikut.	Sigurimi i mbrojtjes, rendit, paqes dhe mirëqenies publike brenda territorit të njësisë kur nuk është nën kompetencën e një autoriteti tjetër, dhe aktet zbatuese të nxjerra nga Udhëheqësi i Njësisë dhe Këshilli. Funksionimi i njësive zjarrfikëse dhe shërbimeve të tjera të parandalimit/mbrojtjes nga zjarri, duke përfshirë trajnimin përkatës. Administrimi i strukturave dhe shërbimeve të mbrojtjes civile si shpëtimi malor, mbikëqyrja e plazheve dhe evakuimet nga përmbytjet.	Buxheti fillestar i vitit 2025 – 2,015,271 2026 – 2,012,450 2027 – 2,015,798 2028 – 2,022,173
AD141	Planifikimi dhe Kontrolli i Territorit dhe Mjedisit (2026 - 2028)	Planifikimi, administrimi, zhvillimi dhe kontrolli i territorit; Ndërtimi dhe rehabilitimi i rrugëve lokale; Mbikëqyrja dhe rregullimi i shërbimeve të transportit publik vendor; Administrimi, koordinimi dhe monitorimi i politikave, planeve, programeve dhe buxheteve për promovimin e mbrojtjes së mjedisit; Menaxhimi i burimeve ujore dhe pyjore brenda territorit të NJQV-së.	Administrimi i shërbimeve pyjore, duke përfshirë ruajtjen, zgjerimin dhe përdorimin racional të rezervave pyjore, mbikëqyrjen e operacioneve dhe licencave të prerjes së pemëve, dhe mbështetjen për ripyllëzimin, kontrollin e dëmtuesve/sëmundjeve dhe shërbimet pyjore të lidhura me zjarret. Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrugëve lokale, urave, tuneleve, zonave të parkimit, terminaleve të autobusëve, korsive të këmbësorëve/biçikletave, sinjalistikës dhe sheseve publike. Hartimi, administrimi dhe monitorimi i politikave, planeve, programeve dhe buxheteve të shërbimit në komunitet.	Buxheti fillestar i vitit 2025 – 3,065,470 2026 – 3,487,672 2027 – 3,772,136 2028 – 3,989,018
AE141	Shërbimet publike lokale (2026 - 2028)	Sigurimi i ofrimit të shërbimeve publike vendore	Sigurimi i shërbimeve publike lokale si parqet, kopshtet, varrimet, ndriçimi dhe dekorimi i qytetit; grumbullimi, trajtimi dhe pastrimi i	Buxheti fillestar i vitit 2025 – 8,630,748

Plani financiar i Planit të Veprimit për Klimën - Bashkia Shkodër

			mbetjeve të rrugëve dhe hapësirave publike; mirëmbajtja rutinë e kanaleve të ujitjes dhe kullimit; dhe mirëmbajtja e kanaleve kulluese të ujërave të bardha.	2026	–
				8,447,539	–
				2027	–
				8,447,539	–
				2028	–
				8,447,539	–